

Milieueffectrapportage Plassengebied Gemeente De Ronde Venen

9 OKTOBER 2017

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C03031.000623

Onze referentie: 079600968 A

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	7
1 INLEIDING	17
1.1 Aanleiding	17
1.2 M.e.r.-procedure	18
1.3 Leeswijzer	20
2 CONTEXT GEBIEDSONTWIKKELING	21
2.1 Inleiding	21
2.2 Historie van het plangebied in vogelvlucht	22
2.3 Systeembeschrijving	24
2.3.1 Cultuurlandschap	24
2.3.2 Water	26
2.3.3 Natuur	27
2.3.4 Gebruiksfuncties	30
2.3.5 Resumé	31
2.4 Beleid en criteria en kansen	32
2.4.1 Inleiding	32
2.4.2 Cultuurlandschap	32
2.4.3 Water	33
2.4.4 Natuur	34
2.4.5 Gebruiksfuncties	35
2.5 Het voornemen	36
2.5.1 Doelstelling en randvoorwaarden	36
2.5.2 Opgave	37
2.6 Onderzoeken	40
3 REFERENTIESITUATIE	42
3.1 Huidige situatie	42
3.1.1 Oorspronkelijke situatie: vigerende bestemmingsplan	42
3.1.2 Daadwerkelijke situatie: bebouwing legakkers	42

3.2 Autonome ontwikkelingen	42
3.2.1 Autonome ontwikkelingen binnen het plangebied	43
3.2.2 Autonome ontwikkelingen in en buiten het plangebied	44
4 VARIANTEN	45
4.1 Proces van bepaling van varianten	45
4.2 Deelgebieden en varianten	46
4.2.1 Deelgebied A	49
4.2.2 Deelgebied B	51
4.2.3 Deelgebied C	53
4.2.4 Deelgebied D	55
4.2.5 Deelgebied X	58
5 BEOORDELINGSKADER	59
5.1 Plangebied en studiegebied	59
5.2 Thema's en aspecten	59
5.2.1 Algemene indeling	59
5.2.2 Beoordeling a.h.v. criteria	61
5.3 Wijze van beoordelen	63
5.4 Totstandkoming voorkeursalternatief	64
6 BODEM EN WATER	65
6.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	65
6.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	65
6.3 Beoordeling	79
6.4 Mitigatie en compensatie	84
6.5 Leemten in kennis	84
7 NATUUR	86
7.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	86
7.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	86
7.2.1 Natura 2000	86
7.2.2 Natuurnetwerk Nederland	91
7.2.3 Soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming	95
7.3 Beoordeling	99
7.4 Mitigatie en compensatie	105
7.5 Leemten in kennis	106

8 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE, ARCHEOLOGIE	107
8.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	107
8.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	107
8.3 Beoordeling	118
8.4 Mitigatie en compensatie	120
8.5 Leemten in kennis	120
9 VERKEER	121
9.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	121
9.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	121
9.3 Beoordeling	126
9.4 Mitigatie en compensatie	128
9.5 Leemten in kennis	129
10 GEBRUIKSFUNCTIES	130
10.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	130
10.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	130
10.3 Beoordeling	137
10.4 Mitigatie en compensatie	141
10.5 Leemten in kennis	141
11 ECONOMIE	142
11.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	142
11.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	142
11.3 Beoordeling	144
11.4 Mitigatie en compensatie	146
11.5 Leemten in kennis	146
12 FLANKEREND BELEID	147
12.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria	147
12.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	147
12.3 Beoordeling	148
12.4 Mitigatie en compensatie	150
12.5 Leemten in kennis	150
13 GEVOELIGHEIDSANALYSE	151
13.1 Inleiding	151

13.2 Water	151
13.3 Natuur	152
13.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	152
BIJLAGE A ADVIEZEN EN ZIENSWIJZEN	154
BIJLAGE B BEGRIPPENLIJST & AFKORTINGEN	160
BIJLAGE C BEBOUWING OORSPRONKELIJKE EN DAADWERKELIJKE SITUATIE	162
BIJLAGE D PASSENDE BEOORDELING	163
BIJLAGE E LITERATUURLIJST	164

SAMENVATTING, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Inleiding

Aanleiding

Het gebied waar nu de Vinkeveense Plassen liggen, was vroeger land. Turfwinning gaf de Vinkeveense Plassen haar karakteristieke waaivormige indeling met vele sloten en legakkers die overlopen in plassen.

In 2011 luidt Recreatie Midden Nederland (RMN) de noodklok over de openbare legakkers in de Vinkeveense Plassen. Door hoge kosten aan onderhoud en door terugvallende subsidies is het recreatieschap Vinkeveense Plassen niet meer in staat de kwetsbare legakkers goed te onderhouden. Hierdoor staan de unieke waarden van de Vinkeveense Plassen onder druk. Uit een studie voor de Toekomstvisie legakkers Vinkeveense Plassen blijkt onder meer dat het onderhoud effectiever is wanneer het eigendom van de legakkers bij particulieren wordt neergelegd. De gemeenteraad van de gemeente De Ronde Venen heeft in 2012 verzocht om samen met het recreatieschap de verkoop van legakkers aan particulieren te bevorderen, met de verplichting tot onderhoud en met de toezegging dat de planologische mogelijkheden in een nieuw bestemmingsplan worden verruimd. Dit nieuwe bestemmingsplan bevat ook een beeldkwaliteitsplan.

In de loop der jaren zijn diverse vormen van bebouwing ontstaan op de legakkers in de Vinkeveense Plassen, en dan met name in de Noordplas. Dit zorgt ervoor dat legakkereigenaren de legakkers onderhouden, maar het betekent ook een illegale situatie. In het huidige bestemmingsplan zijn bebouwing en verblijf namelijk op een deel van deze legakkers niet toegestaan.

Er spelen dus op verschillende schaalniveaus in en rond het plasseengebied diverse ontwikkelingen. Gelet op de bijzonderheid van en de specifieke problematiek in dit gebied bereidt de gemeente De Ronde Venen een afzonderlijk bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen voor: het bestemmingsplan Plassengebied. Het plangebied voor dit bestemmingsplan is weergegeven in Figuur S.1.

Figuur S.1: Plangebied 'Bestemmingsplan Plassengebied'.

M.e.r.-procedure

Op 25 februari 2016 besluit de gemeenteraad De Ronde Venen om voor het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure¹ te doorlopen. Het doel van m.e.r. is het milieubelang een volwaardige, vroegtijdige plaats in het plan- en besluitvormingsproces te geven. De procedure leidde tot dit milieueffectrapport (MER) ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan Plassengebied.

De aanleiding voor het MER is het gemeentelijke voornemen om planologische ruimte te bieden aan recreatieve ontwikkelingen in het plangebied, om zo duurzaam te (laten) investeren in het behoud van de karakteristieke legakkers en zandeilanden. De gemeenteraad bepaalt op basis van de effectbeoordeling in dit MER een voorkeursalternatief. Hierna gaat het MER inclusief het voorkeursalternatief ter visie (u kunt zienswijzen indienen). Vervolgens beslist de gemeenteraad hoe het bestemmingsplan er uit gaat zien op grond van dit MER, de zienswijzen en de discussie erover. Dit ontwerpbestemmingsplan gaat later ter visie.

Context gebiedsontwikkeling

Historie

In de 11e eeuw trokken mensen het gebied rond Vinkeveen in en begonnen het land te ontginnen. De ontginning in De Ronde Venen vond plaats vanuit De Kromme Mijdrecht, de bovenloop van de Amstel, de Waver, de Winkel, de Angstel en de Aa, die samen een bijna gesloten cirkel om het gebied vormen. Binnen deze cirkel was sprake van één grote veenmoskoepel. Hierdoor ontstond er een natuurlijke ronde vorm in de ontginning die kenmerkend is voor het Rondeveense landschap.

De kwaliteit van het veen en de moeizame vervening in de Vinkeveense plassen maakte dat de turfwinning pas in de jaren '50 van de 19e eeuw op gang kwam. Door grootschalige turfwinning en vervening van het gebied ontstonden aaneengesloten plassen met daarin legakkers. Op de legakkers werd turf te drogen gelegd in grote hopen. In Vinkeveen werd eerst handmatig turf gestoken, later met een turfsteekmachine. Deze machinale vervening maakt dat de Vinkeveense plassen tussen de legakkers dieper zijn dan andere plassen in de omgeving. De vervening ging door tot circa 1975.

Systeembeschrijving

De Vinkeveense Plassen bestaan uit een noordelijke en een zuidelijke plas gescheiden door de Baambrugse Zuwe. De provinciale weg N201 scheidt de zuidelijke plas in twee delen (Zuidplas en Kleine Plas). In alle delen zijn legakkers en petgaten aanwezig die zorgen voor een deels open gebied en deels meer gesloten gebied (met zichtlijnen). In de noordelijke plas wordt het open, voormalige zandwinningsgebied omringd door zandeilanden.

Het peil is in de Vinkeveense plassen -2,15 meter NAP. Dit betekent een hoogteverschil van ongeveer plus 4 meter ten opzichte van de naastliggende, lager gelegen polder Groot Mijdrecht. Hierdoor ontstaat wegzijging vanuit de plas richting deze polder. De waterkwaliteit van de Vinkeveense Plassen is over het geheel genomen goed.

Naast de rol die het gebied van de Vinkeveense Plassen speelt in het Natuurnetwerk Nederland (NNN), is er ook sprake van op zichzelf staande bijzondere natuurwaarden. Deze zijn met name gebonden aan het water en niet zozeer aan het land. De waterkwaliteit is dus de bepalende factor voor de natuurwaarden. De omstandigheden op de plassen zijn dusdanig goed (goed doorzicht, lage nutriëntenbelasting) dat karakteristieke kranswiersoorten tot ontwikkeling kunnen komen. Op enkele plaatsen is ook moerasvegetatie aanwezig. De Noordplas grenst aan de noordwestzijde aan Botshol. Dit is Natura 2000-gebied dat functioneert als voedsel- en rustgebied voor onder andere vogels.

De Vinkeveense Plassen worden ook volop gebruikt voor watersport. Er vinden verschillende watersportactiviteiten plaats, waaronder zwemmen vanaf zwemstrandjes of eilanden, zeilen, sloepvaren, kanoën, vissen, duiken en waterskiën. De meeste actieve recreatie concentreert zich op de Noordplas. De Zuidplas is in feite een wat rustiger variant van de Noordplas. Hier zijn ook vissers te vinden en bij geschikte windrichting wordt hier gesurft.

¹ M.e.r. = milieueffectrapportage (de procedure), MER = milieueffectrapport (het product).

Het voornemen

Het doel van het voornemen bestaat primair uit het toevoegen van planologische ontwikkelruimte op legakkers en zandeilanden.

Er ligt een breed gedragen en duidelijke wens om de structuur van het plassengebied, met zijn karakteristieke legakkers en met de zandeilanden, te behouden. Zonder investering in bescherming en beschoeiing kalven de legakkers en zandeilanden af en verdwijnen ze. De Vinkeveense Plassen worden dan op termijn één waterplas. Voor de langere termijn (na 2023) is een nieuwe vorm van financiering nodig voor behoud van legakkers en zandeilanden. Publieke middelen blijven nodig, maar de gemeente wil dit meer beheersbaar maken.

De volgende opgave is geformuleerd voor de ontwikkeling van het plassengebied en geldt daarmee als uitgangspunt voor het bestemmingsplan:

Een nieuw, door alle betrokken partijen gedragen en onderbouwd bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen, waarbij betaalbaarheid van beheer, onderhoud en exploitatie van legakkers en zandeilanden op langere termijn geborgd wordt, door het bieden van planologische ruimte als extra economische drager voor recreatieve kwaliteit en lokale economie, met behoud van kwaliteit van landschap, natuur en water.

Om deze opgave waar te kunnen maken, liggen de volgende deelopgaven voor:

- beheersbaar en betaalbaar onderhoud en beheer van legakkers en zandeilanden;
- bescherming van de kwaliteiten landschap, natuur, cultuurhistorie en water;
- behoud van de recreatieve gebruikswaarde;
- grip krijgen op de bestaande (illegale) situatie.

Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

In het huidige bestemmingsplan is de toen bestaande bebouwing planologisch vastgelegd. Dit gaat om circa 1 hectare bebouwing binnen bouwblokken op de legakkers en ruim 1 hectare overige toegelaten bebouwing in de vorm van bijgebouwen en stacaravans en chalets. Op de zandeilanden is beperkte bebouwing mogelijk en dit is conform het vigerende bestemmingsplan gerealiseerd.

Echter, in de daadwerkelijke situatie is ruim 2 hectare extra bebouwing gerealiseerd op de legakkers. Ruim de helft van de bebouwing op de legakkers is dus planologisch niet verankerd in het huidige bestemmingsplan.

Met de volgende ontwikkeling is rekening gehouden in dit MER:

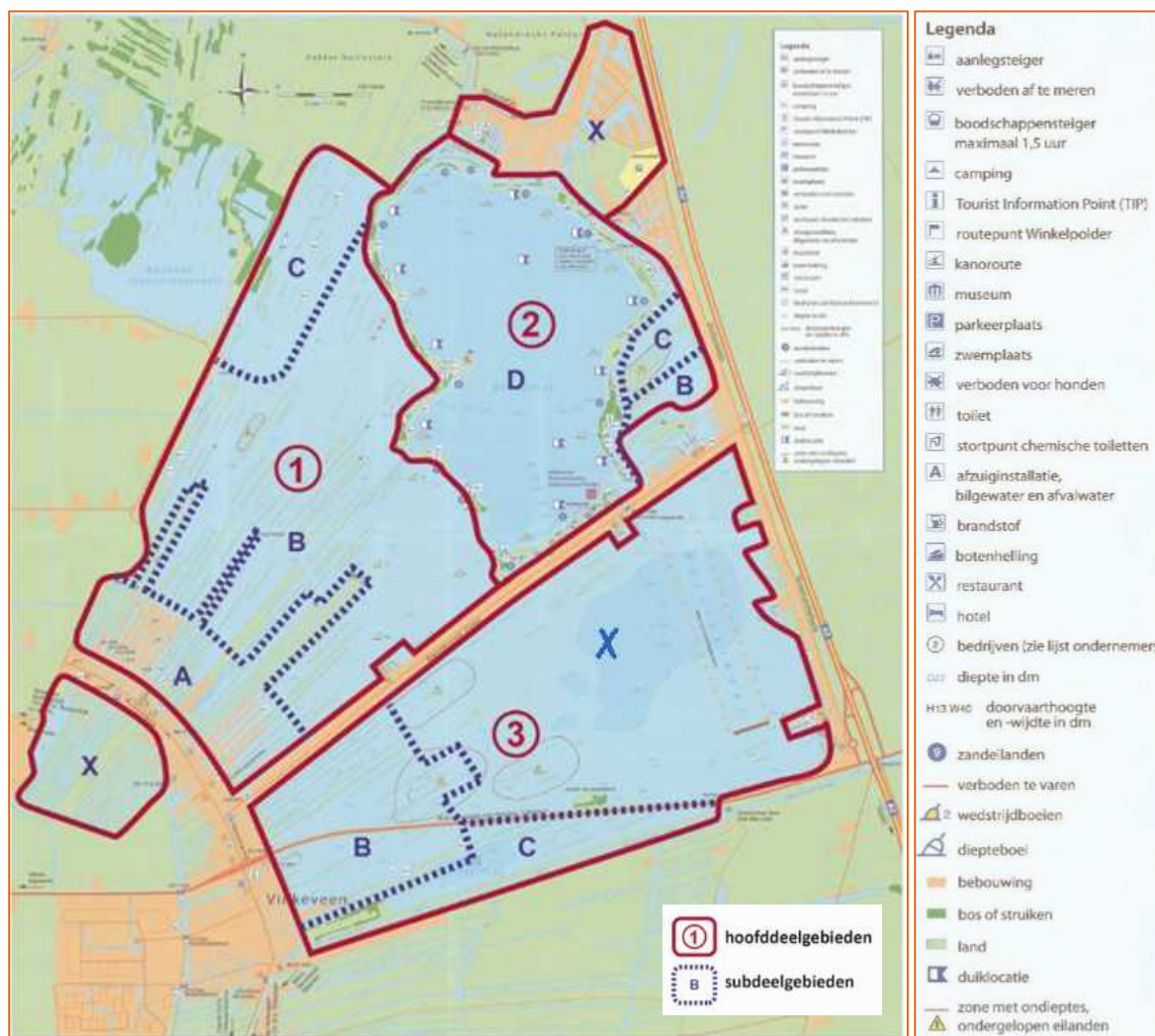
- Handhaving conform het huidige bestemmingsplan. Dit wil zeggen dat de bebouwing die niet conform het vigerende bestemmingsplan is aangebracht verdwijnt. We nemen aan dat de gemeente een handhavingsplan opstelt en uitvoert.
- Verkoop van legakkers. In het voorjaar van 2017 verkoopt het Recreatieschap 44 kavels op legakkers. De verwachting is dat het overgaan in particuliere handen betekent dat de legakkers beschoeid worden en daardoor duurzaam in stand blijven.

Varianten en beoordelingskader

Met stakeholders op en rond de plassen is gezocht naar mogelijke ontwikkelvarianten. Hierbij stond de kwetsbare balans centraal. De stakeholders wilden vooral inzicht in de gevolgen van de toename van bebouwing en de intensivering van gebruik op de kwaliteit van natuur, water en landschap. In de varianten is daarom gezocht naar reële variaties in bebouwing en gebruik.

De vraag voor het bieden van meer planologische ontwikkelingsruimte geldt voor de legakkers, de zandeilanden én het open water. Om de effecten van deze potentiële ontwikkelingen beter te kunnen duiden, zijn in samenspraak met stakeholders, insprekers en de gemeenteraad deelgebieden opgesteld. Voor deze deelgebieden zijn minimale en maximale varianten bepaald. In het MER zijn per variant de effecten onderzocht. Dit MER vormt de basis voor de uiteindelijke ontwikkelingen die planologisch-juridisch vastgelegd kunnen worden in het bestemmingsplan.

- **Deelgebied A:** Legakkers waar rioleringsvoorzieningen aanwezig zijn en waar voor een belangrijk deel al legale verblijfsrecreatie aanwezig is. In dit deelgebied is de minimale variant in lijn met het huidige bestemmingsplan. In de maximale variant is opschalen naar andere vormen van recreatie en verdichting mogelijk. Daarnaast worden in de maximale variant de mogelijkheden voor aanlegsteigers verruimd.
- **Deelgebied B:** Legakkers waar geen rioleringsvoorzieningen aanwezig zijn en die niet direct over land bereikbaar zijn. Het verschil tussen de minimale en maximale variant zit in dit deelgebied met name in de toegestane bebouwing op legakkers. In de minimale variant mag maximaal 15% van de legakker bebouwd worden met een maximum oppervlak van 24 m². In de maximale variant is dit respectievelijk 25% en 48 m².
- **Deelgebied C:** Legakkers in of nabij kwetsbare zones (nabij natuurgebieden en cultuurhistorische structuren). In de minimale variant is geen bebouwing toegestaan, terwijl in de maximale variant 25% van de legakker bebouwd mag worden.
- **Deelgebied D:** Zandeilanden en ingesloten wateren. In dit deelgebied is in de minimale variant kleinschalige verblijfsrecreatie toegestaan en zijn kleinschalige recreatieve functies toegestaan. In de maximale variant zijn ook grootschalige recreatieve functies toegestaan. Handhaving is in de maximale variant waarschijnlijk niet noodzakelijk.
- **Deelgebied X:** Zuidplas, midden en oostelijk deel, Achterbos en gebied ten noorden van Noordplas: conserverend bestemmen. Deelgebied X wordt conserverend bestemd, en is dan ook niet meegenomen in de uitwerking van de varianten.

Figuur S.2: Indeling plangebied

Beoordelingskader en effecten

De ruimtelijke thema's bodem en water, natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie, verkeer, gebruiksfuncties, economie en flankerend beleid zijn beoordeeld. Beoordeling van deze thema's vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie, hetgeen de situatie is die geldt volgens het geldende bestemmingsplan.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de effectbeoordelingen. De minimale en maximale varianten zijn voor de deelgebieden A, B, C en D beoordeeld op haar effecten ten opzichte van de referentiesituatie. De referentiesituatie scoort altijd neutraal (0) en is daarom niet opgenomen in de tabel.

Thema	Beoordelingscriterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
		Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Bodem en water	Bodemstructuur en geomorfologische waarden	0	-	+	+	0	+	0	0
	Oppervlaktewatersysteem	0	-	-	-	0	-	0	-
	Oppervlaktewaterkwaliteit: ecologische toestand	0	-	-	--	0	--	0	--
	Oppervlaktewaterkwaliteit: chemische toestand	0	-	-	-	0	-	0	0
Natuur	Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000	0	0	0	0	0	-	0	0
	Wezenlijke kenmerken NNN	-	-	-	--	0	--	0	--
	Soorten die zijn beschermd	-	--	-	--	0	--	-	--
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit	0	-	++	+	0	+	0	-
	Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid	0	0	+	+	0	+	0	0
	Archeologische waarden	0	0	--	--	0	--	0	0
Verkeer	Verkeersafwikkeling	0	0	-	-	0	-	-	--
	Parkeren	0	0	-	-	0	-	-	--
	Verkeersveiligheid	0	0	-	-	0	-	0	--
Gebruiksfuncties	Recreant: recreatiemogelijkheden	0	+	+	+	0	+	+	+++
	Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring	0	-	--	--	0	--	0	-
	Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
	Instandhouding legakkers	0	0	+	+	0	+	0	+
Economie	Waterverkeer/vaarbewegingen	0	0	-	-	0	-	0	-
	Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat	0	0	0	0	0	0	0	+++
	Aansluiting op de behoefte	0	++	+	++	0	++	+	+++
	Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden	0	0	0	0	0	0	0	++
Flankerend beleid	Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
	Handhaving	0	-	-	-	-	-	0	0

Bodem en water

Bodemstructuur en geomorfologische waarden

Bebouwen van de legakker heeft in principe een negatief effect. Dat komt door de ondergrondse activiteiten bij de aanleg van bebouwing, zoals het heien van heipalen en het leggen van kabels en leidingen in de grond. De instandhouding van de legakkers in deelgebieden B en C daarentegen wordt bevorderd, omdat de verwachting is dat gebruikers beter zorgdragen voor de oeverbeschoeiingen. Vergeleken met dit positieve behoudende effect is het negatieve effect door heiactiviteiten en andere bodemroerende werkzaamheden van ondergeschikt belang. Voor deelgebied D (zandeilanden) hebben beide varianten geen effect op de bodemstructuur en geomorfologische waarden.

Oppervlaktewatersysteem

Hei- en funderingsactiviteiten in de venige ondergrond kunnen de waterdoorlatendheid van de ondergrond aantasten. Dit kan leiden tot een toename in wegzijging en dus tot aantasting van het oppervlaktewatersysteem. Dit geldt voor de deelgebieden A, B en C. In deelgebied D (zandeilanden) speelt dit effect van funderingswerkzaamheden niet, omdat het opgespoten zandeilanden betreft.

Oppervlaktewaterkwaliteit: Ecologische toestand

Het bereiken van doelen van de Kaderrichtlijn Water staat centraal. Meer bebouwing (deelgebieden A, B en C) en meer gebruik (deelgebied D) leiden tot toenemende recreatiedruk, met name door pleziervaart. Dit heeft licht negatieve effecten op de oppervlaktewaterkwaliteit vanwege emissies vanuit verf, uitlaatgassen en menselijke uitwerpselen. Ondanks dat niet verwacht wordt dat dit leidt tot een verandering in de KRW-beoordelingsklasse, wordt het bereiken van de KRW-doelen belemmerd.

Oppervlaktewaterkwaliteit: Chemische toestand

Toename van bebouwing en gebruik van legakkers (A, B en C) kan leiden tot extra belasting van het oppervlaktewater met chemische stoffen. Het gebruik van deze middelen door particulieren, die niet beroepsmatig en soms minder verantwoord hiermee omgaan, leidt tot een groter risico dan toepassing door publieke of beroepsmatige instanties. Bij een toename van activiteiten in deelgebied D geldt dat dit geheel plaatsvindt binnen de wettelijke normeringen. De bedrijven die de activiteiten ontplooiën brengen ook via voorzieningen, vergunningen en handhaving een beperkt risico op chemische verontreinigingen met zich mee.

Natuur

Natura 2000

Voor de maximale varianten is een Passende beoordeling opgesteld voor de mogelijke effecten van de maximale varianten tezamen. Dit is verplicht als voorbereiding op een nieuw bestemmingsplan in de nabijheid van een Natura-2000 gebied, wanneer het nieuwe plan hier mogelijk effect op heeft. Licht- en geluidsverstoring van bebouwing (recreatieverblijven) en gebruik (evenementen) hebben een gering en niet significant effect op het foerageergebied van de meervleermuis in Botshol. De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Botshol zijn niet in het geding. De effecten zijn tijdelijk en lokaal: alleen gedurende de nacht en uitsluitend de oostelijke zone van het Natura 2000-gebied, grenzend aan de Vinkeveense Plassen. Door het toepassen van mitigerende maatregelen kan ook dit tijdelijke en lokale effect teniet worden gedaan. Dit kan in het nieuwe bestemmingsplan worden vertaald, door regels op te nemen die licht en geluidhinder voorkomen: deze worden dan als voorwaarden bijgevoegd.

Stikstofberekening met AERIUS komt tot een toename van de stikstofdepositie in Botshol die ver ligt onder de drempel van 0,05 mol per ha/jaar. Er liggen geen belemmeringen voor vaststelling van het bestemmingsplan vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft stikstofdepositie.

NNN

De beoordeling van effecten op het NNN is uitgevoerd aan de hand van een gestandaardiseerde werkmethode van de Provincie Utrecht (bestaande waarden van het ecosysteem, robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN, aanwezigheid van bijzondere soorten, verbindingsfunctie van het gebied, behoud van oppervlakte, behoud van samenhang). De scores in de tabel geven de

samenvatting van deze werkmethode. De maximale variant zal door de mogelijkheid van het bebouwen en daarmee intensiever gebruiken van de legakkers en open water met name in deelgebieden B en C leiden tot een grotere verstoring en afname van beschikbaar, schaars leefgebied.

Beschermde soorten

Door de beperkte aanwezigheid van geschikt leefgebied in combinatie met het bestaande (referentie) gebruik is het aandeel beschermde soorten binnen het plangebied relatief klein. Voor alle deelgebieden geldt dat ruimere ontwikkelingsmogelijkheden op legakkers en/of zandeilanden een grotere kans hebben op het veroorzaken van verstoring van soorten of vernietiging van leefgebied van soorten die afhankelijk zijn van (begroeiing op) de legakkers en zandeilanden. Dit geldt met name voor broedvogels, otter en ringslang, die voldoende oppervlakte en rust nodig hebben. Uitbreiding van bebouwing gaat ten koste daarvan. Of ook daadwerkelijk sprake is van verstoring of vernietiging hangt sterk af van een specifieke, lokale ontwikkeling.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit

Tegenover bebouwing, met aantasting van ruimtelijke en beeldkwaliteit, staat een belangrijk ander ruimtelijk effect, namelijk dat met het bieden van bebouwingsopties ook het in stand houden van de legakkers als zodanig naar verwachting beter geborgd is. De structuur van de legakkers is dus ook gebaat bij het mogelijk maken van bebouwing. Dit gecombineerde en tegengestelde effect is al met al positief gewaardeerd. Echter, in deelgebieden A en D is bebouwing en gebruik al mogelijk, dus geeft uitbreiding alleen een negatief beeldeffect.

Landschap, cultuurhistorische elementen en beleefbaarheid

De bebouwing tast de beleefbaarheid van de cultuurhistorische waarde van de legakkers aan. Het voorkomen van afkalving en verlies van legakkers weegt daar tegenop. Dit speelt een rol bij deelgebieden B en C, maar niet bij A, waar al bebouwing is toegestaan. De zandeilanden hebben geen cultuurhistorische waarden, alhoewel het patroon van de ring van zandeilanden ook gezien kan worden als de exponent van de naoorlogse ontwikkeling van Nederland. Effecten in deelgebied D zijn neutraal.

Archeologische waarden

In deelgebied A is al gebouwd, dus eventuele archeologische waarden zijn al aangetast. In deelgebieden B en C kan bebouwing leiden tot aantasting van archeologische waarden, die er overigens nauwelijks verwacht worden. In deelgebied D bestaan de zandeilanden uit opgespoten materiaal, dus zijn daar geen archeologische waarden aanwezig.

Verkeer

Verkeersafwikkeling

Toevoeging van bebouwing op de legakkers (B en C) leidt tot lichte toevoeging van verkeer op het totaal. De toevoeging van verkeer bij de maximale variant in deelgebied D kan, zeker als er ook evenementen worden gehouden, tot problemen leiden in de verkeersafwikkeling.

Parkeren

Voor het parkeren geldt min of meer dezelfde beoordeling als voor de verkeersafwikkeling. De parkeervoorzieningen in het studiegebied voldoen in een beperkt deel van het jaar niet, maar het overgrote deel van het jaar wel. Bij de maximale variant in deelgebied D zal de parkeerbehoefte toe gaan nemen, met name op piekmomenten door evenementen (ca. 3-5 weekenden per jaar). Dit valt deels samen met de momenten dat de parkeervoorzieningen al overbelast zijn.

Verkeersveiligheid

Bij varianten waarbij er toename is van verkeersbewegingen en van parkeerdruk is ook een toename van verkeersonveiligheid.

Gebruiksfuncties

Recreatiemogelijkheden

Het toestaan van meer gebruiksmogelijkheden is positief in de zin dat dit voorziet in de behoefte van meer recreanten.

Woongenot

Het toestaan van meer gebruiksfuncties is voor het woongenot van bestaande omwonenden van de plassen negatief. Zeker bij woningen die nabij legakkers liggen waar nieuwe bebouwingmogelijkheden worden geboden, gaat onder andere de privacy en tuinen omlaag.

Draagvlak bij verschillende belanghebbenden

Het draagvlak bij verschillende typen gebruikers zal variëren, naar gelang het type gebruik. Hier is geen eenduidige beoordeling uit te halen (vandaar PM in de tabel).

Instandhouding legakkers

De ervaring van de gemeente is dat de instandhouding van legakkers gebaat is bij het mogelijk maken van bebouwing. Het genereren van extra inkomsten op de zandeilanden zal ook bijdragen aan instandhouding van de 5% legakkers die nog in publiek eigendom zijn.

Waterverkeer/vaarbewegingen

Er wordt een toename van de vaarbewegingen verwacht bij die varianten waar meer bebouwing op de legakkers mogelijk is en bij de maximale variant voor de zandeilanden. De plassen zijn echter zo groot dat extra vaarverkeer niet meteen tot problemen leidt. Vandaar dat dit licht negatief is beoordeeld.

Economie

Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat

Het toestaan van bebouwing op de legakkers heeft geen invloed op het investeringsklimaat. Maar het bieden van maximale mogelijkheden op de zandeilanden geeft wel een flinke boost voor ondernemers.

Aansluiting op behoefte

De afgelopen jaren is er veel bebouwing aangebracht op de legakkers die niet past binnen het vigerende bestemmingsplan, maar kennelijk wel voldoet aan de behoefte. Ruimere bouwmogelijkheden (A) of meer bouwmogelijkheden (B en C) zijn vanuit die optiek positief.

Verdienmodel

Het verdienmodel zit met name op de beheersing van de kosten van onderhoud en beheer van de zandeilanden. Er bestaat bij de maximale variant in deelgebied D een grote kans op extra revenuen voor de overheid (of lagere kosten doordat ondernemers lasten overnemen).

Flankerend beleid

Samenwerkingsvorm

In juli 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de (voorbereiding van de) toetreding tot het Recreatieschap Stichtse Groenlanden. De uitvoering van het Toekomstplan Vinkeveense Plassen is de basis voor de afspraken rond deze toetreding. Hiermee is onderhoud en beheer voor de langere termijn geborgd (vandaar de PM in de tabel).

Handhaving

Voor het criterium handhaving is het geldende bestemmingsplan het uitgangspunt voor de referentiesituatie. De referentie gaat uit van een situatie waarin de gemeente de eigenaren met

succes de illegale bebouwing heeft laten verwijderen die niet past binnen het vigerende bestemmingsplan. Hier vanuit geredeneerd is het zaak om de handhaving consequent door te voeren met beperkte middelen. Dit geldt met name waar nieuwe bebouwing is toegestaan dan wel uitbreiding van bebouwing ten opzichte van de huidige bouwmaat is toegestaan. Bij de maximale variant in deelgebied D is ongetwijfeld meer handhaving nodig, maar de gemeente kan dit bekostigen uit de legesheffingen voor de vergunningen die nodig zijn voor bijvoorbeeld de evenementen.

Conclusies en aanbevelingen

Behoud van de legakkers en een plus op het verdienmodel van de legakkers zijn belangrijke doelen vanuit de gemeente. Het beeld van de effectbeoordelingen is vrij diffuus. Kijkend naar de effectbeoordeling zou de gemeente meer bebouwing op de legakkers en meer voorzieningen met bijbehorende activiteiten op de zandeilanden kunnen nastreven. Maar daarnaast valt een aantal negatieve beoordelingen wel op.

Richting de discussie en keuze van het voorkeursalternatief, dat in het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied gaat 'landen', doet de gemeente er goed aan om met de volgende zaken rekening te houden.

- De ecologische toestand vraagt vanwege de Kaderrichtlijn Water en Natuurnetwerk Nederland (NNN) om mitigerende maatregelen. Deze zijn gericht op het zo veel mogelijk laten ontstaan of behouden van natuurlijke overgangen tussen water en land, en zo op het creëren van onder meer paaiplaatsen voor vissen. Aanknopingspunten liggen in natuurvriendelijke oevers en bevordering van submerse vegetatie (planten die onder water groeien) door wegnemen van beschaduwing door bomen, en gericht steigerbeleid.
- Lozingen op de plassen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Het voorkomen van nutriënten in het water kan onder meer door aansluiting op de riolering of verwerking van afvalwater. Eisen aan bouwmaterialen voor bebouwing en steigers kan het risico op chemische belasting verminderen. Daarnaast kunnen voorlichting, beschikbaar stellen van biologisch afbreekbare middelen en gecoördineerde afvalinzameling bijdragen aan een betere waterkwaliteit.
- Voor natuur kan, naast het verbeteren van zachte overgangen van water naar land, ook gedacht worden aan het creëren van rustige (broed)gebieden, het maken van stapstenen in de natuurlijke structuur en het behouden van wegzinkende legakkers voor onderwatervegetatie (dus niet weghalen, wat wel eens eerder geopperd is). Op het Natura 2000-gebied Botshol treden bij de maximale varianten geen significante effecten op. Het voorkomen van ongewenst geluid en verlichting van dit gebied, om de meervleermuis te ontzien, is wel een mogelijke mitigatiemaatregel die de gemeente kan toepassen.
- Een belangrijke factor bij de beleving van de legakkers bestaat uit de beeldkwaliteit van de bebouwing en beplanting en het tegengaan van verrommeling. Daarmee verbetert ook de leefbaarheid van het landschap. Daarom is de aanbeveling om bij het beeldkwaliteitsplan dat bij het bestemmingsplan komt de stakeholders te betrekken. Doel is een breed gedragen beeldkwaliteitsplan met ook een breed gedragen verantwoordelijkheid.
- De gemeente geeft aan dat parkeren een groot probleem is. Een parkeerstrategie bestaande uit onder meer extra parkeervoorzieningen, effectief gebruik van bestaande voorzieningen (denk ook aan de carpoolplaats langs de A2 en parkeerplaatsen bij bedrijven in de weekenden) en een parkeerverwijssysteem kunnen hierbij helpen. Op piekdagen kan de gemeente verkeersregelaars en handhavingsmedewerkers inzetten.
- Voor de omgeving (woongenot) is zeer belangrijk hoe de gemeente ontwikkelingen als eventuele evenementen op de zandeilanden wil sturen. Voor de gehele plassen dient de gemeente te bepalen hoe zij invulling wil geven aan gebiedsprofielen. Naast levendigheid, zijn ook rustige gebieden nodig.
- De gemeente ontwikkelt een aanpak gericht op bewustwording en gedragsverandering onder gebruikers op de plassen. Handhaving is het sluitstuk van deze aanpak.

1 INLEIDING

Dit hoofdstuk geeft aan wat de aanleiding is om het bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen te herzien (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op de rol van de milieueffectrapportage bij deze bestemmingsplanherziening (1.2). Het hoofdstuk besluit met een leeswijzer voor het verdere milieueffectrapport (1.3).

1.1 Aanleiding

Het gebied waar nu de Vinkeveense Plassen liggen, was vroeger land. Turfwinning gaf de Vinkeveense Plassen haar karakteristieke waaivormige indeling met vele sloten en legakkers die overlopen in plassen. Veel andere veengebieden werden ingepolderd. Maar Vinkeveen wilde het water behouden. Het legakkerlandschap gecombineerd met de recreatie-eilanden aan de zandwinnings-plas maken het gebied verrassend afwisselend en biedt daardoor voor elk wat wils. Voor waterrecreatie zijn hier nu unieke mogelijkheden. En op en rondom de Vinkeveense Plassen bevinden zich diverse natuurvariëteiten.

In de loop der jaren zijn diverse vormen van bebouwing ontstaan op de legakkers in de Vinkeveense Plassen, en dan met name in de Noordplas. Dit zorgt ervoor dat legakkereigenaren de legakkers onderhouden, maar het betekent ook een illegale situatie. In het huidige bestemmingsplan zijn bebouwing en verblijf namelijk niet toegestaan.

In 2011 luidt Recreatie Midden Nederland (RMN) de noodklok over de openbare legakkers in de Vinkeveense Plassen. Door hoge kosten aan onderhoud en door terugvallende subsidies is het recreatieschap Vinkeveense Plassen niet meer in staat de kwetsbare legakkers goed te onderhouden. De provincie Utrecht is toen gevraagd mee te denken over een oplossing voor dit probleem. Hiertoe is de Toekomstvisie Legakkers Vinkeveense Plassen opgesteld. De visie gaat in de eerste plaats over het behoud (van de waarden) van de legakkers. Uit de uitgevoerde studie voor deze visie blijkt onder meer dat het onderhoud effectiever is wanneer het eigendom van de legakkers bij particulieren wordt neergelegd.

De gemeenteraad van de gemeente De Ronde Venen heeft in 2012 verzocht om samen met het recreatieschap de verkoop van legakkers aan particulieren te bevorderen met de verplichting tot onderhoud en met de toezegging dat de planologische mogelijkheden in een nieuw bestemmingsplan worden verruimd. De provincie en de Belangenvereniging Vinkeveense Legakkers (BVVL) juichen dit toe. Provincie, gemeente en de BVVL willen bovendien graag dat deze verruiming van de planologische mogelijkheden in een nieuw bestemmingsplan hand in hand gaat met het opstellen van een beeldkwaliteitsplan.

Er spelen dus op verschillende schaalniveaus in en rond het plassengebied diverse ontwikkelingen. Daarnaast is de gemeente bezig met het herzien van haar bestemmingsplannen. Ook voor de Vinkeveense Plassen moet het bestemmingsplan worden herzien, los van de hierboven beschreven praktijken van bebouwing en bewoning. Gelet op de bijzonderheid en de specifieke problematiek in dit gebied bereidt de gemeente De Ronde Venen een afzonderlijk bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen voor: het Bestemmingsplan Plassengebied. Het plassengebied beslaat een belangrijk deel van de gemeente De Ronde Venen en het nieuwe bestemmingsplan en de ontwikkeling van de plassen is een belangrijk project voor de gemeente.

Vragen die daarbij spelen zijn onder andere: hoe ver gaat de gemeente met de recreatieve ontwikkelingen op en rond de plassen, hoe moet worden omgegaan met het behoud en onderhoud van de legakkers en wat zijn de consequenties van de keuzes hierin? Daarnaast zoekt de gemeente vanuit het proces rond het opheffen van het recreatieschap Vinkeveense Plassen naar mogelijkheden om zaken anders te organiseren en extra inkomsten te genereren. En met ondernemers rond de Vinkeveense Plassen wordt gezocht naar de juiste positionering en profilering van het plassengebied, om zo een goede basis te hebben voor de promotie van het plassengebied. Keuzes in deze vraagstukken hangen met elkaar samen en kunnen elkaar versterken, of tegenwerken. Het is aan de gemeenteraad om de koers voor dit gebied te bepalen.

Het plangebied voor dit bestemmingsplan is weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Plangebied 'Bestemmingsplan Plassengebied'.

Op 25 februari 2016 heeft de gemeenteraad De Ronde Venen besloten dat voor het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure doorlopen moet worden. Ook wil de raad een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet (nu Wet Natuurbescherming). Een Passende beoordeling toetst de natuurgevolgen van het plan aan de instandhoudingsdoelstellingen voor het desbetreffende Natura 2000-gebied (Botshol) en maakt duidelijk of deze in gevaar komen.

Het doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige en vroegtijdige plaats in het plan- en besluitvormingsproces te geven. Omdat het om een bestemmingsplan gaat, gaat het hier om een Plan-m.e.r.-procedure (zie uitleg in kader). De m.e.r.-procedure leidde tot dit milieueffectrapport (MER) ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen.

In dit rapport gebruiken we verschillende termen:

m.e.r.	= milieueffectrapportage (de procedure)
MER	= milieueffectrapport (het product)
Plan-m.e.r.	= procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten, zoals het bestemmingsplan Plassengebied. Ook geldt de Plan-m.e.r.-plicht voor wettelijke of bestuursrechtelijke plannen waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming, een Passende beoordeling moet worden gemaakt

1.2 M.e.r.-procedure

Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven, is dit milieueffectrapport opgesteld ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan Plassengebied. Ook moeten verschillende andere vergunningen en ontheffingen worden aangevraagd. Hieronder staan de verschillende stappen in de m.e.r.-procedure, zoals die voor het Plassengebied zijn en worden doorlopen, op een rij gezet.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Arcadis, 2016) heeft de initiatiefnemer (het college van B en W van de gemeente De Ronde Venen) globale informatie verschaft over de achtergrond, aard, omvang en de te verwachten effecten van de voorgenomen ontwikkeling van het Plassengebied.

Voor een belangrijk deel komt deze informatie uit de Kadernota (Arcadis, 2015) die door de gemeenteraad is vastgesteld op 25 februari 2016. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is rekening gehouden met de drie amendementen vanuit de gemeenteraad. Met de Kadernota zijn de kaders voor het onderzoek naar de ontwikkelingsvarianten voor de plassen bepaald. De Kadernota geeft per deelgebied aan wat de minimale en maximale variant is van de ontwikkelingsmogelijkheden die onderzocht moeten worden op milieueffecten.

Daarnaast is de NRD de formele aankondiging en start van de Plan-m.e.r.-procedure. Het bevoegd gezag (de gemeenteraad van de gemeente De Ronde Venen) heeft met de NRD alle betrokken bestuursorganen en de bevolking geïnformeerd en geraadpleegd over de te volgen aanpak in het MER. De NRD heeft vanaf 13 mei 2016 voor een termijn van zes weken ter visie gelegen.

Ingekomen advies en zienswijzen op de NRD

De Commissie voor de m.e.r. is gevraagd om advies te geven over reikwijdte en detailniveau. Het advies is gepubliceerd op 30 augustus 2016 (zie website <http://www.commissiemer.nl>, adviesnr. 3132). Op de NRD zijn 14 zienswijzen binnengekomen. In Bijlage A zijn de essenties uit het advies opgenomen en is aangegeven wat daarmee is gedaan. Verder bevat Bijlage A de zienswijzennota van de gemeente. Op grond van het advies van de Commissie voor de m.e.r. en de ingekomen zienswijzen, is voorliggend MER opgesteld.

Vaststelling richtlijnen door gemeenteraad

De gemeenteraad van De Ronde Venen heeft op 26 januari 2017 de richtlijnen voor het MER vastgesteld. Het raadsbesluit is in Bijlage A opgenomen. Het raadsbesluit is op één onderdeel na gelijkloidend aan het advies over reikwijdte en detailniveau voor het MER.

De gemeenteraad wil geen volledig nieuw integraal visietraject doorlopen, maar heeft gekozen voor een pragmatische werkwijze waarbij de informatie uit verschillende bestaande visiedocumenten wordt gebundeld.

Adviesaanvraag Commissie voor de m.e.r.

Het MER wordt voorgelegd aan de de Commissie voor de m.e.r. na afronding van de effectbeoordeling en voorafgaand aan de totstandkoming van het voorkeursalternatief. De Commissie voor de m.e.r. toetst het MER en geeft eventuele adviezen voor aanvulling en verbetering.

MER ter visie

Dit MER gaat ter visie (u kunt zienswijzen indienen). Op grond van dit MER en de zienswijzen vindt vervolgens een discussie plaats, op grond waarvan de gemeenteraad een voorkeursalternatief (VKA) bepaalt. Dit VKA is de basis voor het ontwerpbestemmingsplan, dat later ter visie gaat.

Zienswijzen op dit MER kunt u richten aan:

Gemeente De Ronde Venen
t.a.v. mw. H. Geurkink
Postbus 250
3640 AG Mijdrecht

Vaststelling van het bestemmingsplan en verdere stappen

Mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met inachtneming van de uitkomsten van het MER, stelt het bevoegd gezag vervolgens het definitieve bestemmingsplan vast. Na vaststelling van het bestemmingsplan wordt deze bekend gemaakt en is eventueel beroep mogelijk. Nadat de plannen zijn gerealiseerd, dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd. In het MER wordt een eerste aanzet gegeven voor evaluatie.

Voor concrete maatregelen zijn diverse vergunningen aan de orde, zoals omgevingsvergunningen en watervergunningen. De gemeente stelt in het kader van het bestemmingsplan onder andere een beeldkwaliteitsplan op en vast. Daarnaast wordt een aanpak voor de bestaande situatie opgesteld. Na vaststelling van het bestemmingsplan wordt hiermee toegewerkt naar het in overeenstemming brengen van de planologische situatie met de feitelijke situatie. Dit is van groot belang voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de context van de gebiedsontwikkeling geschetst. De te hanteren referentiesituatie staat omschreven in hoofdstuk 3. De varianten staan omschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 is het beoordelingskader opgenomen.

In de er op volgende hoofdstukken worden per thema de effecten van de varianten beschreven in de volgende volgorde:

Hoofdstuk:

6. Bodem en water
7. Natuur
8. Landschap, cultuurhistorie, archeologie
9. Verkeer
10. Gebruiksfuncties
11. Economie
12. Flankerend beleid

In hoofdstuk 13 is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd. Hierin worden de relevante effecten van ontwikkelingen die buiten het bestemmingsplan hebben plaatsgehad vergeleken met een situatie waarin dat niet gebeurd zou zijn.

In bijlage A zijn de binnengekomen adviezen en zienswijzen op de NRD opgenomen, alsook het raadsbesluit over het MER. De begrippenlijst en gebruikte afkortingen zijn opgenomen in bijlage B. Bijlage C geeft inzicht in de huidige bebouwing en wat volgens het vigerende bestemmingsplan mogelijk is. De Passende beoordeling is opgenomen in bijlage D. En in bijlage E is de literatuurlijst opgenomen.

2 CONTEXT GEBIEDSONTWIKKELING

Naar aanleiding van de advisering van de Commissie voor de m.e.r. over het MER, heeft de gemeenteraad er voor gekozen geen volledig nieuw visietraject te doorlopen. Wel is op grond van bestaande visies het plangebied beter in samenhang beschreven. Dit hoofdstuk vult dat in.

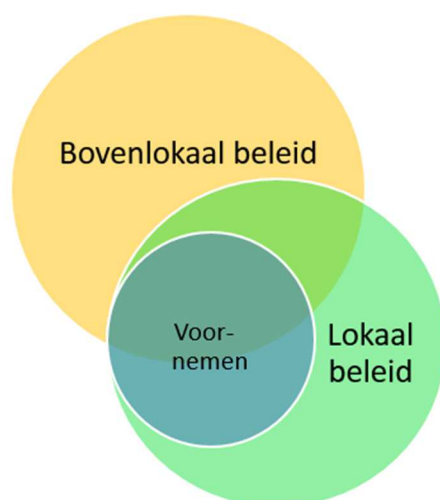
Na de inleiding (2.1) volgt een paragraaf met de historie van het plangebied (2.2). In de systeembeschrijving (2.3) ligt de nadruk op de uniciteit van het gebied en op de kernkwaliteiten van cultuurlandschap, water, natuur en gebruiksfuncties. Deze worden mede in relatie tot de omgeving behandeld. Daarna volgen in het kort de high lights van de visiedocumenten over het plangebied die beschikbaar zijn, inclusief criteria voor het MER en mogelijk te verzilveren kansen (2.4). Daarna volgt een nadere beschrijving van de opgave, het participatieproces dat doorlopen is en de onderzoeken die zijn uitgevoerd (2.5).

2.1 Inleiding

De aanleiding voor het MER is het voornemen van de gemeente om planologische ruimte te bieden aan recreatieve ontwikkelingen in het plangebied om zo duurzaam te (laten) investeren in het behoud van de karakteristieke legakkers en zandeilanden. In het advies over reikwijdte en detailniveau van het MER geeft de Commissie voor de m.e.r. mee om onderliggende doelstellingen en kernkwaliteiten meer expliciet te maken en in breder perspectief te plaatsen.

In dit hoofdstuk wordt hier invulling aan gegeven in vier stappen:

1. De geschiedenis van het plangebied wordt beschreven. De landschappelijke waarden van het gebied volgen voor een belangrijk deel uit de geschiedenis.
2. Een beschrijving van de werking en kwaliteiten van het gebied op de onderwerpen cultuurlandschap, water, natuur en gebruiksfuncties op twee verschillende schaalniveaus: regionaal en plangebied.
3. Een beschrijving van beleid en regelgeving. Ambities en doelen van met name provincie en waterschap stellen grenzen aan ontwikkelingsmogelijkheden, maar bieden wellicht ook kansen om ambities te verbinden. Geconcludeerd wordt wat de betekenis is van de verschillende beleidsdoelen van andere overheden voor dit MER (randvoorwaarde, beoordeling, ontwikkelkans). De gemeentelijke beleidsdoelen zijn deels vertaald in het voornemen, maar mogelijk zijn er meer kansen om hier doelen te verbinden. Ook hier wordt de betekenis voor het MER vastgelegd.
4. Daarna volgt een nadere duiding waar het voornemen wél en waar het voornemen niet over gaat. Het voornemen is geen integraal plan voor alle rond het plangebied spelende issues. Waar er kansen zijn om ook een bijdrage te leveren aan doelen die niet direct door het voornemen zijn beoogd, worden deze wel zo veel mogelijk benut.

Figuur 2 Samenhang beleid plangebied en voornemen m.e.r.

2.2 Historie van het plangebied in vogelvlucht²

De geschiedenis van de Vinkeveense Plassen gaat terug tot in de vroege middeleeuwen. Ook voor die tijd was er al sprake van bewoning van het gebied, maar in de 11^e eeuw trokken mensen het gebied rond Vinkeveen in en begonnen het land te ontginnen. Dit vond plaats vanuit de omliggende veenriviertjes en weteringen. Loodrecht op de riviertjes werden op vaste afstanden sloten gegraven om het gebied te ontwateren en te kunnen gebruiken voor teelt van gewassen en later voor veeteelt.

De ontginning in De Ronde Venen vond plaats vanuit De Kromme Mijdrecht, de bovenloop van de Amstel, de Waver, de Winkel, de Angstel en de Aa, die samen een bijna gesloten cirkel om het gebied vormen. Binnen deze cirkel was sprake van één grote veenmoskoepel. Hierdoor ontstond er een natuurlijke ronde vorm in de ontginning waarbij de sloten (vrijwel) bijeenkwamen op een punt centraal in de huidige gemeente. De ronde vorm is kenmerkend voor het Rondeveense landschap en bepaalt voor een belangrijk deel de uniciteit ervan.

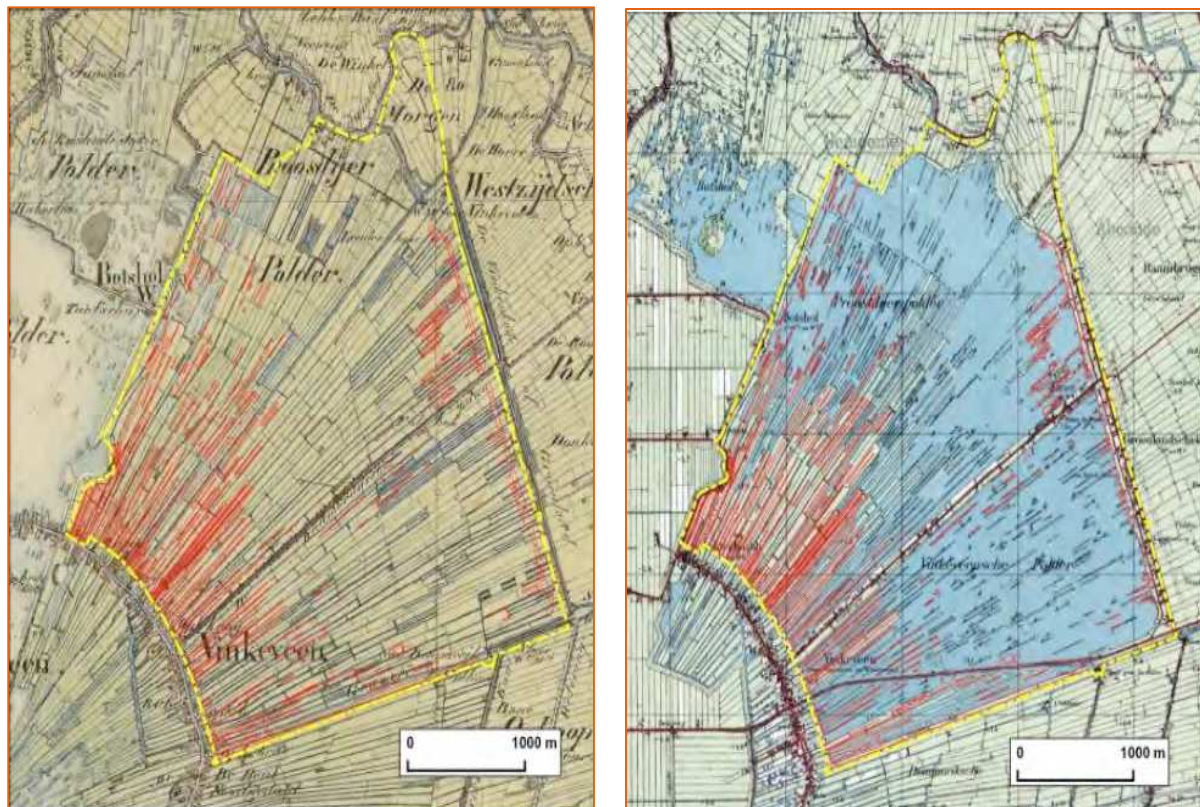
Figuur 3 Uitsnede uit de kaart van 1593 met Vinkeveen en omgeving (bron: Beek & Kooiman, 10 juli 2012: Inventarisatie en waardering legakkers provincie Utrecht: Vinkeveense Plassen)

Vanaf ongeveer de 13^e eeuw kwam ook de turfwinning in de omgeving goed op gang, omdat er een groeiende vraag kwam vanuit de (steeds grotere) steden en industrieën in het land. Het werd hierdoor voor grondeigenaren erg aantrekkelijk om te gaan verveen. Eerst werd alleen het veen dat boven het grondwater was gelegen afgestoken, maar vanaf de 16^e eeuw werd er ook dieper verveen. Dit

² Bronnen: De Ronde Venen, geschiedenis en architectuur, Saskia van Ginkel-Meester en Hans Lagers, Utrecht, 2001. Daarnaast is gebruik gemaakt van het Toekomstplan Vinkeveense Plassen, Recreatieschap 2015.

proces had tot gevolg dat grote gebieden met brede petgaten en smalle legakkers ontstonden en er dus steeds meer land werd omgezet in water.

Deze ontwikkeling begon ook al snel zorgen te baren. De grote open wateren betekenden ook een risico voor de veiligheid van het omliggende land. De Staten van Utrecht namen dan ook eind 16^e eeuw al maatregelen om ongebreidelde voortgang van verveningen in de hand te houden en ze stelden ook randvoorden aan de wijze waarop dit gebeurde. Vanaf de 18^e eeuw werd het verplicht om bij plannen voor vervening ook meteen een plan te maken voor toekomstige drooglegging. De 19^e eeuw stond vervolgens in het teken van de drooglegging van verschillende polders in De Ronde Venen. Dit 'nieuwe' land werd agrarisch in gebruik genomen.

Figuur 4 Plangebied in 1850 (links) en in 1948 (rechts) (bron: Beek & Kooiman, 10 juli 2012: Inventarisatie en waardering legakkers provincie Utrecht: Vinkeveense Plassen)

Het gebied van de Vinkeveense Plassen liep in feite achteraan in deze ontwikkeling. De kwaliteit van het veen en de moeizame vervening in dit gebied maakte dat de turfwinning pas in de jaren '50 van de 19^e eeuw op gang kwam. Door grootschalige turfwinning en vervening van het gebied ontstonden aaneengesloten plassen met daarin legakkers. Op de legakkers werd turf te drogen gelegd in grote hopen, steupels genoemd. De oude zuwes (dijk dwars op de hoofddijk) vormden de ontsluitingen van het gebied. Hierlangs ontstond (woon) bebouwing. De vervening volgde de structuur van de middeleeuwse verkaveling. Vandaar dat in de Vinkeveense legakkers en zuwen nog steeds de waiervorm van deze verkaveling te herkennen is.

In Vinkeveen werd eerst handmatig turf gestoken, later met een turfsteekmachine. Deze machinale vervening leverde een diepe, loodrechte manier van steken op, die bepalend is voor de ook nu nog zeer steile overgangen tussen legakkers en water in Vinkeveen. Deze machinale vervening maakt dat de Vinkeveense Plassen tussen de legakkers dieper zijn dan andere plassen in de omgeving. De vervening in Vinkeveen is nog doorgegaan tot circa 1975.

In 1954 hebben Gedeputeerde Staten van Utrecht besloten dat de (verplichte) drooglegging van de Vinkeveense Plassen niet zou plaatsvinden. Dit besluit was ingegeven doordat men met de plassen

andere doelstellingen voor ogen had. Na de Tweede Wereldoorlog vonden namelijk twee ontwikkelingen plaats die van grote betekenis zijn voor de huidige Vinkeveense Plassen:

1. Grote bouw- en infrastructurele projecten werden de grond uit gestampt.
2. De Nederlanders van na de oorlog hadden meer vrije tijd en behoefte aan recreatiemogelijkheden.

Ad 1. De bouw van de Bijlmermeer en de aanleg van de A2 maakten dat de gemeente Amsterdam en Rijkswaterstaat een grote behoefte hadden aan zand om de ondergrond te verstevigen. Hiervoor gebruiken zij de Noordplas om zand te winnen. Hierdoor ontstond een diepe zandput (tot ruim 50 meter diep). De zandeilanden werden gerealiseerd om het omliggende land te beschermen tegen de golfslag die in het diepe deel van de plas kan ontstaan. En ook om te voorkomen dat het achterland langzaam richting het zandgat schuift. Vanaf de plassen zijn Amsterdam en de snelweg aanwezig aan de randen van de horizon.

Ad 2. Jachthavens, recreatiewoningen, dagrecreatievoorzieningen en evenementen voorzagen vanaf het midden van de vorige eeuw in de toenemende recreatiebehoefte van bewoners van de stad en de regio. Er ontstond bijvoorbeeld veel dagrecreatie op de particuliere legakkers. De zandeilanden bleven publiek eigendom en werden eveneens ontwikkeld als dagrecreatieterreinen. Hiervoor werd het recreatieschap Vinkeveense Plassen in het leven geroepen; een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Abcoude, De Ronde Venen én de gemeente Amsterdam.

Over de geschiedenis van De Ronde Venen en de Vinkeveense Plassen is meer te vertellen. Centraal in dit verhaal staat dat de periode van de vroege middeleeuwen tot nu zijn sporen in het gebied heeft achtergelaten die, voor iedereen die de geschiedenis kent, herkenbaar zijn.

2.3 Systeembeschrijving

2.3.1 Cultuurlandschap³

Regio

Het Groene Hart en daarbinnen de Hollands Utrechtse plassen zijn iconen voor een oer-Hollands landschap. De Vinkeveense Plassen maken hier onderdeel van uit. De kwaliteit van het (Utrechtse deel van het) Groene Hart wordt bepaald door de openheid van het landschap, het veenweidekarakter, de landschappelijke diversiteit, en de rust en stilte.

Openheid is het belangrijkste kenmerk van het landschap in De Ronde Venen, vooral dankzij de veeteelt. De landbouw vormt de drager van de kernkwaliteit openheid, die onlosmakelijk verbonden is met het veenweidelandschap en de droogmakerijen. Lijnstructuren zoals dijken en infrastructuur, maar ook lintbebouwing, zorgen langs de randen van deze landschappen voor contrasten in de beleving. De meer gevoelsmatige kernkwaliteit van rust en stilte is vaak nauw met de openheid verbonden.

De landschappelijke diversiteit in het Groene Hart wordt bepaald door de afwisseling van landschapstypen. In het noordelijk deel van het Groene Hart gaat dat om afwisseling tussen optrekkende veenontginningen, plassen en droogmakerijen. Verschillend in maat en schaal, mate van openheid en beleving van rust en stilte. Juist deze afwisseling maakt het tot een aantrekkelijk landschap.

Het veenweidekarakter van het landschap wordt bepaald door verschillende verkavelingsvormen, hoogteverschillen tussen onverveend land en droogmakerijen en de karakteristieke lijnelementen (dijken, zuwen, linten) die verschillende delen begrenzen. Bijzonder aan het gebied rond Vinkeveen is dat de drie stadia van vervening naast elkaar 'gelezen' kunnen worden. De middeleeuwse optrekkende verkaveling in de polder Groot Wilnis-Vinkeveen, het turfwinninglandschap van de Vinkeveense Plassen en de doordachte diepe droogmakerij Groot Mijdrecht lopen in elkaar over en laten de geschiedenis van het gebied in een notendop zien.

In de Toekomstvisie Vinkeveense legakkers is hier het volgende over opgenomen: *“De primaire waarden van het Vinkeveense Plassengebied ligt in het gegeven dat het landschap als geheel alle*

³ Bronnen: Kwaliteitsgids Groene Hart (Provincie Utrecht, 2011), Landschapsnota De Ronde Venen 2030 (gemeente De Ronde Venen, 2014), Structuurvisie De Ronde Venen 2030 (gemeente De Ronde Venen, 2013), Toekomstvisie Legakkers Vinkeveense Plassen (Provincie Utrecht, 2012), Inventarisatie en waardering legakkers in de provincie Utrecht (Beek & Kooiman, 2012).

hoofdstadia (veenvorming-ontginning-vervening-plasvorming-droogmaking) laat zien en dat de plassen daarbinnen het proces van vervening en plasvorming tonen met de daarop gebaseerde vormen van verdere ontwikkeling. In landelijk opzicht vertegenwoordigt het Plassengebied een zeer hoge en specifieke cultuurhistorische waarde die elders in Nederland alleen bij de kleinere Nieuwkoopse Plassen voorkomt.”

Plassengebied

De Vinkeveense Plassen bestaan uit een noordelijke en een zuidelijke plas, gescheiden door de Baambrugse Zuwe. De provinciale weg N201 scheidt de zuidelijke plas in twee delen (Zuidplas en Kleine Plas). In alle delen zijn legakkers en petgaten aanwezig die zorgen voor een deels open gebied en deels meer gesloten gebied (met zichtlijnen). In de noordelijke plas wordt het open, voormalige zandwinningsgebied omringd door zandeilanden.

De legakkers in de plassen tonen een historisch energielandschap waarbij veengrond werd gestoken en later opgebaggerd om tot turven te drogen. Van oorsprong zorgde dit voor een open en leeg landschap. Het waterlandschap met lange smalle stroken land biedt veel afzonderlijke zichtlijnen. Voor de afwatering van de oorspronkelijke polder zijn dwars in het gebied een kade en wetering aangelegd, de huidige Groenlandsekade en Vinkenkade. Grote delen van de plas bestaan inmiddels uit open water. Ten westen van Achterbos is de ‘tussenfase’ te zien van de middeleeuwse verkaveling naar het verveningslandschap met legakkers en petgaten.

Op de Noordplas zijn gebieden aanwezig waar de legakkerstructuur nog het meest intact is; het gebied tegen Achterbos aan en de oostelijke hoek van de Noordplas (Vinkenrust en de Eendenkooi). De overige gebieden zijn relatief aangetast, maar de structuur is nog wel herkenbaar. Met name de zones waar de aanhechting met naastgelegen gebieden plaatsvindt (langs de Botsholsedijk) zijn waardevol.

De Noordplas omvat ook de zandeilanden; een nieuw cultuurlandschap dat ontstaan is vanuit zandbehoefte van de Bijlmer en de A2. De zandeilanden zijn een noodzaak vanuit veiligheid en zijn functioneel ingericht voor waar behoefte aan was, namelijk recreatie en vrijetijdsbesteding. De ronde vormen en functionele inrichting leveren een compleet eigen sfeer op binnen het plassengebied.

Ook op de Zuidplas en op de Kleine Plas zijn de structuren relatief aangetast, maar nog wel herkenbaar. Hier is de overgang van deze zone naar de naastliggende polder Groot Wilnis-Vinkeveen belangrijk om te behouden.

(Autonome) trends

De min of meer natuurlijke ontwikkeling is dat de legakkers op de Vinkeveense Plassen langzaam verdwijnen. Oorzaken die hiervoor kunnen worden aangewezen zijn:

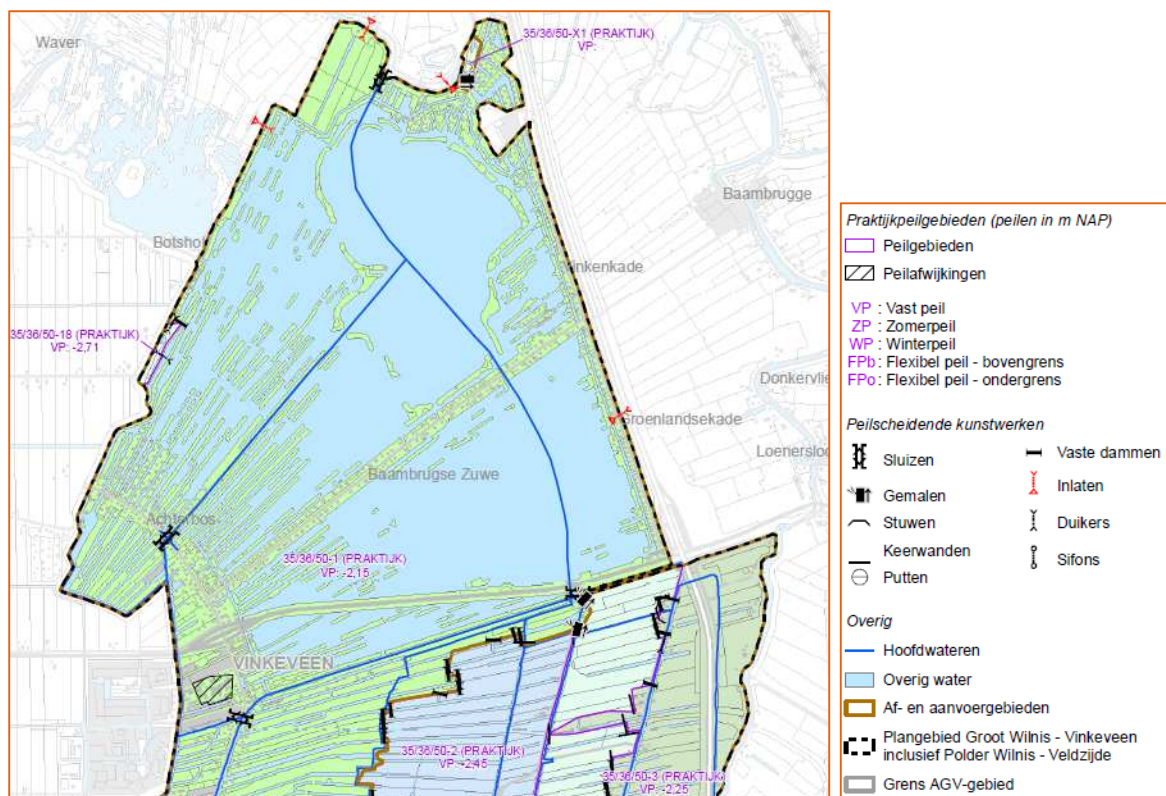
- Er vindt praktisch geen verlanding plaats.
- De eilanden kalven af door:
 - wind, golfslag, ijs en storm;
 - (snelle) vaarbewegingen;
 - omwaaiende bomen;
 - slechte beschoeiingen (door de waterdiepte zijn goede beschoeiingen moeilijk uitvoerbaar en duur);
 - weinig natuurlijke vegetatie (riet).
- Er treedt een domino-effect op; door het verdwijnen van legakkers verliezen achterliggende akkers hun bescherming.

In het hele Groene Hart, maar dus ook op en rond de Vinkeveense Plassen, is er sprake van een relatief hoge verstedelijkingsdruk. Met name de bebouwing rond de plassen laat dit zien, maar ook de in de afgelopen decennia toegenomen legale en illegale bebouwing op de legakkers.

2.3.2 Water⁴

Regio

Gemeente De Ronde Venen ligt in het stroomgebied van de Amstel en de Vecht. Een netwerk van riviertjes, watergangen en kunstwerken voorkomen wateroverlast in het gebied en zorgen voor voldoende drooglegging in de polders en droogmakerijen. De Vinkeveense Plassen fungeren in dit systeem als tussenboezem voor de omliggende peilgebieden. Het water wordt via de ringvaarten van de gemeente afgevoerd en uitgeslagen via het gemaal De Ruiter in het oosten en het gemaal Pondschoekersluis in het westen van de gemeente. Er is geen hydrologische relatie tussen de Vinkeveense Plassen en de Botshol.

Figuur 5 Watersysteem Vinkeveense Plassen (uitsnede uit: Watergebiedsplan Groot Wilnis-Vinkeveen e.o. (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, update november 2016 op <https://www.agv.nl/werk-in-uitvoering/groot-wilnis-vinkeveen-e.o>))

Plassembied

De Vinkeveense Plassen hebben een peil van -2,15 meter NAP. Dit betekent een hoogteverschil van ongeveer plus 4 meter ten opzichte van de naastliggende polder Groot Mijdrecht. Hierdoor ontstaat wegzijging vanuit de plas richting deze polder.

De waterkwaliteit van de Vinkeveense Plassen is over het geheel genomen goed. De kwaliteit wordt beïnvloed door (indirecte) inlaat van gebiedsvreemd water (onder meer vanuit het Amsterdam Rijnkanaal), lozingen op de plas, belasting vanuit omliggende (landbouw) gebieden en onttrekkingen en ontwatering.

Er is nauwelijks directe inlaat van gebiedsvreemd water naar de plassen. Uit het Amsterdam Rijnkanaal bijvoorbeeld verloopt dit via het bovenland of veenweidegebied. Er is dus een indirecte inlaat, omdat het bovenland via de boezem en de plassen water verliest aan Groot Mijdrecht Noord (GMN). De diepe ligging van deze polder zorgt voor een hoge kwel, voor een deel door de inzijging vanuit het bovenland. GMN houdt een kunstmatig, niet duurzaam en vervuילend systeem in werking.

⁴ Bronnen: Waterbeheerplan 2016 – 2021 (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 2015), Startnotitie watergebiedsplan Groot Wilnis-Vinkeveen (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 2015).

Schoon water uit de plassen komt als bruin, brak en voedselrijk water in GMN omhoog (ondergrond-geologie). Dit wordt uitgemalen (47 miljoen m³/jaar) en belast de boezem.

Met name de fosfaatbelasting is kritisch voor de plassen. Begin deze eeuw is een defosfateringsinstallatie gerealiseerd achter de Demmerik om de fosfaatbelasting van de plassen terug te dringen. De fosfaatbelasting gaat de goede kant op, maar extra belasting kan dit evenwicht eenvoudig verstoren.

(Autonome) trends

Door veranderingen in het klimaat vinden verschuivingen plaats in de balans tussen inlaat en regenval enerzijds en afvoer, wegzijging en kwel anderzijds. Dit is van invloed op zowel de waterkwaliteit als de vraagstukken rond verdroging en bodemdaling in de omgeving.

Intensiever recreatief gebruik (los van eventuele ontwikkelmogelijkheden) brengt ook het risico van extra lozingen op de plassen met zich mee. Ook de toenemende vraag naar zwemwaterlocaties en zwemwaterkwaliteit zijn van invloed op de normen en kaders van de waterkwaliteit.

2.3.3 Natuur⁵

Regio

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) is een robuust, samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingen daartussen op nationaal niveau. Het NNN bestaat uit bestaande natuurgebieden en gebieden waar nog nieuwe natuur tot ontwikkeling moet komen. Natura 2000 is een Europees netwerk van natuurgebieden dat onderdeel uitmaakt van het NNN. Voor Natura 2000-gebieden geldt een zwaarder beschermingsregime.

De invulling van het NNN in de omgeving van De Ronde Venen kenmerkt zich door een netwerk van gebieden en verbindingen met natte natuur: moerasnatuur, veenmosrietlanden, moerasheide, trilveen, nat schraalgrasland en nat weidevogelgrasland. De robuuste verbinding loopt grofweg van noordoostelijke in zuidwestelijke richting en verbindt het Vechtplassengebied met de Nieuwkoopse plassen. Aan de noordzijde worden natte verbindingen met name via riviertjes en stapstenen van natuur richting de randmeren gerealiseerd. De A2 is een harde barrière in dit systeem. Onderdoorgangen bij riviertjes en een nieuwe ecopassage bij het viaduct over de N201 maken verbindingen mogelijk.

De kernkwaliteiten van dit systeem zijn beschreven in het Natuurbeheerplan 2016 van de provincie Utrecht:

“De ecologische kernkwaliteiten worden sterk bepaald door de aanwezigheid van het veen. Waar nog onvergraven veen resteert, is dat laagveenmoerasnatuur. In de diep uitgegraven veenplassen is dat water- en moerasnatuur en in de polders met natuurlijk polderpeil zijn weidevogels de kernkwaliteit. Het Natura 2000-gebied Botshol is zo’n mislukte veenaafgraving die zich ontwikkeld heeft tot een bijzonder natuurgebied van Europees belang. Het is een gevarieerd natuurgebied waar diverse successiestadia van de laagveenverlandingsstadia aanwezig zijn: veenmosrietlanden, galigaanmoerassen en hoogveenbossen in mozaïek met gemeenschappen van open water. In het water van de veensloten en de laagveenplassen de Kleine en de Grote Wije komen veel kranswier, groot nimfkruid en groot blaasjeskruid voor. In de veenmosrietlanden groeit tussen het riet de welriekende nachtorchis, kamvaren en moerasviooltje en nog veel meer kenmerkende veenmoerasflora. Het herstelplan dat in uitvoering is, streeft ernaar om ook weer jongere verlandingsstadia in het gebied zoals trilveen tot ontwikkeling te laten komen door het graven van nieuwe petgaten en het plaggen van de oude kraggen. Dit gevarieerde landschap vormt het leefgebied voor een groot aantal dieren en planten, waarvan vele typerend zijn voor het laagveengebied. Enkele vogelsoorten die hier broeden zijn snor, lepelaar, grote karekiet, bruine kiekendief en krooneend.

De waterkwaliteit van de aangrenzende door verving ontstane Vinkeveense Plassen is sterk vooruitgegaan sinds de dorpen Vinkeveen en Wilnis vanaf 1979 niet meer hun afvalwater

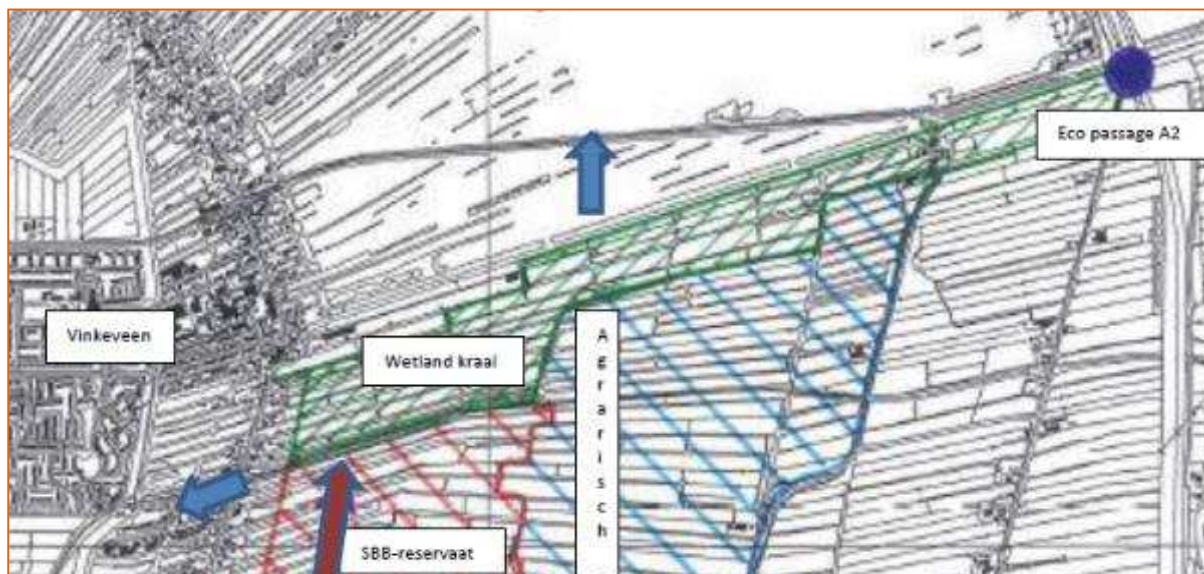
⁵ Bronnen: Natuurbeheerplan 2016 (provincie Utrecht, 2015), Gebiedsconvenant Groot Wilnis Vinkeveen 2010-2020 (Stichting Ontwikkeling de Venen, 2010), Toekomstvisie Legakkers Vinkeveense Plassen (Provincie Utrecht, 2012).

ongezuiverd lozen op de plassen. Met name in de Noordplas is dat te merken aan de sterke toename van kranswieren, fonteinkruiden en twee zeldzame licht brakwatersoorten: gesteelde zannichellia en snavelruppia. Ook de macrofauna neemt toe in soortenrijkdom.

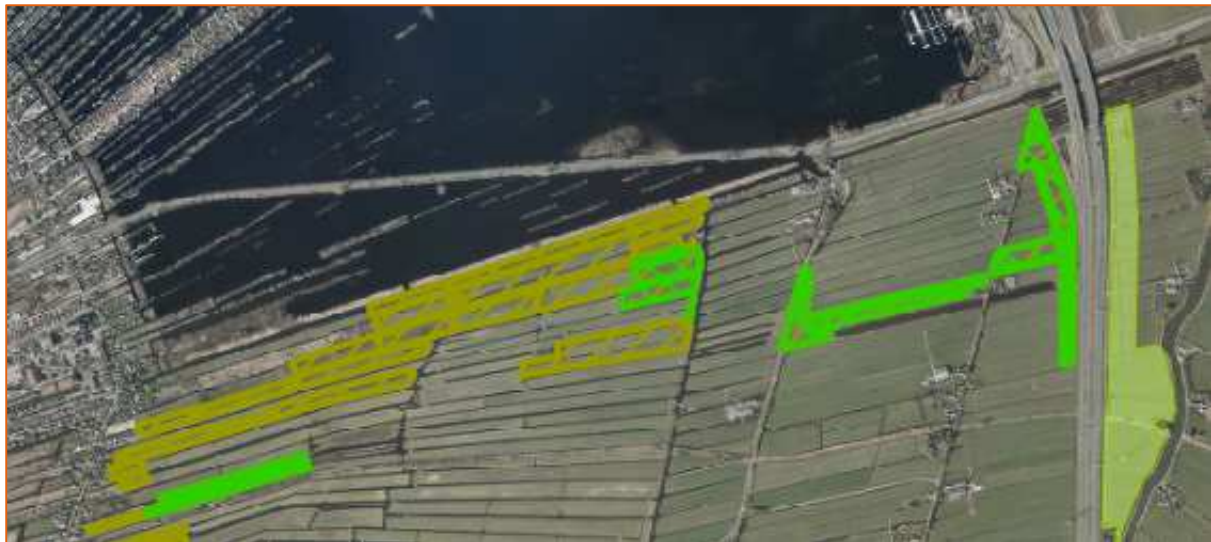
In De Venen zijn de graslanden van diverse polders met aangepast peilbeheer goede weidevogelgebieden. Weidevogels als grutto, tureluur en zomertaling broeden in de polders Nellestein, Blokland, in delen van polder Groot Wilnis-Vinkeveen en in het gebied Demmerik-Donkereind-Gagel. Plaatselijk komen broedkolonies van visdiefje en zwarte stern voor. In Waverveen is recent natte natuur ontwikkeld die veel water- en weidevogels aantrekt en een belangrijke onderdeel is in de ecologische verbindingzone die de natte laagveengebieden met elkaar verbindt.”

In de omgeving van de Vinkeveense Plassen wordt in vier gebiedsprojecten gewerkt aan de ontwikkeling van natte natuur om verder invulling te geven aan het NNN: Groot Wilnis-Vinkeveen, De Wilnisse bovenlanden, Marickenland en Groot Mijdrecht Noord. In Groot Wilnis-Vinkeveen en de Bovenlanden wordt gewerkt aan moerasnatuur in samenspel met agrarisch natuurbeheer om de verbinding via de zuidrand van de Vinkeveense Plassen naar de ecopassage onder de A2 tot stand te brengen. De verbinding via Marickenland en Groot Mijdrecht Noord brengt de verbinding naar het noorden tot stand. De Vinkeveense Plassen spelen ook hierin een rol.

In Figuur 6 en Figuur 7 is te zien op welke wijze zuidelijk langs de Geuzensloot ten zuiden van de Kleine Plas natuurontwikkeling gepland is. Bij de reconstructie van de A2 is ter hoogte van de Geuzensloot een ecopassage onder de weg door gerealiseerd die op termijn aansluiting moet geven aan de verbinding met de Vechtplassen. De functionaliteit van de ecopassage onder de A2 is momenteel nog marginaal. Enerzijds moet aan de zijde van het projectgebied nog de in- en uitrede biotoop worden aangelegd en anderzijds moet ten oosten van de A2 nog een verbinding naar het Vechtplassengebied worden gerealiseerd (bron: Bui-te gewoon groenprojecten, 3 oktober 2013: *Visie op en aanbevelingen voor weidevogelgoalstelling en ecologische verbindingen Demmerik e.o.*).

Figuur 6 Uitsnede uit *Visie op en aanbevelingen voor weidevogelgoalstelling en ecologische verbindingen Demmerik e.o.* (Bui-te gewoon groenprojecten, 3 oktober 2013)

Doel 1: nieuwe natuur ontwikkelen	
Ontwikkelopgave Natuurnetwerk realiseren	
	Opgave te ontwikkelen natuur (Akkoord van Utrecht)
	Afgeronde ontwikkelopgave 1-1-2016
	Ontwikkelopgave Groene Contour ondersteunen

Figuur 7 Uitsnede uit Natuurvisie Utrecht (webkaart, 13 maart 2017)

Plassengebied

Naast de rol die het gebied van de Vinkeveense Plassen speelt in het NNN, is er ook sprake van op zichzelf staande bijzondere natuurwaarden. Deze zijn met name gebonden aan het water en niet zozeer aan het land. De waterkwaliteit is de bepalende factor voor de natuurwaarden. De omstandigheden op de plassen zijn dusdanig goed (goed doorzicht, lage nutriëntenbelasting) dat karakteristieke kranswiersoorten tot ontwikkeling kunnen komen. Op enkele plaatsen is ook moerasvegetatie aanwezig.

Het heldere, vrij voedselarme water maakt ook dat enkele bijzondere vissoorten voorkomen in de Vinkeveense Plassen, zoals de kwabaal. Daarnaast foerageren er in de winter diverse soorten duikenden en broeden er krooneenden. Beide foerageren met name op de kranswieren. Op de ongebruikte legakkers in de Zuidplas en Noordplas zitten broedkolonies van meeuwen, waaronder kokmeeuwen en kleine mantelmeeuwen.

De Noordplas grenst aan de noordwestzijde aan de Botshol. Met name deze hoek functioneert dan ook als voedsel- en rustgebied voor vogels zoals de krooneend, het is een buffer. Hier komt ook nog bijzondere moerasvegetatie voor. Minder bijzondere moerasvegetatie komt ook voor langs de legakkers in het gebied dat grenst aan het dorp. De kranswiervegetaties komen vooral voor rond de zandeilanden en ook in het diepere open water komen beschermde soorten voor. Tussen de legakkers zijn de natuurwaarden lager.

Aan de noordrand van de Zuidplas en in de Kleine Plas tegen Groot Wilnis-Vinkeveen aan komen eveneens kranswiervegetaties voor. Ook hier hebben de legakkers zelf weinig waarde voor de natuur en is met name de waterkwaliteit bepalend voor de natuurwaarden. De Vinkeveense Plassen maken deel uit van hetzelfde peilgebied als een deel van de naastliggende polder. Het meest oostelijke puntje van de Kleine Plas loopt uit op de ecologische verbinding onder de A2 richting de Angstel.

(Autonome) trends

Uit gegevens van Waternet blijkt dat het volume vis de laatste jaren is afgenomen. Ook neemt het aantal broedende krooneenden al jaren af. De verwachting is dat deze trends zich doorzetten. De visstand wordt meer kenmerkend voor een helder watersysteem en past zich geleidelijk aan aan de

lagere belasting met voedingsstoffen (fosfaat) en de veranderingen in doorzicht en vegetatiebedekking.

2.3.4 Gebruiksfuncties⁶

Regio

Landelijk spelen recreatie en toerisme een steeds grotere economische rol. In de Randstad is echter overal sprake van kwantitatieve en kwalitatieve recreatietekorten. In omvang is er niet voldoende recreatiegebied, met name in de nabijheid van de grote steden. Bovendien sluit het aanbod (nog) niet optimaal aan op de veranderende vraag.

De sector omvat recreatie (vrijtijdsbesteding) en korte en lange vakanties van binnen- en buitenlandse toeristen. De Vinkeveense Plassen liggen centraal in de Randstad onder de rook van Amsterdam. Dit is enerzijds een kans, anderzijds is er sprake van veel concurrerend aanbod in de regio, zoals de Loosdrechtse en Nieuwkoopse Plassen, maar ook de Ouderkerkerplas, de Gaasperplas en het Amsterdamse Bos.

Een recreatiestudie van de metropoolregio Amsterdam laat zien dat met name als het gaat om de vrijtijdsbesteding mensen steeds meer geneigd zijn (dicht) in de buurt van huis te recreëren. Bij de keuze voor een regionaal recreatiegebied zijn de bereikbaarheid, de aanwezigheid van onderscheidende kenmerken en de aanwezigheid van attracties (in de breedste zin van het woord) bepalend.

De Vinkeveense Plassen worden primair bezocht door lokale en regionale bezoekers. Uit de studie van het Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd blijkt dat lokaal en in de regio er twee doelgroepen met name uitspringen: mensen die gericht zijn op inspirerende rustige recreatie en op zoek zijn naar activiteiten op het gebied van bijvoorbeeld cultuurhistorie en natuur ('ingetogen aqua') en mensen die op zoek zijn naar gezellige drukte en bijvoorbeeld sportieve activiteiten ('uitbundig geel'). Vanuit de grote steden als Utrecht en Amsterdam zijn er ook nog groepen die zoeken naar meer avontuurlijke of creatieve activiteiten, dus hier ligt een kans.

Rond de Vinkeveense Plassen zijn diverse fiets- en wandelroutes aanwezig. Het gebied is opgenomen in het wandel- en fietsknooppuntennetwerk. In Vinkeveen centrum (bij de zeilschool) en in de Winkelpolder (bij de toegang naar zandeiland 1 en 2) zijn TOP's aanwezig. Deze toeristische overstappunten bieden kansen om ter plekke de horeca te bezoeken of gebruik te maken van de andere recreatievoorzieningen in de omgeving.

De plassen zijn ook opgenomen in het sloepennetwerk dat over Nederland wordt uitgerold. Dit netwerk verbindt de Vinkeveense Plassen via een eenvoudig routesysteem met de omliggende plassen en rivieren.

Plassengebied

De watersport op de Vinkeveense Plassen omvat een breed spectrum aan mogelijkheden: zwemmen op zwemstrandjes of vanaf eilanden, zeilen, sloepenvaren, kanoën, vissen, duiken en waterskiën. Alles is aanwezig.

De mogelijkheden om te verblijven zijn (iets) minder gevarieerd. Veel van de verblijfsmogelijkheden bestaan uit recreatiewoningen en stacaravans of chalets in seizoenverhuur en particulier bezit. Mogelijkheden voor kort verblijf zijn minder makkelijk te vinden.

De meeste actieve recreatie concentreert zich op de Noordplas. Hier zijn op de zandeilanden 1, 2, 4 en 5 zwemstrandjes aanwezig die vanaf de weg bereikbaar zijn. Bij eiland 4 ligt ook een duikzone die (vanwege het heldere water) uit het hele land duikers trekt. Ook het gebruik van de plas om te zeilen en de meeste jachthavens bevinden zich aan deze plas. Aan de noordzijde is een cluster jachthavens en huisjes- en caravanparken aanwezig. Grotendeels in particulier bezit. Tegen het dorp aan wordt

⁶ Bronnen: Vraaggerichte ontwikkeling vrijetijdseconomie Vinkeveense Plassen Advies in het kader van herziening bestemmingsplan plasseengebied met behulp van Leisure Leefstijlen (BRVT, 2015), Toekomstplan Vinkeveense Plassen 2015 (Recreatieschap Vinkeveense Plassen, 2015), Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040 (Metropoolregio Amsterdam, 2007), Recreatie in de regio Amsterdam, Een gecombineerde analyse van de gegevens van het O+S onderzoek en de provinciale recreatiemonitor (gemeente Amsterdam en Recreatie Noord-Holland NV, 2015).

veel gerecreëerd op de legakkers, al dan niet in huisjes en blokhutten. Ook dit zijn vooral seizoensgasten.

De Zuidplas is in feite een wat rustiger variant van de Noordplas. Wel is hier een waterskibaan aanwezig, parallel aan de Groenlandse kade en de A2. Vissers zijn hier ook te vinden en bij geschikte windrichting wordt hier gesurft. De zeer beperkte mogelijkheden om vanaf de plas bij het dorp Vinkeveen te komen liggen hier. De Kleine Plas sluit aan op de sluis richting de Angstel. Tegen het dorp aan is een zeilschool gelegen.

(Autonome) trends

Langere vakanties in eigen land lijken niet toe te nemen. De zogeheten 'short stays' nog wel. De recreatiesector rond de Vinkeveense Plassen staat enigszins onder druk. In de watersport is een terugloop in vraag naar ligplaatsen en huur van zeilboten waar te nemen. Sloepen doen het wel weer goed.

BRVT geeft aan dat er wat betreft verblijf op en rond de Vinkeveense Plassen meer ruimte moet komen voor toeristisch verblijf (short stays, maar ook langere vakanties met toeristische verhuur). Kansen vanuit de markt voor meer toeristische verblijfsmogelijkheden zijn er vooral voor de groepen uitbundig geel, comfort en luxe blauw en gezellig lime.

Van de huidige dagrecreatieve bezoekers naar de Vinkeveense Plassen zijn vooral uitbundig geel en ingetogen aqua omvangrijk (samen net boven de 50%). Bij de Zandeilanden komt ook stijlvol en luxe blauw veel. Voor dagrecreatie adviseert BRVT om het aanbod op en rondom de Vinkeveense Plassen beter in te richten en af te stemmen op de (potentiële) bezoekers. Uit de aanbodanalyse (huidig aanbod) blijkt dat voor deze groepen relatief weinig aantrekkelijk aanbod aanwezig is.

Als het gaat om horeca is vooral behoefte aan aantrekkelijk aanbod voor uitbundig geel en ingetogen aqua. Specifiek bij de zandeilanden past aanvullend horeca-aanbod voor creatief en inspirerend rood en stijlvol en luxe blauw.

Als het gaat om watersport is vooral behoefte aan aantrekkelijk aanbod voor de (huidige) bezoekers met de leefstijlen ingetogen aqua en uitbundig geel. Vanuit de potentiële bezoekers uit de regio zijn ook de leefstijlen ondernemend paars en gezellig lime kansrijk om met watersport op in te spelen.

2.3.5 Resumé

In Tabel 1 staat samengevat wat in de voorgaande paragrafen is behandeld.

Samenvatting	Regio	Plassengebied	(Autonome) trends
Cultuurlandschap	Groene Hart Verschillende ontginningsstadia	Energielandschap Zandwinning Recreatie Legakkerstructuur Zandeilanden	Afslag legakkers Verstedelijkingsdruk
Water	Watersysteem Inlaat gebiedsvreemd water	Waterkwaliteit Fosfaatbelasting	Risico extra lozingen Piekbelastingen watersysteem
Natuur	NNN Natura 2000	Waterkwaliteit bepalend voor natuurwaarden. Kranswieren, foerageergebied vogels Overgangen naar Botshol, Groot Wilnis-Vinkeveen en ecopassage A2.	Terugloop van vis en eenden

Samenvatting	Regio	Plassengebied	(Autonome) trends
Gebruiksfuncties	Voorzieningen met regionale functie. Routestructuren	Zwemmen Varen (zeilen, sloepen) Duiken Vissen Kanoën Grootste activiteit op Noordplas. Toegang tot dorp juist via Zuidplas.	Meer vraag naar short stays Veranderende vraag watersport

Tabel 1 Resumé van de kenmerken

2.4 Beleid en criteria en kansen⁷

Voor de Vinkeveense Plassen zijn, naast wet- en regelgeving, diverse beleidsstukken vigerend. Het gaat dan om Europees, rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid. In de NRD zijn de hoofdlijnen uit de relevante beleidsstukken in beeld gebracht. In de tabel in deze bijlage zijn de kaders die voortkomen uit wet- en regelgeving en uit beleidsplannen op verschillende niveaus afgezet tegen de thema's die voor ontwikkelingsrichtingen relevant zijn en verderop in deze rapportage aan de orde komen. Hierbij zijn alleen de doorwerkingen opgenomen die direct op de thema's betrekking hebben.

2.4.1 Inleiding

Het gebied van de plassen en zijn omgeving kent een hoge 'visie- en beleidsdichtheid' van verschillende overheden. De NRD behandelt al deze visies en beleidsdocumenten. Het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied beoogt niet om integraal invulling te geven aan alle voor de plassen geformuleerde beleidsdoelen. De geformuleerde opgave is bewust begrenst. De bestaande beleidskaders bieden hier voldoende houvast voor.

In deze paragraaf worden de bestaande beleidskaders op een rij gezet en wordt hieruit afgeleid in hoeverre ze randvoorwaardelijk zijn voor de opgave. Wanneer dat zo is, zijn ze als criterium aangeduid en ook als zodanig terug te vinden in de beoordelingscriteria voor het MER. Daarnaast worden kansen benoemd. Kansen om bijdragen aan overige beleidsdoelen aan de opgave te koppelen. Deze kunnen bij de keuze voor een voorkeursalternatief en flankerende maatregelen een rol spelen, maar zijn daarin niet van doorslaggevend belang.

2.4.2 Cultuurlandschap

Relevante beleidsstukken

Het bovenlokaal beleid voor het cultuurlandschap ligt primair bij de provincie Utrecht. Daarin zijn de volgende beleidsstukken richtinggevend:

- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (herijking 2016)
- Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen
- Cultuur- en erfgoednota 2016 – 2019 "Alles is nu"

Daarnaast is het gemeentelijke beleid relevant:

- Structuurvisie De Ronde Venen 2030
- Landschapsnota De Ronde Venen 2030
- "Blijvend vernieuwen", Beleidsnota met uitgangspunten voor cultuurhistorisch beleid in De Ronde Venen
- Toekomstvisie legakkers 2012 (recreatieschap, i.s.m. provincie Utrecht)

Beleidsdoelen

⁷ Voor uitgebreidere beschrijving zie bijlage 'Beleidskaders' in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (Arcadis, 3 mei 2016).

- Behoud van het agrarisch cultuurlandschap van De Ronde Venen (middeleeuwse verkaveling, turfwinninglandschap, orthogonale structuur).
- Het beleefbaar maken van het agrarisch cultuurlandschap van De Ronde Venen.
- Behouden van de kernkwaliteiten van het Groene Hart-landschap (openheid, veenweidekarakter, landschappelijke diversiteit, rust en stilte).
- Het beleefbaar maken van het Groene Hart-landschap.
- Op de plassen komen landschap, natuur en recreatie samen. Een goede balans tussen deze functies is uitgangspunt.
- De plassen zijn landschappelijk van (boven) regionaal belang door het verveningslandschap in diverse stadia.
- Behoud van legakkers; kosten van legakkerherstel en -onderhoud worden gedekt door recreatief gebruik.
- De gemeente stelt een beeldkwaliteitsplan vast voor de Vinkeveense Plassen, met als doel dat inrichting van legakkers en zandeilanden en eventuele bouwwerken aan eisen van welstand voldoen.
- Op de plassen kan onderscheid gemaakt worden tussen gebieden waar de legakkerstructuur nog (vrijwel) intact is en legakkers behouden moeten blijven en gebieden waar dit minder het geval is. Kaart 5 van de Toekomstvisie Legakkers 2012 geeft dit inzicht.

Betekenis voor het MER

- CRITERIUM In de effectbeoordeling wordt beoordeeld welke effecten het voornemen heeft op de structuur van het agrarisch cultuurlandschap en met name de openheid (zichtlijnen) en landschappelijke diversiteit van het landschap.
- KANS Mogelijk zijn er bij de uitwerking van het voorkeursalternatief kansen voor het verbeteren van de beleefbaarheid van het landschap.
- CRITERIUM De duurzame instandhouding van de legakkerstructuur is voor de gemeente één van de belangrijkste drijfveren om meer bouw- en gebruiksmogelijkheden op de legakkers te willen creëren in het nieuwe bestemmingsplan. Omdat de natuurlijke trend is dat legakkers verdwijnen, is een ingreep nodig om deze ontwikkeling te stoppen.
- CRITERIUM, KANS Een goede balans tussen landschap, natuur en recreatie vraagt om bescherming van natuur en landschap, maar ook om het creëren van een gezond investeringsklimaat waar (onnodige) planologische belemmeringen worden voorkomen.
- CRITERIUM, KANS De landschappelijke impact op en de belevingswaarde van de plassen wordt voor een belangrijk deel bepaald door de inrichting van legakkers en zandeilanden en hoe eventuele bebouwing eruit ziet.

2.4.3 Water

Relevante beleidsstukken

In de beleidsstukken rond water neemt met name de waterkwaliteit een centrale plaats in. Secundair gaat het om veiligheid en de robuustheid van het systeem.

- Waterwet (2017), Rijksoverheid
- Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021 provincie Utrecht
- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening (herijking 2016)
- Kaderrichtlijn Water
- Waterbeheerplan 2016 – 2021 AGV
- Startnotitie watergebiedsplan Groot Wilnis-Vinkeveen AGV
- Structuurvisie De Ronde Venen 2030
- Keur en Legger, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Beleidsdoelen

- Bijdrage aan KRW-doelen:
 - Waterkwaliteit; voorkomen nieuwe fosfaatbelasting, bijdragen aan betere waterkwaliteit;
 - Toename natuurvriendelijke oevers.
- Geen bebouwing op waterkeringen (of onder strenge voorwaarden).

- De gemeente heeft slechts beperkte 'eigen' taken als het gaat om water. De gemeente neemt actief deel in beleidsprocessen van waterschap en provincie om de gemeentelijke belangen te vertegenwoordigen.

Betekenis voor het MER

- CRITERIUM Bij de effectbeoordeling van de varianten op het onderdeel water, is het leveren van een bijdrage aan de KRW-doelstellingen een harde voorwaarde. De voorkeursvariant zal dus uiteindelijk aan deze voorwaarde moeten voldoen, al dan niet door toepassing van flankerende maatregelen.
- KANS Wanneer aan de KRW-randvoorwaarden wordt voldaan, kan het plan mogelijk nog kansen bieden als het gaat om waterkwaliteit en inrichting van oevers, aangezien met dit plan een groot deel van de met name particuliere eigenaren van de Vinkeveense Plassen worden bereikt.

2.4.4 Natuur

Relevante beleidsstukken

- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening (herijking 2016)
- Gebiedsprogramma Utrecht-West 2016-2019
- Natuurvisie provincie Utrecht 2016 plus supplement Biodiversiteit
- Natuurbeheerplan 2018 Provincie Utrecht
- Ontwerpbeheerplan 2016-2022 NATURA 2000-gebied Botshol
- Meerjarenprogramma Ontsnippering
- Structuurvisie De Ronde Venen 2030
- Coalitieakkoord "Maatschappelijk betrokken, Met visie naar vooruitgang"

Beleidsdoelen

- Ingrepen mogen geen significante effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Botshol (met name stikstofdepositie).
- Ingrepen in de NNN zijn niet mogelijk wanneer er sprake is van een 'significant effect' op bestaande of potentiële natuurwaarden (of actuele natuurwaarden wanneer sprake is van ingesloten functies).
- Gestreefd wordt naar een robuust netwerk van verbonden natuurgebieden (moerassen, soortenrijke vochtige graslanden en plassen in de veenweidegebieden).
- Gestreefd wordt naar toegankelijke en beleefbare natuur.
- Gestreefd wordt naar duurzame financiering van natuurbeheer.
- Natuurbeleid is gedecentraliseerd van Rijk naar provincie.
- Meer nadruk op soorten.
- Instandhouding en versterking van natuurbeheertypen: kranswierwater, zoete plas en delen moeras en kruiden- en faunarijke grasland.
- Op de plassen komen landschap, natuur en recreatie samen. Een goede balans tussen deze functies is uitgangspunt.
- De bestaande en nieuwe natuur in het NNN beperkt zich tot de gebieden die echt noodzakelijk zijn voor het functioneren van het NNN.
- De lopende gebiedsprocessen zijn kaderstellend.
- Wanneer recreatie financieel bijdraagt aan realisatie van het NNN, dan staat hier planologische ontwikkelingsruimte tegenover.
- Recreatie maakt vroegtijdig integraal onderdeel uit van plannen voor realisatie van het NNN.

Betekenis voor het MER

- CRITERIUM De natuurwaarden van Botshol en de plassen zelf mogen als gevolg van het voornemen niet aangetast worden. Voor Botshol volgen de normen hard uit de Wet natuurbescherming. Voor de plassen zelf kan een vorm van saldobenadering een oplossing bieden.
- CRITERIUM Botshol en de Vinkeveense Plassen samen zijn een stevig onderdeel van het systeem van het NNN en daarmee van belangrijke waarde voor de robuustheid daarvan. Bij de beoordeling van het plan wordt gekeken hoe dit inwerkt op de robuustheid van het systeem en de verbindingen met omliggende gebieden.

- KANS De Vinkeveense Plassen zijn van toegevoegde waarde voor het naastliggende Natura 2000-gebied Botshol.
- KANS Aan de zuidzijde van de Vinkeveense Plassen grenst het gebied aan Groot Wilnis-Vinkeveen, waar ook invulling gegeven wordt aan het NNN. Ook hier kan sprake zijn van wederzijdse toegevoegde waarde.
- CRITERIUM Beleefbaarheid van natuurgebieden en duurzame financiering van onderhoud en beheer zijn uitdagingen die ook rond de Vinkeveense Plassen nadrukkelijk spelen.
- CRITERIUM, KANS Een goede balans tussen landschap, natuur en recreatie vraag om bescherming van natuur en landschap, maar ook om het creëren van een gezond investeringsklimaat waar (onnodige) planologische belemmeringen worden voorkomen.

2.4.5 Gebruiksfuncties

Relevante beleidsstukken

- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening (herijking 2016)
- Visie Recreatie en toerisme 2020 (provincie Utrecht)
- Gebiedsprogramma Utrecht-West 2016-2019
- Structuurvisie De Ronde Venen 2030
- Visie Recreatie en Toerisme 2020
- Toekomstvisie legakkers 2012 (recreatieschap i.s.m. provincie Utrecht)
- Toekomstplan Vinkeveense Plassen (recreatieschap i.s.m. provincie Utrecht)

Beleidsdoelen

- Vanuit haar rol in het Recreatieschap Vinkeveense Plassen en Plassenschap Loosdrecht zet de provincie zich (mede) in voor de verbetering van de plassen als regionale trekpleister en dus modernisering van de voorzieningen, betere bereikbaarheid en toegankelijkheid en hogere inkomsten.
- De Winkelpolder kan zich doorontwikkelen tot recreatieve poort voor het Vinkeveense Plassengebied.
- De saldobenadering kan ruimte bieden voor een combinatie van ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven en een natuuropgave.
- Versterken recreatief hoofdnetwerk: routes, poorten en TOP's.
- Beleefbaar maken van het landschap; onder meer verrommeling tegengaan.
- Bouw- en gebruiksmogelijkheden legakkers worden verruimd voor recreatief gebruik. Onderhoud en beheer zijn randvoorwaardelijk.
- Het recreatieve potentieel van routes, plassen, verblijfsaccommodaties, de Stelling van Amsterdam en de weidse landschappen zijn ingrediënten voor 'branding' van de gemeente.
- Op de Vinkeveense Plassen is ruimte voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen om nieuwe recreantenstromen te trekken en beter aan te laten sluiten op de in de regio aanwezige doelgroepen.
- De exploitatietekorten voor de zandeilanden worden beperkt.
- Het beter verbinden van de plassen met de bebouwingslinten van Vinkeveen.
- Het routenetwerk optimaliseren en aansluiten op TOP's en recreatieve poorten om bezoekersstromen de gemeente in te leiden.
- Verbetering van de vaarverbindingen met Amsterdam en de Hollands-Utrechtse plassen.
- Invullen van ontbrekende schakels in het Groene Netwerk.

Betekenis voor het MER

- CRITERIUM Het recreatief functioneren van de Vinkeveense Plassen is een (mede) bepalende factor voor de toekomstige instandhouding ervan. Bij de beoordeling van het voornemen wordt dan ook gekeken naar het aanbod en de kwaliteit van de recreatieve voorzieningen en of hiermee op de vraag kan worden aangesloten.
- KANS Tegengaan van verrommeling op legakkers en daarmee verbetering van beleefbaarheid van het landschap.
- KANS Wanneer nieuwe exploitatiemogelijkheden voor de zandeilanden worden toegekend, kan dit ook positief doorwerken op het functioneren van de poort en TOP Winkelpolder en daarmee aansluiten op het recreatieve routenetwerk.

- CRITERIUM De extra bouw- en gebruiksmogelijkheden op de legakkers moeten ten goede komen aan de duurzame instandhouding van de legakkers.
- CRITERIUM De extra bouw- en gebruiksmogelijkheden leiden per saldo tot een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit (gebiedsgerichte aanpak).
- CRITERIUM De duurzame instandhouding van de zandeilanden als dagrecreatieterreinen en bescherming voor het achterland, worden beter gewaarborgd door uitbreiding van de recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden voor ondernemers.
- CRITERIUM Om een functie te kunnen vervullen in de duurzame instandhouding van de zandeilanden, moeten nieuwe voorzieningen aansluiten bij de recreatiebehoefte in de omgeving.
- KANS Waar ontwikkelingsmogelijkheden kunnen aansluiten bij andere recreatieve programma's (routestructuren, TOP's, poorten) kunnen mogelijkheden ontstaan voor wederzijdse versterking.
- KANS Ook zijn relaties denkbaar met de centrumontwikkeling in Vinkeveen.

2.5 Het voornemen

2.5.1 Doelstelling en randvoorwaarden

Het doel van het voornemen bestaat primair uit het toevoegen van planologische ontwikkelruimte op legakkers en zandeilanden.

De doelstelling omvat ook een aantal belangrijke randvoorwaarden voor het voornemen:

- Het totstandkomingsproces is gericht op draagvlak bij alle betrokken partijen.
- Het voornemen moet bijdragen aan de betaalbaarheid van beheer, onderhoud en exploitatie van legakkers en zandeilanden.
- Dit kan doordat het voornemen als extra economische drager voor het gebied fungeert voor recreatieve kwaliteit en lokale economie.
- Behoud van de kwaliteit van landschap, natuur en water.

Het voornemen omvat geen zelfstandige doelstellingen op het gebied van natuur en waterkwaliteit. Waar er kansen liggen om de voorgestelde ontwikkelingen te verbinden met beleidsdoelen (van andere overheden) op deze onderwerpen dan worden deze slechts benut als dit niet ten koste gaat van de nagestreefde doelen in dit plan.

Hoewel ook het behoud van landschappelijke kwaliteit geen expliciet onderdeel is van het voornemen, neemt dit wel een bijzondere plaats in. Aanleiding voor het plan is dat beheer, onderhoud en exploitatie van het gebied onder druk staan. Zonder het voornemen zou dit zich voortzetten en tot een teruggang in landschappelijke kwaliteit leiden. De zorgen over de landschappelijke kwaliteit zijn dus een belangrijke aanleiding voor het voornemen.

Door de Commissie voor de m.e.r. is gevraagd om beschrijving van de kwetsbaarheid van het bestaande gebied en de identificatie van (met het oog op luwtes, bijzondere oevermilieus (KRW) en voorkomen van afslag) strategisch te behouden legakkers en zandeilanden. In het rapport *Legakkers Vinkeveense Plassen, toekomstvisie* (Provincie Utrecht cs, december 2012) is diepgaand ingegaan op de erosie van de legakkers. De meest intacte legakkers liggen aan de westzijde van de plassen. Dit komt doordat daar bebouwing is mogelijk gemaakt in het verleden, dan wel illegaal is geplaatst, waaropvolgend de eigenaren ook beschoeiing hebben aangebracht. Maar dit is ook het gevolg van het feit dat de meeste afslag plaatsvindt door hoge golfslag ten gevolge van harde wind. De meeste stormen komen in Nederland doorgaans uit (zuid)westelijke richting, dus liggen de legakkers vanaf Achterbos in de luwte. Dit blijkt onder andere uit Figuur 18. In de toekomstvisie is ook een aanzet gegeven voor een prioritering: welke legakkers te behouden en welke hebben geen prioriteit of mogen/moeten zelfs actief afgegraven worden. Het actief afgraven van legakkers is echter niet meer aan de orde. Dit vanwege de ecologische kwaliteiten die onder water liggende legakkers hebben voor bijvoorbeeld paaiende vissen. De legakkers ten zuiden van Botshol zijn bij werksessies door alle deelnemers bovendien aangewezen als strategisch te behouden legakkers. Dit vanuit de optiek dat deze zorgen voor beperking van de golfslag op andere legakkers en de zandeilanden, omdat deze de strijklengte voor golfslag verkorten. De gevraagde informatie over bijzondere oevermilieus is niet bekend en is leemte in kennis.

Het voornemen omvat ook geen zelfstandige doelstellingen op het gebied van recreatieve kwaliteit. Ook dit staat ten dienste aan de duurzame instandhouding. Vraag en aanbod spelen hierbij uiteraard

wel een belangrijke rol. De betaalbaarheid van onderhoud en beheer kan pas worden beïnvloed als de nieuwe ontwikkelmogelijkheden ook daadwerkelijk als economische drager kunnen fungeren.

In het project is bewust niet gekozen voor een totaalaanpak voor het gebied waarbij ook voor natuur, waterkwaliteit, landschap en recreatieve gebruikswaarde zelfstandige doelstellingen zijn geformuleerd. Enerzijds omdat geen sprake is van specifieke grote opgaven voor dit gebied; anders waren deze al wel eerder hoger op de diverse beleidsagenda's terecht gekomen. Anderzijds omdat de problematiek rond de voorgenomen ontwikkeling al ingewikkeld genoeg is. Waar er kansen voor het grijpen liggen worden ze benut, zoals eerder in dit hoofdstuk al beschreven, maar het proces wordt niet verder belast met doelstellingen die een oplossing voor de voorliggende opgave zouden kunnen belemmeren.

2.5.2 Opgave

De Vinkeveense Plassen bestaat uit een uniek landschap waarin natuur, cultuurhistorie en recreatie samen komen. Het plangebied is weergegeven op onderstaande afbeelding. Een gebied dat behouden moet worden, maar op welke manier en met welke ontwikkelingen is de vraag.

Figuur 8: Plangebied met toponiemen (nummers geven de zandeilanden aan).

De gemeente heeft de wens om meer planologische ruimte te bieden aan ontwikkelingen in het plangebied om dit unieke gebied te kunnen behouden, zonder de uniciteit over boord te gooien. De gemeente De Ronde Venen stuurt aan op duurzaam investeren in behoud van de legakkers en de zandeilanden door planologische ruimte te bieden in het nieuwe bestemmingsplan⁸.

Achtergrond

- Er ligt een breed gedragen en duidelijke wens om de structuur van het plangebied, met zijn karakteristieke legakkers en met de zandeilanden, te behouden. Echter zonder te investeren in bescherming en beschoeiing zouden de legakkers en zandeilanden afkalven en verdwijnen. De Vinkeveense Plassen zouden op termijn één waterplas worden.

⁸ Basis voor de keuzes ten aanzien van de te bieden planologische ruimte is de Toekomstvisie Legakkers Vinkeveense Plassen.

- Voor de langere termijn (na 2023) is een nieuwe vorm van financiering nodig voor behoud van legakkers en zandeilanden.
- Publieke middelen blijven nodig, maar de gemeente wil dit meer beheersbaar maken.

Beheer en onderhoud Vinkeveense Plassen

Het gebied wordt in 2017 nog beheerd op basis van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Vinkeveense Plassen (hierna te noemen: de GR) door het recreatieschap Vinkeveense Plassen⁹. Deelnemers in deze GR zijn de gemeenten Amsterdam en De Ronde Venen. De provincie Utrecht is geen deelnemer, maar verstrekt subsidie.

De gemeenteraad van Amsterdam heeft in 2011 besloten om uit de GR te treden. Tussen de gemeenten Amsterdam en De Ronde Venen is daartoe een uittredingsovereenkomst gesloten waarin is afgesproken, dat zij op verantwoorde wijze het schap willen liquideren en willen investeren in het gebied Vinkeveense Plassen, opdat de waarden van het gebied behouden blijven en er kansen worden geboden de plassen aantrekkelijk te maken voor de huidige en toekomstige recreant.

De belangrijkste punten van de overeenkomst zijn:

- a. beide gemeenten zijn bereid om met inachtneming van hun vaste aandelen in het nadelig saldo in het schap, de jaarlijkse lopende exploitatie van het Recreatieschap tot en met 2023 te voldoen;
- b. beide gemeenten investeren in achterstallig en in de toekomst te verwachten onderhoud en vernieuwing van de beschoeiingen van zandeilanden en legakkers, waardoor deze voor een periode van zeker veertig jaar zijn zeker gesteld.

Bij de overeenkomst is een investeringsplan opgenomen. Het plan geeft de maximale raming weer van de noodzakelijke investeringen aan de zandeilanden en de legakkers. Het plan gaat er vanuit dat alle zandeilanden en legakkers worden voorzien van nieuwe duurzame beschoeiingen, voor een periode van veertig jaar.

De liquidatie van de GR heeft aanleiding gegeven tot het opstellen van een toekomstplan voor de Vinkeveense Plassen. Op 28 januari 2015 heeft het dagelijks bestuur van het schap het Toekomstplan Vinkeveense Plassen (hierna te noemen: het Toekomstplan) vastgesteld en aangeboden aan GS van Utrecht, de Plassenraad en de gemeenteraden van Amsterdam en De Ronde Venen.

Via het Toekomstplan is aangetoond dat een duurzame voortzetting van het schap ook na 2023, het moment dat de reguliere exploitatiebijdrage van Amsterdam vervalst, mogelijk is.

De uittreding van Amsterdam betekent dat de GR wordt geliquideerd. Op dit moment wordt de daadwerkelijk liquidatie van de GR verder uitgewerkt. Uitgangspunt is dat de feitelijke liquidatie van het schap op 31 december 2017 plaatsvindt.

Vanwege de liquidatie is de afgelopen periode onderzoek gedaan naar de wijze waarop de onderhouds- en beheerstaken voor het gebied na liquidatie het beste kunnen worden uitgevoerd. Uitkomst van dit onderzoek is dat deze taken worden ondergebracht bij de GR Stichtse Groenlanden. Om dit mogelijk te maken moet de gemeente De Ronde Venen toetreden tot deze GR.

Inmiddels heeft de gemeenteraad van De Ronde Venen in juni 2017 ingestemd met het voornemen om toe te treden tot het recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Met deze wens en achtergrond is de volgende opgave geformuleerd voor de ontwikkeling van het plassengebied en geldt daarmee als uitgangspunt voor het bestemmingsplan:

Een nieuw, door alle betrokken partijen gedragen en onderbouwd bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen, waarbij betaalbaarheid van beheer, onderhoud en exploitatie van legakkers en zandeilanden op langere termijn geborgd wordt, door het bieden van planologische ruimte als extra economische drager voor recreatieve kwaliteit en lokale economie, met behoud van kwaliteit van landschap, natuur en water.

Om deze opgave waar te kunnen maken, liggen de volgende deelopgaven voor:

⁹ Het recreatieschap beheert het vaarwater en is eigenaar van de zandeilanden en ca. 5% van de legakkers. De overige legakkers zijn in particuliere handen.

- beheersbaar en betaalbaar onderhoud en beheer van legakkers en zandeilanden;
- bescherming van de kwaliteiten landschap, natuur, cultuurhistorie en water;
- behoud van de recreatieve gebruikswaarde;
- grip krijgen op de bestaande (illegale) situatie.

Door middel van een intern en extern participatieproces is gekomen tot minimale en maximale varianten in ontwikkeling die zijn uitgewerkt in hoofdstuk 4 van dit MER.

2.6 Onderzoeken

Er zijn voorafgaand aan dit MER twee onderzoeken uitgevoerd: een leefstijlenonderzoek waarin onderzocht is wie er potentieel gebruik kan maken van de vrijetijdsvoorzieningen in de Vinkeveense Plassen en een onderzoek naar de mogelijkheden van de regelgeving in het nieuwe bestemmingsplan voor (illegale) bebouwing (Position paper). Deze onderzoeken hebben bijgedragen in het ontwikkelen van de varianten.

Leefstijlenonderzoek

Er is onderzoek gedaan naar leefstijlen en vrijetijdseconomie in en rond de Vinkeveense Plassen. Dit onderzoek is uitgevoerd door het Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd (BRVT). Doel hiervan is de economische potentie van recreatieve en toeristische ontwikkelingen op hoofdlijnen te bepalen. Voor de onderbouwing van het uiteindelijke bestemmingsplan is dit belangrijk, maar zeker ook om een realistisch beeld te vormen van de opbrengsten uit geboden ontwikkelingsruimte in relatie tot de opgaven voor beheer en onderhoud.

Het onderzoeksrapport geeft op grond van beschikbare demografische gegevens aan dat er perspectieven liggen in de volgende richtingen:

- Ontwikkelrichting voor verblijfsrecreatie: meer ruimte voor toeristisch verblijf (short stays, maar ook langere vakanties met toeristische verhuur). Kansen vanuit de markt voor meer toeristische verblijfsmogelijkheden zijn er vooral voor de leefstijldoelgroepen uitbundig geel, comfort en luxe blauw en gezellig lime.
- Ontwikkelrichting dagrecreatie: aanbod beter inrichten en afstemmen op uitbundig geel, ingetogen aqua en stijlvol en luxe blauw.
- Als het gaat om horeca is vooral behoefte aan aantrekkelijk aanbod voor uitbundig geel en ingetogen aqua. Specifiek voor de zandeilanden past er nog aanvullend horeca-aanbod voor creatief en inspirerend rood en stijlvol en luxe blauw.
- Voor watersport is vooral behoefte aan aantrekkelijk aanbod voor de (huidige) bezoekers met de leefstijlen ingetogen aqua en uitbundig geel. Vanuit de potentiële bezoekers uit de regio zijn ook ondernemend paars en gezellig lime kansrijk.
- Deze ontwikkelingsperspectieven zijn in de maximale variant voor de zandeilanden concreter uitgewerkt.

Toelichting op leefstijlprofielen

Uitbundig geel, levensgenieters, samen actief sporten en recreëren, zoeken gezellige drukte, recreëren is lekker eten en drinken, genieten en leuke dingen doen.

Gezellig lime, gericht op eigen gezin en directe leefomgeving, recreëren is vrij zijn en tot rust komen, prijsgevoelig.

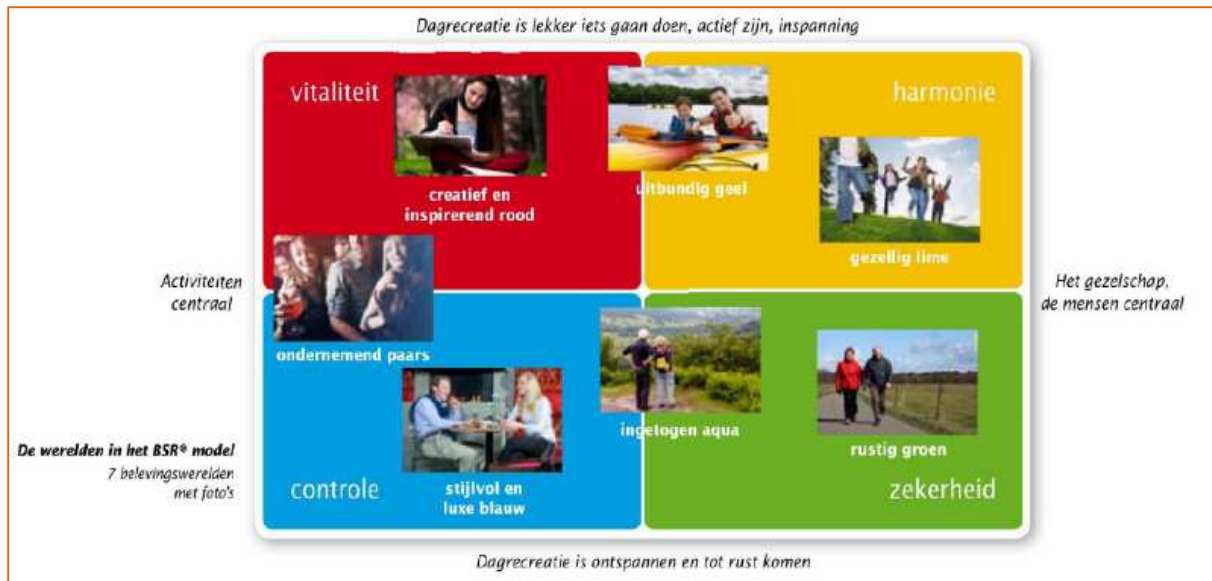
Rustig groen, rustige recreanten zonder grote wensen, houden van privacy en rust, recreëren in eigen omgeving.

Ingetogen aqua, rustige, geïnteresseerde recreanten die samen met hun partner op stap gaan, interesse hebben voor duurzaamheid en zoeken naar inspirerende activiteiten gericht op natuur en cultuur(historie).

Ondernemend paars, op zoek naar een bijzondere ervaring, laat zich graag verrassen, nieuwe dingen zien, ontdekken en beleven op het gebied van cultuur, activiteit en sportiviteit.

Stijlvol en luxe blauw, zakelijk en intelligent, zij vinden dat zij in hun vrije tijd wel wat luxe en stijlvolle ontspanning verdienen en zoeken exclusieve vormen van recreatie, recreëren is ontspanning en afstand nemen van de dynamiek van alledag, actief sporten en sociale netwerken.

Creatief en inspirerend rood, creatief en op zoek naar uitdagingen en inspirerende ervaringen, graag buiten gebaande paden, recreatie betekent sportiviteit, ontspanning en zoeken naar nieuwe stromingen, moderne kunst en andere culturen.

Figuur 9: Leefstijlenprofielen ten opzichte van elkaar.

Hierbij moet opgemerkt dat het gaat om relatief beperkte aanvullingen in aanbod, met andere woorden er is niet uit gekomen dat het over 'een heel andere boeg' moet. Met de aanvullingen kunnen beperkt inkomsten gegenereerd worden.

Verder blijkt uit dit onderzoek dat economische verdiensten in de vrijetijdsector kunnen toenemen, maar deze zullen slechts een beperkte financiële bijdrage kunnen leveren.

Position paper legakkers

Een belangrijk vraagstuk voor de gemeente is hoe om te gaan met de bestaande (illegale) bebouwing op de legakkers. De afgelopen jaren hebben zich veel ontwikkelingen voorgedaan die niet passen in het vigerende bestemmingsplan. In de Position paper legakkers wordt hierop nader ingegaan.

Een belangrijke uitkomst uit de Position paper is dat er een zeer aanzienlijke handavingsinspanning noodzakelijk is als de gemeente kiest voor het alsnog handhaven van illegale bouwwerken conform de lijn van het vigerende bestemmingsplan.

Een positieve bestemmingsregeling, al dan niet met een uitsterfvariant, lijkt het aangewezen instrument. Een dergelijke aanpak haalt de druk af van de te leveren handavingsinspanning in de komende planperiode en zal bovendien tot minder onrust onder legakkereigenaren leiden.

Voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan (en daarmee ook voor de keuze voor een voorkeursalternatief) is het van groot belang zicht te hebben op de wijze waarop met de bestaande (illegale) bebouwing wordt omgegaan. Niet alleen het juridisch instrumentarium speelt hierbij een rol, maar met name ook de benadering van de gebruikers en dus om zaken als communicatie, fasering en ondersteunende maatregelen. Parallel aan het MER komt een aanpak hiervoor tot stand.

3 REFERENTIESITUATIE

In een MER dat de effecten beschrijft van een voornemen, is het belangrijk om te definiëren wat de referentiesituatie is. De referentiesituatie wordt themagewijs behandeld in ieder effectenhoofdstuk in dit MER (hoofdstukken 6.2, 7.2, ..., 12.2). Dit hoofdstuk gaat specifiek in op de bebouwingssituatie.

In dit MER gelden de planologische mogelijkheden zoals vastgelegd in het vigerende bestemmingsplan als referentie (is uitgewerkt in 3.1.1). De daadwerkelijke situatie (inclusief illegale bebouwing op legakkers) maakt geen onderdeel uit van de referentiesituatie, maar is wel uitgewerkt (3.1.2).

De referentiesituatie betreft de situatie die zou kunnen ontstaan in de planperiode. Bij een bestemmingsplan is dat tien jaar. Het is van belang om te bepalen of er autonome ontwikkelingen zijn die zeker zullen optreden in die tien jaar en waarmee rekening moet worden gehouden. Er zijn enkele autonome ontwikkelingen die relevant zijn om in dit MER mee te nemen (zie 3.2).

3.1 Huidige situatie

Een belangrijk discussiepunt bij het bestemmingsplan voor het Plassengebied is hoe om te gaan met bebouwing en met bebouwingmogelijkheden. Dit komt expliciet hieronder aan de orde.

3.1.1 Oorspronkelijke situatie: vigerende bestemmingsplan

In het huidige bestemmingsplan is de toen bestaande bebouwing planologisch vastgelegd. Dit gaat om circa 9.398 m² bebouwing binnen bouwblokken op de legakkers en ca. 11.279 m² overige toegelaten bebouwing in de vorm van bijgebouwen en stacaravans en chalets. In bijlage D is dit weergegeven op een tweetal kaarten (noord-blad en zuid-blad).

Op de zandeilanden is beperkte bebouwing mogelijk en dit is conform het vigerende bestemmingsplan gerealiseerd.

3.1.2 Daadwerkelijke situatie: bebouwing legakkers

Met behulp van een GIS-analyse is bepaald hoeveel m² aan bebouwing daadwerkelijk aanwezig is op de legakkers. Het resultaat van deze analyse staat in Tabel 2.

	Oppervlakte (m ²)	Aantal gebouwen
bestemmingsplan	9398	148
kartering, toegestaan	11279	506
kartering, niet toegestaan	21992	1546
Totaal	42669	2200

Tabel 2 Aantal m² bebouwing op de legakkers. In bijlage C is dit weergegeven op een tweetal kaarten (noord-blad en zuid-blad).

Ten opzichte van het huidige bestemmingsplan is ruim 2 hectare extra bebouwing gerealiseerd op de legakkers. Ruim de helft van de bebouwing op de legakkers (21.992 m²) is niet planologisch verankerd in het huidige bestemmingsplan.

3.2 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen zijn plannen die al planologisch vastliggen, of in ontwerp-stadium verkeren en waarvan vaststaat dat ze doorgang zullen vinden. Dit is relevant voor de looptijd van het besluit waar het MER Plassengebied voor wordt opgesteld, in dit geval het bestemmingsplan Plassengebied.

Een bestemmingsplan heeft normaliter een looptijd van tien jaar, dus geldt 2027 als referentiejaar. Autonome ontwikkelingen die in die looptijd gestalte krijgen, zullen deel uitmaken van de referentie.

3.2.1 Autonome ontwikkelingen binnen het plangebied

Handhaving conform huidige bestemmingsplan

In de vergadering van 26 januari 2017 heeft de gemeenteraad van De Ronde Venen het vigerende bestemmingsplan verkozen als referentie voor dit MER. Tegen deze referentie dienen de varianten voor het toekomstige bestemmingsplan afgezet te worden. De raad volgt hiermee het advies van de Commissie voor de m.e.r.

De autonome ontwikkeling binnen het Plassengebied houdt daarmee in dat de bebouwing die niet conform het vigerende bestemmingsplan is aangebracht, verdwijnt. We nemen aan dat dit in tien jaar gerealiseerd kan zijn. Onderdeel van de autonome ontwikkeling is dus dat de gemeente een handavingsplan opstelt en uitvoert. Binnen de autonome ontwikkeling wordt de situatie teruggebracht naar hetgeen het vigerende bestemmingsplan voorschrijft.

Verkoop legakkers

In het voorjaar van 2017 heeft het Recreatieschap Vinkeveense Plassen 42 legakkers verkocht. Op Figuur 10 zijn de te koop aangeboden legakkers weergegeven. Het vigerende bestemmingsplan schrijft voor dat hier geen bebouwing mag plaatsvinden. Wel mag overnacht worden op vaartuigen bij de legakker. De legakkers zijn verkocht met de verplichting ze binnen drie jaar te beschoeien zodat ze duurzaam in stand blijven.¹⁰ Het Recreatieschap heeft hiermee ongeveer 75% van zijn legakkers verkocht. De overige legakkers blijven in publiek eigendom. De legakkers die in bezit blijven van het Recreatieschap dienen zoveel mogelijk openbaar toegankelijk te blijven.

Figuur 10 Legakkers die op 18 april 2017 (op twee na) verkocht zijn aan particulieren

¹⁰ Bron: <http://www.werkenaandevinkeveenseplassen.nl/koop/deelnemen-veiling/>, 7 maart 2017.

3.2.2 Autonome ontwikkelingen in en buiten het plangebied

In en buiten het plangebied van het Plassengebied vindt een aantal ontwikkelingen plaats. Hieronder staan ze beknopt getypeerd en is de interactie gegeven met effecten die mogelijk optreden door het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied.

Woningbouwprojecten

De volgende woningbouwprojecten zijn momenteel in uitvoering en maken deel uit van de autonome ontwikkelingen:

- Vinkeveld in Vinkeveen (ca. 200 woningen). Meer informatie is te vinden op <http://woneninvinkeveld.nl/>.
- De Maricken in Wilnis (ca. 500 woningen). Meer informatie is te vinden op <http://www.demaricken.nl/>.
- Land van Winkel in Abcoude (ca. 200 woningen). Meer informatie is te vinden op <http://landvanwinkel.nl/>.

Bestemmingsplan Buitengebied-West

Daarnaast wordt het bestemmingsplan Buitengebied-West opgesteld. Dit plan omvat het in hoofdzaak agrarische landelijk gebied ten westen van de A2. Voor dit plan wordt ook een m.e.r. uitgevoerd. Stikstofdepositie als gevolg van agrarische bedrijfsvoering staat hierin centraal. In dit plan worden ook de gebiedsontwikkelingsprojecten van het programmabureau Utrecht West opgenomen: natuurontwikkeling in Groot Mijdrecht Noord, Marickenland, Groot Wilnis-Vinkeveen en de Wilnisse Bovenlanden. Dit MER is in juni 2017 ter inzage gelegd met het voorontwerpbestemmingsplan.

Centrumplan Vinkeveen

Ten slotte loopt nog het Centrumplan Vinkeveen. Dit plan verkeert echter op dit moment in de haalbaarheidsfase (er wordt een variant nader onderzocht) en is dus niet concreet genoeg om als autonome ontwikkeling mee te nemen.

Afkalving legakkers

Een autonome ontwikkeling die ook plaatsvindt, is dat de legakkers door golfslag en erosie afkalven als daar geen onderhoud aan wordt gepleegd. Dit proces is al decennia gaande.

Het is lastig te voorspellen hoe dit proces zich voortzet. Dit hangt van allerhande factoren af, zoals weersomstandigheden, type gebruik van legakkers (zoals inrichting, begroeiing), type gebruik van het water (golfslag door boten en aanleggen van boten), mate van onderhoud van de waterkant. De autonome ontwikkeling is dus dat de legakkers afkalven, maar de omvang van die afkalving is onbekend.

Betekenis van de autonome ontwikkelingen voor het MER Plassengebied

De betekenis voor deze bekende ontwikkelingen voor het MER Plassengebied is voor het grote merendeel van de effecten die mogelijk optreden door het nieuwe bestemmingsplan nihil:

- De woningbouwprojecten liggen ver buiten het plangebied. Die ontwikkeling heeft lokale effecten, maar leidt voor de meeste thema's niet tot cumulatie met mogelijke ontwikkelingen ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied. Alleen een eventuele toename van stikstofdepositie die kan ontstaan door extra verkeer is relevant. Dit krijgt aandacht in de Passende beoordeling Wet natuurbescherming (bijlage D).
- In het bestemmingsplan Buitengebied-West zal een bepaalde ruimte geboden worden aan onder andere de landbouw. De enige interferentie met effecten ten gevolge van het bestemmingsplan Plassengebied is ook hier stikstofdepositie, en wel vanuit de veehouderij. Dit krijgt aandacht in de Passende beoordeling Wet natuurbescherming (bijlage D).
- Het instandhouden van de legakkerstructuur is een doel, en in die zin is het (tegengaan van) afkalven van oevers wel een relevante autonome ontwikkeling. Dit is meegenomen in de effectbeoordeling.

4 VARIANTEN

Het belangrijkste item dat het nieuwe bestemmingsplan Plassengebied gaat regelen is de ontwikkelruimte voor bebouwing. In dit hoofdstuk staan mogelijke ontwikkelingsrichtingen voor het bestemmingsplan Plassengebied.

In het hoofdstuk beschrijven we eerst kort volgens welk proces de ontwikkelingsrichtingen zijn bepaald (4.1). Dan volgt een logische onderbouwing van de indeling in verschillende deelgebieden, die is gebaseerd op de diversiteit in gebiedskenmerken en kernwaarden van het plangebied. Vervolgens gaan we in op de eventuele minimale en maximale ontwikkelingsmogelijkheden die in het nieuwe bestemmingsplan geboden zullen worden. Een voorkeursalternatief, dat nog bepaald wordt, is één van deze varianten of ligt tussen deze varianten in.

4.1 Proces van bepaling van varianten

De varianten, zoals deze in dit MER zijn uitgewerkt en op hun effecten beoordeeld, zijn in het najaar van 2015 samengesteld in nauw overleg met stakeholders en zijn verwoord in de Kadernota.

De stakeholders hebben uiteraard hun eigen belangen naar voren gebracht. Maar de kwaliteiten en kenmerken van het plangebied werden breed onderschreven. En er bleek uiteindelijk nauwelijks tot geen verschil van inzicht te zijn over welke deelgebieden binnen het plangebied te onderscheiden zijn en wat per deelgebied de minimale en maximale variant is waarvan de effecten onderzocht moet worden. Aspecten die hierbij nadrukkelijk een rol speelden waren de intensiteit van bebouwing (van nadrukkelijk aanwezig tot geheel onbebouwde legakkers), het wel of niet beschikbaar zijn van riolering en de door stakeholders verwachte natuurkwaliteiten.

Na het besluit van de gemeenteraad begin 2016 om een MER te laten opstellen, is een NRD ter visie gelegd. Op de NRD zijn zienswijzen ontvangen en er is een behandeling geweest in de gemeenteraad van 26 januari 2017. Beiden hebben geleid tot enkele aanpassingen van deelgebieden en varianten, zoals die eind 2015 in samenwerking met stakeholders waren geformuleerd.

Door de Commissie voor de m.e.r. is gevraagd om in het MER aan te geven hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de varianten hebben bepaald. Het startpunt voor de afbakening van de gestelde varianten (doelen) valt als volgt samen te vatten:

- De gemeente wil met zoveel mogelijk betrokken stakeholders tot een gedeelde inrichting komen van het gebied. Participatie staat voorop.
- De gemeente wil zoveel als mogelijk de legakkers als onderdeel van de kenmerkende structuur behouden.
- De gemeente streeft ernaar om de publieke kosten van het beheer binnen een bepaalde mate te beperken.
- Het bestemmingsplan moet heldere kaders geven voor ontwikkelingen.
- Het bestemmingsplan is conserverend voor plangebiedsdelen jachthavens, caravan- en bungalowparken aan de noordzijde en voor Achterbos.

De gedachte achter het voornemen is dat het bieden van extra recreatieve mogelijkheden op legakkers en zandeilanden (hetzij particulier, hetzij commercieel) extra investeringen in het gebied mogelijk en reëel maken. Legakkers worden door particulieren met meer mogelijkheden beter beschoeid en in stand gehouden en activiteiten op de zandeilanden maken het mogelijk de onderhouds- en beheerskosten beter in de hand te houden.

Er is echter wel sprake van een kwetsbare balans. Een teveel aan extra recreatieve activiteit kan er voor zorgen dat 'het kind met het badwater wordt weggegooid'. Als afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke en natuurlijke kwaliteit van het gebied wordt het ook minder aantrekkelijk voor recreatie. Wanneer het gebied feitelijk een stedelijke (en primair stenige) invulling krijgt, is het kantelpunt zeker bereikt. De groene natuurlijke invulling van het gebied overheerst. De recreatieve toevoegingen doen daar geen afbreuk aan.

In het bestemmingsplanproces moet deze balans worden gevonden. De gemeente is met stakeholders uit het gebied om tafel gegaan om zo een diversiteit aan kennis van het gebied binnen

te halen. De stakeholders vertegenwoordigen bovendien de diverse belangen die spelen binnen het plangebied.

Op zoek naar reële varianten

In het overleg met de stakeholders is gezamenlijk gezocht naar varianten en deelgebieden. Hierbij stond de kwetsbare balans centraal. De stakeholders wilden vooral inzicht in de gevolgen van de toename van bebouwing en de intensivering van gebruik op de kwaliteit van natuur, water en landschap. In de varianten is daarom gezocht naar reële variaties in bebouwing en gebruik om dit inzicht te krijgen.

4.2 Deelgebieden en varianten

In een bestemmingsplan worden ruimtelijk relevante aspecten vastgelegd. Het gaat daarbij onder andere om bebouwd en onbebouwd gebied, percentage bebouwing, bouwhoogte, oppervlakte verharding, groen, natuur en toegestane functies. Deze aspecten zijn als uitgangspunten genomen bij het ontwikkelen van de varianten.

Voor de overige aspecten, zoals hoe om te gaan met riolering, afval, beeldkwaliteit en handhaving kan/moet flankerend beleid opgesteld worden.

Uit de resultaten van het voortraject van dit MER zijn onderstaande minimale en maximale varianten per deelgebied opgesteld (zie ook vorige paragraaf). De effecten van deze varianten op het plangebied worden nader onderzocht in voorliggend MER. Op basis van deze resultaten maakt de gemeenteraad een afweging en keuze voor de ontwikkelingsrichting van de verschillende deelgebieden binnen het plangebied.

Op de volgende pagina's zijn de voorgestelde minimale en maximale varianten per deelgebied weergegeven. Alvorens dit uit te werken, is het nodig enkele begrippen toe te lichten:

- **Verblijfsrecreatie:** het (kortdurend) verblijf van één of meerdere personen met overnachting die elders hun hoofdwoonverblijf hebben, waarbij in ieder geval geen sprake is van permanente bewoning.
- **Dagrecreatie:** een vorm van recreëren die zich beperkt tot één dag (zonder overnachting).
- **Kamperen:** openluchtrecreatie waarbij men meestal meerdere dagen in een tent, caravan, camper, tenthuisje of ander relatief eenvoudige recreatiewoning op een buitenterrein verblijft.
- **Horeca:** bedrijf dat in zijn algemeenheid gericht is op het verstrekken van nachtverblijf en/of ter plaatse nuttigen van voedsel en/of dranken en/of het exploiteren van zaalaccommodatie.
- **Evenement:** publieke activiteit met een tijdelijk, plaatsgebonden en van het reguliere gebruik afwijkend karakter, plaatsvindend in de open lucht of in (tijdelijke) onderkomens en in het algemeen bedoeld ter ontspanning en/of vermaak, waaronder begrepen commerciële, culturele, religieuze, recreatieve en/of sportieve of daarmee gelijk te stellen activiteiten, zoals markten, braderieën, beurzen, kermissen, festivals, wedstrijden, bijeenkomsten en dergelijke, met uitzondering van markten als bedoeld in de Gemeentewet, kansspelen als bedoeld in de Wet op de kansspelen en betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties.

De vraag voor het bieden van meer planologische ontwikkelingsruimte spitst zich vooral toe op de mogelijkheden die geboden worden op de legakkers enerzijds en op de zandeilanden anderzijds. Daarnaast gaat het om het gebruik van het open water.

Om deze potentiële ontwikkelingen beter te kunnen plaatsen, is gezocht naar een nadere gebiedsindeling. Hierbij is gekeken naar de verschillende beleidskaders, het (huidige) gebruik van het gebied, de wensen uit de omgeving, gebiedskenmerken/-kwaliteiten en het BRVT-onderzoek. In samenspraak met stakeholders, insprekers en de gemeenteraad is naar voren gekomen dat het plangebied op grond van kwaliteiten en gebruik in te delen is in de volgende deelgebieden:

- **Deelgebied A:** Legakkers waar rioleringsvoorzieningen aanwezig zijn en waar voor een belangrijk deel al legale verblijfsrecreatie aanwezig is.
- **Deelgebied B:** Legakkers waar geen rioleringsvoorzieningen aanwezig zijn en die niet direct over land bereikbaar zijn.

- **Deelgebied C:** Legakkers in of nabij kwetsbare zones (nabij natuurgebieden en cultuurhistorische structuren).
- **Deelgebied D:** Zandeilanden en ingesloten wateren.
- **Deelgebied X:** Zuidplas, midden en oostelijk deel, Achterbos en gebied ten noorden van Noordplas: conserverend bestemmen.

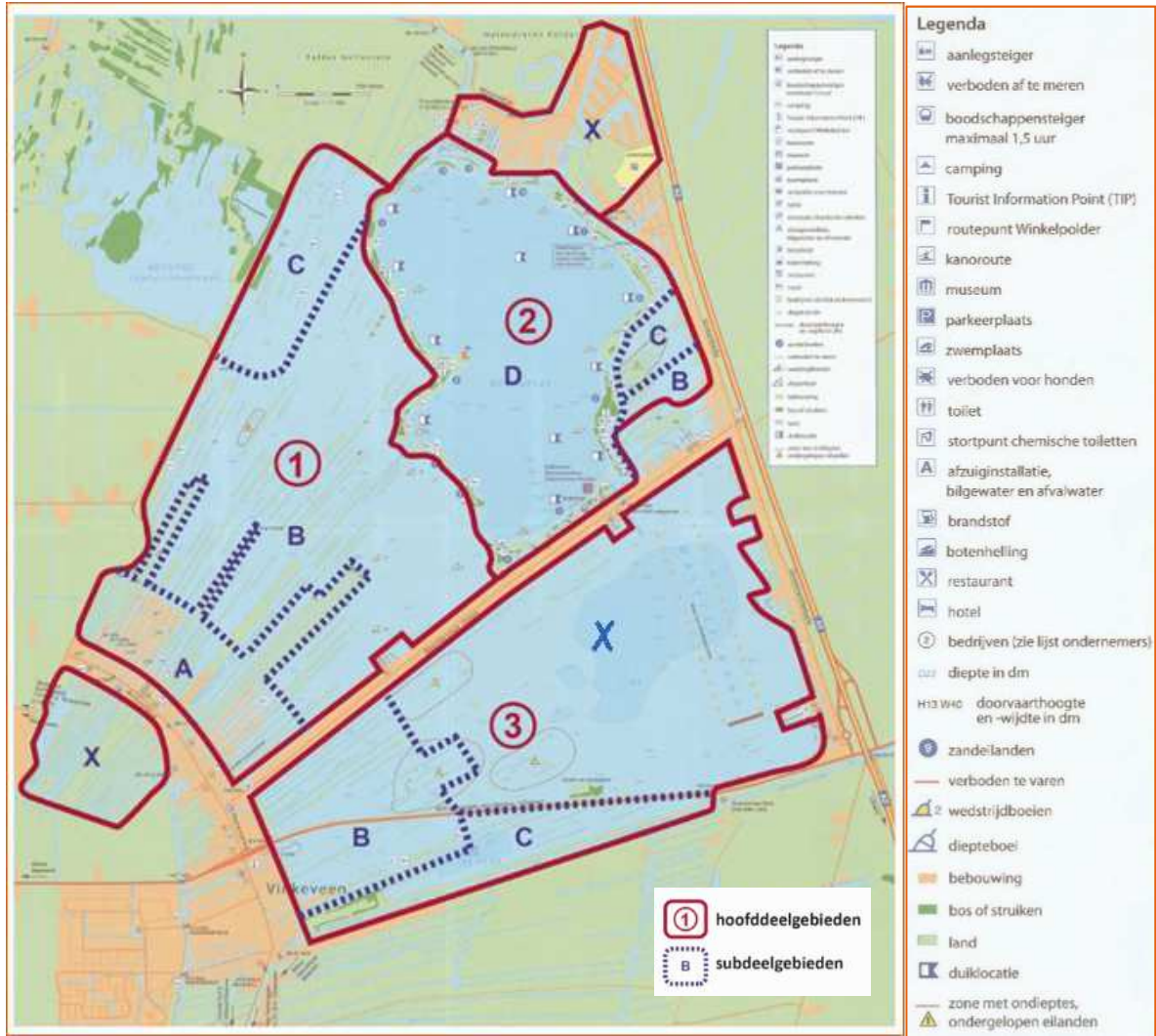
Voor deze deelgebieden zijn varianten uitgewerkt die de basis vormen voor de ontwikkelingen die planologisch-juridisch vastgelegd kunnen worden in het bestemmingsplan.

De deelgebieden zijn tot stand gekomen op basis van verschillende kenmerken en de verwachtingen die verschillende partijen hebben over het functioneren van deze gebieden en effecten die hier zouden kunnen optreden. Het MER moet hier meer inzicht in geven. Bij de totstandkoming van de varianten en deelgebieden bestond er bijvoorbeeld grote discussie over de vraag of in deelgebied C andere (grotere) effecten zouden optreden dan in deelgebied B. Hierbij werd enerzijds als argument gegeven dat toevoeging van bebouwing hier natuurwaarden zou verstoren en mogelijk negatieve effecten zou hebben op de werking van nabijgelegen natuurgebieden. Anderen waren van mening dat recreatie en natuur ook hier prima samengaan, zodat van verstoring geen sprake is. Het MER moet inzicht geven in dergelijke discussies.

De legakkers worden op de uiteindelijke verbeelding van het bestemmingsplan gedetailleerd aangegeven, zodat geen discussie kan ontstaan over het al dan niet aanwezig zijn van legakkers in het gebied¹¹. De deelgebieden zijn in Figuur 11 weergegeven.

Het water blijft in het hele plangebied openbaar toegankelijk. Het bestemmingsplan regelt niet de pleziervaart.

¹¹ In de Toekomstvisie Legakkers Vinkeveense Plassen is een aantal legakkers aangewezen die mogen verdwijnen (rode legakkers). Deze kunnen worden overgenomen in het bestemmingsplan. Voor deze legakkers worden dan geen bouwmogelijkheden opgenomen, maar wordt aangegeven dat deze mogen verdwijnen.

Figuur 11: Indeling plangebied

4.2.1 Deelgebied A

Dit deelgebied heeft als belangrijkste kenmerk dat het aangesloten is op het vaste land door elektra, riolering en andere nutsvoorzieningen. De legakkers zijn ook ontsloten via het vaste land. Op de plek waar de legakkers grenzen aan Achterbos en de Herenweg zijn veel grote parkeerplaatsen te vinden, waar de eigenaren van de legakkers hun auto stallen en te voet verder gaan. In enkele gevallen zijn ook de legakkers met de auto bereikbaar. Vooral aan de westzijde zijn er veel stacaravans te vinden. De akkers zijn regelmatig verdeeld en op dezelfde manier ingericht. Meer ten oosten zijn er diverse opstallen en vakantiewoningen gebouwd. De beplanting verschilt van zeer cultuurlijk tot half natuurlijk. Bij de vakantiehuisen wordt het groen bepaald door de coniferenhagen, terwijl de tuinen aan de oostzijde meer bomen en struiken bevatten.

Figuur 12 Kaartbeeld deelgebied A

Deelgebied A	Minimaal	Maximaal
% bebouwing per legakker	Conform huidige BP, niet verder verdichten, huidige planologische situatie vastleggen ¹² .	Conform huidige BP, verdichting mogelijk maken, opschalen naar andere vormen van recreatie, bijvoorbeeld van caravans naar bungalows. Maximaal 25% van de legakker ¹³ .
Maximale inhoud recreatie-woningen	200 m ³ en 250 m ³ met verklaring niet permanent bewonen.	250 m ³ .
Maximale oppervlakte veranda	Conform huidige BP.	Conform huidige BP.
Maximale oppervlakte terras/verharding	Conform huidige BP.	Conform huidige BP.
Maximale hoogte gebouwen en bouwwerken	Conform huidige BP.	Conform huidige BP.
Maximale maat aanlegsteiger	Conform regeling Waternet, artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen en beleidsregel 5: steigers. ¹⁴ Steiger van maximaal 6 meter langs het perceel.	Mogelijkheden verruimen ten opzichte van regeling Waternet, artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen en beleidsregel 5: steigers. Steiger mag langs gehele perceel.
Zone onbebouwd	Ja, op koppen legakkers, maatvoering bepalen in kader beeldkwaliteit.	Ja, op koppen legakkers, maatvoering bepalen in kader beeldkwaliteit.
Toegestane functies	Uitgaan van huidige legale situatie, geen nieuwe permanente bewoning, kamperen toestaan.	Uitgaan van huidige legale situatie + permanente bewoning toestaan, kamperen toestaan.
Beeldkwaliteit	Ja, noodzakelijk.	Ja, noodzakelijk.
Handhaving	Mogelijk deels noodzakelijk.	Mogelijk deels noodzakelijk.

Tabel 3 Minimale en maximale variant in deelgebied A

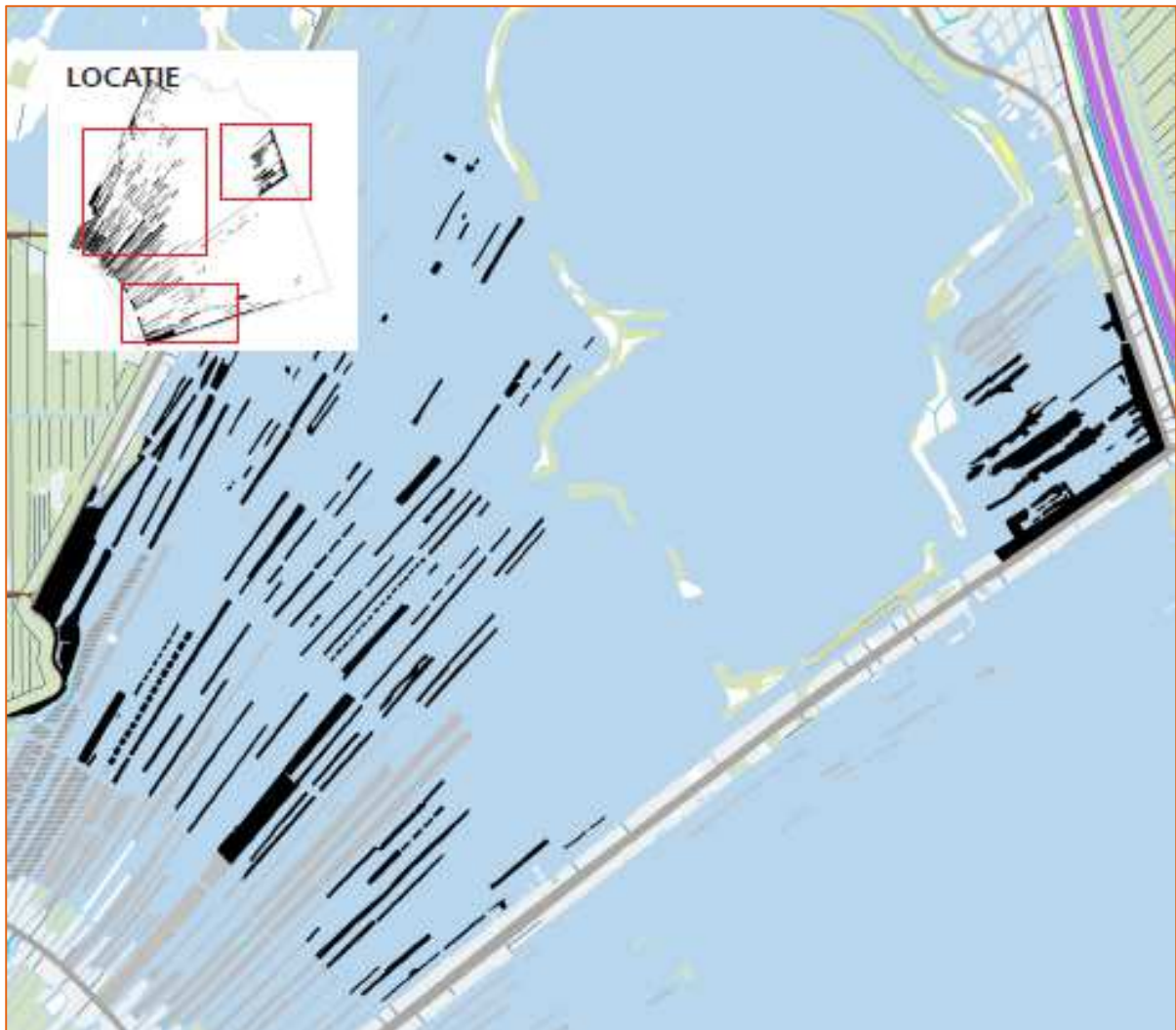
¹² Dit geldt ook voor recreatiearken.

¹³ Per legakker zijn derhalve meerdere bouwwerken mogelijk tot een maximum van 25% bebouwing van de totale legakker.

¹⁴ Dit houdt in: De steiger steekt minder dan 1,2 meter uit de waterkant, [...] rust niet op meer palen dan nodig is om de constructie te dragen, de onderlinge afstand tussen de palen en de afstand tot een ander werk is minimaal 3 meter is, het water kan vrij onder de steiger doorstromen [...] en de steiger niet langer dan 6 meter is, [...] op niet meer dan 2 palen rust (bron: <https://www.agv.nl/aanvragen/watervergunning/omgevingsloket/steigers/>, 13 september 2017).

4.2.2 Deelgebied B

Dit is het grootste deelgebied in omvang en aantallen. Deze legakkers liggen grotendeels los van het vaste land. De akkers zijn meer op het water georiënteerd en hebben een natuurlijker uitstraling. Ontsluiting vindt doorgaans plaats over het water, via een van de vele havens aan de buitenranden van de plassen. Bijna elk eiland heeft een aanmeersteiger of een inwaarplek met boothuisje. De bebouwing verschilt per legakker. Vooral de brede legakkers hebben grote vakantiewoningen, maar over het algemeen zijn het grote tuinschuren. De bebouwing in dit deelgebied heeft een tijdelijke uitstraling. Vermoedelijk worden deze akkers minder intensief gebruikt dan de akkers op deelgebied A. De legakkers hebben een natuurlijke uitstraling, doordat er tussen de kavels vaak elzensingels groeien en er veel bomen en struiken zijn. Vermoedelijk wordt er ook minder gesnoeid omdat het lastig is om groen af te voeren.

Figuur 13 Kaartbeeld deelgebied B

Deelgebied B	Minimaal	Maximaal
% bebouwing per legakker	Maximaal 15% van de legakker én maximaal 25 m ² per bouwwerk ¹⁵ .	Maximaal 25% van de legakker én maximaal 40 m ² per bouwwerk ¹⁶ .
Maximale oppervlakte bouwwerken (incl. veranda)	25 m ² .	48 m ² .
Maximale oppervlakte terras/verharding	8 m ² .	15 m ² .
Maximale hoogte bouwwerken	3 meter nokhoogte.	3 meter goothoogte en 5 meter nokhoogte.
Maximale maat aanlegsteiger	Conform regeling Waternet, artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen en beleidsregel 5: steigers. ¹⁷ Steiger van maximaal 6 meter langs het perceel.	Mogelijkheden verruimen ten opzichte van regeling Waternet, artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen en beleidsregel 5: steigers. Steiger mag langs gehele perceel.
Zone onbebouwd	Ja, op koppen legakkers, maatvoering bepalen in kader beeldkwaliteit.	Ja, op koppen legakkers, maatvoering bepalen in kader beeldkwaliteit.
Toegestane functies	Verblijfsrecreatie, géén kamperen.	Verblijfsrecreatie en kamperen.
Beeldkwaliteit	Ja, noodzakelijk.	Ja, noodzakelijk.
Handhaving	Noodzakelijk.	Mogelijk deels noodzakelijk.

Tabel 4 Minimale en maximale variant deelgebied B

¹⁵ Per legakker zijn derhalve meerdere bouwwerken mogelijk tot een maximum van 15% bebouwing van de totale legakker.

¹⁶ Per legakker zijn derhalve meerdere bouwwerken mogelijk tot een maximum van 25% bebouwing van de totale legakker.

¹⁷ Dit houdt in: De steiger steekt minder dan 1,2 meter uit de waterkant, [...] rust niet op meer palen dan nodig is om de constructie te dragen, de onderlinge afstand tussen de palen en de afstand tot een ander werk is minimaal 3 meter is, het water kan vrij onder de steiger doorstromen [...] en de steiger niet langer dan 6 meter is, [...] op niet meer dan 2 palen rust (bron: <https://www.agv.nl/aanvragen/watervergunning/omgevingsloket/steigers/>, 13 september 2017).

4.2.3 Deelgebied C

De legakkers van deelgebied C zijn grotendeels niet verbonden aan het vaste land, zijn zeer smal en klein. Deze eilanden zijn wisselend bewoond. Het lijkt er ook op dat in de zomer af en toe wordt gekampeerd. Enkele kleine eilandjes zijn zeer natuurlijk, met ruige opgaande beplanting. Deze legakkers hebben de meest natuurlijke uitstraling.

Figuur 14 Kaartbeeld deelgebied C

Deelgebied C	Minimaal	Maximaal
% bebouwing per legakker	Geen bebouwing.	Maximaal 25% van de legakker én maximaal 40 m ² per bouwwerk ¹⁸ .
Maximale oppervlakte bouwwerken (incl. veranda)	Geen bebouwing toestaan.	48 m ² .
Maximale oppervlakte terras/verharding	Geen terras/verharding toestaan.	15 m ² .
Maximale hoogte bouwwerken	Geen bebouwing toestaan.	3 meter goothoogte en 5 meter nokhoogte.
Maximale maat aanlegsteiger	Conform regeling Waternet, artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen en beleidsregel 5: steigers. ¹⁹ Steiger van maximaal 6 meter langs het perceel.	Mogelijkheden verruimen ten opzichte van regeling Waternet, artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen en beleidsregel 5: steigers. Steiger mag langs gehele perceel.
Zone onbebouwd	Geldt voor gehele legakker.	Ja, op koppen legakkers, maatvoering bepalen in kader beeldkwaliteit.
Toegestane functies	Dagrecreatie en kamperen conform huidige BP.	Verblijfsrecreatie en kamperen.
Beeldkwaliteit	Niet noodzakelijk, gebiedseigen beplanting regelen in BP.	Ja, noodzakelijk.
Handhaving	Noodzakelijk.	Mogelijk deels noodzakelijk.

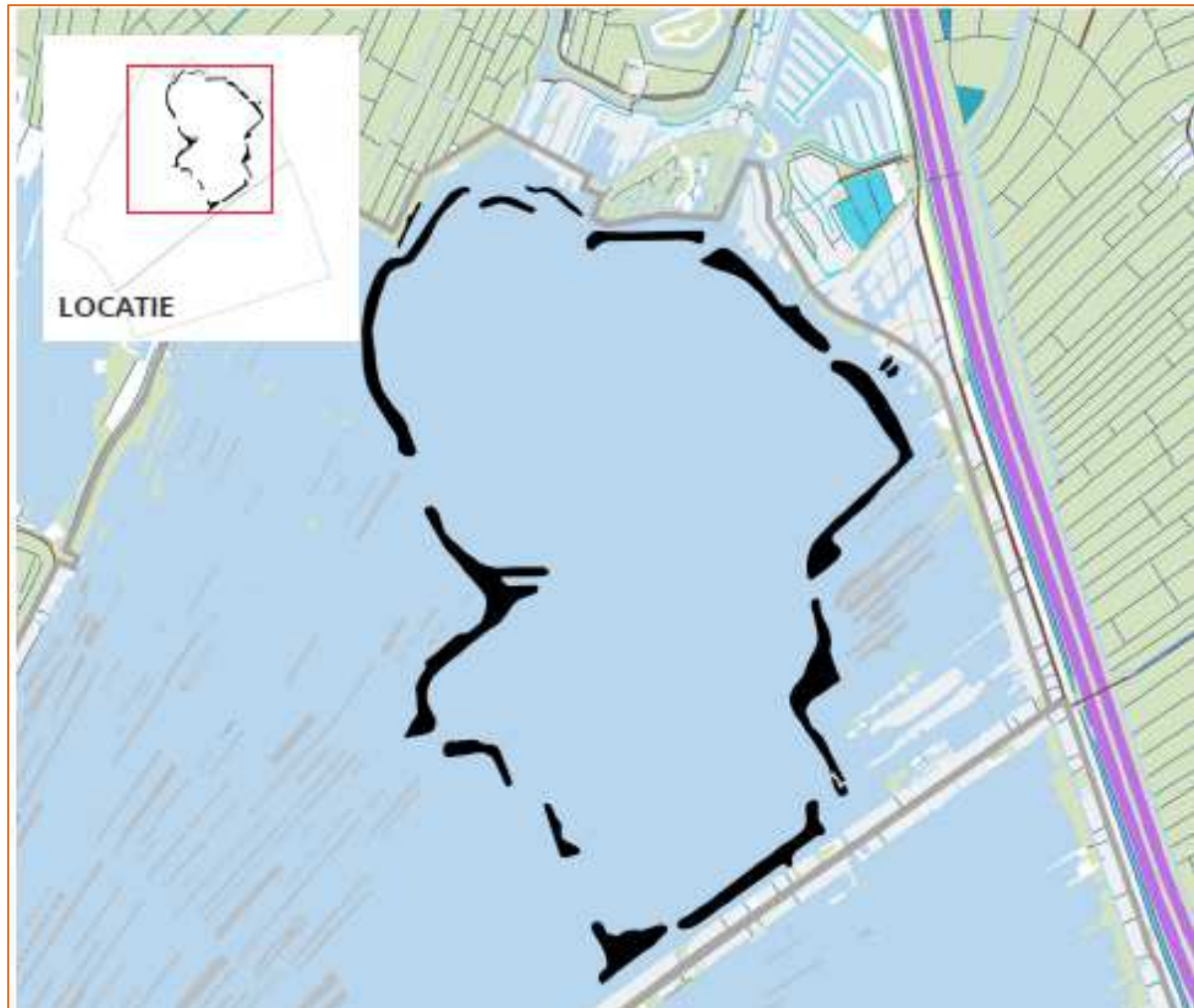
Tabel 5 Minimale en maximale variant in deelgebied C

¹⁸ Per legakker zijn derhalve meerdere bouwwerken mogelijk tot een maximum van 25% bebouwing van de totale legakker.

¹⁹ Dit houdt in: De steiger steekt minder dan 1,2 meter uit de waterkant, [...] rust niet op meer palen dan nodig is om de constructie te dragen, de onderlinge afstand tussen de palen en de afstand tot een ander werk is minimaal 3 meter is, het water kan vrij onder de steiger doorstromen [...] en de steiger niet langer dan 6 meter is, [...] op niet meer dan 2 palen rust (bron: <https://www.agv.nl/aanvragen/watervergunning/omgevingsloket/steigers/>, 13 september 2017).

4.2.4 Deelgebied D

De zandeilanden beschikken over aanlegvoorzieningen en diverse zwemplaatsen. De zandeilanden zijn ideaal voor de varende recreant. De eilanden 1/2 (Winkelpolder) en 4/5 zijn via een vaste oeververbinding vanaf land bereikbaar. Hier zijn tevens parkeervoorzieningen. Bij eiland 4 is een duikzone aanwezig. Aan de zandeilanden mag 3x24 uur worden afgemeerd. Een gedeelte van zandeiland 9 is gedurende de zomermaanden ingericht voor groepskamperen.

Figuur 15 Kaartbeeld deelgebied D

Deelgebied D	Minimaal	Maximaal
Flexibiliteit creëren en ontwikkelingen mogelijk maken	Conform huidige BP met als randvoorwaarde dat alle oevers openbaar toegankelijk zijn. Seizoenverlenging mogelijk maken, geen winteractiviteiten. Niet overall bebouwing toestaan, enkel op de via het vaste land bereikbare eilanden.	Seizoenverlenging én winteractiviteiten mogelijk maken. Overall bebouwing toestaan met een maximum van 15% per zandeiland.
Toegestane functies	Kleinschalige verblijfsrecreatie (zoals extensief natuurkamperen zonder voorzieningen, blokhutten) en kleinschalige recreatieve functies (bijvoorbeeld speeltuin). Kleinschalige horeca op de via land bereikbare eilanden.	Grootschalige verblijfsrecreatie (waaronder huisjesparken, kamperen met voorzieningen, hotelfuncties) en grootschalige recreatieve functies (zoals pretpark, waterpark, drijvende functies/bebouwing). Bebouwde voorzieningen voor waterrecreatie. Evenementen/evenemententerrein mogelijk maken.
Beeldkwaliteit	Ja, noodzakelijk.	Ja, noodzakelijk.
Handhaving	Mogelijk deels noodzakelijk.	Waarschijnlijk niet noodzakelijk.

Tabel 6 Minimale en maximale variant in deelgebied D, op hoofdlijnen

Op basis van de volgende verkenningen/basisgegevens is een theoretische maximale invulling uitgewerkt voor deelgebied D.

- Het recreatieschap heeft in 2016-2017 gesproken met verschillende ondernemers over de zandeilanden. Ook eerder zijn er dergelijke marktverkenningen uitgevoerd, zoals door Cap Neuf en BRVT.
- De provincie Utrecht heeft een recreatieonderzoek laten uitvoeren in recreatiegebieden in de provincie dat inzicht geeft in het gebruik van de zandeilanden (NBTC/NIPO Research, 17 maart 2016: *Bezoek terreinen Utrechtse recreatieschappen 2014-2015*). Op jaarbasis kunnen de zandeilanden rekenen op 100.000-200.000 unieke bezoekers. Verondersteld is dat dit bij de maximale variant in de range 200.000-300.000 zou kunnen komen.
- Kengetallen als: uitgegeven duikpenningen, gegevens gemeentelijke belastingen, gegevens kamperen, gegevens huidige evenementen.
- Uitgangspunt voor de maximale variant is een plus van ongeveer 50% bovenop het huidige gebruik van de zandeilanden.

Deze verkenningen en basisgegevens hebben we voor de verschillende zandeilanden samengevat in Tabel 7. Dit is zoals gezegd een theoretische invulling. De daadwerkelijke invulling moet plaatsvinden op basis van marktinitiatieven. Bij het opstellen van het bestemmingsplan wordt onderzocht wat de ontwikkelmogelijkheden kunnen zijn. Voor het MER is het van belang een fictieve (maar niet onrealistische) concrete maximale invulling te geven van gebied D om de effectbeoordeling te kunnen uitvoeren.

Eiland	Mogelijke invulling maximale variant	Omvang, aantallen, periode
1	Uitbundig geel: spel en beleving, intensief, actie op het eiland, evenementen, festival/vistival, groot restaurant, waterspeeltuin.	Verviervoudiging van de huidige restaurantvoorzieningen (200 gasten op ieder moment). Bij een festival max. 1000 mensen per keer, max. 6x per jaar. Overige voorzieningen samen max. 100 deelnemers. <i>Periode ca. 6 mnd/jaar maximale invulling, door seizoensverlenging. De rest van het jaar low profile 50 mensen/dag.</i>
2	Ondernemend paars: sport en actie, uren bezig, op land en water, duikbootjes, waterskiën, flyboarden, vliegeren, horeca, watersport-activiteiten, trainings/fitness-apparaten, stormbaan (referentie: Amsterdamse bos), klimbos (deels betaald), waterskiën aan lier (betaald), trouw- of evenementenlocatie. Eiland blijft grotendeels openbaar.	Max. 300 deelnemers op enig moment met kleinschalige horecavoorzieningen. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max. en de rest van het jaar low profile 25 mensen/dag.</i>
3	Laten zoals het is, rustpunt tussen eiland 2 en 4. Huidige faciliteiten beperkt uitbreiden.	Max. 100 bezoekers op enig moment. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max en de rest van het jaar low profile 10 mensen/dag.</i>
4	Stijlvol blauw en ingetogen aqua: goede/chique horeca, duikzone uitbreiden, duikschool, duikwinkel en duikhotel, hotel/lodges/tiny houses (o.a. voor duikers), clubhuis WVA.	Max. 200 deelnemers op enig moment met kleinschalige horecavoorzieningen. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max. en de rest van het jaar low profile 50 mensen/dag.</i>
5	Uitbundig geel: dagrecreatie, strandhoreca. Westzijde: huisjes op palen, boten.	Max. 300 mensen/dag. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max en de rest van het jaar low profile 25 mensen/dag.</i>
6 7	Stijlvol blauw en creatief rood: private dining restaurant voor 40-60 mensen (geen massa), opgehaald met boot, zomer en wintervariant, pop-up, duikboottaxi, exclusieve evenementen, keukengebouw of aansluitingen, luxe steigers.	Max. 100 mensen/dag per eiland. <i>Periode ca. 6 mnd/jaar max. en de rest van het jaar low profile 25 mensen/dag.</i>
8	Creatief rood en uitbundig geel: spelen, aanleggen, vissen, kleine (dag)camping, snack-horeca (mobiel), evenementen, evenementen mogelijk van dance tot food/soeptruck/unplugged (tot 23.00 uur, x-aantal geluidsdagen), pendelboot, starttoren WVA	Nieuwe restaurantvoorzieningen (200 gasten op ieder moment). Bij een festival max. 1000 mensen per keer, max. 6x per jaar. Overige voorzieningen samen max. 100 deelnemers. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max en de rest van het jaar low profile 25 mensen/dag.</i>
9	Uitbundig geel en stijlvol blauw: kavels verkopen, exclusieve accommodaties voor 6-8 personen, pont of brug, intensief (elders rustiger), vakantiebungalows +, verblijfsrecreatie, kamperen.	Max. 70 accommodaties, max. 150 mensen/dag. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max. en de rest van het jaar low profile 25 mensen/dag.</i>
10 11 12	Uitbundig geel en ingetogen aqua: land-verbinding, boten, zeemanskroeg, sloepen, rust, ontspanning, yoga/mindfulness, privé, naturisme, uitbreiden jachthaven, kleinschalig overnachten, retraite/burn-out eiland, kanoën avontuurlijk.	Max. 50 mensen/dag. <i>Periode ca. 3 mnd/jaar max. en de rest van het jaar low profile 10 mensen/dag.</i>

Tabel 7 Invulling van de maximale variant voor de zandeilanden aan de hand van omvang voorzieningen, bezoekersaantallen en realistische inschatting over het jaar (deelgebied D)

4.2.5 Deelgebied X

Vanuit de opgave van de gemeente is bepaald dat het gebied met de jachthavens, caravan- en bungalowparken aan de noordzijde (op de kaart aangeduid met een 'X'), conserverend bestemd wordt, met daarin al bepaalde uitbreidingsmogelijkheden. De gemeente wil hier wel een zo flexibel mogelijke jachthavenbestemming, waarin ruimte geboden wordt aan jachthavens, caravan- en bungalowparken. Maar verder wordt gericht op behoud van de huidige planologische situatie en worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toegelaten. Als verdere ontwikkelingen gewenst zijn, dan moeten deze via een aparte ruimtelijke procedure geregeld worden.

Ook het gebied ten zuiden van Achterbos wordt conserverend bestemd, en is daarom op de kaart aangeduid met een 'X'. Deze beide gebieden zijn dan ook niet meegenomen in de uitwerking van varianten.

5 BEOORDELINGSKADER

Het beoordelingskader heeft tot doel een afweging te maken tussen de verschillende varianten en een keuze te maken, en uiteindelijk een variant te kiezen die wordt uitgewerkt in het voorontwerpbestemmingsplan.

In dit hoofdstuk worden de reikwijdte, criteria en de wijze van beoordelen beschreven.

5.1 Plangebied en studiegebied

In voorliggend MER is onderscheid gemaakt tussen de begrippen 'plangebied' en 'studiegebied'.

- Het plangebied is het gebied waarop de ontwikkelingen van de Vinkeveense Plassen betrekking hebben. Het plangebied komt overeen met de begrenzing van het bestemmingsplan. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied Vinkeveense Plassen weergegeven.
- Het studiegebied is het totale gebied waarin milieueffecten als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied kunnen optreden. Het studiegebied is dus omvangrijker dan het plangebied en kan bovendien per milieuaspect verschillen. Per milieuaspect is in voorliggend MER het studiegebied bepaald.

5.2 Thema's en aspecten

5.2.1 Algemene indeling

De beoordeling van de varianten bestaat uit twee stappen, namelijk de toets aan vigerende wet- en regelgeving en de beoordeling op basis van ruimtelijke thema's. Onderstaand worden beide toegelicht.

Wet- en regelgeving

Bij wet- en regelgeving gaat het om de toets aan vigerende beleidsstukken. Hierbij zijn twee onderdelen van belang:

1. **Toets aan de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en overige planologische regelgeving**, met andere woorden, kunnen de onderdelen van het gekozen variant straks wel geregeld worden zoals bedacht is? Als blijkt dat dit niet zo is dan bestaan mogelijk nog twee alternatieven:
 - De gemeente borgt de onderdelen op een andere juridische wijze, bijvoorbeeld door (anterieure) overeenkomsten met eigenaren, of via de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) of via het milieubeleidsplan.
 - De gemeente zorgt voor flankerend beleid dat het bestemmingsplan ondersteund²⁰.
2. **Toets aan bestuurlijke en algemeen planologische doelen**, zoals verwoord in de diverse beleidsplannen. Het gaat hierbij met name om het coalitieakkoord, structuurvisies en planologische verordeningen. Mocht blijken dat een variant niet strookt met de bestuurlijke en/of planologische doelen, maar de variant verdient wel de voorkeur, dan dient het bestemmingsplan een motivering te geven waarom dit toch zo is uitgewerkt. Ook dient in dit geval met de betreffende instantie, of overheidsorgaan overleg plaats te vinden.

Ruimtelijke thema's

Bij ruimtelijke thema's gaat het om de inhoudelijke beoordeling van de varianten op sectorale aspecten. De beoordelingsaspecten volgen de logica van de lagenbenadering, zoals gebruikelijk bij milieueffectrapportages, namelijk van de onderste laag (bodem en water) naar de bovenste laag (gebruik). De effecten zijn kwantitatief²¹, semi-kwantitatief²² of kwalitatief²³ bepaald. Voor zover

²⁰ Te denken valt bijvoorbeeld aan een beeldkwaliteitsplan gekoppeld aan het bestemmingsplan, de inzet van een financieel instrumentarium (subsidie, heffing, belasting, tolgelden/bruggelden e.d.), het instellen van een bepaald orgaan (bijvoorbeeld een publiek-private samenwerking), verplichtingen als een vaarvignet etc.

²¹ Er is sprake van cijfermatige data-input en dit geeft (na modellering) een kwantitatieve uitkomst.

beschikbaar staat kwantitatieve informatie aan de basis van de beoordeling. Denk bijvoorbeeld aan soortentellingen, verkeerstellingen, aantal parkeerplaatsen en uitstootgegevens.

Alle beoordelingen worden uitgevoerd door Arcadis-specialisten en getoetst door de gemeentelijke ambtenaren voor de betreffende disciplines. Voor de watergerelateerde beoordelingen en de EHS-beoordeling is bovendien contact met Waternet/Waterschap Amstel, Gooi en Vecht respectievelijk provincie Utrecht.

In Tabel 8 zijn de ruimtelijke thema's waarop de beoordeling plaatsvindt benoemd, gevolgd door het beoordelingsaspect en de wijze waarop de thema's beoordeeld worden. Bij de effectbeoordeling wordt rekening gehouden met de gebruikstijd van de gebieden. Veel activiteiten vinden alleen in het voorjaar en in het zomerseizoen plaats. Hiermee wordt rekening gehouden in de afweging.

In het MER worden de verschillende effectbeoordelingen niet 'gewogen' ten opzichte van elkaar. Toch wordt er aan de verschillende aspecten wel een verschillend gewicht toegekend, wat een rol speelt bij de totstandkoming van het voorkeursalternatief. Het belang van een criterium kan enerzijds volgen uit wet- en regelgeving (KRW, NNN en Natura 2000) op basis waarvan harde grenzen aan ontwikkeling worden gesteld. Anderzijds volgt uit de doelstelling van het plan dat bepaalde aspecten zwaar zullen wegen, zoals de instandhouding van de landschappelijke structuur en de mogelijkheid om nieuwe economische dragers voor met name de zandeilanden te creëren.

In dit MER zijn niet alleen de meer gebruikelijke milieuthema's opgenomen zoals natuur, water en landschap, maar nadrukkelijk ook meer economische en maatschappelijke thema's als economie, gebruiksfuncties en flankerend beleid. Voor al deze aspecten zijn effecten in beeld gebracht, aangezien al deze aspecten deel zullen uitmaken van de afweging die de gemeenteraad hierover moet maken.

²² De broninformatie is kwantitatief (cijfermatige data-input), maar er wordt geen model uitgewerkt voor deze beoordeling. De beoordeling is op grond van expert judgement uitgevoerd.

²³ Op grond van algemeen bekende, kwalitatieve informatie is een expert judgement gegeven op de mogelijke effecten.

Thema	Beoordelingsaspect	Wijze beoordelen
Bodem en water	Bodemstructuur en geomorfologische waarden	Semi-kwantitatief
	Oppervlaktewatersysteem	Semi-kwantitatief
	Oppervlaktewaterkwaliteit, chemische toestand	Semi-kwantitatief
	Oppervlaktewaterkwaliteit: ecologische toestand	Semi-kwantitatief
Natuur	Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000	Kwantitatief
	Wezenlijke kenmerken NNN	Semi-kwantitatief
	Soorten die zijn beschermd door Wet natuurbescherming	Semi-kwantitatief
Landschap, cultuurhistorie, archeologie	Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit	Kwalitatief
	Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid	Kwalitatief
	Archeologische waarden	Semi-kwantitatief
Verkeer	Verkeersafwikkeling	Kwantitatief
	Parkeren	Semi-kwantitatief
	Verkeersveiligheid	Semi-kwantitatief
Gebruiksfuncties	Recreant: bandbreedte recreatiemogelijkheden en kwaliteit recreatiebelevingen	Kwalitatief
	Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring	Kwalitatief
	Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden	Kwalitatief
	Instandhouding legakkers	Kwalitatief
	Waterverkeer/vaarbewegingen	Kwalitatief
Economie	Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat	Kwalitatief
	Aansluiting op de behoefte	Semi-kwantitatief
	Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden	Semi-kwantitatief
Flankerend beleid	Beschouwing over flankerend beleid en voorkeursamenwerkingsvorm die samenhangt met de variant	Kwalitatief
	Handhaving	Kwalitatief

Tabel 8: Thema's beoordelingsaspecten en wijze van effectbeoordeling.

5.2.2 Beoordeling a.h.v. criteria

Elk thema is beoordeeld op verschillende aspecten. Welke criteria aan deze aspecten ten grondslag liggen, wordt in onderstaande tabellen inzichtelijk gemaakt.

Bodem en water

Bodemstructuur en geomorfologische waarden

Op grond van beschikbare gegevens (oppervlakten) van kartering en provinciale kaarten van het plangebied ten aanzien van structuur en waarden wordt een grondige beoordeling gegeven van de effecten van de varianten.

Oppervlaktewatersysteem

Op grond van kwantitatief beschikbare informatie van Waternet, van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, van de provincie Utrecht en van de gemeente De Ronde Venen maken we een beschrijving van het watersysteem, alsmede ook van de doelen die geformuleerd zijn. We geven aan op welke wijze en in hoeverre de varianten voor ontwikkeling hierop invloed uitoefenen.

Oppervlaktewaterkwaliteit

Met behulp van de KRW-factsheet voor het plangebied met kwantitatieve informatie, bepalen we in hoeverre de varianten bijdragen dan wel afbreuk doen aan de KRW-doelen. We maken onderscheid in invloed op de chemische toestand en op de ecologische toestand. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan oevervegetatie.

Natuur

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000

De effecten van de verschillende varianten op instandhoudingsdoelen Natura 2000 betreffen alle mogelijke vormen van invloed op de instandhoudingsdoelstellingen. Dit onderzoek wordt in de vorm van een Passende beoordeling conform de Wet natuurbescherming uitgevoerd.

Wezenlijke kenmerken NNN

Aan de hand van provinciale en overige beschikbare inventarisatiegegevens (aantallen, oppervlakten) bekijken we in hoeverre varianten hiermee overlappen. Hierop volgt een gegrond oordeel over de effecten.

Soorten die zijn beschermd door Wet natuurbescherming

Waarnemingen (dieren, planten) worden afgezet tegen de mate van wettelijke bescherming. Per variant volgt een inschatting van effecten op beschermde soorten.

Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden

Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit

Onderzoek naar beeldkwaliteit, advies opstellen voor het beeldkwaliteitsplan en dat koppelen aan het bestemmingsplan.

Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid

Op grond van diverse beschikbare bronnen, zoals de Landschapsnota, is voor de beoordeling een beknopte landschapsbeschrijving en beschrijving van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden opgesteld.

Landschapsdeskundigen bepalen de invloed hierop ten gevolge van uitvoering van de varianten.

Archeologische waarden

Op basis van bekende vondsten/vindplaatsen en verwachtingswaarde conform de archeologische beleidskaart, wordt aangegeven welke effecten de varianten kunnen hebben op archeologische waarden.

Verkeer

Verkeersafwikkeling

Voor de verschillende varianten is, op grond van beschikbare verkeerstellingen en ervaringsgegevens, bepaald hoeveel extra gemotoriseerd verkeer deze gaan genereren. Voor de maatgevende situatie (tiende drukste dag van het jaar) beoordelen we op basis van de wegategorisering en vormgeving hoe deze het verkeer kunnen verwerken en of hier knelpunten in de verkeersafwikkeling zijn te verwachten.

Parkeren

Voor de verschillende varianten wordt, op grond van beschikbare verkeerstellingen en ervaringsgegevens, bepaald op welke locaties het parkeren met name zal gaan plaatsvinden. Voor de maatgevende situatie (tiende drukste dag van het jaar) bepalen we in hoeverre deze parkeervoorzieningen toereikend zijn of niet.

Verkeersveiligheid

Voor de verschillende varianten is op grond van de verwachte toename van verkeer bepaald of dit verkeer in relatie tot de autonome situatie leidt tot verkeersonveilige situatie in relatie tot vooral de kwetsbare verkeersdeelnemers.

Gebruiksfuncties

Recreant: recreatiemogelijkheden

Het Plassengebied biedt mogelijkheden aan een range van recreatiemogelijkheden. Mede met het onderzoek van BRVT als basis is goed te bepalen in hoeverre de varianten voor het bestemmingsplan deze range aan mogelijkheden faciliteren. Indien bepaalde vormen van recreatie in het gedrang komen of niet voldoen aan enige ingeschatte behoefte, dan waarderen we dit negatief. Indien bepaalde nieuwe vormen van recreatiemogelijkheden kunnen ontstaan, dan waarderen we dat positief.

Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring

In en langs het Plassengebied staan diverse woningen, veelal met vrij uitzicht over de plas. Door visualisaties bepalen we in hoeverre de woonkwaliteiten beïnvloed worden door mogelijke varianten voor het bestemmingsplan. De verstoring heeft vooral betrekking op geluid- en lichtverstoring die mogelijk toeneemt.

Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden

In het kader van de planvorming voor het bestemmingsplan heeft de gemeente De Ronde Venen een interactief participatietraject ingezet, met alle betrokken stakeholders. We maken een korte uiteenzetting van de stakeholders en hoe hun belangen naar verwachting meer/minder bediend worden door een variant.

Instandhouding legakkers

In dit criterium wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de gekozen variant voor de instandhouding van met name de legakkers en welke stimulans de varianten geven aan legakkereigenaren om de legakkers te onderhouden.

Waternverkeer/vaarbewegingen

De verschillende varianten kunnen effect hebben op de hoeveelheid en type waternverkeer en vaarbewegingen. In dit criterium wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de toename van het aantal vaarbewegingen op de waterkwaliteit in de varianten. In de beoordeling van de varianten wordt ook rekening gehouden met de ligplaatsenregeling.

Economie

Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat

In hoeverre de varianten voor het bestemmingsplan ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor economische verdiensten, is bepaald aan de hand van de omvang van procedurele obstakels; hoe kleiner, des te beter.

Aansluiting op de behoefte

Door bureau BRVT is een analyse gemaakt van het recreatieve aanbod en de mogelijke behoefte van de gebruiker. Hoe beter het aanbod aansluit op de verwachte behoefte, des te meer kans op een financieel gezonde bedrijfsvoering voor alle ondernemingen. Met expert judgement is beoordeeld in hoeverre de varianten aansluiten op de mogelijke behoefte en dus – in het verlengde daarvan – een gezonde exploitatie. Hierbij geldt niet alleen dat ontwikkeling zorgt voor meerwaarde in het gebied, ook een rustig gebied kan een meerwaarde hebben voor bepaalde doelgroepen.

Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid voor beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden

Voor het behoud van de legakkerstructuren en andere kwaliteiten in het plassenengebied is het cruciaal dat er een financieel-economisch gezond verdienmodel ontstaat, om de kosten van beheer en onderhoud (deels) mee te kunnen dekken, of kosten te verminderen. Eén van de factoren daarin is dat het gebied aantrekkelijker wordt om te recreëren, waarop volgend de omvang van bestedingen in het gebied kan toenemen. Op grond van algemene kentallen van bestedingen van recreanten/toeristen en de ruimte die de varianten bieden voor facilitering van bepaalde vormen van recreatie/toerisme, wordt een inschatting gegeven van de toename aan bestedingen.

Flankerend beleid

Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm die samenhangt met de variant

Het bestemmingsplan geeft ruimtelijke kaders aan. Een bestemmingsplan kan samengaan met flankerend beleid, oftewel aanvulling met als doel negatieve effecten van dat beleid weg te nemen of te verminderen. Aangegeven is welke vorm van samenwerking gewenst of zelfs nodig is om een bepaalde variant succesvol te laten zijn. Hierbij gaan we ook in op de menskracht/inspanning die geleverd moet worden vanuit de gemeente. Te denken valt aan flankerend beleid op het gebied van riolering, afval en beeldkwaliteit. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de Ladder Duurzame Verstedelijking voor de verschillende varianten.

Handhaving

Het is niet zinvol een uitwerking voor te staan, zonder dat dit uitvoerbaar en handhaafbaar is. Dan is het nieuwe bestemmingsplan een 'dode letter'. Een belangrijke ontwikkeling op de legakkers betreft de bebouwing. De randvoorwaarden die het nieuwe bestemmingsplan zal stellen, hangen nauw samen met het beleid dat de gemeente De Ronde Venen in de toekomst wenst te voeren ten aanzien van handhaving. Dit onderwerp is uitgediept in de Position paper legakkers. Het onderwerp handhaving dient nadrukkelijk in de gemeenteraad besproken te worden bij verdere stappen richting nieuw bestemmingsplan Plassenengebied. Op grond van de Position paper wordt per variant aangegeven wat het effect op handhaving is, op welke wijze dit al dan niet een plek kan krijgen in het bestemmingsplan en wat de impact is van benodigde handhaving voor de gemeente.

5.3 Wijze van beoordelen

Beoordeling van de bovengenoemde ruimtelijke thema's vindt plaats ten opzichte van de referentiesituaties en door middel van een zevenpuntsschaal.

Zevenpuntsschaal

De zevenpuntsschaal wordt veelal gebruikt bij de beoordeling van milieueffectrapportages. Drie maal min betreft de meest negatieve score en drie maal plus levert de meest positieve score op. Wanneer geen effect optreedt ten opzichte van de referentiesituatie scoort het aspect 0. De zevenpuntsbeoordelingstabel ziet er als volgt uit:

Score	Betekenis
+++	Zeer negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
++	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Licht negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Licht positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
++	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+++	Zeer positief effect ten opzichte van de referentiesituatie

Tabel 9: Zevenpuntschaal effectbeoordeling.

In voorliggend MER wordt naast de beoordeling op de aspecten en criteria ook gekeken naar oplossingsrichtingen. Waar mogelijk worden deze meegewogen in de beoordeling.

5.4 Totstandkoming voorkeursalternatief

De verschillende varianten voor de deelgebieden worden onderzocht op de genoemde thema's en aspecten en vervolgens beoordeeld op basis van de beschreven zevenpuntsschaal. Op basis van de uitkomst van de beoordeling van de varianten wordt gezocht naar de meest optimale variant per deelgebied op grond van de resultaten, eventueel aangevuld met flankerende maatregelen.

De gemeenteraad van de gemeente De Ronde Venen besluit uiteindelijk over de varianten die worden uitgewerkt in het voorontwerpbestemmingsplan.

6 BODEM EN WATER

6.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- bodemstructuur en geomorfologische waarden;
- oppervlaktewatersysteem;
- oppervlaktewaterkwaliteit.

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 10.

Bodem en water	Wijze beoordelen
Bodemstructuur en geomorfologische waarden	Op grond van beschikbare gegevens (oppervlakten) van kartering en provinciale kaarten van het plangebied ten aanzien van structuur en waarden wordt een grondige beoordeling gegeven van de effecten van de varianten.
Oppervlaktewatersysteem	Op grond van kwantitatief beschikbare informatie van Waternet, van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, van de provincie Utrecht en van de gemeente De Ronde Venen maken we een beschrijving van het watersysteem, alsmede ook van de doelen die geformuleerd zijn. We geven aan op welke wijze en in hoeverre de varianten voor ontwikkeling hierop invloed uitoefenen.
Oppervlaktewaterkwaliteit, bijdrage aan KRW-doelstellingen (relatie met afvoer vuil water)	Met behulp van de KRW-factsheet voor het plangebied met kwantitatieve informatie, bepalen we in hoeverre de varianten bijdragen dan wel afbreuk doen aan de KRW-doelen. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan oevervegetatie.

Tabel 10: Beoordelingscriteria voor het aspect bodem en water.

Watertoets in relatie tot MER

Sinds november 2003 is de Watertoets een verplicht onderdeel van een ruimtelijke ordeningsprocedure zoals een bestemmingsplan. De Watertoets bestaat uit een aantal stappen en is breder dan het MER of bestemmingsplan alleen. Met de Watertoets worden waterbeheerders betrokken in de planvorming. De Watertoets start met de locatiekeuze, de inrichting van het gebied en eindigt bij het civieltechnisch ontwerp van het watersysteem. Daarbij worden alle wateraspecten (vuilwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater) betrokken.

In bilateraal contact van gemeente met Waternet is het bestemmingsplan kenbaar gemaakt aan de waterbeheerders. Water kan zo in een vroegtijdig stadium worden ingepast in het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan wordt ter inzage gelegd en aan de waterbeheerders voorgelegd. In dit MER en het bestemmingsplan komen de wateraspecten terug in de vorm van een effectbeoordeling en een waterparagraaf.

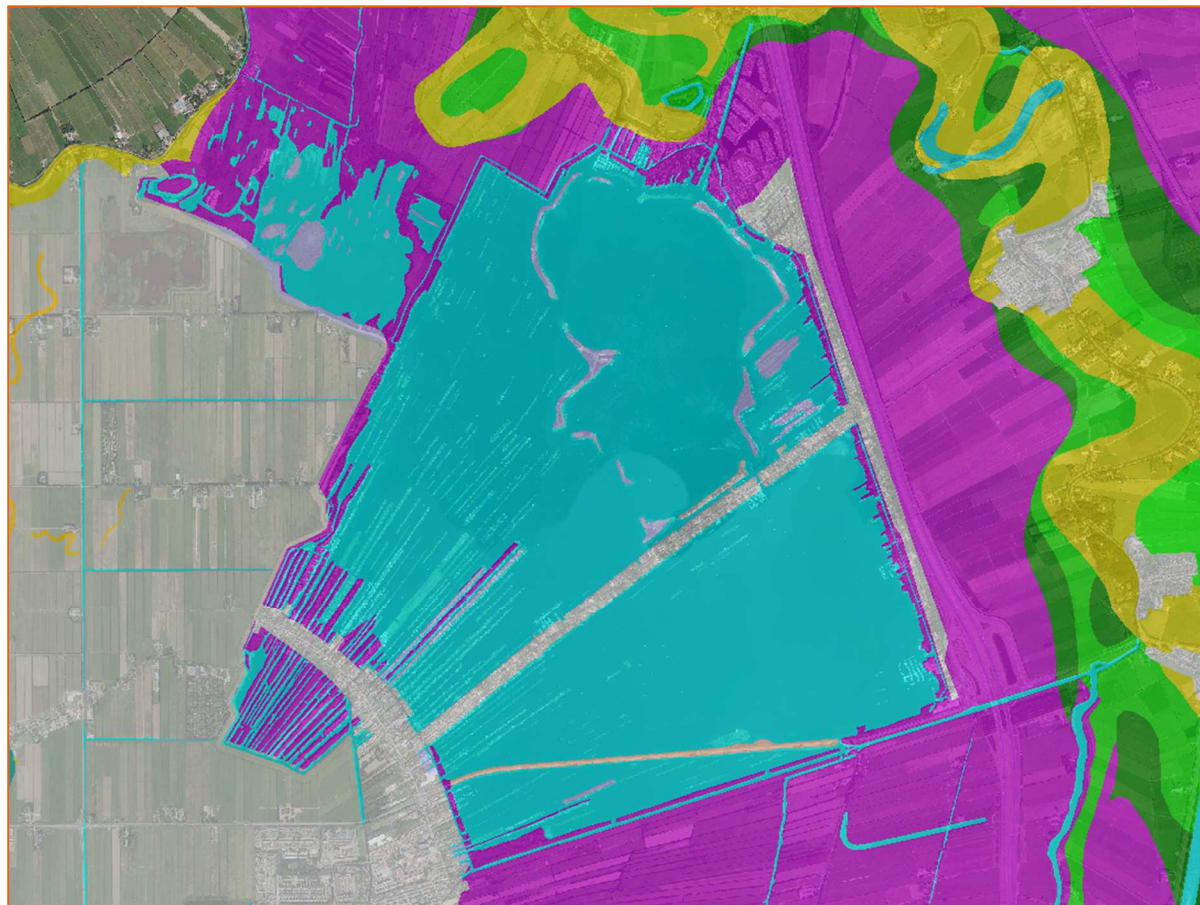
Om invulling te geven aan het watertoets-proces is Waternet betrokken bij de voorbereidingen van het bestemmingsplan en bij het opstellen van dit MER. Waternet zal later ook betrokken worden bij opstellen van het bestemmingsplan.

6.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Bodemstructuur en geomorfologische waarden

De belangrijkste ontwikkeling die ten grondslag ligt aan de huidige bodemstructuur van het gebied van de Vinkeveense Plassen is de omsluiting van het gebied na de laatste ijstijd en de verscheidene processen die daarop ingespeeld hebben en zo het gebied haar karakteristieke geomorfologie hebben gegeven. Het gebied ontstond doordat het aan de oostzijde gevoed werd door het zoete

water van de rivieren de Vecht en de Oude Rijn en ten westen omsloten werd door een strandwal langs de kust. Deze omstandigheden zorgden ervoor dat het gebied zich langzaam van zout kweldergebied naar zoet moerasgebied ontwikkelde. Periodiek overspoelde de zee alsnog de westelijke strandwal, daarmee ontstonden er kreken en geulen in het gebied waar zand en klei werd afgezet. De meanderende riviertjes zelf creëerden door afzettingen van sediment ook oeverwallen.

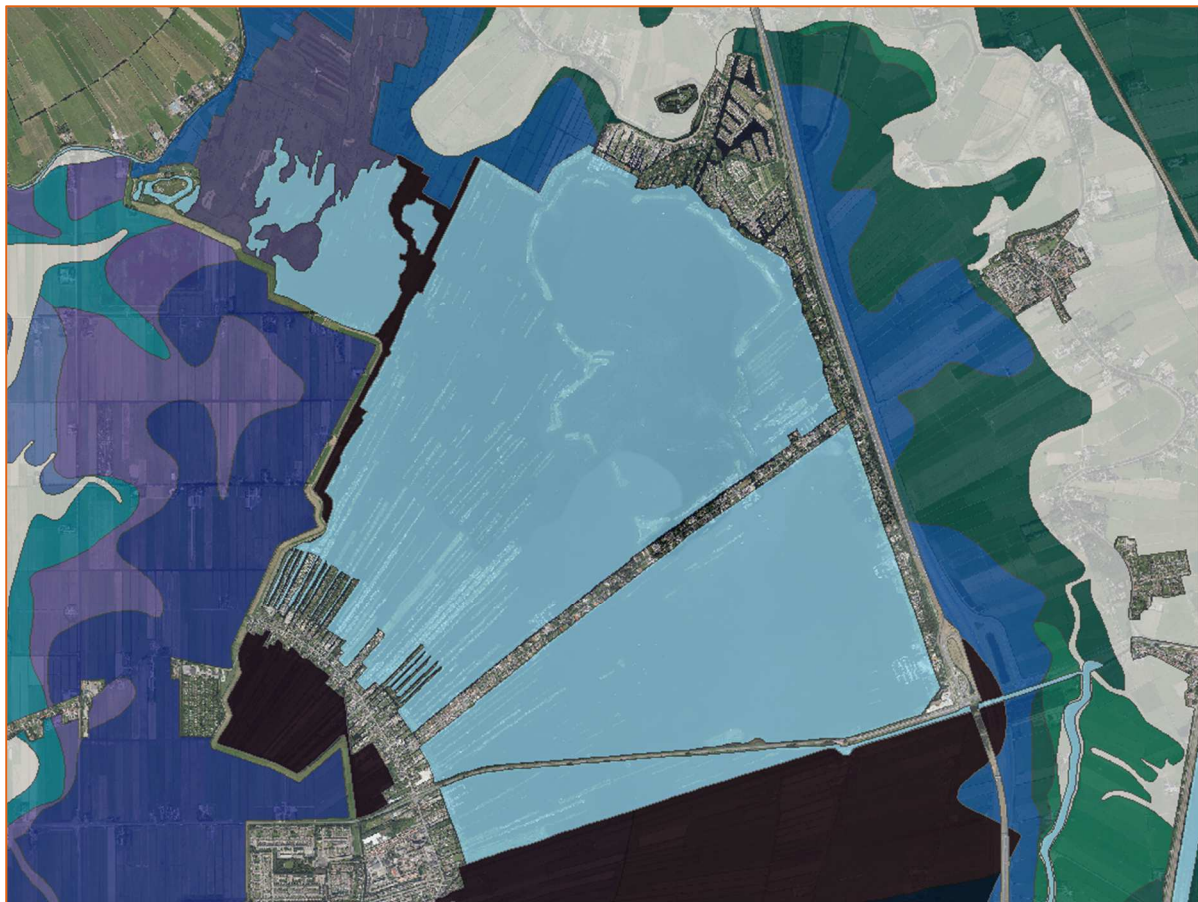

Fysisch geografische regio's		Fysisch geografische eenheden	
 dekzand	 stuwwal	 uiterwaard	 beekdal
 rivierklei	 stuwwalplateau	 veen	 uitblazingslaagte
 stuifzandgebied	 sandr	 ontgonnen veenvlakte met petgaten	 oeverwal/cravasserug
 stuwwalgebied	 ijs/sneeuwsmeltwaterdal	 oude zeeklei	 oeverwal met kleidek
 veengebied	 puirwaaier	 kreekrug	 oude rivierbedding
 zeeklei	 stuifzand	 meermolm en/of restveen	 kleiige kom
 bebouwing	 gordel dekzand	 jonge zeeklei	 venige kom
	 dekzandvlakte	 afgegraven/opgehoogd	 wiel
	 dekzandrug	 water	 overslagwaaier
		 bebouwing	

Figuur 16 Fysisch geografische regio's en -eenheden van het plangebied. Bron: Provincie Utrecht

Het belangrijkste proces dat de basis vormde voor de typerende bodemstructuur én ten grondslag ligt aan de antropogene processen die het gebied huidige vorm hebben gegeven, was het ontstaan van een dik veenpakket gevormd door langdurige ophoping en afzetting van afgestorven plantenmateriaal in het zoete moerasgebied. De huidige vorm van het landschap is door het ontstaan van dit veenpakket verder grotendeels bepaald en bewerkt door antropogene processen gedurende de laatste eeuwen. De concentrische ontginning van het veen uit deze veenmoskoepel en daarop aansluitende drooglegging van het land zorgen voor het karakteristieke landschap en geomorfologie. Enkel de door natuurlijke processen ontstane onverveende 'bovenlanden', die in een ring rond de droogmakerijen in het midden liggen, zijn enigszins behouden gebleven van antropogene bewerking.

Deze niet-afgegraven bovenlanden bestaan uit koopveengronden (veengronden met een bovenlaag van gemengde klei en veen). In de droogmakerijen komen, afhankelijk van de ontginning, verschillende typen veengrond voor (zie Figuur 17).

Bodemk. veengeb. - toemaakdekken

Bodemkaart veengebieden

zWz	vWp	kWp	aVp	Vk	Water
zWp	pVz	hVz	aVc	Rv01C	Moeras
zVz	pVs	hVs	Wo	Mv41C	Opgehoogc
zVs	pVk	hVk	Wg	Mo80Cw	Vergraven
zVp	pVc	hVc	Vz	Rn44Cw	
zVc	pVb	hVb	Vr	AAP	
vWz	kWz	aVz	Vo	Minerale_	

Figuur 17 Typen veengronden en toemaakdek (zwart) van het plangebied. Goed te zien is de zanderige kreekrug (wit) ten oosten van de plas. Bron: provincie Utrecht

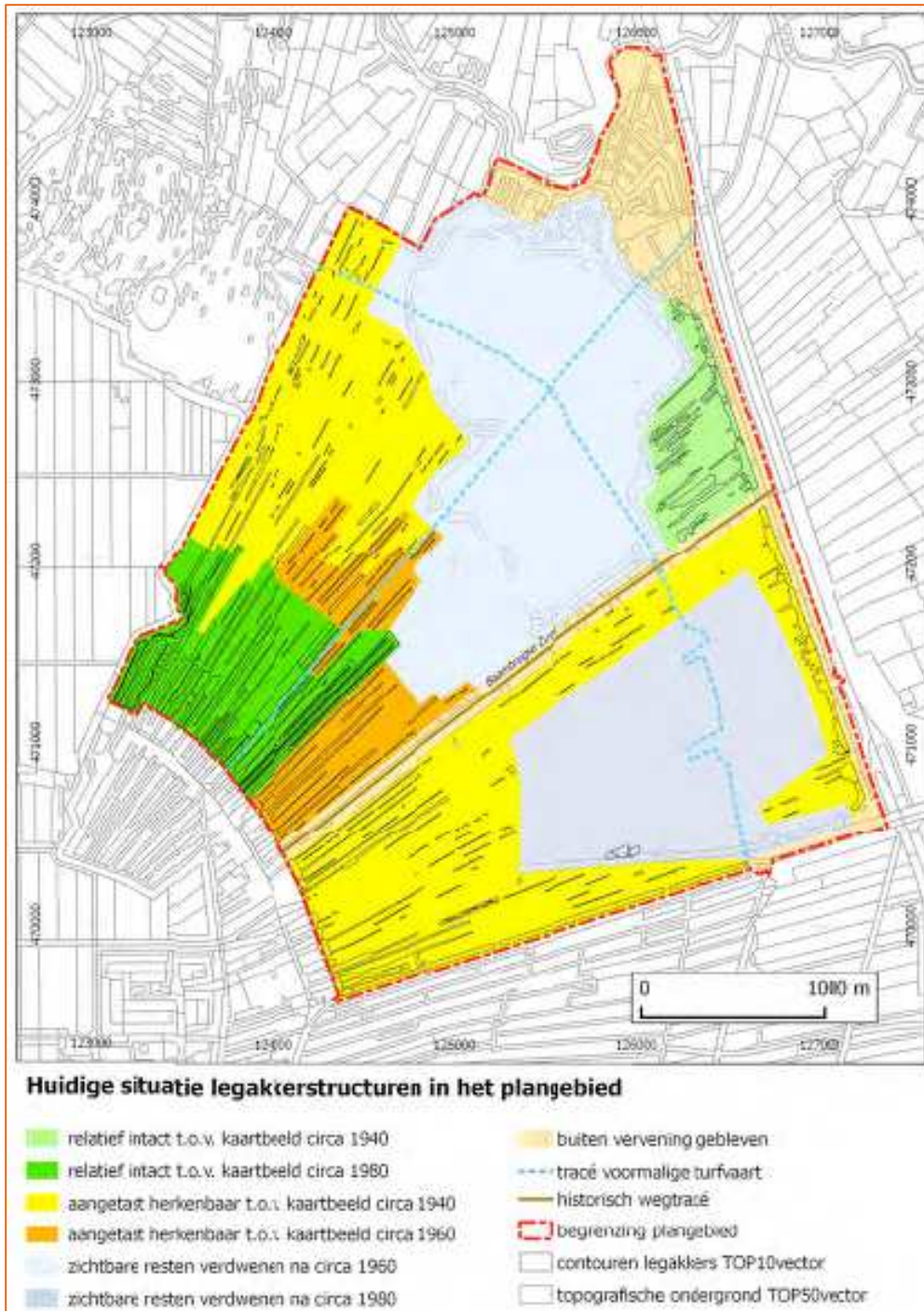
In het westen is de invloed van de zee merkbaar door de afzetting van oude zeeklei aan de oppervlakte, met daarin aanwezig zandige kreekruggen. Op een aantal plaatsen liggen deze kreekruggen of de resten daarvan duidelijk zichtbaar in het landschap.

Daarnaast is op veel bovenlanden langs de Kromme Mijdrecht en in de polder Groot-Wilnis-Vinkeveen een toemaakdek te vinden (zie Figuur 17): een laag van slootbagger, gemengd met stalmest en stadsafval die op de veengrond aangebracht is om de grond beter geschikt te maken voor landbouwdoeleinden. Een toemaakdek brengt risico's als vervuilde grond met zich mee, daarom worden bodemkwaliteits-onderzoeken gedaan en worden er, wanneer nodig, ook maatregelen als

grondsanering toegepast. Alhoewel de legakkers niet uit een toemaakdek bestaan blijkt uit recente gegevens dat er ook loodverontreinigingen zijn aangetroffen buiten de gebieden aangewezen als toemaakdek. Op het moment van schrijven wordt er onderzoek gedaan naar deze loodverontreinigingen en de effecten van blootstelling als ook gekeken naar de juiste maatregelen om met deze verontreinigingen om te gaan.

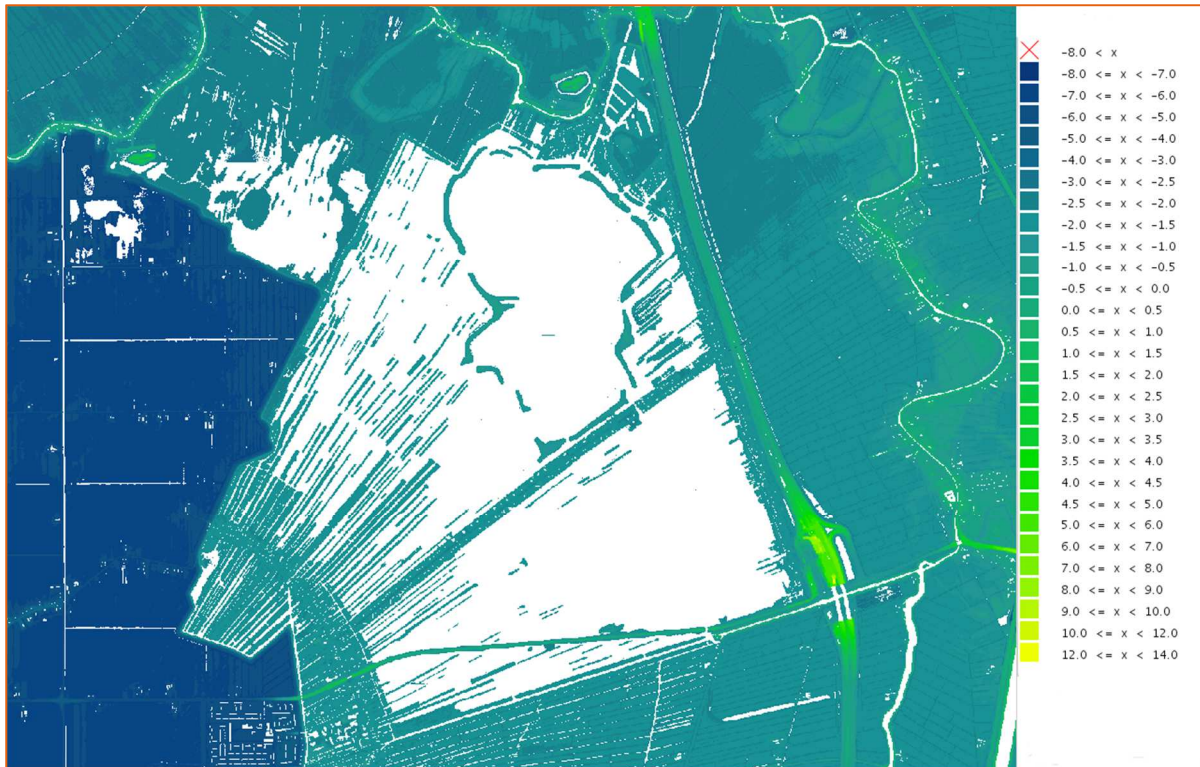
Het gebied bestaat daarmee voornamelijk uit deze relatief hooggelegen bovenlanden van -1,0 tot -2,0 m NAP en de laaggelegen droogmakerijen van -4,5 tot -6,0 m NAP (figuur 3). Doordat men ook onder de grondwaterspiegel veen afgroef, ontstonden er plassen zoals de Vinkeveense Plassen. Tussen de afgegraven petgaten in de plas liggen legakkers, smalle stroken land waarop het veen te drogen werd gelegd zodat het als turf gebruikt kon worden. Door de werking van golfslag en vorst erodeerden echter de legakkers makkelijk en ontstonden grotere open plassen. Machinale verving in de Vinkeveense Plassen heeft de karakteristieke legakkers met steilere wanden en diepere petgaten gevormd, dit maakt deze legakkers echter nog fragieler en dus gevoeliger voor erosie.

In het rapport *Inventarisatie en waardering legakkers Provincie Utrecht: Vinkeveense Plassen* (Beek&Kooiman, 10 juli 2012) is dit erosieproces geïllustreerd met topografische kaarten uit 1942, 1948, 1959 en 1981. In dat rapport is een analyse gemaakt van de huidige situatie van de legakkers (zie Figuur 18). Aannemelijk is dat meer legakkers geërodeerd zouden zijn, als er geen (illegale) bouwactiviteiten waren geweest. Een eigenaar van een legakker met bebouwing zal deze van meer waarde achten dan een legakker zonder bebouwing, en dus middels beschoeiing de oevers eerder beschermen tegen erosie. Daarnaast wordt met intensief gebruik (bij bebouwing) naar verwachting ook voorkomen dat er bomen gaan groeien op de legakkers. Deze dragen op de lange duur ook bij aan erosie van de legakker, namelijk als door een storm de boom omwaait en de wortels een deel van de legakker meenemen.

Figuur 18 Situatie legakkerstructuren in de Vinkeveense Plassen (bron: Inventarisatie en waardering legakkers Provincie Utrecht: Vinkeveense Plassen (Beek&Kooiman, 10 juli 2012))

De Vinkeveense Plassen zijn nooit drooggemalen. De plassen vervulden de toenemende behoefte aan recreatiewater voor de groeiende randstad. Zandwinning voor constructieve doeleinden vormde het diepe zandgat. De omliggende zandeilanden in de Noordplas zijn om dit zandgat heen aangelegd om verdere bodemverschuivingen naar het gat toe te voorkomen, maar ook om deze plas enigszins te behoeden van grotere stromingen die gefaciliteerd zouden kunnen worden door de diepe wateren in het zandgat.

Figuur 19 Hoogtekaart van het plangebied, hoogte weergegeven in meters +/- NAP. Goed te zien zijn de hogere veengebieden (licht) en droogmakerijen (donker). Bron: Actueel Hoogtebestand Nederland, 2 5 meter maaielddraster opgevuld (AHN2) ATOM

De grootste risico's betreffende bodem en geomorfologie voor het plangebied van de Vinkeveense Plassen en het omliggende studiegebied hebben te maken met bodemdaling en daarmee gepaarde instabiliteit van lage droogmakerijen én hooggelegen veenlanden. Deze bodemdaling is het gevolg van verdroging van voornamelijk deze bovenlanden tijdens droogteperiodes en treedt op wanneer deze hogere gronden meer water verliezen door wegzijging en bemaling dan dat er infiltratie plaatsvindt door regenval. Door deze verdroging kan er oxidatie plaatsvinden in de bovenste veenlagen. Hierdoor kan de bodem irreversibel inklinken. Door de verschillen in type en diktes van de veenbodems ontstaan verschillen in daalsnelheden van de bodem. Hierdoor wordt de bodem instabieler en zettingsgevoeliger.

De bodemdaling en daarmee gepaarde verminderde draagkracht in het veenweidegebied omringend aan het plangebied brengt veranderingen teweeg wat betreft de waterhuishouding en peilbeheersing van het gehele gebied de Ronde Venen. Met het oog op intensievere buien en langere droogteperiodes door de klimaatverandering is het voor het behoud van de geomorfologie en bodemstructuur van het gebied de Ronde Venen van belang dat de toekomstige ontwikkelingen in het plangebied het watersysteem niet ten nadele verstoren waardoor meer bodemdaling van het gebied kan optreden.

100-jaarsaandachtsgebieden, boringsvrije zones, grondwaterbeschermingsgebieden, waterwingebieden en waterwingebieden (bijz. regels) liggen op grote afstand (meer dan 6 km) van het plangebied en zijn dus voor dit MER niet relevant.

Oppervlaktewatersysteem

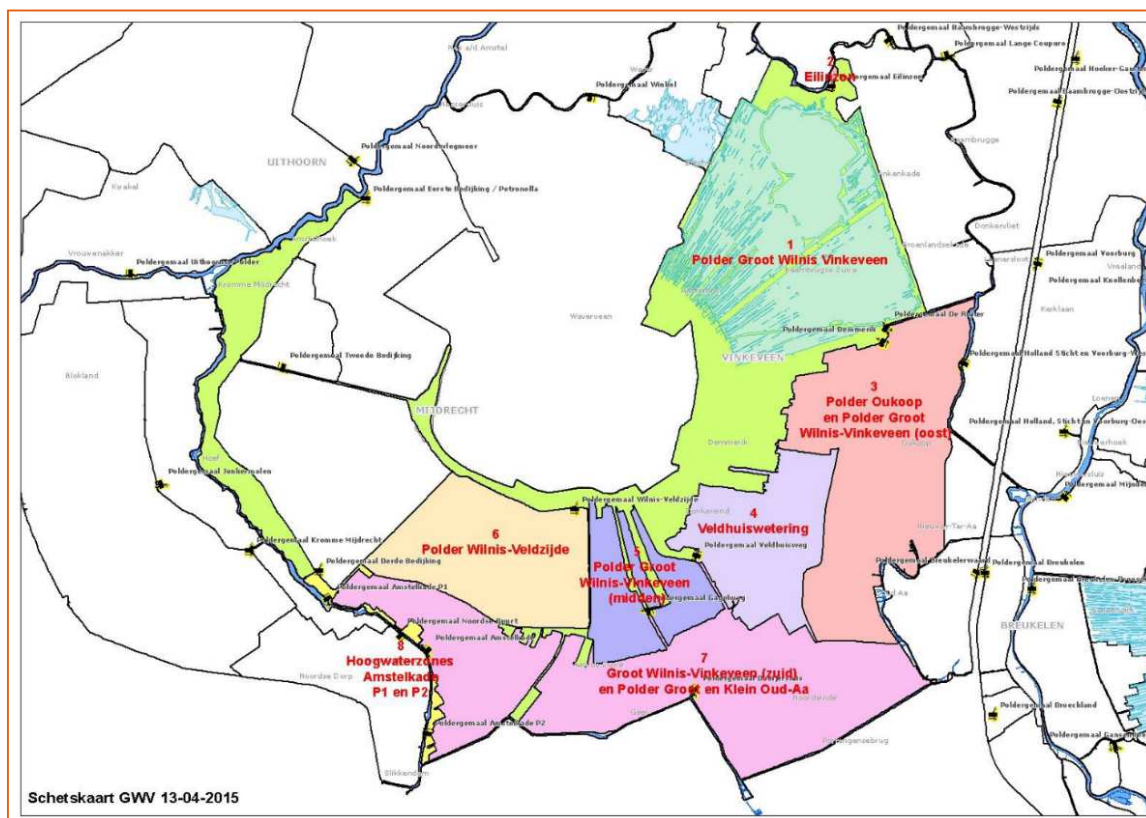
Het oppervlaktewatersysteem van De Vinkeveense Plassen vat volledig in het plangebied van het plangebied. Het grotere studiegebied van het plangebied bestaat uit twee verschillende oppervlaktewatersystemen: de Vinkeveense Plassen en Botshol. Het waterlichaam Vinkeveense Plassen wordt gedefinieerd met het type M20 en betreft hier een matig groot en diep gebufferd meer. Het waterlichaam Botshol wordt gedefinieerd met het type M27 en betreft hier een matig grote en

ondiepe laagveenplas, die vooral onder invloed staat van fosfaat²⁴. De invloed van fosfaat is in dit watertype dominant over andere omgevingsfactoren. Er is verder geen hydrologische relatie tussen de Vinkeveense Plassen en Botshol, zodat het oppervlaktewatersysteem van Botshol hier niet nader wordt omschreven.

De Vinkeveense Plassen liggen in de polder Groot-Wilnis Vinkeveen Noord en maken onderdeel uit van de Vinkeveenboezem die als tussenboezem functioneert in het gehele gebied De Ronde Venen. Het gebied is opgedeeld in acht afwateringseenheden, ook wel afvoergebieden genoemd (zie Figuur 20). Deze hebben de naam van het bijbehorende gemaal/gemalen.

De Vinkeveense Plassen zijn daarnaast onderverdeeld in drie plassen, te weten de Noordplas, de Zuidplas en de Kleine Plas. De Baambrugse zuwe scheidt de Noordplas van de Zuidplas en de provinciale weg N201 scheidt de Zuidplas van de Kleine Plas. De drie plassen vormen echter wel één oppervlaktewatersysteem en zijn goed verbonden via meerdere waterverbindingen binnen de netwerkstructuur van petgaten als ook aangelegde waterverbindingen aan zowel de west- en oostzijde van de Baambrugse zuwe en de N201.

De Vinkeveense Plassen maken onderdeel uit van een hydrologisch complex watergebied dat gekenmerkt wordt door veel kwel (ook zoute kwel) en wegzijging van grondwater in de verschillende landschapstypen en een watersysteem dat vrijwel volledig wordt gestuurd door de mens. Om inzicht te krijgen in deze oppervlaktewatersystemen wordt nader beschreven hoe de grote waterstromen in het gebied lopen. De waterhuishouding van het gebied is sterk gerelateerd aan de verschillen in hoogteligging. Er zijn over het algemeen in dit geval drie peilniveaus te onderscheiden: het boezempeil op ca. 0,40 m – NAP, het tussenboezempeil op ca. 2,00 m –NAP en de droogmakerijen op ca. 6,00 m –NAP.

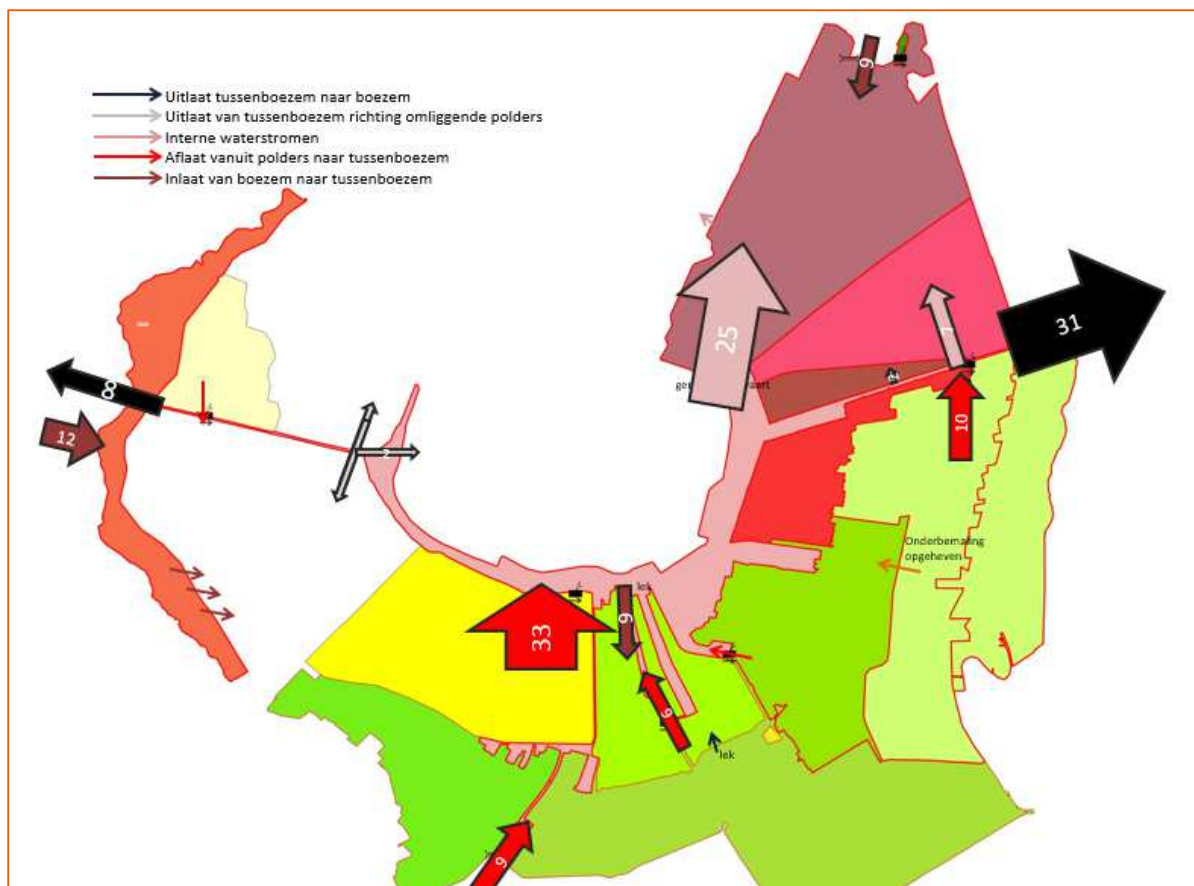

Figuur 20 Watersysteem van de Ronde Venen met in het groen zichtbaar de polder Groot-Wilnis Vinkeveen Noord. Linksonder de Vinkeveense Plassen (1) is waterlichaam Botshol te vinden. Bron: Waternet, 2015: Startnotitie watergebiedsplan Groot Wilnis-Vinkeveen, Oukoop, Groot en Klein Oud-Aa en Wilnis Veldzijde (GWW e.o.).

²⁴ Zie onderzoek van W.J. Rip (2007) van de WUR: <http://library.wur.nl/WebQuery/hydrotheek/1857915>

De peilen die gehanteerd worden bepalen voor een belangrijk deel de grondwaterstroming binnen het gebied. De relatief hooggelegen boezem en de gebieden met min of meer het tussenboezempeil (de bovenlanden, veenweiden en petgaten/plassen) hebben een sterk infiltrerend karakter. De laaggelegen droogmakerijen zijn overwegend kwelgebieden. Door de lage weerstand van de bodem zijn de omvang van infiltratie en kwel hier aanzienlijk. Gemiddeld bedraagt de kwel 6 mm per etmaal in de droogmakerijen. Behalve water uit de direct omringende gebieden kwelt hier ook water op dat op de Utrechtse Heuvelrug is geïnfiltreerd. Naast de bodemkwel komt ook -in veel mindere mate- dijkkwel voor vanwege waterdoorlatend veen onder de veendijken.

Een nauwkeurig en dynamisch peilbeheer is nodig om om te kunnen gaan met de constante maaiveldddaling. In de Bovenlanden stroomt het oppervlaktewater deels vrij af via het zeer dichte net van sloten. Voor het overige wordt het overtollige water hier uitgemalen. De droogmakerijen en polders worden allemaal bemalen. Door klink, uitvening, ontgraving en mineralisatie is het maaiveld in het plangebied sterk gedaald en nog steeds dalende. De veenrivieren vormen nu de boezemwateren (Amstel, Waver, Kromme Mijdrecht). Als gevolg van de infiltratie hebben de hoger gelegen gebieden vaak een watertekort, vooral in de zomerperiode, waardoor de toevoer van water noodzakelijk is. Het toegevoerde water is veelal afkomstig van het Amsterdam-Rijnkanaal (bv. in de polders Groot- en Klein Oud-Aa en Groot Wilnis-Vinkeveen) of van de boezem (bv. in de Bovenlanden en Botshol). In de droogmakerijen is slechts incidenteel sprake van watertekorten. Desondanks vindt in sommige gebieden waterinlaat plaats. De Vinkeveense Plassen hebben een vast peil van 2.15m -NAP waardoor het hoogteverschil met de naastliggende polder van ongeveer 4 meter voor veel wegzijging van water uit de plassen zorgt. Het weglekkende water uit de Vinkeveense Plassen en het veenweidegebied moet weer worden aangevuld. De lokale neerslag is bij lange na niet voldoende om het weglekken te compenseren. Daarom wordt hier een groot deel van het jaar water aangevoerd. Het grootste deel van het aanvoerwater wordt aangevoerd via de Vinkeveenboezem (zie onderstaande figuur). De grote Noordplas krijgt in de zomer 25 Mm³/dag water vanuit de Zuidplas en het uitslaande gemaal, het relatieve aandeel van beide bronnen is niet bekend. De diepe polder Wilnis-Veldzijde loost overtollig (kwel)water rechtstreeks op deze Vinkeveenboezem. Dit water vormt de helft van het water dat op de Vinkeveenboezem komt. Verder wordt de Vinkeveenboezem nog gevoed met water uit de boezem via de Oudhuizenluis. Dit boezemwater bestaat in droge zomers voor een belangrijk deel uit het brakke en voedselrijke water afkomstig uit Groot Mijdrecht. Met dit brakke boezemwater wordt Botshol van water voorzien. Door veranderingen in het klimaat vinden verschuivingen plaats in de balans tussen inlaat en regenval enerzijds en afvoer, wegzijging en kwel anderzijds. Dit is van invloed op zowel de waterkwaliteit als de vraagstukken rond verdroging en bodemdaling in de omgeving zoals eerder vermeld.

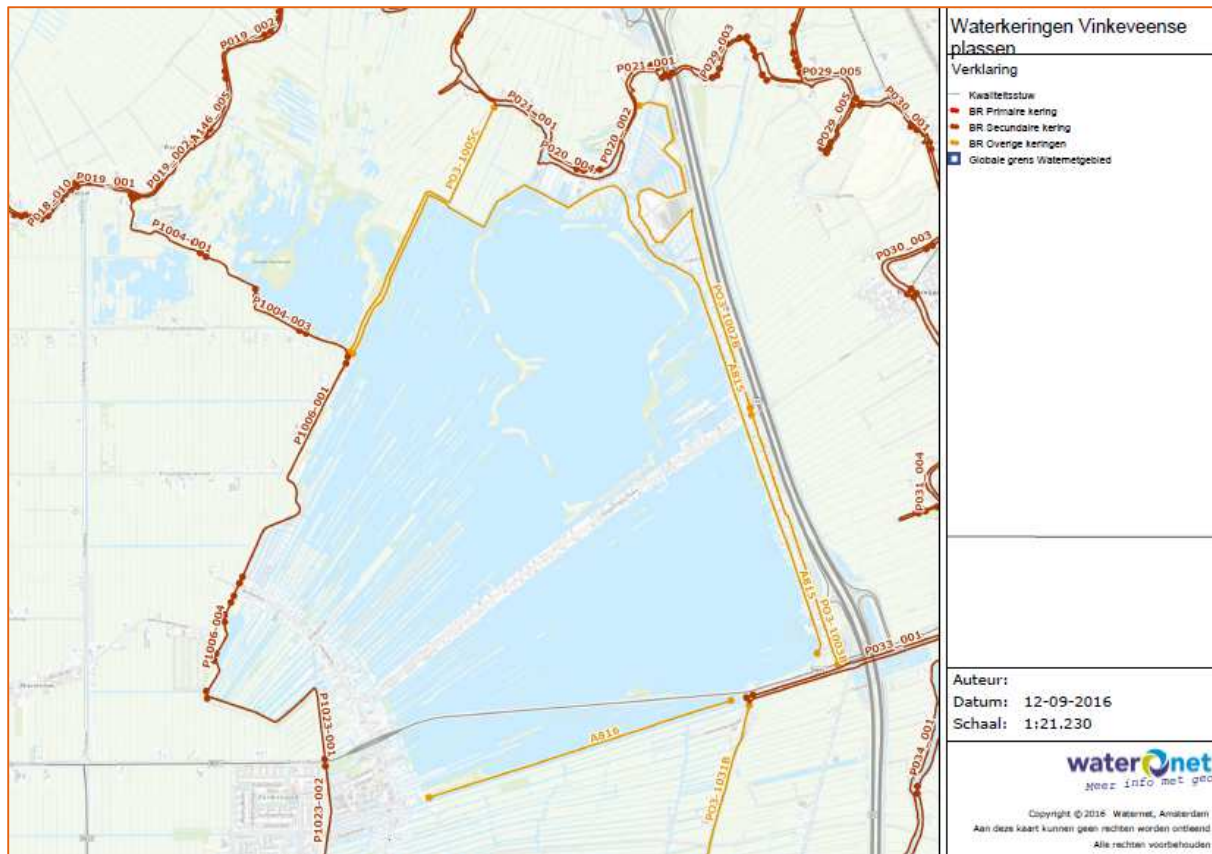

Figuur 21 Waterbalans met waterstromen met symbolen naar verhouding van zomergemiddelde dagdebieten in m^3/dag . Bron: Moria, 2016.

Aan de westzijde van het plangebied, langs polder Groot-Mijdrecht, ligt een secundaire kering (dijkvakken P1006-001, P1006-004, P1023-001) en een overige kering (ter hoogte van Botshol). Voor de overige kering ligt beschermende grond die o.a. dient als windvang. Deze keringen zijn getoetst. Voor een gedeelte blijkt dat de hoogte onvoldoende is. Dit zijn kaden met een weg erop. Bij deze kaden is bij de versterking in 2004 wel rekening gehouden met een toekomstige ophoging van de weg. Destijds is aanbevolen de kade op te hogen als de wegbeheerder opnieuw gaat asfalteren. Wel dient de overhoogte bij ophogen beperkt te blijven, omdat het verhogen van de kruin van de veendijken zal leiden tot een forse zetting (bron: Deltares, 29 november 2010: *Toetsing dijktraject PO3-1006c, Botsholsedijk-Zuid*).

Aan de noordzijde van het plangebied ligt een secundaire kering langs de Winkel (P021-001, P020-004 en P022-002). En aan de zuidzijde van het plangebied ligt langs het traject waar de provinciale weg grenst aan de Zuidplas ook een secundaire kering (P033-001). Langs de noordzijde van de Noordplas, langs de oostzijde van de Noordplas en de Zuidplas en langs de zuidzijde van de Kleine Plas liggen diverse overige keringen, zie Figuur 22.

Na het afschuiven van de dijk in Wilnis in 2003 heeft Waternet de veendijken aangepakt en een compartimenteringshandboek opgesteld. Direct grenzend aan het plangebied is aan de westzijde de Botsholsedijk in dit kader van belang. Voor deze kering is er geen afsluitmogelijkheid door middel van een kunstwerk. Bij een bres van beperkte omvang kan worden getracht het gat in de dijk te dichten en zo verdere inundatie, die overigens blijktens het *Handboek Compartimentering voor Veendijken in De Ronde Venen en Uithoorn* (Waternet, 16 mei 2011) beperkte hoogte zal hebben, in polder Groot Mijdrecht te stoppen. Indien dit niet mogelijk is, wordt aanbevolen de inundatie beperkt te houden tot het noordelijk deel van de polder Groot Mijdrecht. Het noordelijk en zuidelijk deel van de polder kunnen van elkaar worden gescheiden door de Hoofdvaart ter hoogte van de brug in het Waverveensepad (bij het dorp Waverveen) af te sluiten.

Figuur 22 Waterkeringen rond Vinkeveense Plassen

Oppervlaktewaterkwaliteit

De Vinkeveense Plassen behoren tot één KRW-oppervlaktewaterlichaam. Daarmee zijn de Vinkeveense Plassen onderhevig aan monitoring en toetsing van hun oppervlaktewater. De ontwikkeling van hun oppervlaktewater wordt naar een bepaald streefbeeld gestuurd dat voor het type KRW-waterlichaam is vastgesteld. De KRW is een Europese richtlijn die in Nederland is vertaald in de Waterwet. Waterbeheerders sturen hun waterbeheer met oog op het KRW-streefbeeld en rapporteren dit in planperiodes van zes jaar aan de EU, met 2021 als huidige eerstvolgende moment. Dit KRW-streefbeeld is vastgesteld met wat er in potentie aan ecologie kan ontstaan in samenhang met chemische doelen. De KRW streeft daarmee naar een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater en wordt als kapstok gebruikt voor ontwikkelingen in en aan het oppervlaktewaterlichaam van de Vinkeveense Plassen.

De Vinkeveense Plassen kenmerken zich als diepe plassen waar stratificatie van de waterkolom optreedt. Deze stratificatie zorgt ervoor dat zwevende deeltjes en algen kunnen bezinken naar een koudere zuurstofarme zone (het hypolimnion) die onder de warmere fotische zone ligt waar zonlicht het water penetreert (epilimnion). De bezinking van deeltjes en verminderde menging van deze waterlagen zorgt ervoor dat nutriënten als fosfaat en stikstof uit het systeem gehaald worden en niet beschikbaar zijn voor algen in de fotische zone. Diepe plassen zoals de Vinkeveense Plassen zijn daarmee in potentie de helderste watersystemen die we in Nederland kennen. Deze potentie van de Vinkeveense Plassen wordt daarom vertaald naar ecologische en chemische maatlaten die een dergelijk type heldere diepe plas typeren. In het geval van de Vinkeveense Plassen zijn dit de KRW-maatlaten die behoren bij het doeltyp M27.

Door constante wegzijging van water uit de plassen naar de polder Groot Mijdrecht is er altijd een grote waterbehoefte die voorzien wordt door inlaatwater vanuit de ringvaart. In het gebied wordt daardoor de samenstelling van het oppervlaktewater in de winterperiode voornamelijk bepaald door de neerslag. In de zomerperiode, bij toevoer van water van buiten het gebied, domineert in het algemeen het aangevoerde water. Vanuit waterkwantiteitsbeheer is het inlaten van 'gebiedsvreemd' water een oplossing, maar vanuit het kwaliteitsoogpunt is het nadelig: het ingelaten water is van mindere kwaliteit dan het gebiedseigen water. De kwaliteit wordt daarmee beïnvloed door inlaat van

gebiedsvreemd water, lozingen op de plas, belasting vanuit omliggende (landbouw) gebieden en onttrekkingen en ontwatering.

Wat betreft waterkwaliteit van het oppervlaktewater van de Vinkeveense Plassen is door Waternet bepaald dat nutriëntenbelasting de grootste draaiknop is van het systeem. Met name de fosfaatbelasting is kritisch voor de plassen. In 2009 is een defosfateringsinstallatie gerealiseerd achter de Demmerik om de externe fosfaatbelasting via het inlaatwater van de plassen terug te dringen. Maatregelen in de landbouw hebben ook deze externe belasting van het inlaatwater verlaagd. Ook is in de afgelopen decennia veel bebouwing aangesloten op de riolering, waardoor de interne fosfaatbelasting vanuit lozingen op de plas is teruggebracht. Om het oppervlaktewater van de Vinkeveense Plassen verder van een troebel eutroof systeem om te kunnen laten slaan naar het doeltypewatersysteem, een helder oligotroof watersysteem, is verder terugdringen van de fosfaatbelasting noodzakelijk. De totale fosfaatbelasting in het waterlichaam is daarnaast afhankelijk van de externe belasting vanuit het gebiedsvreemde bovenstroomse inlaatwater uit de ringvaart. De waterkwaliteitstoestand en prognoses zijn dus ook afhankelijk van ontwikkelingen en maatregelen bovenstrooms in het hoofdwatersysteem.

De toestandsbeoordeling van alle Nederlandse KRW-oppervlaktewateren wordt bijgehouden en inzichtelijk gemaakt door middel van zogeheten 'factsheets' en zijn te vinden op het waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water. Deze factsheets geven in het kort weer wat de huidige status is van deze oppervlaktewateren ten opzichte van de gestelde KRW-doelen, ook wordt er een prognose gemaakt of toekomstige KRW-doelstellingen gehaald gaan worden. In Tabel 11 worden de biologische en fysische-chemische toestand van de Vinkeveense Plassen en Botshol weergegeven. De toestand wordt voor verschillende maatlaten op een schaal uiteengezet met een zogenaamde GEP-score. Deze GEP-score wordt door meerdere specifieke criteria vastgesteld, te vinden in het STOWA-maatlattenhandboek. GEP staat voor 'Goed Ecologisch Potentieel' en is een lichte afwijking van MEP (Maximaal Ecologisch Potentieel) en wordt in sterk veranderende en kunstmatige wateren als doel gesteld. Gezien de Vinkeveense Plassen en Botshol beiden door ontgraving van veen ontstaan zijn is het GEP en niet MEP op deze plassen van toepassing. Sommige toestandsbeoordelingen betreffen een expertbeoordeling, deze zijn aangegeven met een ster (*). Soms is een maatlat niet van toepassing op een doeltypewatersysteem, hierbij staat dan 'NVT'.

Ecologische toestand

De ecologische toestand van de Vinkeveense Plassen is over het geheel genomen goed. Er lijkt achteruitgang plaats te vinden in de overige waterflora (water- en oeverplanten), maar dit wordt veroorzaakt door verandering van maatlatten; de werkelijke toestand is echter niet verslechterd. Desondanks, volgens de huidige maatlat, scoorde overige waterflora matig bij de laatste inventarisatie in 2015. Inmiddels is deze situatie verbeterd, maar voldoen de plassen niet aan de KRW-doelstellingen. Overigens is deze doelstelling van de Vinkeveense Plassen verlaagd (van 60% naar 55%). Dit percentage wordt bepaald door de bedekking van boven- en onderwaterplanten, maar ook door de soortensamenstelling. De opgave en de verwachting van Waternet is dat de plassen in 2021 wel aan deze doelen voldoen. Door meer natuurvriendelijke oevers aan te leggen kan zeker aan de KRW-doelstellingen voor (oever)vegetatie worden voldaan. Dit is opgenomen in de KRW-factsheet voor de Vinkeveense plassen, maar is niet concreet geborgd in uitvoeringsgerichte plannen van Waternet en/of andere overheden.

De ecologische toestand in de Kleine plas en de Zuidplas is de afgelopen jaren verbeterd. Dit wordt vooral veroorzaakt door een verbetering in de soortensamenstelling van ondergedoken waterplanten in de Zuidplas en door de afname van fytoplanktonbloei en chlorofyl-a-concentraties op de Kleine plas en de Zuidplas. De KRW-doelstelling op de maatlat Overige waterflora wordt nog niet gehaald.

Een nog verdere optimalisatie van de defosfateringsinstallatie en een verdere vermindering van de hoeveelheid doorvoerwater door het gemaal Pondschoekersluis is nodig om de doelstellingen te halen. Ook het water uit het afvoergebied "Polder Oukoop en Groot Wilnis Vinkeveen Oost", dat via het gemaal Demmerik richting de tussenboezem wordt gemalen, belast de plassen. Omdat de actuele belasting op de plassen dicht bij de aanvaardbare belasting ligt, blijven de plassen gevoelig voor de fosforbelasting vanuit diffuse bronnen, al is het wel de vraag wat het relatieve aandeel van diffuse bronnen op de totale fosforvrucht is.

De Zuidplas en de Kleine plas worden vooral in natte en koude perioden nog steeds iets te hoog belast met fosfor. De chlorofyl-a-concentraties zijn afgenomen, het lichtklimaat is verbeterd en de scores op de KRW-maatlatten zijn omhooggegaan sinds de bouw van het nieuwe gemaal Pondschoekersluis en de operationalisering van de defosfateringsinstallatie²⁵.

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,52	 *			
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,54	 *			
Vis (EKR)	≥ 0,50	 *			
Fytoplankton (EKR)	≥ 0,60	 *			
Algemeen fysische chemie					
Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,01				
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,09				
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 200				
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0				
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	6,5 - 8,5				
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	60 - 120				
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	≥ 4,42				
Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
benzo(a)antraceen		 *			
chryseen					
seleen					
uranium					
zink					

Legenda: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.
Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandsbeoordeling (het doeltyp, hier M20) zijn bepaalde maatlatten niet van toepassing. Deze maatlatten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Tabel 11 Resultatentabel toestandsbeoordeling biologische, fysisch-chemische waterkwaliteit en specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding) van KRW-oppervlaktewaterlichaam Vinkeveense Plassen. Bron: Factsheet NL11_3_4 Vinkeveense Plassen, aangemaakt: 10-11-2015 om 2:52 u (via: www.waterkwaliteitsportaal.nl)

²⁵ Waternet, 2016. Evaluatie maatregelen tussenboezem Vinkeveen.

Vis scoorde matig in 2009 maar goed in 2015, de prognose is dat deze lijn doorgetrokken kan worden naar 2021 en 2027. Het visbestand is nog steeds aan verandering onderhevig door de transitie naar een helder watersysteem. Visbestandsonderzoeken gedaan in 2006, 2013 en 2016 wijzen vooral op een toename in snoek en afname in brasem. Naast een verschuiving in de dominant aanwezige vissoorten is ook het totale visbestand afgenomen. Dit gaat gepaard met de transitie van een nutriëntrijk eutroof watersysteem naar het bedoelde helder nutriëntarm oligotroof watersysteem. Het visbestand reageert daarmee met een vertraging op de waterkwaliteit van de plassen.

Referentie vigerend bestemmingsplan

Bij de referentie zou sprake geweest zijn van minder bebouwing op een aantal legakkers. In die situatie is het aannemelijk (zie eerder) dat meer opgaande begroeiing op de legakkers de ontwikkeling van oever- en ondergedoken vegetatie langs de legakkers zou hebben beperkt. Gezien de relatief grote gemiddelde diepte van de Vinkeveense plassen zijn juist de land-waterovergangen van belang qua structuurdiversiteit en mogelijkheden voor ontwikkeling van (oever)vegetaties. Verwacht wordt dat bomengroei een negatief effect zou hebben gehad op de gewenste macrofauna en visstand, gezien de afhankelijkheid van vegetatie van soorten als snoek, zeelt en ruisvoorn. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat mogelijkheden voor water- en oeverplanten langs de legakkers relatief beperkt zijn, vanwege de grote waterdiepte en beschoeide oevers.

Anderzijds zouden bij autonome ontwikkeling mogelijk meer legakkers aan afkalving onderhevig zijn geweest. Dit zou hebben geleid tot meer onderwaterstructuur, met een positief effect op macrofauna en de visstand. Verwacht wordt dat hiermee meer structuur- en habitatdiversiteit zou ontstaan dan door ontwikkeling van vegetaties. De autonome ontwikkeling zou daarmee tot een hogere score op de KRW-maatlatten voor vis en macrofauna geleid kunnen hebben.

Zoutgehalte scoort matig, dit is ten gevolge van het brakke water uit polder Groot Mijdrecht dat invloed heeft op de naastgelegen Amstellandpolders en zo zijn weg vindt in de plassen. De prognose is dat maatregelen om dit water te weren de score zullen verbeteren voor 2021. De fosfaatbelasting (fosfor-totaal) gaat de goede kant op, maar de score is nog matig en extra belasting kan dit evenwicht eenvoudig verstoren. De prognose is dat de fosfaatbelasting verminderd kan worden voor 2021. Dit is echter deels afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent bebouwing en recreatie binnen de plassen, al is de bijdrage van afvalwaterlozing aan de totale fosfaatbelasting op de plassen niet heel groot.

De toetsingssystematiek zuurgraad wordt beïnvloed door een plaatselijke en tijdelijke algenbloei. Daardoor is deze score tijdelijk achteruitgegaan en scoort deze in 2015 matig. Het doorzicht gaat gepaard met de fosfaatbelasting en scoorde in 2015 matig, maar zal wanneer fosfaatbelasting bevordert in 2021 ook goed scoren.

Bij de referentiesituatie is sprake van minder bebouwing op de legakkers dan nu het geval is. De verwachting is dat de fosfaatbelasting dan al verder gedaald zou zijn. Er zou immers minder sprake zijn van verblijf op legakkers, met bijbehorende emissies van vooral menselijke uitwerpselen naar oppervlaktewater. In de werkelijke situatie is dit wel het geval. De aangelegde defosfatering van inlaatwater wordt als autonome ontwikkeling beschouwd. Bij autonome ontwikkeling kan verwacht worden dat de fosfaatbelasting en de score op de KRW-maatlat voor fosfaat iets hoger zouden uitvallen dan in de huidige situatie. Verwacht wordt overigens dat dit niet leidt tot een andere beoordeling van de KRW-beoordelingsklasse. Daarvoor is de belasting met fosfaat vanuit afvalwaterlozingen te beperkt ten opzichte van de belasting door met name inlaatwater en afbraak van veen.

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
benzo(a)pyreen				
benzo(b)fluorantheen				
benzo(ghi)peryleen				
benzo(k)fluorantheen				
kwik				
tributyltin (kation)	 *			

Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
fluorantheen				
nikkel				

Tabel 12 Resultatentabel toestandsbeoordeling ubiquitaire stoffen²⁶ (normoverschrijding) en niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding) van KRW-oppervlaktewaterlichaam Vinkeveense Plassen. Bron: Factsheet NL11_3_4 Vinkeveense Plassen, aangemaakt: 10-11-2015 om 2:52 u (via: www.waterkwaliteitsportaal.nl)

De locatie voor de toestandsmonitoring in dit waterlichaam ligt bovenstrooms van dit waterlichaam in Nieuwegein (Amsterdam-Rijnkanaal). Dit is de hoofdinlaat van water voor dit waterlichaam. De toestand en prognose 2021 zijn dus afhankelijk van ontwikkelingen en maatregelen bovenstrooms, in het hoofdwatersysteem.

De doelen voor een aantal 'ubiquitaire stoffen' worden in 2027 niet overal bereikt. Dit zijn stoffen die vanwege hun historische aanwezigheid in sommige waterlichamen nog langere tijd als knelpunt in het water worden gemeten zonder dat hiervoor maatregelen mogelijk zijn. Voor de overige stoffen die deel uitmaken van de chemische toestand worden de doelen in 2027 wel bereikt.

Referentie vigerend bestemmingsplan

Bij de referentiesituatie, met minder bebouwing op een aantal legakkers, wordt verwacht dat de chemische waterkwaliteit niet zou afwijken van het hierboven opgenomen beeld. De locatie voor de toestandmonitoring ligt immers buiten het plassenengebied zelf. De belangrijkste bronnen van de genoemde ubiquitaire stoffen zijn bovendien niet of nauwelijks gekoppeld aan de mate van gebruik van de Vinkeveense plassen, legakkers en zandeilanden.

Tijdens het zwemseizoen, tussen 1 mei en 1 oktober, controleert de provincie iedere twee weken de algemene hygiëne en veiligheid op basis van de 'Wet hygiëne en veiligheid' alle zwemgelegenheden. Denk daarbij aan eventuele obstakels en de hygiëne (vogelpoep, blauwalg, ongedierte). De plassen in de provincie Utrecht hebben weinig last van blauwalg. Dit zou bij autonome ontwikkeling ten opzichte van de referentiesituatie naar verwachting niet anders zijn.

Om een hoge waterkwaliteit te bereiken overlegt de provincie regelmatig met de waterschappen, Rijkswaterstaat en de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD). De monitoring vindt in het plangebied plaats op de locaties zandeilanden 1, 2, 3, 4, 5 en 8. De actuele gegevens voor zwemmen zijn beschikbaar via de website www.zwemwater.nl.

Bespreking gegevens

²⁶ Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

De (niet-)ubiquitaire stoffen en specifieke verontreinigende stoffen zijn wel behandeld in deze paragraaf, maar deze zijn minder relevant voor de effectbeoordeling in dit MER. Dit omdat deze naar verwachting niet samenhangen met het gebruik op de plassen zelf. Het zijn stoffen die waarschijnlijk via aanvoer in de plassen terechtkomen. De toestandsmonitoring van deze stoffen vindt bovenstrooms van de Vinkeveense Plassen plaats in Nieuwegein (Amsterdam-Rijnkanaal). De toestand van deze stoffen op de Vinkeveense Plassen is afhankelijk van maatregelen bovenstrooms.

6.3 Beoordeling

De varianten die we hebben beoordeeld bestaan uit een aantal aspecten (zie paragraaf 4.2). In de beoordeling van effecten op bodem- en watercriteria geven we steeds aan welke aspecten van varianten relevant zijn. Met andere woorden, we geven de dosis-effectrelatie aan.

Daarna volgt de beoordeling van de variant op het specifieke bodem- en watercriterium. De effectbeoordeling geeft dus - voor ieder deelgebied - per aspect van een variant - de effecten op een specifiek criterium - ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Bodemstructuur en geomorfologische waarden	0	-	+	+	0	+	0	0
Oppervlaktewatersysteem	0	-	-	-	0	-	0	-
Oppervlaktewaterkwaliteit: ecologische toestand	0	-	-	---	0	---	0	---
Oppervlaktewaterkwaliteit: chemische toestand	0	-	-	-	0	-	0	0

Tabel 13: Totale effectscores bodem en water.

Bodemstructuur en geomorfologische waarden

De veenontginningen in het plassegebied van de Ronde Venen hebben het plassegebied een unieke structuur van legakkers en petgaten gegeven. Daarmee hebben deze legakkers een hoge geomorfologische waarde voor het plassegebied. De recenter aangelegde zandeilanden zijn van waarde voor de bodemstructuur van het plassegebied. De zandeilanden bieden door hun ligging om het diepe zandgat heen bescherming tegen bodemverschuivingen onder water. Ze bieden ook bescherming van de waterbodem en oevers ten gevolge van verhoogde waterstromingen in de plas en ze bieden bescherming aan de legakkers tegen verdere afkalving. Ze hebben dus ook indirect een toegevoegde waarde voor de geomorfologische waarden van het gebied.

Kijkend naar alle aspecten binnen de opgestelde minimale en maximale varianten voor de deelgebieden A, B en C (legakkers) heeft het aspect ‘% bebouwing per legakker’ als enige invloed op de bodemstructuur en op de geomorfologische waarde van het plassegebied. Bebouwen van de legakker is in principe negatief. Dat komt door het aanleggen van bebouwing en ondergrondse activiteiten, zoals het heien van heipalen en het aanleggen van kabels en leidingen in de grond. Een positief effect daarentegen is te verwachten vanuit de reddenatie dat gecombineerd met het mogen bebouwen van legakkers er een verhoogde zorg ontstaat voor het in stand houden van de legakkers (met name de ambitie voor het onderbrengen van onderhoud van oeverbeschoeiingen bij de bewoners). De instandhouding van de legakkers draagt bij aan behoud van de geomorfologische

waarden van het plassenengebied. Voor deelgebied D (zandeilanden) heeft geen van de aspecten van de minimale en maximale variant invloed op de bodemstructuur en geomorfologische waarden. Deelgebied D betreft namelijk opgespoten zandeilanden waardoor activiteiten hier geen invloed kunnen hebben op een bodemstructuur. Verder dragen deze opgespoten zandeilanden niet direct bij aan de geomorfologische waarden van het gebied maar beschermen ze de oevers, legakkers en het diepe zandgat van verdere erosie. Deze beschermende werking wordt niet aangetast door de voorgenomen aspecten.

Deelgebied A

Voor deelgebied A (legakkers met rioleringsvoorzieningen) heeft de minimale variant een neutraal effect (0) op de bodemstructuur en geomorfologische waarden. Dit omdat deze minimale variant bestaat uit hetgeen nu is vastgelegd in het huidige bestemmingsplan. De maximale variant voor deelgebied A laat meer verdichting en opschaling van bebouwing toe. Dit scoort licht negatief (-) op bodemstructuur en geomorfologische waarden.

Deelgebied B

Voor deelgebied B (legakkers zonder rioleringsvoorzieningen en niet direct over land bereikbaar) leidt de minimale variant tot een potentiële toename in bebouwing ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. De minimale variant met een gesteld maximum van 15% bebouwing geeft een licht positief effect (+) op bodemstructuur en geomorfologische waarden. De instandhouding van deze legakkers wordt namelijk bevorderd door de te verwachten hogere zorg voor de oeverbeschoeiingen door de bewoners. Vergelijken met dit positieve behoudende effect is het negatieve effect door heideactiviteiten en andere bodemroerende werkzaamheden van ondergeschikt belang. De maximale variant scoort om dezelfde reden licht positief (+).

Deelgebied C

Voor deelgebied C (legakkers in kwetsbare zones nabij natuurgebieden) zorgt de minimale variant conform vigerende bestemmingsplan voor een neutraal effect (0). De maximale variant zal met het bebouwen van deze 'natuurlijke' legakkers eveneens een licht positief effect (+) hebben op bodemstructuur en geomorfologische waarden, geredeneerd vanuit de eerdergenoemde verhoogde zorg voor de staat van de legakkers. Vanuit dezelfde redenering zijn ook hier de heideactiviteiten en bodemroerende werkzaamheden van ondergeschikt belang.

Deelgebied D

Voor deelgebied D (zandeilanden) hebben, zoals eerder vermeld, beide varianten geen effect op de bodemstructuur en geomorfologische waarden.

Oppervlaktewatersysteem

Het oppervlaktewatersysteem van het plassenengebied de Ronde Venen bestaat uit de gehele Vinkeveense Plassen, bestaande uit de Noordplas, Zuidplas en Kleine Plas die allen met elkaar verbonden zijn. Er is geen hydrologische relatie tussen Botshol en de Vinkeveense Plassen, zodat we Botshol buiten deze beoordeling kunnen laten. De hogere ligging van de Vinkeveense Plassen maakt dat door de wegzijging naar de omliggende polders er veel wateraanvoer nodig is om het vaste peil van de plassen te handhaven. Omdat er in toenemende mate sprake is van een watertekort in de Vinkeveenboezem, komt het aangevoerde water dan voor een groot gedeelte uit het Amsterdam-Rijnkanaal. Voor het behoud van een functionerend watersysteem in de toekomst is de aanvoer van dit buitenwater cruciaal. Langs alle zijden van de Vinkeveense Plassen liggen secundaire en overige keringen en langs de overige keringen bij Botshol (in deelgebied C) liggen beschermde gronden (beschermingszone waterkering).

Kijkend naar alle aspecten binnen de opgestelde minimale en maximale varianten voor de deelgebieden A, B en C (legakkers) heeft het aspect '% bebouwing per legakker' als enige mogelijke invloed op het oppervlaktewatersysteem. Dit aspect heeft een negatieve invloed op het oppervlaktewatersysteem doordat toenemende bebouwing en bijbehorende heide-/funderingsactiviteiten in de venige ondergrond de waterdoorlatendheid van de ondergrond kan aantasten. Dit kan leiden tot een toename in wegzijging en dus aantasting van het oppervlaktewatersysteem.

Er is in het Plassengebied een ruim (overgedimensioneerd) oppervlak aan water voorhanden om overtollig water van verhardingen op te vangen.²⁷

Het aspect 'maximale oppervlakte terras / verharding' heeft dan ook geen significante invloed op de kwantiteit van hemelwaterlozingen vanuit de legakkers op de plassen. Dit aspect van iedere variant geeft een neutraal effect.

Voor deelgebied D (zandeilanden) heeft het aspect 'toegestane functies' geen invloed op het oppervlaktewatersysteem. Aangenomen wordt dat de recreatiemogelijkheden in hun waterverbruik geen directe relatie hebben met het oppervlaktewater van de plassen. En dat ook funderingswerkzaamheden geen effect hebben op de waterdoorlatendheid van de ondergrond, het betreft namelijk opgespoten zandeilanden.

Deelgebied A

Voor deelgebied A heeft de minimale variant een neutraal effect (0) gezien het aspect '% bebouwing per legakker' onveranderd is aan het huidige bestemmingsplan. De maximale variant scoort in deelgebied A licht negatief (-) doordat verdichting en opschaling van bebouwing meer heideactiviteiten met zich kan meebrengen.

Deelgebied B

Eenzelfde licht negatief effect (-) kan om dezelfde reden ook gesteld worden voor zowel de minimale en maximale variant van deelgebied B.

Deelgebied C

In deelgebied C heeft de minimale variant een neutraal effect (0) gezien het aspect '% bebouwing per legakker' onveranderd is aan het huidige bestemmingsplan. De maximale variant scoort in deelgebied C licht negatief (-) doordat verdichting en opschaling van bebouwing meer heideactiviteiten met zich kan meebrengen.

Deelgebied D

Voor deelgebied D (zandeilanden) heeft de minimale en maximale variant een neutraal effect (0) op het oppervlaktewatersysteem.

Oppervlaktewaterkwaliteit: Ecologische toestand

Het oppervlaktewater van Vinkeveense Plassen wordt via gestelde KRW-doelstellingen naar een doeltypes oppervlaktewater met bijbehorende chemische en biologische eigenschappen gestuurd. In het geval van de Vinkeveense Plassen zijn dit de KRW-maatlatten die behoren bij het doeltypes M20. Dit KRW-streefbeeld is vastgesteld met wat er in potentie aan ecologie kan ontstaan in samenhang met chemische doelen. De prognoses stellen dat voor de Vinkeveense Plassen deze KRW-doelstellingen in 2021 en 2027 gehaald zullen worden. Echter, de nutriëntenbelasting van het oppervlaktewater is dermate kritisch, dat er zorgen zijn over de huidige ontwikkeling van de recreatie en bebouwing in en aan de Vinkeveense Plassen en hun invloed op de ontwikkeling van de plassen naar een diep, helder, oligotroof watersysteem. Daarbij speelt ook dat, om de biologische doelstellingen te halen, meer oevervegetatie nodig is. De huidige houten oeverbeschouwingen van de legakkers plaats moeten gaan maken voor natuurvriendelijke oevers, die meer structuur bieden en daarmee paai- schuil- en leefgebied voor macrofauna en vissen.

Binnen de opgestelde minimale en maximale varianten voor de deelgebieden A, B en C (legakkers) zijn de aspecten '% bebouwing per legakker', 'maximale maat aanlegsteiger' en 'toegestane functies' relevant voor de beoordeling van de ecologische oppervlaktewaterkwaliteit. Hierbij wordt

²⁷ Dit kan met een ruw rekenvoorbeeld van een worst case-situatie worden aangetoond:

- Bij een T=100 bui (eens per 100 jaar) moet ordegrootte 80 mm (= 0,08 m) water geborgen kunnen worden.
- Stel dat er een verdubbeling van de bebouwing zou komen als nu (deels illegaal) al aanwezig, dan komt er 4 ha (= 40.000 m²) verharding bij. Gesteld wordt dat dit oppervlak direct op het water loost.
- Bij een T=100 bui is de extra te bergen hoeveelheid water in de plassen dan 3200 m³.
- De Vinkeveense Plassen hebben een oppervlakte van ongeveer 936 ha (= 9,36 mln m²).
- Door de extra bebouwing in deze worst case zal het waterpeil in de Vinkeveense Plassen bij een T=100 bui 0,34 mm extra stijgen.

aangenomen dat bij bebouwing geen gebruik wordt gemaakt van loodhoudende of aantastende materialen en van chemicaliën op en rondom deze bebouwing, zoals op veranda en terras.

Het aspect ‘% bebouwing per legakker’ is relevant, omdat de mate van bebouwing op de legakkers invloed heeft op de kwantiteit van lozingen in de plas. Dit geldt voor bebouwing van legakkers die niet op riolering aangesloten is en daarmee invloed heeft op de externe nutriëntenlading van de plas en op medicijn- en hormoonresten in het water. Daarnaast heeft dit aspect ook invloed op de hoeveelheid recreanten in het gebied en dus op de pleziervaart in het gebied. Deze op zijn beurt zorgt weer voor externe nutriëntenlading door uitstoot van stikstof, interne nutriëntenlading en doorzicht door opwelling van sediment en aantasting van oevers door boeggolven. De meeste oevers in het plasseengebied zijn voorzien van houten beschoeiing. Met het oog op de toekomst anticiperen we op de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers. Een verhoogde deining en boeggolven zullen op natuurvriendelijke oevers grotere effecten hebben dan op houten beschoeiing.

Het aspect ‘maximale maat aanlegsteiger’ zal grotere en meer pleziervaart faciliteren. Dit zorgt indirect voor verdere aantasting van oevers. Diepere diepgang van grotere pleziervaart zal voor meer opwelling van sediment zorgen en dus ook een verhoogde interne nutriëntenlading en doorzicht. Daarnaast zorgt een steiger voor minder zonlicht in de waterkolom. Dit remt waterplanten (submerse vegetatie) in ontwikkeling en heeft daarmee een negatief effect op biologische kwaliteit van het oppervlaktewater.

Het aspect ‘toegestane functies’ heeft invloed op de duur en intensiteit van bewoning van de deelgebieden. Dit op zijn beurt heeft invloed op de nutriëntenlading op het oppervlaktewatersysteem en op de biologische kwaliteiten op de oevers, die kunnen worden aangetast door intensiever gebruik van legakkers.

Voor deelgebied D (zandeilanden) zijn de aspecten ‘flexibiliteit creëren en ontwikkelingen mogelijk maken’ en ‘toegestane functies’ relevant. Het aspect ‘flexibiliteit creëren en ontwikkelingen mogelijk maken’ zal door bebouwing en toename in activiteiten op de zandeilanden invloed hebben op de externe nutriëntenlading op het oppervlaktewater. Het aspect ‘toegestane functies’ eveneens doordat de mate van intensivering van de recreatiemogelijkheden op de zandeilanden invloed heeft op de externe nutriëntenlading.

In tegenstelling tot de legakkers in deelgebieden B en C, is op de zandeilanden in deelgebied D al riolering aanwezig. Lozingen vanuit recreatie op deze zandeilanden zal dan ook beperkt blijven. Aandachtspunt hierbij is wel de beperkte capaciteit van de bestaande riolering. Legakkers die verder verwijderd liggen van het vaste land daarentegen (zoals in de deelgebieden B en C) worden als moeilijk aankoppelbaar beschouwd. Qua lozingen op de plas zijn deze legakkers potentieel meer belastend voor de oppervlaktewaterkwaliteit van het plasseengebied.

Deelgebied A

Voor deelgebied A (legakkers met rioolvoorzieningen) heeft de minimale variant een neutraal effect (0). Er is namelijk geen sprake van een uitbreiding op het huidige bestemmingsplan, geen significante toe- of afname van emissies en daarmee geen effect op KRW-doelen. De maximale variant scoort licht negatief (-). Meer bebouwing zal leiden tot toenemende recreatiedruk, met name pleziervaart. Dit heeft licht negatieve effecten op de oppervlaktewaterkwaliteit vanwege emissies vanuit verf, uitlaatgassen en menselijke uitwerpselen. Op de KRW-beoordelingsklasse heeft dit naar verwachting geen effect. Andere lozing naar oppervlaktewater treedt niet op, vanwege het feit dat de bebouwing op de legakkers in deelgebied A op de riolering aangesloten is.

Deelgebied B

Voor deelgebied B (legakkers zonder rioleringsvoorzieningen) heeft de minimale variant wel een uitbreiding van de bebouwing voor verblijfsrecreatie voor ogen. Gezien het feit dat rioleringsvoorzieningen hier ontbreken, leidt zelfs een minimale bewoning van de legakkers zonder extra maatregelen betreffende afvoer van grijs en zwart water tot een licht negatief effect (-) op de oppervlaktewaterkwaliteit, vanwege lichte toename van belasting met onder meer fosfaat. Ondanks dat niet verwacht wordt dat dit leidt tot een verandering in KRW-beoordelingsklasse, wordt het bereiken van de KRW-doelen belemmerd.

De maximale variant zorgt voor aanzienlijk meer bebouwing, uitbreiding van toegestane functies, en biedt daarnaast uitbreidingsmogelijkheden voor de steiger om het gehele perceel heen. De maximale

variant scoort daarmee negatief voor de ecologische oppervlaktewaterkwaliteit (- -), omdat KRW-doelbereik hiermee sterker wordt belemmerd.

Deelgebied C

Voor deelgebied C worden dezelfde negatieve effecten voor maximale variant gescoord als bij deelgebied B. De minimale variant scoort neutraal (0) vanwege het onbebouwd houden van deze legakkers. De maximale variant scoort negatief (- -) vanwege het toestaan van bebouwing in dezelfde mate als in deelgebied B, met bijbehorende effecten op KRW-doelbereik.

Deelgebied D

Voor deelgebied D (zandeilanden) scoort de minimale variant neutraal (0) vanwege minimaal en extensief gebruik conform het huidige bestemmingsplan. Dit gebruik zal de ecologische oppervlaktewaterkwaliteit niet extra aantasten. De maximale variant daarentegen scoort negatief (- -). Er treedt grootschalige intensivering op van de recreatie op nagenoeg alle zandeilanden. De bestaande rioleringsvoorzieningen op de zandeilanden hebben hiervoor een te beperkte capaciteit, waardoor, zonder aanvullende maatregelen, een toename van emissies van afvalwater naar het oppervlaktewater optreedt. KRW-doelbereik wordt hierdoor belemmerd. Daarnaast zal sprake zijn van toename van pleziervaart met bijbehorende effecten op emissies van fosfaat naar oppervlaktewaterkwaliteit en KRW-doelbereik (zie ook deelgebied A).

Oppervlaktewaterkwaliteit: Chemische toestand

De chemische toestand op de Vinkeveense Plassen is bekend, alsook de verwachte ontwikkeling. Maar er is ook duidelijk dat deze voor een groot deel beïnvloed wordt door aanvoer van water van buiten de plassen en maar beperkt door het gebruik van de plassen.

Binnen de opgestelde minimale en maximale varianten voor de deelgebieden A, B en C (legakkers) zijn de aspecten ‘% bebouwing per legakker’, ‘maximale maat aanlegsteiger’ en ‘toegestane functies’ relevant voor de beoordeling van de chemische oppervlaktewaterkwaliteit. Indien er bebouwing wordt toegestaan, dan kan door afspoeling van bijvoorbeeld zink (van daken, dakgoten, afvoerbuizen) sprake zijn van extra belasting van het oppervlaktewater met chemische stoffen. Bij het realiseren van een aanlegsteiger kan door uitspoeling van verduurzamingsmiddelen sprake zijn van extra chemische belasting van het oppervlaktewater door bijvoorbeeld uitloging. Bij een toename van toegestane functies kan sprake zijn van extra belasting van het oppervlaktewater met chemische middelen, zoals aangroeiwerende stoffen, schoonmaakmiddelen en onkruidbestrijdingsmiddelen.

Deelgebieden A, B en C

Bij de deelgebieden A en C geldt dat een minimale variant zeer beperkt tot niets toevoegt aan het gebruik van de plassen. Om die reden én omdat de aanvoer met name bepalend is voor de chemische toestand, zijn de minimale varianten in A en C neutraal beoordeeld (0).

Bij de maximale varianten in de deelgebieden A, B en C en bij de minimale variant in deelgebied B geldt dat een toename mogelijk wordt van bebouwing en gebruik van de legakkers. Dit kan leiden tot extra belasting van het oppervlaktewater met chemische stoffen. Daarbij moet gezegd worden dat het gebruik van middelen door particulieren, die niet beroepsmatig en soms minder verantwoord hiermee omgaan, tot een groter risico leidt dan bij toepassing door publieke of beroepsmatige instanties. Mede in het licht van de beperkte belasting vanuit het plangebied zelf (zie boven), is het effect van de maximale varianten in deelgebieden A, B en C en de minimale variant B licht negatief beoordeeld (-).

Deelgebied D

In deelgebied D zijn bij de minimale variant eveneens zeer beperkte extra mogelijkheden voorzien, ook hier leidend tot een neutraal effect (0) op de chemische toestand van het oppervlaktewater. Bij een toename van activiteiten geldt dat dit geheel plaatsvindt binnen de wettelijke normeringen en de bedrijven die de activiteiten ontplooiën zullen ook via voorzieningen, vergunningen en handhaving een beperkt risico op chemische verontreinigingen met zich brengen. Mede in het licht van de beperkte belasting vanuit het plangebied zelf (zie boven), is het effect van de maximale variant in deelgebied D neutraal beoordeeld (0).

6.4 Mitigatie en compensatie

Ten aanzien van bodemstructuur en geomorfologie zijn er neutrale of zelfs positieve effecten. Er is één risico van formaat, en dat is het doorbreken van de waterdichte laag door heiwerkzaamheden. Dit kan worden voorkomen door te eisen dat er geen heiwerkzaamheden mogen plaatsvinden, maar alleen oppervlakkige bouwmethoden toe te laten.

De ontwikkeling van submerse vegetatie wordt beperkt door groen en bomen op legakkeroevers. Submerse vegetatie omvat plantendelen die zich onder het wateroppervlak bevinden. Groen en bomen belemmeren de lichtinval, waardoor submerse vegetatie zich niet of moeilijk ontwikkelt. Een mitigerende maatregel zoals het weghalen van lichtbelemmerend groen en bomen draagt dus bij aan ontwikkeling van submerse vegetatie (bron: Stowa, mei 2014: *Handboek Hydrobiologie*). Op legakkers die in publiek bezit zijn kan dit in het algemeen beheer verankerd worden. Bij private legakkers zou dit georganiseerd kunnen worden via een vast te stellen beheersregime via bijvoorbeeld het beeldkwaliteitsplan. Daarnaast kan in dit verband gedacht worden aan maatregelen rond de vormgeving en locatie van steigers om belemmering van lichtinval te voorkomen.

Aanvullend zal de aanleg van natuurvriendelijker ingerichte oeverzones bijdragen aan meer mogelijkheden voor (oever)vegetaties en daarmee structuur voor macrofauna en vissen. Hiermee kunnen negatieve effecten van het 'hard' beschoeien van legakkers en zandeilanden worden gemitigeerd. Bijkomend voordeel hiervan is dat de afkalving van oevers wordt beperkt, doordat golfslag wordt gedempt.

Om belasting van het oppervlaktewater met nutriënten te voorkomen of te verminderen ten behoeve van KRW-doelbereik voor de ecologische waterkwaliteit, kan vereist worden om bebouwing aan te sluiten op riolering, dan wel op een andere manier het afvalwater te verwerken (IBA, septic tank o.i.d.).

Bij het toestaan van nieuwe bebouwing, steigers en toename van gebruik van de plassen, bestaat er extra risico op toename van chemische belasting van het oppervlaktewater. Aan te raden is om middels bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan eisen te stellen aan toe te passen materialen. Zo kan voor dakbedekking vereist worden dat dit met niet uitlogende materialen plaatsvindt, dus geen zink maar pvc, epdm, steen, hout e.d. Ook voor de steigers kan dit overwogen worden. Wat betreft het algemene gebruik van chemische middelen, kan het risico op puntlozingen of diffuse lozingen verkleind worden door voorlichting, beschikbaar stellen van biologisch afbreekbare middelen en gecoördineerde inzameling.

6.5 Leemten in kennis

De informatie over bodem en water is in ruime mate voorhanden voor het plangebied. Hierbij dient echter wel de kanttekening te worden geplaatst dat met name de informatie over waterkwaliteit voortkomt uit trendmatige ontwikkeling a.h.v. monitoring in het kader van de KRW. Het geeft de actuele situatie weer, dus impliciet de illegale bebouwing van de legakkers. Met andere woorden, de input is 'vervuild' met een beperkte toevoeging van activiteiten op de referentie. Bij de effectbeoordeling is de 'gedachtensprong' genomen vanaf een punt waarin de situatie, vanwege bijvoorbeeld het minder ongezuiverd lozen, nog net iets beter was voor de waterkwaliteit.

Specifiek voor de chemische waterkwaliteit geldt dat deze gemeten wordt op een andere locatie dan het plangebied, namelijk Nieuwegein (Amsterdam-Rijnkanaal). Dit is omdat de chemische toestand alleen in Rijkswateren wordt gemeten. Middels de KRW-systematiek en vanuit juridisch oogpunt is de doorvertaling van deze metingen naar het waterlichaam Vinkeveense Plassen geaccepteerd (ook voor de Europese Commissie). Vanuit het watersysteem blijkt dat de inlaat vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal naar verwachting maar een beperkte invloed heeft op de chemische toestand in de Vinkeveense Plassen, omdat deze inlaat een ondergeschikte rol speelt in de waterbalans (zie ook Figuur 21). Vanuit de KRW-factsheet is bovendien niet de informatie beschikbaar over de exacte metingen over een range van stoffen, die niet de norm overschrijden. Deze stoffen zijn echter wel relevant, in de zin dat zij ook onder de gestelde normen wel invloed uit kunnen oefenen op de chemische toestand en mogelijk door toename van aanvoer van deze stoffen alsnog boven de norm

uitkomen. Om die reden is voor de effectbeoordeling ten aanzien van chemische toestand 'breed' gekeken naar alle relevante KRW-stoffen.

Ondanks bovenstaande manco's, kan gesteld worden dat er voldoende betrouwbare informatie beschikbaar is op het vlak van bodem en water en de effecten van de varianten op de bodem- en watercriteria.

De geconstateerde leemten in kennis, dan wel mogelijke afwijkingen of fouten in de informatie ten aanzien van de referentiesituatie, staan niet aan het vaststellen van het bestemmingsplan in de weg.

7 NATUUR

7.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000.
- Wezenlijke kenmerken Natuurnetwerk Nederland (NNN).
- Soorten die zijn beschermd d.m.v. Wet natuurbescherming.

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 14.

Natuur	Wijze beoordelen
Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000	De effecten van de verschillende varianten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 worden beschreven. Daarnaast wordt (separaat van het MER) een Passende beoordeling conform de Wet natuurbescherming uitgevoerd.
Wezenlijke kenmerken NNN	Aan de hand van bij de provinciale en overige beschikbare inventarisatiegegevens (aantallen, oppervlakten) bekijken we in hoeverre varianten hiermee overlappen. Hierop wordt een gegrond oordeel gegeven over de effecten.
Soorten die zijn beschermd d.m.v. Wet natuurbescherming	De effecten van de varianten op de soorten die zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming worden onder dit criterium in beeld gebracht.

Tabel 14: Beoordelingscriteria voor het aspect natuur.

7.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

7.2.1 Natura 2000

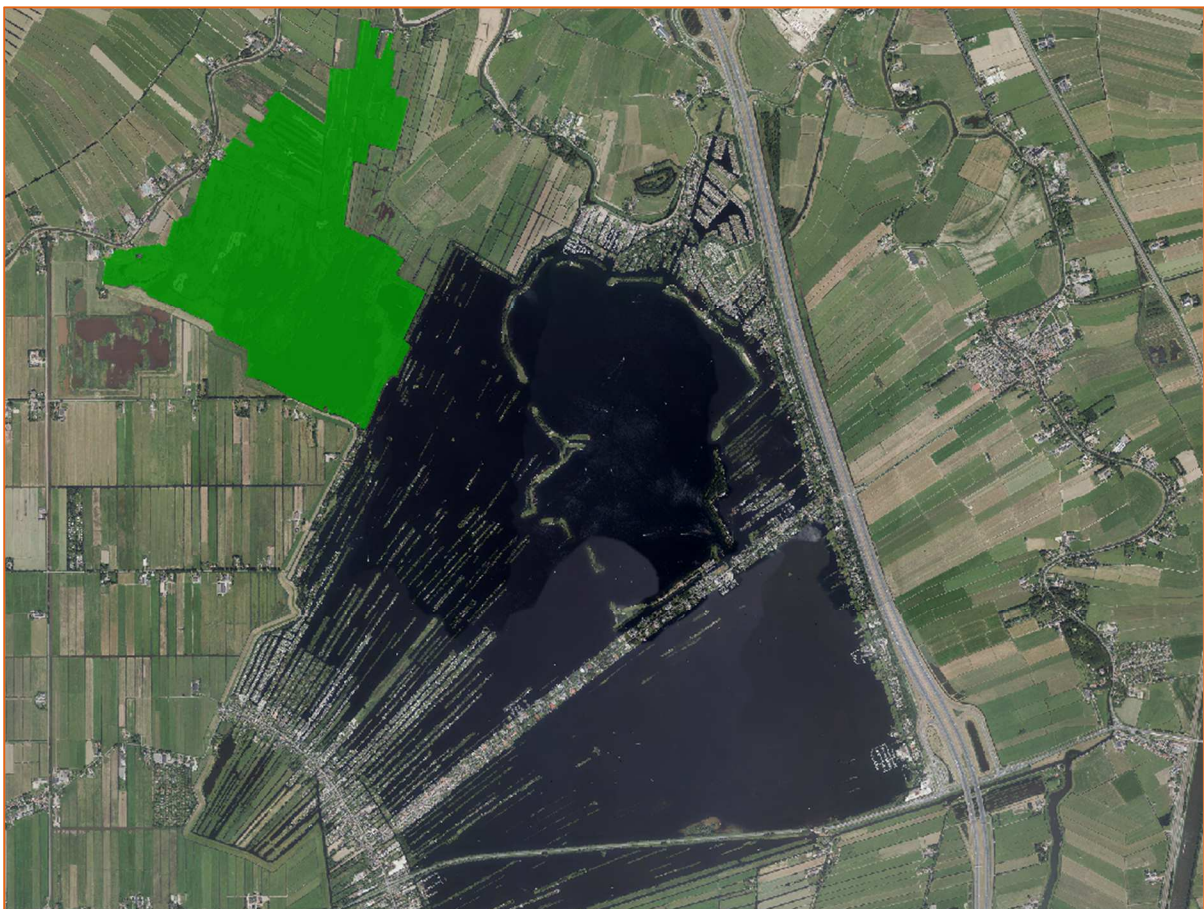
Algemeen

Het Natura 2000-netwerk bestaat uit gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en onder de Habitatrichtlijn. In de richtlijnen staan de soorten en habitattypen waarvoor gebieden moeten worden aangewezen. Beide Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de Europese biodiversiteit te waarborgen. In Nederland zijn deze richtlijnen vertaald in de Wet natuurbescherming. Alle Vogel- of Habitatrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. De overkoepelende naam voor (of combinaties van) deze gebieden is 'Natura 2000-gebied'. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke habitats beschermen om de Europese biodiversiteit te behouden. Natura 2000 richt zich op het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden in heel Europa. Alle Natura 2000-zijn ook opgenomen in het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het aanwijzen van een Nederlands natuurgebied als Natura 2000-gebied gebeurt met een aanwijzingsbesluit van de staatssecretaris van Economische Zaken (EZ). Na aanwijzing wordt voor elk Natura 2000-gebied een beheerplan opgesteld, waarin onder andere staat beschreven welke maatregelen nodig zijn om de gestelde instandhoudingsdoelstellingen te behalen. Een project/plan mag doorgaan als er geen significante gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen. In dit milieueffectrapport worden daarom de effecten van het voornemen (in dit geval de minimale en maximale variant) op de natuur beschreven en beoordeeld.

Net buiten het plangebied maar binnen het studiegebied ligt het Natura 2000-gebied Botshol, dat is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn. In 2016 is het ontwerp-beheerplan Natura 2000-gebied Botshol (Provincie Utrecht, 2016) in procedure gegaan. Dit is medio 2017 nog niet formeel vastgesteld. Botshol grenst aan de noordwestelijke zijde van het plangebied. Het gedeelte dat onder het regime van Natura 2000 valt, beslaat circa 220 ha en ligt binnen het bestaande

natuurgebied van bijna 300 ha. Botshol is een oud laagveen-verlandingsgebied met een belangrijk areaal water, dat onderdeel is van het Hollands-Utrechts veenweidegebied. Het gebied bestaat uit twee grote plassen (Grote en Kleine Wije) en een moerasgebied met veenmosrietland, broekbos en watergangen. Dit leefgebied is vanwege de bijzondere leefomstandigheden van groot belang voor het voorkomen van (bedreigde) planten en dieren, waardoor het op Europees niveau is aangewezen om deze soorten te behouden. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grote(re) afstand van het plangebied en ondervinden op voorhand geen mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkelingen. In de separaat opgestelde Passende beoordeling wordt hier nader op ingegaan.

Tijdens de oorspronkelijke veenvorming is het gebied als gevolg van kalkhoudende afzettingen in de grond en klei steeds beïnvloed geweest door een unieke hoge basenrijkdom (harder mineraalrijker water). Na de verving heeft door de verlanding een langzaam transitieproces van veenplassen naar veenbossen, in enigszins brak water, plaatsgevonden.

Natura 2000
 Natura 2000-gebied

Figuur 23 Het Natura 2000-gebied Botshol (groen) grenzend aan het plassengebied. Bron: Provincie Utrecht

Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen

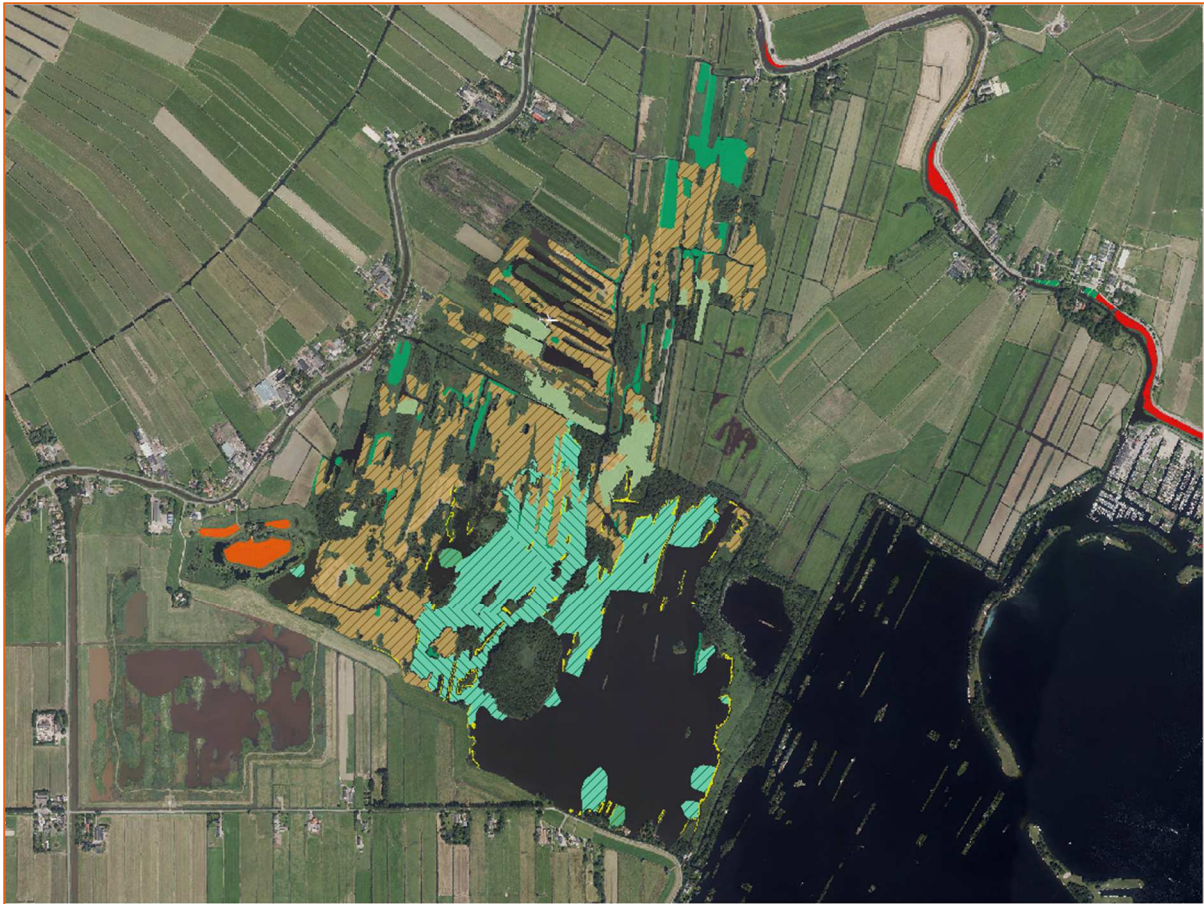
Voor alle Natura 2000-gebieden zijn kernopgaven geformuleerd. De kernopgaven zijn benoemd per landschapstype, in het geval van Botshol het laagveenlandschap. De kernopgaven voor Botshol hebben betrekking op habitattypen die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak in het kader van beheer en inrichting vragen. Ze geven zo de belangrijkste behoud- en herstelopgaven voor het Natura 2000- gebied en zijn richtinggevend voor het beheerplan. Het voldoen aan de kernopgaven is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de instandhoudingsdoelen.

1. 4.08: Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap: de juiste waterkwaliteit en waterkwantiteit voor kranwierwateren, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en vissen. Voor het nastreven van een evenwichtig ecologisch systeem dient 'de juiste waterkwaliteit en -kwantiteit voor kranwierwateren, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en vissen' te worden gerealiseerd. Recentelijk is het waterpeil aangepast en is een meer natuurlijk peil ingevoerd.
2. 4.09: Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd zijn vertegenwoordigd: . overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), galigaanmoerassen en hoogveenbossen in mozaïek met gemeenschappen van open water. Voor compleetheid van laagveenverlanding in ruimte en tijd dienen alle successiestadia van laagveenverlanding in ruimte en tijd aanwezig te zijn: kraggen, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en hoogveenbossen in mozaïek met gemeenschappen van open water. Vrijwel alle onderdelen hiervan zijn kwalificerend voor Botshol; niet-kwalificerend voor Botshol zijn (jonge) trilvenen en verlandingstadia van open water naar trilveen.

In het aanwijzingsbesluit worden de concrete instandhoudingsdoelen per habitatype en soort bepaald. Daarbij is ook aangegeven of het doel gericht is op behoud van de bestaande situatie of op verbetering van de situatie, zowel qua kwaliteit als qua oppervlakte. In tabel 15 zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor Botshol aangegeven.

Het Natura 2000-gebied is onder meer belangrijk voor het habitatype galigaanmoerassen. Botshol is daarnaast een van de belangrijkste groeiplaatsen van kranwiervegetatie in Nederland. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit rietland, bos en struweel, waarbij de ruigten galigaanvegetatie en kranwierbegroeiingen van internationaal belang zijn. De natuurlijke waarden van Botshol zijn vooral gerelateerd aan het watersysteem van het gebied. Van oudsher is de Botshol licht brak, dit betekent dat veel waterplanten die in andere laagveenmoerassen algemeen zijn hier vrij zeldzaam zijn zoals krabbenscheer, kikkerbeet en groot blaasjeskruid. Hier en daar groeien schedefonteinkruid, tenger fonteinkruid en doorgroeid fonteinkruid, meestal gemengd met kranwieren of krabbenschieren. In de open wateren komen onder meer de vissoorten bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad voor. Al deze soorten zijn, zover bekend, schaars in het gebied.

Door de unieke aanwezigheid van krabbenscheer loopt de verlanding in Botshol anders dan in andere laagveengebieden. De oeverzones worden doorgaans gedomineerd door grote grasachtigen waarbij de meest bijzondere oeverbegroeiingen die met galigaan zijn, deze begroeiingen vormen dan ook een eigen habitatype (H7210). De galigaangemeenschap komt vooral voor langs de oevers van de Grote en Kleine Weije en vormt een van de belangrijkste begroeiingen van dit habitatype in de Nederlandse laagveenmoerassen. Op de legakkers en vastgelegde kraggen heeft zich in de Botshol een ruigte ontwikkeld, die behoort tot de associatie Valeriano-Filipenduletum (H6430). In de afgelopen decennia is het habitatype blauwgrasland (H6410) hard achteruitgegaan, het habitatype is aanwezig op voormalige legakkers. De veenmosrietlanden (H7140) in de Botshol zijn niet bijzonder soortenrijk en net als bij de blauwgraslanden zijn hieruit veel bijzonderheden verdwenen. De veenmosrietlanden beslaan nog wel een grote oppervlakte. Botshol is daarmee een van de laagveengebieden waar de achteruitgang van bijzondere natuurwaarden het hardst heeft toegeslagen. De sterke achteruitgang van de blauwgraslanden en veenmosrietlanden heeft ook zijn weerslag gehad op de fauna. Al sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw zijn moerasparelmoervlinder en zilveren maan niet meer waargenomen. Een interessante ontwikkeling in de broekbossen en rietlanden is dat plaatselijk veenvorming optreedt, vanwege deze hoogveenontwikkeling is Botshol ook aangewezen voor veenbossen (H91D0). Botshol heeft voor moerasvogels de laatste jaren juist aan belang gewonnen. Zo zijn flinke populaties van rietzanger en snor aanwezig. Begin jaren negentig van de vorige eeuw vestigde zich de aalscholver en de lepelaar. In de kolonie lepelaars broeden sinds 2001 ook enkele paren heilige ibis. Een echte kranwiereter, de krooneend, heeft met enkele broedparen een kleine populatie in Botshol. De aantallen fluctueren sterk in samenhang met de omvang van de kranwierbegroeiingen. De populatie krooneenden sluit aan op de veel grotere populatie van de Vinkeveense Plassen.

Habitattypen	
H2310, Stufzandheiden met struikheide	H6430A, Ruigten en zomen (moerasspirea)
H2320, Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen	ZGH6430A, Ruigten en zomen (moerasspirea)
H2330, Zandverstuivingen	H6430B, Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)
H3130, Zwakgebufferde vennen	H6510A, Glanshaver- en vossenstaartheidoelanden (glanshaver)
H3140az, Kranswierwateren - in afgesloten zeearmen	ZGH6510A, Glanshaver- en vossenstaartheidoelanden (glanshaver)
H3140w, Kranswierwateren - in laagveengebieden	H6510B, Glanshaver- en vossenstaartheidoelanden (grote vossenstaart)
ZGH3140lv, Kranswierwateren - in laagveengebieden	H7140A, Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
H3150az, Meren met krabberscheer en fonteinkruiden - in afgesloten zeearmen	H7140B, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)
H3150baz, Meren met krabberscheer en fonteinkruiden - buiten afgesloten zeearmen	H7150, Pioniervegetaties met snavelbiezen
ZGH3150baz, Meren met krabberscheer en fonteinkruiden - buiten afgesloten zeearmen	H7210, Galliaanmoerassen
H3160, Zure vennen	H7230, Kalkmoerassen
H3270, Slikkige rivieroeveren	H9120, Beuken-eikenbossen met hulst
ZGH3270, Slikkige rivieroeveren	ZGH9120, Beuken-eikenbossen met hulst
H4010A, Vochtige heiden (hogere zandgronden)	H9160A, Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)
H4010B, Vochtige heiden (laagveengebied)	H9190, Oude eikenbossen
H4030, Droge heiden	ZGH9190, Oude eikenbossen
H5130, Jeneverbesstruwelen	H91D0, Hoogveenbossen
H6120, Stroomdalgraslanden	H91E0A, Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)
H6230d/ka, Heischrale graslanden - droog kalkarm	H91E0B, Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)
H6230v/ka, Heischrale graslanden - vochtig kalkarm	ZGH91E0B, Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)
H6410, Blauwgraslanden	H91E0C, Vochtige alluviale bossen (beekbegleitende bossen)
	H91F0, Droge hardhoutoibossen
	H0000, Geen habitattoekening

Figuur 24 Toegekende habitattypen in Natura 2000-gebied Botshol. Bron: Provincie Utrecht

EU-code	Habitattypen	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	SVI Landelijk	Bijdrage gebied aan landelijks SvI
H3140	Kranswierwateren	=	=	--	+
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=	-	+
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	+	+
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	>	>	-	+
H7210	Galigaanmoerassen	>	=	-	+
H91D0	Hoogveenbossen	=	=	-	+

Tabel 15 Habitattypen en habitatoorten en doelstellingen voor Natura 2000-gebied Botshol. SvI: ++ zeer gunstig, + gunstig, - ongunstig, -- zeer ongunstig; doelstellingen: = behoud; > uitbreiding, verbetering; relatieve bijdrage: + gemiddelde bijdrage landelijk (2-15% in het gebied); - geringe bijdrage landelijk (< 2% in het gebied).

EU-code	Habitatoorten	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	SVI Landelijk	Relatieve bijdrage landelijk
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=	+	-
H1318	Meervleermuis	=	=	=	-	-

In het ontwerp-Natura 2000 beheerplan Botshol (Provincie Utrecht, 2016) is aangegeven dat er voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen ruigten en zomen (moerasspirea) en hoogveenbossen en voor de meervleermuis geen knelpunten zijn. Voor het behalen van de overige instandhoudingsdoelstellingen zijn de volgende kansen en knelpunten aangegeven (waar het ontwerp-beheerplan in voorziet):

- Kranswierwateren: recente (tijdelijke) toename (onder de norm) door plaggen; fosfaat (ganzen) is nu geen knelpunt, maar het gehalte varieert wat een niet stabiel systeem indiceert..
- Meren krabbescheer fonteinkruiden: knelpunten zijn verlanding, chloride, bemesting. Oppervlakte krabbescheer neemt af, maar door verbetering waterkwaliteit is herstel kansrijk. Overgangs- en trilvenen; veenmosrietlanden: knelpunten zijn atmosferische depositie van stikstof, het waterpeil en de waterkwaliteit, de ontwikkeling van nieuwe veenmosrietlanden en het beheer van de huidige.
- Galigaanmoerassen: hiervoor is een natuurlijker peilbeheer vereist. Ganzen eten uitlopers op, wat de groei van galigaan belemmert. Zout polderwater uit de Waver is ongunstig voor galigaangroei. Ondanks deze knelpunten gedijt galigaan goed in Botshol.
- Kleine modderkruiper: knelpunt is te zilt water, wat het voorkomen van de soort beperkt.

Referentie vigerend bestemmingsplan

Indien de ontwikkeling van het plangebied conform het vigerend bestemmingsplan had plaatsgevonden zou de huidige situatie er ten aanzien van Natura 2000 niet anders hebben uitgezien dan hiervoor beschreven.

7.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Inleiding

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, oorspronkelijk neergelegd in het Natuurbeleidsplan uit 1990). Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Bij de realisatie van het NNN werken verschillende overheden samen. Het Rijk heeft in grote lijnen de grenzen van het NNN vastgesteld en financiert verder grotendeels de aankoop, de inrichting en het beheer van gebieden behorend tot het NNN. De provincies bepalen om welke gebieden het precies gaat. Deze gebieden worden meestal in het streekplan of het provinciaal omgevingsplan opgenomen. De provincies bepalen ook welke subsidies grondeigenaren kunnen krijgen voor natuurbeheer en ontwikkeling van hun gebied. Gemeenten leggen in hun bestemmingsplannen nauwkeurig vast wat wel en niet mag in een NNN-gebied. Bestemmingsplannen beschermen echter niet tegen vervuiling uit nabijgelegen gebieden. Daarvoor is milieubeleid nodig. De provincie beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt.

Daarnaast is het de bedoeling dat er nieuwe natuur bij komt in de zogenaamde Groene contour, aansluitend op het bestaande NNN. Hiervoor is vooralsnog geen overheidsfinanciering beschikbaar. Deze natuur moet met andere vormen van financiering worden ontwikkeld, zoals via rood voor groen. Nieuwe natuur (groen) kan gefinancierd worden door passende bebouwing (rood), bijvoorbeeld in de vorm van een nieuw landgoed. Het is belangrijk dat eventuele bouw plaatsvindt op een manier die natuur en landschap zoveel mogelijk versterkt. Een andere vorm van financiering is compensatie. Als elders natuur moet wijken voor bijvoorbeeld woningbouw of wegaanleg dan kan die natuur op kosten van de initiatiefnemer worden gecompenseerd in de groene contour. Na realisatie zal deze natuur bij het NNN worden gevoegd. Het toetsingskader voor het NNN is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de Provincie Utrecht (2013, herijking 2016). Dit gaat uit van het nee, tenzij-principe. De toetsing is uitgevoerd op basis van zes criteria: bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN, aanwezigheid van bijzondere soorten, verbindingfunctie van het gebied, behoud van oppervlakte en behoud van samenhang. In de toelichting op de PRV is bij artikel 2.4 voor zogenaamde 'ingesloten functies' in natuurgebieden aangegeven dat bij ontwikkeling van dergelijke functies niet de potentiële, maar de actuele natuurwaarden als uitgangspunt kunnen worden genomen.

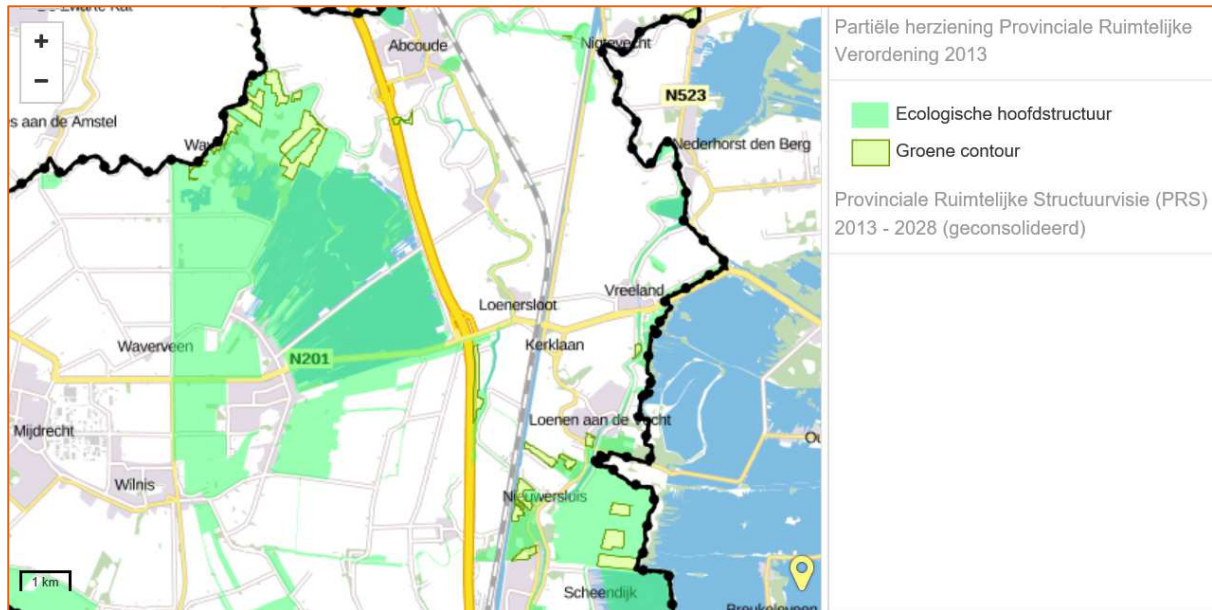
Ligging NNN

In Figuur 27 is de ligging van het NNN weergegeven in relatie tot de Vinkeveense Plassen. Aangrenzend ligt het Natura 2000-gebied Botshol (paragraaf 7.2.1), dat ook onderdeel is van het NNN. Rondom de Vinkeveense Plassen is sprake van veenweidegebied, met belangrijke natuurkwaliteiten als weidevogelgrasland: ten westen van het plangebied ligt Polder Groot Mijdrecht of Marickenland en ten zuiden Groot-Wilnis Vinkeveen, dat waardevolle sloot-, oever- en schraallandvegetaties herbergt. Samen met de Vinkeveense Plassen vormen deze drie natuurgebieden een kerngebied van het NNN. Een groot aantal vogelsoorten heeft hierbinnen een netwerk van broed- en voedselgebieden.

Dit kerngebied is onderdeel van de Groene Ruggengraat, een robuuste ecologische verbinding tussen de Biesbosch en de randmeren. Ter hoogte van de Geuzensloot, nabij Vinkeveen, is voor deze verbinding onder de rijksweg A2 een circa 150 m brede onderdoorgang gemaakt, die onder meer gebruikt moet kunnen worden door amfibieën en zoogdieren, waaronder de otter. De volgende verbindingen / stapstenen zijn in het onderzoeksgebied aanwezig en in de toekomst mogelijk ook relevant voor de otter en andere soorten:

- Botshol en Polder Nellestein naar de plas en de nabij Botshol gelegen legakkers.
- Plassen naar de Geuzensloot en de verbinding met de natuurontwikkeling in de Polder Groot-Wilnis Vinkeveen.

- Legakkers nabij de N201 als oriëntatie voor otters naar de faunatunnels onder de N201 en de watergebonden onderdoorgangen van de N201.

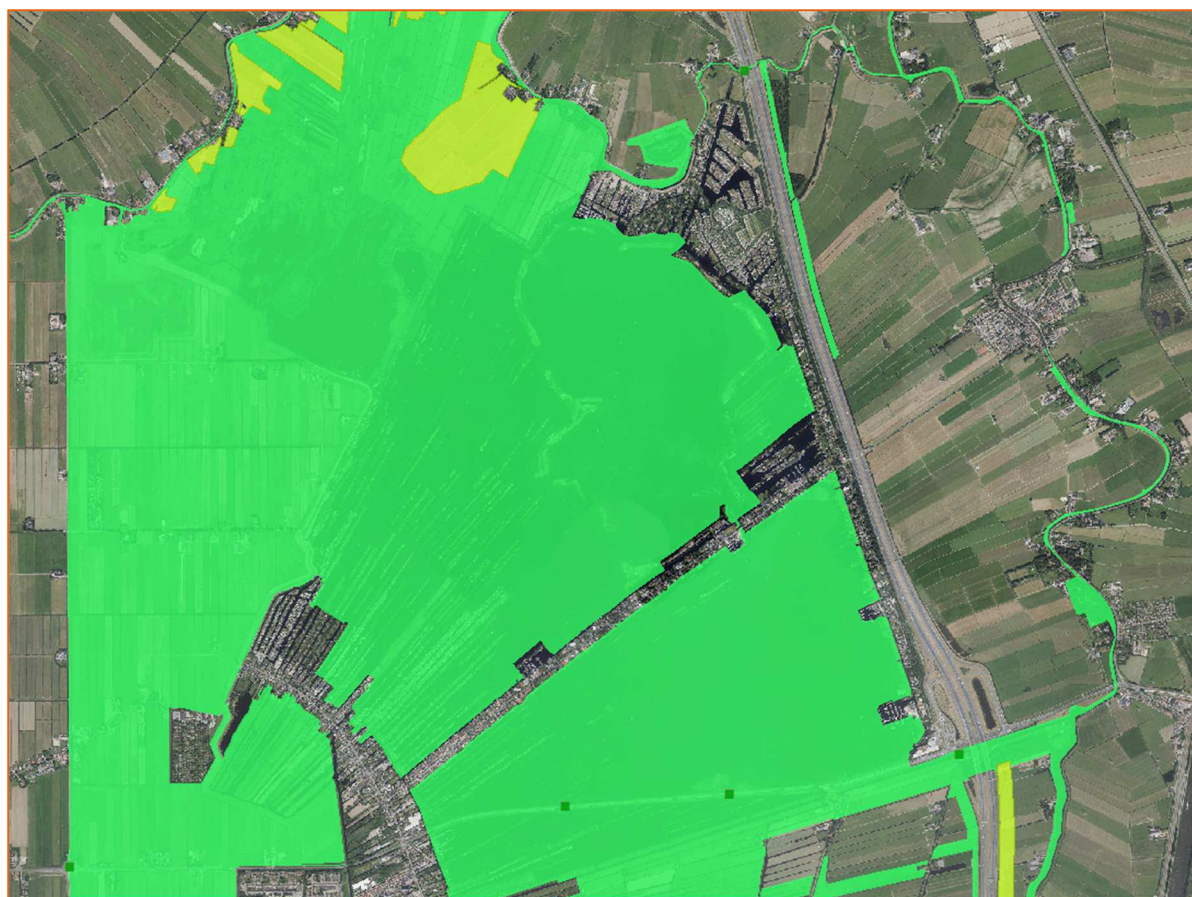

Figuur 25. Ligging NNN rond de Vinkeveense Plassen (bron: Provincie Utrecht, webtool NNN).

Het plangebied valt voor het grootste gedeelte binnen de NNN waarbij in ieder geval alle drie de plassen hiertoe behoren. Enkel in Achterbos en tussen legakkers dichtbij Vinkeveen wordt het water niet tot de NNN gerekend en ook de Baambrugse zuwe behoort over de gehele lengte niet tot dit netwerk. Enkele Groene contour-gebieden vallen buiten het studiegebied. Veel van de bestaande legakkers zijn eveneens onderdeel van het NNN.

In 2020 dient Demmerik e.o. als kwalitatief goede drasland- en wetlandverbinding te functioneren, waarbij een wetlandverbinding van de A2 parallel aan de Geuzensloot loopt en via het Marickenland naar het westen doorloopt en de draslandverbinding door polder Demmerik naar het zuiden een verbinding vormt.

Ook onder de N201 zijn reeds twee faunapassages aanwezig om migratie van diersoorten mogelijk te maken. Ook hierbij is de otter een doelsoort. De verwachting is namelijk dat de otter zich op termijn in de Vinkeveense Plassen zal vestigen, aangezien de soort al is waargenomen in onder meer het Naardermeer en de Nieuwkoopse Plassen. De otter zou op natuurlijk ingerichte legakkers in de Vinkeveense Plassen een schuilomgeving kunnen vinden. Direct langs het gebied zijn recent al wel dode otters gevonden als verkeersslachtoffer.

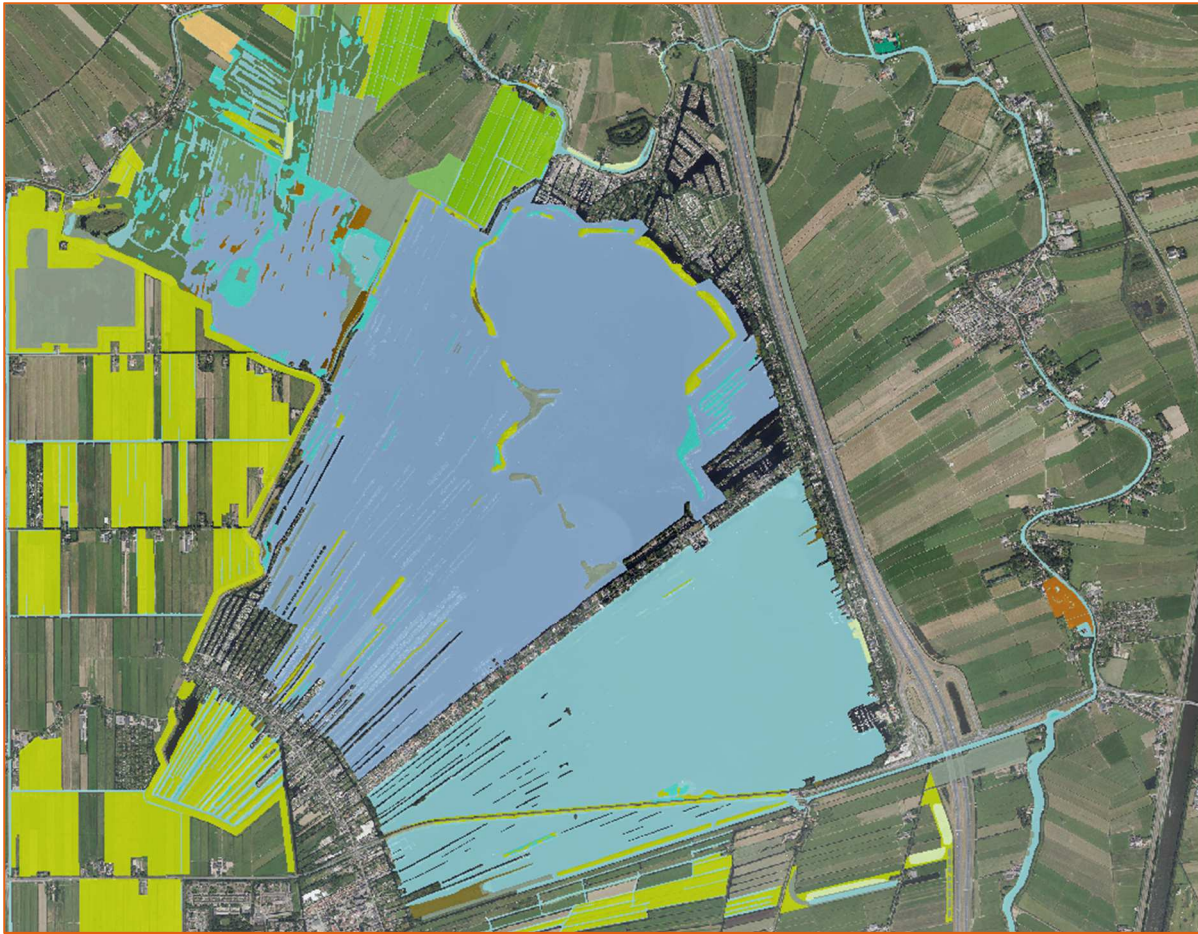
Ecoducten en faunapassages	Groene contour
★ Gepland ecoduct	■ Groene contour
★ Gewenst ecoduct	
★ Geplande grote faunatunnel	Natuurnetwerk Nederland
★ Gerealis eerd ecoduct	■ natuurnetwerk Nederland (NNN)
■ Gerealis eerde faunapassage	

Figuur 26 Gebieden binnen het plangebied behorend tot de NNN of groene contour. Ecopassages onder de A2 en tussen de Kleine Plas en de Zuidplas zijn ook weergegeven. Bron: Provincie Utrecht

De Vinkeveense Plassen hebben een belangrijke functie voor natuur, met name rondom natte natuur met de bijbehorende flora en fauna. Behorend tot dit NNN-gebied kunnen dan ook natuurdoeltypen of zogeheten natuurbeheertypen aangewezen worden. Deze natuurbeheertypen worden gebruikt voor het beheer van het gebied.

Voor een beter inzicht in de ontwikkeling van de natuurkwaliteit is de Index Natuur en Landschap ontwikkeld. De Index Natuur en Landschap vervangt eerdere 'natuurtalen of typering' zoals de natuurdoeltypen, de Programma Beheerpakketten en de typologieën van de beheerders. De Index integreert daarbij ook de habitattypen van Natura 2000. Hierdoor is een uniforme, breed erkende 'natuurtaal' ontstaan, die zorgt voor een goede afstemming tussen beheerders en overheden. Interpretatieverschillen tussen natuur- en landschapsdoelen en beheer zijn nu verleden tijd, waardoor het subsidieproces sneller kan verlopen. De Index Natuur en Landschap beschrijft welke typen natuur, agrarische natuur en landschap we kennen in Nederland en is de basis voor de natuurbeheerplannen van de provincies. De Index bestaat uit natuurtypen, landschapselementtypen en agrarische natuurtypen.

De natuurtypen die binnen het plangebied liggen zijn voornamelijk zoete plas, kranwierwater. Op de zandeilanden betreft het nat schraalland en zandverstuiving en op enkele legakkers in de uithoeken rondom de plas veenbos en droog of vochtig bos met productie.

Beheertypenkaart natuur - NBP2018

N00.05 in agrarisch gebruik	N07.01 Droge heide	N14.02 Hoog- en laagveenbos
N02.01 Rivier	N07.02 Zandverstuiving	N14.03 Haagbeuken- en essenbos
N04.01 Kranswierwater	N10.01 Nat schraalland	N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
N04.02 Zoete Plas	N10.02 Vochtig hooiland	N16.01 Droog bos met productie
N05.01 Moeras	N11.01 Droog schraalgrasland	N16.02 Vochtig bos met productie
N05.02 Gemaaid rietland	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	N17.02 Droog hakhout
N06.01 Veenmosrietland en moerasheide	N12.03 Glanshaverhooiland	N17.03 Park- of stinzerbos
N06.02 Trilveen	N12.05 Kruiden- of faunarijke akker	N17.04 Eendenkooi
N06.04 Vochtige heide	N12.06 Ruigteveld	N17.05 Wilgengriend
N06.05 Zwakgebufferd ven	N13.01 Vochtig weidevogelgrasland	N17.06 Vochtig- en hellinghakhout
N06.06 Zuurven en hoogveenven	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos	

Figuur 27 Natuurbeheertypenkaart natuur van het plasseengebied volgens het ontwerp van het Natuurbeheerplan 2018. Bron: Provincie Utrecht.

Toetsingskader NNN

De beoordeling van effecten op het NNN wordt uitgevoerd aan de hand van een gestandaardiseerde werkmethode van de Provincie Utrecht. Het belangrijkste onderdeel hiervan zijn zes EHS-toetsingsaspecten (zie ook de EHS-wijzer op <http://ehs-wijzer.provincie-utrecht.nl/index.html>):

- Bestaande waarden van het ecosysteem;
- Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN;
- Aanwezigheid van bijzondere soorten;
- Verbindingsfunctie van het gebied;
- Behoud van oppervlakte;
- Behoud van samenhang.

Referentie vigerend bestemmingsplan

Indien de ontwikkeling van het plangebied conform het vigerend bestemmingsplan had plaatsgevonden, zou de huidige situatie er anders hebben uitgezien dan hiervoor is beschreven. Dit betreft met name de aanwezigheid van bebouwing en de effecten op de onderscheiden deelgebieden. De deelgebieden A en D hadden er in dat geval niet anders uitgezien dan hiervoor beschreven. In de deelgebieden B en C zou sprake zijn geweest van geen / minder bebouwing en de legakkers zouden niet / minder zijn aangepast en onderhouden. Door minder maaien en snoeien en aanplant van niet natuurlijke bomen en struiken zou een meer natuurlijke, weelderige begroeiing zijn ontstaan. Door een verdergaande successie zouden meer oudere bomen aanwezig zijn, maar deze zouden lokaal ook zijn omgevallen, waardoor meer sprake zou zijn van natuurlijke gradiënten. Een ander aspect is dat er minder beschoeiing zou zijn aangelegd, waardoor ook de gradiënt water-land meer natuurlijk ontwikkeld zou zijn. Beide ontwikkelingen zouden tot betere condities voor natuur hebben geleid, ook door de aanwezigheid van meer rust en minder verstoring. In theorie zouden natuurwaarden als in Botshol tot ontwikkeling kunnen zijn gekomen, al is een tijdspanne van 12 jaar (het vigerende bestemmingsplan is vastgesteld op 30 september 2005) onvoldoende om eenzelfde natuurkwaliteit te bereiken. De natuurpotenties zouden derhalve groter zijn geweest.

Dit is de situatie zoals die mogelijk rond 2017 en over tien jaar (planperiode nieuwe bestemmingsplan) aanwezig zou kunnen zijn. Echter, op de (hele) lange termijn dan zou sprake kunnen zijn van meer erosie en uiteindelijk verdwijnen van de legakkers, waardoor één grote plas zou kunnen ontstaan. In dat geval is sprake van geheel andere natuurkwaliteiten dan in de fictieve situatie zoals die nu/over tien jaar is, met minder gradiënten en variatie. Voor (overwinterende) watervogels zouden mogelijk meer kansen ontstaan.

Ten aanzien van het NNN zou sprake zijn van (kwalitatief) meer natuurwaarden, een grotere robuustheid, waarschijnlijk aanwezigheid van meer bijzondere soorten, een betere verbindingsfunctie, meer behoud van oppervlakte en samenhang dan nu actueel aanwezig. Gerealiseerd moet worden, dat deze verschillen in 10 jaar tijd niet heel groot zijn, maar er is wel sprake van een trend.

Als hiervanuit geredeneerd er enige vorm van bebouwing mogelijk wordt gemaakt (een van de bebouwingsvarianten) en men de legakker gaat onderhouden/fixeren, dan is dat negatief voor natuurwaarden ten opzichte van nu / over tien jaar en onduidelijk ten opzichte van de hele lange termijn.

7.2.3 Soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming

Inleiding

Naast gebiedsbescherming kent de Wet natuurbescherming (Wnb) ook soortbescherming. Onder deze soortbescherming vallen alle Europees beschermde flora- en faunasoorten (Wnb, artikel 3.5). Dit betreft alle vogels onder de Vogelrichtlijn (alle van nature op het Europees grondgebied van de EU voorkomende vogelsoorten) en alle soorten uit de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV, Conventie van Bern bijlage I, II en Conventie van Bonn bijlage I. Daarnaast bestaat er ook een nationale lijst van Nederlands beschermde soorten (Wnb, artikel 3.10). Het beschermingsregime voor deze soorten verschilt per categorie (vogelsoorten, habitatsoorten en overige soorten). Aan hand van eerdere natuuronderzoeken, waarnemingen door vrijwilligers en te verwachten soorten is een lijst opgesteld van beschermde soorten die relevant zijn voor het plangebied.

Getracht is zoveel mogelijk informatie over het vóórkomen van flora en fauna over de periode 2007-2017 te verkrijgen uit de landelijke database NDFF. Uit deze inventarisatie bleek de beschikbare informatie uit deze gegevensbron beperkt te zijn. Daarom is met name gebruik gemaakt van een karteringsrapportage van Bureau Viridis (2013²⁴), die aanzienlijk meer gegevens bevat. Voor watergebonden flora en fauna is aanvullend gebruik gemaakt van (KRW-)monitoringgegevens van Waternet. Deze informatie is verder aangevuld met mondelinge en schriftelijke (niet gepubliceerde) informatie van De Groene Venen en andere vrijwilligers. Op basis hiervan is meer inzicht verkregen in de ruimtelijke verspreiding van flora en fauna in het plangebied in het algemeen en in de deelgebieden in het bijzonder. In het gebied komen, voor zover uit de beschikbare gegevens blijkt, geen op basis van de vigerende Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten voor.

Vissen

De visstand van de Vinkeveense Plassen is voldoende onderzocht. Aanwezig zijn vooral populaties van baars en blankvoorn (samen 50% vispopulatie), daarnaast populaties van andere vissoorten als karpers, snoek, snoekbaars en brasem. Er is derhalve sprake van een gevarieerde visstand, met een klein aandeel vissen die afhankelijk zijn van watervegetaties. Diepe plassen zoals hier bevatten als gevolg van minder watervegetatie minder vis dan ondiepe plassen (bijv. Naardermeer; bron: Infonota raad, maart 2017, over symposium waterkwaliteit). Genoemde vissoorten zijn niet beschermd onder de Wet natuurbescherming. De enige aanwezige beschermde vissoort is de kwabaal, die vrij algemeen verspreid lijkt in het plangebied en in alle plassen is waargenomen; ook in de diepe delen van de Kleine Plas, ten zuiden van de N201. De diepte van de plassen en de daarmee gepaard gaande, relatief koele omstandigheden, speelt hierbij een grote rol. Er lijkt sprake van een stabiele populatie. De grootste dichtheden zijn bij duikers en beroepsvissers bekend aan de oostzijde van de Zuidplas (deelgebied E; pers, meded. De Groene Venen).

(Broed)vogels

Aan de oostzijde van Botshol, dichtbij de Noordplas, zijn kolonies van lepelaars en aalscholvers aanwezig. Voor de lepelaars geldt dat deze foerageren in de omliggende poldergebieden. Voor deze soort is er qua foerageergebied geen relatie met de Vinkeveense Plassen. De aanwezige aalscholvers gebruiken de plassen wel als (deel van) hun foerageergebied (pers. meded. De Groene Venen).

Op enkele legakkers met begroeiing van bomen, elzen, populieren, wilgen, zijn broedende Blauwe Reigerkolonies aanwezig – met name in de Noordwest zijde van de Noordplas (deelgebieden C en B). Dit soort legakkers wordt door grote zilverreigers soms gebruikt als slaapplek²⁸.

De plassen kennen een relatief grote kernpopulatie aan krooneenden, die is ontstaan in de jaren '40 van de vorige eeuw. Enkele vrijwilligers doen sinds begin jaren '90 van de vorige eeuw onderzoek naar deze populatie. De populatie krooneenden in het plangebied was en is van nationaal belang: tot ca. 2005 vertegenwoordigden de Vinkeveense Plassen meer dan de helft van het totaal aantal broedparen krooneend in Nederland^{29,30}. De populatie van de Vinkeveense Plassen lijkt als bronpopulatie voor andere delen van Nederland te hebben gefungeerd²⁷. Ook is de populatie van de Vinkeveense Plassen gegroeid in de jaren '40 van de vorige eeuw tot ca. 2005. Dit hangt samen met de toename van ondergedoken waterplanten als kranswieren en fonteinkruiden in het plangebied (pers, meded. S. Dirksen en De Groene Venen).

De krooneend maakt jaarrond gebruik van het plangebied. Broedplaatsen worden gevonden op rustige, niet in recreatief gebruik zijnde legakkers, tussen of onder begroeiing, niet ver van het water. In deze periode is de soort verstoringsgevoelig. Dit geldt ook voor de ruiperiode. In die periode schuilen krooneenden onder overhangende begroeiing langs legakkers, met name in het noordwestelijke deel van de Noordplas, ten westen en zuidwesten van de zandeilanden^{26, 28}. Belangrijke ruigebieden voor krooneenden zijn legakkers in het noordwestelijke deel van de Noordplas (deelgebieden B, C), alsmede de eendenkooi aan de oostzijde van de Noordplas (deelgebied B)³¹. De soort heeft het steeds moeilijker met het vinden van een goede broedplek, waar hij ook met zijn pasgeboren jongen op de oever kan komen om de jongen weer op te warmen, door het steeds meer ontoegankelijk worden van de legakkers door hoge beschoeiingen langs de oevers van legakkers^{25, 26}.

De krooneenden zijn buiten deze perioden niet erg verstoringsgevoelig, maar zijn vooral afhankelijk van ondergedoken watervegetatie als foerageergebied^{26,28}. Gezien de ontwikkelingen in watervegetaties in de afgelopen jaren, is ook de populatie krooneenden in en om (ringvaart, Demmerik) de plassen toegenomen. Aanwezigheid is met name geconcentreerd aan de zone bij

²⁸ Dirksen, S. en P. Heemskerk, 2013. Opmerkingen op conceptnotitie "Legakkers Vinkeveense Plassen Toekomstvisie" dec. 2012. Punten voor de gemeenteraad dd 25 april 2013: "Visie legakkers".

²⁹ Heemskerk, P. & S. Dirksen, 2014. Legakkers Vinkeveense Plassen – ook voor de natuur belangrijk!

³⁰ Dirksen, S., J. van der Winden, M. Poot & P. Heemskerk, 2009. Breeding biological research in the core population of Red-crested Pochard *Netta rufina* in The Netherlands in a period of population growth

³¹ Dirksen, S. & J. van der Winden, 2003. De puzzel van de krooneend is nog niet compleet. Vogelnieuws 03/3 p 20-21.

Botshol (deelgebied C) en de oostzijde van de Zuidplas (deelgebied B) (pers, meded. S. Dirksen en De Groene Venen).

Eén of hooguit enkele legakkers aan de noordwestzijde van de Zuidplas (deelgebied E) worden door visdiefje en kokmeeuw gebruikt als broedgebied, vanwege het ontbreken van opgaande begroeiing. Grote karekiet kwam eerder op sommige locaties in het plangebied ook voor, maar door het ontbreken van overjarig waterriet op veel locaties, is deze soort niet algemeen voorkomend (wel in Botshol). In het plangebied zijn ook één of twee broedparen van de bruine kiekendief bekend, waaronder in het Achterbos. Deze gebruiken het water van de plassen en de legakkers niet als broed-, rust- of foerageergebied (pers, meded. De Groene Venen).

In Demmerik, ten zuiden van het plangebied, is een relatief grote, gezonde populatie van zwarte stern aanwezig. Zwarte sterns gebruiken legakkers – met name in verval geraakte, verzonken legakkers – aan de zuidzijde van de Zuidplas (deelgebied E) als rustgebied in het voorjaar en foerageren ook deels op de Zuidplas (pers, meded. De Groene Venen). Hieruit blijkt een redelijk stabiele populatie³².

Verschillende doortrekkende eenden- en ganzensoorten gebruiken de plassen als rust- en foerageergebied. Soorten als smient, kuifeend, tafeleend en krakeend gebruiken met name de oostzijde van de Zuidplas (deelgebied B) als rustgebied in de winterperiode. Waarschijnlijk heeft dit een relatie met het voorkomen van ondergedoken watervegetaties in deze delen van de plas (zie hierboven). Qua schuilmogelijkheden en als broedgebied (kuifeend, krakeend) hebben legakkers een belangrijke functie³³.

Ook de visarend gebruikt het plangebied in het najaar als doortrekgebied (pers, meded. De Groene Venen) en wordt vrijwel jaarlijks waargenomen (pers, meded. De Groene Venen). Specifieke locaties of deelgebieden zijn hiervan niet bekend.

Amfibieën en reptielen

De meest in het oog springende, kenmerkende soort is de ringslang. Deze komt in heel het plangebied voor, maar de grootste dichtheden lijken zich te bevinden aan de westzijde van de Noordplas (deelgebied A, C), waarschijnlijk gezien de relatie met Botshol. Dit wordt bevestigd door waarnemingen door Bureau Viridis in 2013²⁴.

Pogingen van vrijwilligers (IVN) om met broedhopen voortplanting van ringslangen te verbeteren in het gebied ten zuiden van het Achterbos zijn tot op heden niet succesvol. Wel zijn daar eerder ook ringslangen waargenomen (pers, meded. De Groene Venen).

³² Tinbergen J.M. & Heemskerk L.M. 2016. Local Black Tern *Chlidonias niger* population trends in relation to nest platform provisioning. *Ardea* 104: ###-###. doi:10.5253/arde.v104i3.a5

³³ Heemskerk, P. & S. Dirksen, 2014. Legakkers Vinkeveense Plassen – ook voor de natuur belangrijk!

Categorie	Soortgroep	Beschermden soorten	Status
Soorten Vogelrichtlijn	Foeragerende en trekvogels	Knobbelzwaan, tafeleend, bergeend, krakeend, smient, grauwe gans, aalscholver	Beschermd
	Algemene broedvogels	Watervogels: Krooneend, zwarte stern, visdiefje, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, blauwe reiger, grote zilverreiger, fuut, waterhoen, meerkoet, waterral, kuifeend Overige vogels: Rietzanger, bosrietzanger, snor, blauwborst, bruine kiekendief, bosuil, grote karekiet	Beschermd
	Broedvogels (nest jaarrond beschermd)	IJsvogel, buizerd, bruine kiekendief	Beschermd
Soorten Habitatrichtlijn	Grondgebonden zoogdieren	Otter	Beschermd
	Vleermuizen	Meervleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis (Natuurtoets bureau Waardenburg), laatvlieger	Beschermd
	Slakken	Platte schijfhoren (Boddeke & Smit, 2015)	Beschermd
Overige soorten	Grondgebonden zoogdieren	Waterspitsmuis	Beschermd
	Grondgebonden zoogdieren	Aardmuis, dwergspitsmuis, egel, huisspitsmuis, konijn, woelrat	Vrijstelling (Provincie Utrecht)
	Amfibieën	Meerkikker, bruine kikker, kleine watersalamander, gewone pad, middelste groene kikker (Dijk, 2014 + NDFF)	Vrijstelling (Provincie Utrecht)
	Reptielen	Ringslang (Dijk, 2014)	Beschermd
	Vissen	Kwabaal	Beschermd

Tabel 16 De voor de Vinkeveense Plassen relevante beschermde soorten volgens de Wet natuurbescherming.

Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor soorten van het beschermingsregime 'overige soorten'. Er is bij deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden. Voor deze soorten geldt wel, net zoals voor alle wilde soorten dieren en planten, de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat werkzaamheden waarvan eenieder redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen. Voor de provincie Utrecht waarbinnen het plangebied valt is er een provinciale vrijstelling op de volgende voor het gebied relevante soorten van kracht: aardmuis, dwergspitsmuis, egel, huisspitsmuis, konijn, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker (Provinciale Staten, 2016).

Referentie vigerend bestemmingsplan

Indien de ontwikkeling van het plangebied conform het vigerend bestemmingsplan had plaatsgevonden (zie beschrijving onder NNN), zou zonder bebouwing in de deelgebieden B en C na 10 jaar sprake zijn van een meer natuurlijke situatie en mogelijk de aanwezigheid van meer beschermde soorten. Door de aanwezigheid van minder bebouwd oppervlak zouden aantallen en dichtheden van alle soorten (beschermde en overige) waarschijnlijk groter zijn. Dit zou met name het geval kunnen zijn voor water- en moerasvogels, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, de hiervoor genoemde grondgebonden zoogdieren en amfibieën en ringslang. Gerealiseerd moet worden, dat deze verschillen in 12 jaar tijd niet heel groot zijn, maar er is wel sprake van een trend.

7.3 Beoordeling

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000	0	0	0	0	0	-	0	0
Wezenlijke kenmerken NNN	-	-	-	--	0	--	0	--
Soorten die zijn beschermd d.m.v. Wet natuurbescherming	-	--	-	--	0	--	-	--

Tabel 17: Totale effectscores natuur.

Natura 2000

Deelgebied A, B, C, D

In een eerder stadium is reeds een Voortoets uitgevoerd in het kader van de (voormalige) Natuurbeschermingswet 1998 (onderdeel van: Arcadis, 5 november 2015: M.e.r.-advies bestemmingsplan Plassengebied). Hierbij is geconstateerd dat de doelstellingen voor aangewezen habitatsoorten voor Botshol en andere Natura 2000-gebieden in de omgeving niet worden beïnvloed door ontwikkelingen op de plassen, legakkers en zandeilanden. Voor de deelgebieden A, B en D wordt het effect daarom neutraal gesteld (0). Dit geldt ook voor de minimale variant in deelgebied C, aangezien er bij deze variant geen verandering in bebouwing of gebruik van legakkers en open water optreedt. In de maximale variant in deelgebied C is wel sprake van toename van bebouwing en gebruik van legakkers. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit met name in het nabij de Botshol gelegen deel van deelgebied C door verlichting tot verstoring leidt van de meervleermuis tijdens foerageren. Hoewel niet bekend is of en in welke mate de meervleermuis deelgebied C gebruikt als foerageergebied en/of beïnvloed wordt in de maximale variant, wordt voorzichtigshalve een licht negatief effect (-) toegekend aan de maximale variant in deelgebied C.

De doelstellingen voor habitattypen zijn in de genoemde Voortoets getoetst aan maximaal te verwachten toename van stikstofdepositie als gevolg van verkeer. Uit deze analyse is gebleken dat de maximale toename van stikstofdepositie als gevolg van ontwikkelingen op en rond de plassen binnen de regelgeving van de PAS vergunbaar is. Op het niveau van deelgebieden A t/m D is de relatieve toename van stikstofdepositie niet aan de orde of hooguit zeer gering tot verwaarloosbaar (0). De (autonome) belasting van met name verkeer op Rijksweg A2 speelt hierbij een belangrijke rol. Significante effecten op Natura 2000-doelstellingen voor Botshol als gevolg van ontwikkelingen op de plassen zijn dan ook niet te verwachten.

Voor de maximale varianten (worst case) is een Passende beoordeling opgesteld. Gezien het bovenstaande is de verwachting dat er geen sprake is significante negatieve effecten op Natura 2000-doelstellingen.

NNN

Beoordeling kenmerkende waarden

De beoordeling van effecten op het NNN is uitgevoerd aan de hand van een gestandaardiseerde werkmethode van de Provincie Utrecht. Het belangrijkste onderdeel hiervan zijn zes EHS-toetsingsaspecten:

- a. Bestaande waarden van het ecosysteem;
- b. Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN;
- c. Aanwezigheid van bijzondere soorten;
- d. Verbindingsfunctie van het gebied;
- e. Behoud van oppervlakte;
- f. Behoud van samenhang.

De wijzigingen in het nieuwe bestemmingsplan worden afgezet tegen het vigerende beleid. Per toetsingsaspect is bekeken of het nieuwe bestemmingsplan leidt tot aantasting van een van deze aspecten.

Ad a. In overleg met de provincie Utrecht is vastgesteld dat de toetsing dient plaats te vinden aan de huidige waarden, dus niet aan de potentiële waarden (verslag overleg Gemeente De Ronde Venen-Provincie Utrecht-Arcadis 24-10-2016). Dit volgt uit artikel 2.4 van de PRV. In de toelichting van de PRV is opgenomen dat wanneer binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN) andere functies aanwezig zijn dan natuur (de zogenaamde ingesloten functies), de potentiële waarden niet tot de wezenlijke waarden worden gerekend.

Bestaande waarden van het ecosysteem

De huidige kwaliteit van de aangewezen natuurtypen is matig tot slecht. De oorzaak hiervan is vooral de kunstmatige inrichting (bebouwing, verharding, tuinen et cetera) van het gebied, uniformiteit van de vegetaties en de versnipperde ligging. De kwaliteit van natuurdoeltype Zoete plas wordt vooral bepaald door het ontbreken van natuurlijke oevers en overgangen van land naar water. Hierdoor is het type in beperkte mate geschikt leefgebied voor diverse fauna. Voor het bos op de legakkers geldt dat met name de versnipperde ligging en het kleine oppervlak (veel randeffecten) bepalend is voor de lage kwaliteit. Afhankelijk van het deelgebied is wel verschil in de bestaande waarde. In de deelgebieden met een hogere bebouwings- en gebruiksdichtheid zijn de natuurwaarden lager dan in de delen met een lagere gebruiksdichtheid. De natuurwaarden worden naast de aanwezigheid van beschikbaar leefgebied, grotendeels ook gestuurd door de mate van verstoring. Een hogere dichtheid aan (recreatieve) bebouwing of inrichting en een hogere gebruiksdichtheid leiden tot een lagere score.

Deelgebied A

Deelgebied A (legakkers met rioleringsvoorzieningen waar voor een belangrijk deel al legale verblijfsrecreatie aanwezig is) ligt slechts deels binnen de begrenzing van het NNN. Voor deelgebied A heeft de minimale variant een neutraal effect (0) op ecologische waarden. Dit omdat deze minimale variant bestaat uit hetgeen nu is vastgelegd in het huidige bestemmingsplan, maar waarbij wel kleine uitbreidingen of gebruik zijn toegestaan. De maximale variant voor deelgebied A laat beperkte verdichting en opschaling van bebouwing toe. Dit scoort licht negatief (-) op ecologische waarden (ruimtebeslag en verstoring), omdat uitbreiding van het woon- en/of recreatief gebruik verder mogelijk gemaakt wordt. Qua bestaande waarden gaat het in deelgebied A o.a. om ringslang, algemene broedvogels, amfibieën en zoogdieren.

Deelgebied B

Voor deelgebied B (legakkers zonder rioleringsvoorzieningen en niet direct over land bereikbaar) leidt de minimale variant tot een potentiële toename in bebouwing ten opzichte van het huidige

bestemmingsplan. De minimale variant met een gesteld maximum van 15% bebouwing geeft een licht negatief effect (-) op de ecologische waarden. In de maximale variant is meer bebouwing en gebruik mogelijk, waardoor deze variant negatief scoort (- -). Het effect bestaat uit ruimtebeslag en verstoring. Qua bestaande waarden gaat het in deelgebied B o.a. om ruiende krooneenden en andere eendensoorten, naast algemene broedvogels, amfibieën en zoogdieren. Daarnaast is een blauwe reigerkolonie aanwezig en wordt het gebied gebruikt door foeragerende grote zilverreigers. Het is aannemelijk dat in de referentiesituatie, zoals beschreven aan het slot van paragraaf 7.2.2, er meer natuurwaarden aanwezig zouden zijn in deelgebied B.

Deelgebied C

Voor deelgebied C (legakkers in kwetsbare zones nabij natuurgebieden) zorgt de minimale variant met het bevriezen van de situatie op de ijkdatum nulmeting voor een neutraal effect (0). Er is geen (uitbreiding van) bebouwing en gebruik mogelijk. De maximale variant zal door de mogelijkheid van het bebouwen en daarmee intensiever gebruik van de legakkers leiden tot een aanzienlijk groter(e) ruimtebeslag en verstoring. Qua bestaande waarden gaat het in deelgebied C o.a. om ruiende krooneenden en andere eendensoorten, naast algemene broedvogels, amfibieën en zoogdieren. Daarnaast is een blauwe reigerkolonie aanwezig en wordt het gebied gebruikt door foeragerende grote zilverreigers. In dit deelgebied is sprake van grotere dichtheden van de ringslang. De maximale variant scoort hierdoor negatief (- -). Het is aannemelijk dat in de referentiesituatie, zoals beschreven aan het slot van paragraaf 7.2.2, er meer natuurwaarden aanwezig zouden zijn in deelgebied C.

Deelgebied D

Voor deelgebied D (zandeilanden) leidt de minimale variant tot een potentiële toename van bebouwing en gebruik ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, inclusief (vaar)verkeersbewegingen. Gezien de huidige situatie met geringe natuurwaarden heeft de minimale variant hierdoor een neutraal effect (0) op de ecologische waarden. In de maximale variant is aanzienlijk meer bebouwing en gebruik mogelijk, waardoor er naar verwachting meer uitstraling (verstoring) naar de omgeving is. Daardoor scoort deze variant licht negatief (-). Qua bestaande waarden gaat het in deelgebied D met name om algemene soorten broedvogels, amfibieën en zoogdieren.

Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN

Met robuustheid en aaneengeslotenheid wordt bedoeld dat de gebieden die aangewezen zijn als NNN, ecologisch kunnen blijven functioneren. Het effect van een ruimtelijke ontwikkeling op dit aspect hangt af van de aard daarvan in relatie tot de specifieke locatie. Grote eenheden in het NNN moeten groot blijven. Maar het is ook belangrijk dat natuur die al versnipperd is, niet verder versnipperd is.

Het oppervlak functioneel NNN neemt door mogelijke ontwikkelingen op de legakkers af. Doordat een groot deel van het gebied bestaat uit open water, waar niet op gebouwd kan worden, wordt op gebiedsniveau de robuustheid en aaneengeslotenheid slechts beperkt aangetast. Wanneer meer naar details gekeken wordt, zoals het oppervlak bos of natuurlijke vegetaties, leidt een toename van gebruik wel tot een verdere versnippering door een afname van beschikbare groeiplaatsen of (rustig) leefgebied.

Deelgebied A, B, C, D

Robuustheid

Omdat deelgebied A slechts deels binnen het NNN ligt en dit deel al intensief bebouwd en gebruikt wordt, heeft de minimale variant een neutraal effect (0). De maximale variant leidt tot een toename van het gebruik, door het bestaande intensieve gebruik is de aantasting van de robuustheid slechts beperkt. Deze variant scoort licht negatief (-).

Door de ligging van deelgebieden B, C en D meer centraal in het plangebied en de aanwezigheid van meer legakkers, leidt een toename van gebruik mogelijk wel tot een aantasting van de robuustheid voor met name soorten die meer gebonden zijn aan de legakkers. De toename in de minimale variant is kleiner dan in de maximale variant. De minimale varianten scoren om deze reden licht negatief (-) en de maximale variant negatief (- -).

Aaneengeslotenheid

De aaneengeslotenheid van het NNN (de samenhang met omliggende gebieden die onderdeel zijn van het NNN) wordt door de voorgenoemde ontwikkeling niet beïnvloed (effect neutraal). Zie ook hierna bij verbindingsfunctie van het gebied.

Aanwezigheid van bijzondere soorten

Dit beoordelingscriterium sluit grotendeels aan bij de beoordeling van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (zie volgende paragraaf). In het kader van het NNN wijkt de beoordeling wel enigszins af, doordat niet alleen gekeken wordt naar (overtreding van) verbodsbepalingen, maar ook naar de kwaliteit van het leefgebied. Genoemde toetsingscriteria zijn hierbij:

- Kan de soort zich op de kortere en langere termijn op de locatie handhaven?
- Blijft de habitat voor de soort voldoende van omvang en kwaliteit om de soort op lange termijn in stand te houden?
- Wordt het natuurlijk verspreidingsgebied van die soort kleiner?

Voor alle deelgebieden geldt dat in de minimale varianten de (toename van de) mate van bebouwing en het recreatieve gebruik kleiner is dan in de maximale varianten. Effecten zijn vooral te verwachten op soorten die gebonden zijn aan leefgebieden die beperkt of versnipperd aanwezig zijn.

Deelgebied A

Deelgebied A ligt slechts deels binnen de begrenzing van het NNN. Voor dit deelgebied heeft de minimale variant een neutraal effect (0) op ecologische waarden. Dit omdat deze minimale variant bestaat uit hetgeen nu is vastgelegd in het huidige bestemmingsplan. De kleine uitbreidingen zijn van dusdanige aard dat, gezien het bestaande gebruik van het deelgebied, geen effecten verwacht worden. De maximale variant voor deelgebied A laat meer verdichting en opschaling van bebouwing toe. Dit scoort licht negatief (-) op ecologische waarden, omdat uitbreiding van het woon- en/of recreatief gebruik van legakkers en open water verder mogelijk gemaakt wordt en verstoring van soorten als ringslang en diverse vogelsoorten meer zal plaatsvinden.

Deelgebied B

Voor deelgebied B leidt de minimale variant tot een potentiële toename in bebouwing ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. Hierdoor neemt het oppervlak beschikbaar of bruikbaar (rustig) leefgebied op legakkers af. De minimale variant geeft een licht negatief effect (-) op de ecologische waarden. In de maximale variant is meer bebouwing en gebruik mogelijk, waardoor deze variant negatief scoort (- -).

Deelgebied C

Voor deelgebied C zorgt de minimale variant met het vastleggen van de situatie uit het vigerende bestemmingsplan voor een neutraal effect (0). Er is geen (uitbreiding van) bebouwing of gebruik mogelijk. Naar verwachting neemt daardoor ook verstoring als gevolg van recreatief gebruik van legakkers en open water niet toe. De maximale variant zal door de mogelijkheid van het bebouwen en daarmee intensiever gebruik van de legakkers en het open water leiden tot een aanzienlijk grotere verstoring en afname van beschikbaar leefgebied. Deze variant scoort hierdoor negatief (- -).

Deelgebied D

Voor deelgebied D leidt de minimale variant tot een potentiële toename in bebouwing en gebruik (zowel van de oevers als een langer seizoen) ten opzichte van de toetsingssituatie. De bestaande natuurwaarden van de zandeilanden zijn echter schaars, waardoor de minimale variant een neutraal effect (0) heeft op de beschikbaarheid van leefgebied en toename van verstoring. In de maximale variant is aanzienlijk meer bebouwing en gebruik mogelijk met verstoring in zowel ruimte als tijd tot gevolg, waardoor deze variant licht negatief scoort (-).

Verbindingsfunctie van het gebied

Verbindingen voor fauna zijn er op twee niveaus: allereerst de geregelde (al dan niet dagelijkse) verplaatsingen van fauna tussen rust- en foerageergebieden en als tweede verbindingen tussen verschillende leefgebieden voor dispersie of migratie tussen zomer- en winterleefgebieden.

De vormgeving en inrichting van een verbinding is afhankelijk van de mobiliteit van een soort. Voor soorten die te allen tijde gebonden zijn aan primair leefgebied (zoals vissen, veel insecten) bestaat een verbinding uit aaneengesloten leefgebied. Meer mobiele soorten (vogels of grotere zoogdieren) kunnen gebieden overbruggen die niet bestaan uit leefgebied. Afhankelijk van de mobiliteit kunnen barrières ontstaan door ruimtelijke ontwikkelingen in of nabij leefgebied.

Het hele plangebied is, samen met Botshol en Groot Mijdrecht, een kerngebied dat begrensd is als NNN. Verbindingen met de omgeving bestaan uit kleine verbindingzones langs watergangen. Er is nog geen directe verbinding met bijvoorbeeld de Nieuwkoopse Plassen of de Oostelijke Vechtplassen. Het heeft daarmee in de referentiesituatie geen uitgesproken functie als verbinding, maar is meer een gebied op zichzelf met de bijbehorende waarden.

Deelgebied A

Deelgebied A heeft nauwelijks / geen verbindingfunctie voor fauna. Voor deelgebied A geldt dus voor de minimale én maximale variant een neutrale score (0). De mogelijkheden voor fauna om van het plangebied gebruik te maken als verbinding wijzigen niet.

Deelgebieden B en C

Door de ligging van deelgebieden B en C meer centraal in het plangebied en de aanwezigheid van legakkers, leidt een toename van gebruik mogelijk wel tot een aantasting van de verbindende functie (stapstenen) voor met name soorten die meer gebonden zijn aan de legakkers en gevoelig zijn voor verstoring als gevolg van recreatieve activiteiten. De toename in de minimale variant bij C is nihil en is neutraal beoordeeld (0). Bij deelgebied B betekent de minimale variant al een aantasting van de verbindingfunctie. Dit geldt ook voor de maximale varianten in deelgebieden B en C, hetgeen negatief is beoordeeld (-). Verdwijnen van stapstenen kan effect hebben op de verbindingfunctie voor otter, waterspitsmuis, ringslang, maar ook voor moerasvogels als kleine karekiet en bosrietzanger (jongen nestelen op korte afstand van eigen nest van voorgaande jaar).

Deelgebied D

Deelgebied D heeft door het meer cultureel karakter van de zandeilanden in combinatie met harde beschoeiingen een diepe plas én door het huidige gebruik naar verwachting een minder cruciale verbindingfunctie dan gebieden B en C. De minimale variant is neutraal beoordeeld (0) en de maximale variant licht negatief (-).

Behoud van oppervlakte

Dit aspect heeft overlap met het aspect robuustheid en aaneengeslotenheid. Door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mag de oppervlakte NNN niet significant verminderen. Concreet betekent dit dat geen sprake mag zijn van een afname van de oppervlakte NNN als gevolg van nieuwe bestemmingen voor andere functies (recreatie, wonen). Daarnaast is gesteld dat niet alleen naar de planologische oppervlakte gekeken moet worden, maar ook naar de daadwerkelijke situatie in het veld. Dit in verband met ontwikkelingen die wel leiden tot een aantasting van het oppervlak natuur, maar ook passen in de bestemming.

Deelgebied A, B, C, D

Voor deelgebied A geldt voor de minimale én de maximale variant een neutrale score (0). Er vindt immers in beide varianten geen uitbreiding van bebouwingmogelijkheden op legakkers of open water plaats ten opzichte van de referentiesituatie.

Doordat de deelgebieden B en C meer legakkers omvatten die niet (volledig) ingericht of gebruikt worden voor wonen of recreëren, leidt een toename van bebouwing en recreatief gebruik wel tot een aantasting van de oppervlakte NNN. De toename in de minimale variant is kleiner dan in de maximale variant. De minimale variant voor deelgebied B scoort om deze reden licht negatief (-). Voor

deelgebied C zorgt de minimale variant met het vastleggen van de situatie uit het vigerende bestemmingsplan voor een neutraal effect (0). De maximale varianten van deelgebieden B en C scoren zeer negatief (- - -). Deze score is gebaseerd op het gegeven dat het aandeel landoppervlak (legakkers/bos) op dit moment schaars aanwezig is. Een afname leidt daardoor sneller tot effecten. Een kleine afname van oppervlak water zou bijvoorbeeld tot aanzienlijk minder negatieve effecten leiden.

Voor deelgebied D geldt een negatief effect (- -) voor de minimale variant, waarbij meer oppervlak wordt ingericht voor dag- en verblijfsrecreatie. In de maximale variant is deze toename groter en daarmee ook het verlies aan oppervlak van het NNN. Daarom scoort de maximale variant voor deelgebied D zeer negatief (- - -).

Behoud van samenhang

Het behoud van samenhang is een overkoepelend toetsingsaspect, dat elementen bevat van robuustheid, aaneengeslotenheid en verbindingen. Het gaat hierbij om het behoud en functioneren van het NNN als een geheel.

Voor alle deelgebieden geldt dat in de minimale varianten de (toename van de) mate van bebouwing en het recreatieve gebruik kleiner is dan in de maximale varianten. Effecten zijn vooral te verwachten op soorten die gebonden zijn aan leefgebieden die beperkt of versnipperd aanwezig zijn.

Deelgebied A

Deelgebied A ligt slechts deels binnen de begrenzing van het NNN. Voor dit deelgebied heeft de minimale variant een licht negatief effect (-) op de ecologische waarden en de NNN. Dit omdat deze minimale variant bestaat uit hetgeen nu is vastgelegd in het huidige bestemmingsplan, maar wel kleine uitbreidingen (in gebruik) mogelijk maakt. De maximale variant voor deelgebied A laat meer verdichting en verruiming van bebouwing toe. Dit scoort negatief (-) op ecologische waarden omdat uitbreiding van het woon- en/of recreatief gebruik verder mogelijk gemaakt wordt, waardoor samenhang van natuurwaarden wordt aangetast.

Deelgebied B

Voor deelgebied B leidt de minimale variant tot een potentiële toename in het gebruik ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. Hierdoor neemt het oppervlak beschikbaar of bruikbaar (rustig) leefgebied af. De minimale variant geeft een licht negatief effect (-) op de waarden van het NNN. In de maximale variant is meer bebouwing en gebruik mogelijk met bijbehorende effecten op beschikbaar leefgebied, waardoor deze variant negatief scoort (- -).

Deelgebied C

Voor deelgebied C zorgt de minimale variant met het vastleggen van de situatie uit het vigerende bestemmingsplan voor een neutraal effect (0). Er is geen (uitbreiding van) bebouwing of gebruik mogelijk, waardoor de kwaliteit van het NNN niet afneemt. De maximale variant zal door de mogelijkheid van het bebouwen en daarmee intensiever gebruiken van de legakkers en open water leiden tot een aanzienlijk grotere verstoring en afname van beschikbaar, schaars leefgebied, en zeker de samenhang. Deze variant scoort hierdoor zeer negatief (- - -). Dit geldt voor de drie verschillende delen van deelgebied C.

Deelgebied D

Voor deelgebied D leidt de minimale variant tot een potentiële toename in bebouwing en gebruik (zowel van de oevers als een langer seizoen) ten opzichte van de toetsingssituatie. De minimale variant heeft hierdoor een licht negatief effect (-) door beschikbaar leefgebied en verstoring. In de maximale variant is aanzienlijk meer bebouwing en gebruik mogelijk met een grotere mate van verstoring in zowel ruimte als tijd, waardoor deze variant negatief scoort (- -).

Soorten die zijn beschermd in de Wet natuurbescherming

Door de beperkte aanwezigheid van geschikt leefgebied in combinatie met het bestaande (referentie) gebruik is het aandeel beschermde soorten binnen het plangebied relatief klein. Voor alle deelgebieden geldt dat ruimere ontwikkelingsmogelijkheden op legakkers en/of zandeilanden een grotere kans hebben op het veroorzaken van verstoring van soorten of vernietiging van leefgebied van soorten die afhankelijk zijn van (begroeiing op) de legakkers en zandeilanden. Dit geldt met name voor broedvogels, otter en ringslang, die voldoende oppervlakte en rust nodig hebben. Uitbreiding van bebouwing gaat ten koste daarvan.

Soorten die afhankelijk zijn van het open water van de plassen kunnen verstoord worden en daardoor afnemen of verdwijnen als gevolg van toename van gebruik van de plassen. Dit geldt voor watervogels die de plassen gebruiken als rust- en leefgebied.

Waterspitsmuis, kwabaal en platte schijfhoorn worden naar verwachting niet of nauwelijks beïnvloed door de te verwachten toename van recreatief gebruik.

Of ook daadwerkelijk sprake is van verstoring of vernietiging hangt sterk af van een specifieke, lokale ontwikkeling. Wanneer in het bestemmingsplan echter geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden, is de kans op overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming afwezig. Dit leidt er toe dat voor deelgebied C de minimale variant beoordeeld wordt als neutraal (0). Voor de overige deelgebieden zijn ook in de minimale variant ontwikkelingen mogelijk. In de minimale varianten in de deelgebieden A, B en D zijn door mogelijke ontwikkelingen wel overtredingen van verbodsbepalingen mogelijk, waardoor de beoordeling licht negatief (-) is. De maximale varianten scoren in alle deelgebieden negatief (- -). Dit omdat de impact die op kan treden groter is en verstoring kan optreden. Gezien de aard van de ontwikkelingen en het feit dat er in de huidige situatie al verstoring optreedt wordt er niet van uitgegaan dat dit effect significant negatief is.

7.4 Mitigatie en compensatie

Zowel in het kader van Natura 2000, als het Natuurnetwerk Nederland (beide gebiedsbescherming) en soortbescherming, kan mitigatie of compensatie aan de orde zijn. Per aspect is dit hieronder besproken.

Natura 2000

Voor de maximale varianten is in bijlage D bij dit MER een Passende beoordeling opgesteld. Gezien het bovenstaande is de verwachting dat er geen sprake is significante negatieve effecten op Natura 2000-doelstellingen (de Passende beoordeling geeft hier uitsluitel over). Alleen in deelgebied C is in de maximale variant (mogelijk) sprake van een licht negatief effect op de meervleermuis, als gevolg van mogelijke verlichting, bij het foerageren. In elk geval langs de oevers mag geen (op het water gerichte) verlichting worden opgesteld. Compensatie is niet aan de orde.

NNN

Op basis van de Verordening Ruimte (Provincie Utrecht, 2013) dienen mitigerende maatregelen de ingreep voor de natuur en voor het landschap ter plekke van de ingreep te worden geminimaliseerd. Een belangrijk aspect is verlies van oppervlakte door bebouwing op de legakkers. Dit kan op verschillende manieren worden gemitigeerd:

- 'Voor wat hoort wat'-bepalingen in het bestemmingsplan: de mogelijkheden hiervoor moeten nog worden verkend, evenals samenwerkingsmogelijkheden met de vereniging van legakkereigenaren.
- Toename natuurkwaliteit in overgangszone land-water: verondieping in de oeverzone en duurzame inrichting van natuurvriendelijke oevers. De legakkers die ver weg liggen van de diepe plas bieden hiervoor de beste kansen. Daarnaast kunnen rietlanden worden ontwikkeld tussen de legakkers (er loopt momenteel een pilot bij Kievitsdel).
- Rustige gebieden creëren (zoning), waar niet gebouwd mag worden en waar recreatie ook afwezig blijft. Dit kan zowel op micro niveau (binnen één legakker) of op gebiedsniveau.
- Met zoning en stapstenen inspelen op de gewenste verbindingen binnen de NNN.

- Wegzinkende legakkers (die mogen verdwijnen) benutten voor onderwatervegetatie.
- Watergebonden natuurwaarden zijn van groot belang voor vissen en vogels. Maatregelen waterkwaliteit (zie daar) dragen dus ook bij aan natuurwaarden.
- Rood voor groen-constructie: de opbrengst van bebouwing (rood) wordt besteed aan het ontwikkelen van nieuwe natuur (groen).

Soortbescherming

- Oppervlakteverlies en verstoring broedvogels (riet en ruigte) door bebouwing: zie hiervoor bij NNN. Voorkomen dat bomen worden aangeplant in riet en ruigte, waardoor habitat minder geschikt raakt. Ontwikkeling van meer oevers/ondiep water, door aanleg van natuurvriendelijke oevers en afscherming haaks op de legakkers, zodat in kwetsbare broedhabitats geen verstoring plaatsvindt.
- Geen bebouwing op kopse uiteinden van de legakkers, i.v.m. broedhabitat beschermde vogelsoorten (o.a. krooneend).
- Maatregelen om verstoring tegen te gaan van watervogels (zoning gebruikrecreatie op het water) en broedvogels in oeverzone (idem op het land en langs de oever). Dit kan in ruimte en tijd, bijvoorbeeld geen recreatie op oevers in de broedperiode half maart-half augustus.

7.5 Leemten in kennis

Er is in beperkte mate gedocumenteerde, gepubliceerde informatie beschikbaar over het vóórkomen van flora en fauna in het plangebied in de referentiesituatie en de bestaande situatie (2017). Op het schaalniveau van de deelgebieden A t/m D en op meer gedetailleerd niveau is dergelijke informatie nog schaarser. Ten behoeve van voorliggend MER is daarom mondelinge informatie gevraagd en verstrekt door De Groene Venen (d.d. 26-04-2017) en zijn gegevens over onder andere de krooneend verstrekt door vrijwilligers die op eigen titel en initiatief meerjarig onderzoek doen op en rond de Vinkeveense Plassen. Deze informatie is meegenomen in de effectbeoordeling. Gezien het bovenstaande is gedetailleerde beoordeling van effecten op het niveau van alle soortgroepen niet goed mogelijk.

Er is in het kader van dit MER geen gericht onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten in het gebied. Hiermee kan niet generiek worden aangegeven op welke legakkers wel en op welke geen bebouwing mogelijk is of andere maatregelen nodig zijn. De Wet natuurbescherming verplicht een initiatiefnemer om voorafgaand aan de uitvoering van bouw- of andere maatregelen te onderzoeken in hoeverre beschermde flora en fauna ter plekke aanwezig is en in hoeverre verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming als gevolg van uitvoering van de maatregelen worden overtreden. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met een algemene zorgplicht voor flora en fauna.

Deze wettelijke plicht moet als voorwaardelijke bepaling in het bestemmingsplan worden opgenomen. Activiteiten op de legakkers kunnen doorgang vinden mits geen verbodsbepalingen van de flora en fauna worden overtreden. Als dat wel het geval is, dan dient nader onderzoek plaats te vinden en zo mogelijk een ontheffing i.k.v. de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Dit is niet anders dan bij andere initiatieven van particulieren binnen en buiten de bebouwde kom.

Met deze bepaling in het bestemmingsplan, staan de leemten in kennis inzake natuur niet aan vaststelling van het bestemmingsplan in de weg.

8 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE, ARCHEOLOGIE

8.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit;
- Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid;
- Archeologische waarden.

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 18.

Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden	Wijze beoordelen
Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit	Onderzoek naar beeldkwaliteit, advies opstellen ten aanzien van het beeldkwaliteitsplan en dat koppelen aan het bestemmingsplan.
Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid	Op grond van diverse beschikbare bronnen, zoals de Landschapsnota, zal voor de beoordeling een beknopte landschapsbeschrijving worden opgesteld. Landschapsdeskundigen bepalen de invloed hierop ten gevolge van uitvoering van de varianten.
Archeologische waarden	Op basis van bekende vondsten/vindplaatsen en verwachtingswaarde conform de archeologische beleidskaart, wordt aangegeven welke effecten de varianten kunnen hebben op archeologische waarden.

Tabel 18: Beoordelingscriteria voor het aspect landschap cultuurhistorie en archeologie.

8.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit

Algemeen

In het plangebied komen veel verschillende typen en kwaliteiten landschap voor. Verschijningsvorm van het landschap en de beeldkwaliteit wisselen sterk.

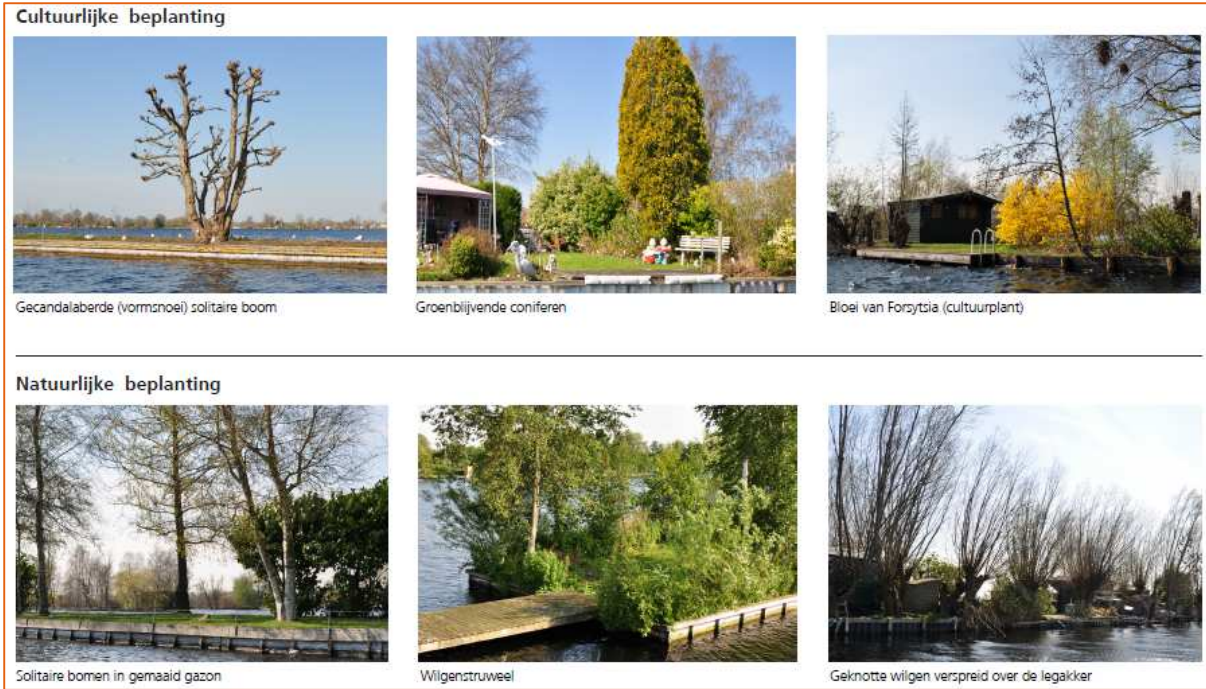
De massa/ruimte kaart laat duidelijk verschillen zien in schaal (zie Figuur 32). De grote open ruimtes bevinden zich op de plekken waar nauwelijks tot geen legakkers zijn overgebleven. Hier heeft de wind vrij spel. De grotere open ruimtes vormen een contrast ten opzichte van het 'doolhof' van de legakkers. Het geeft de bezoeker overzicht en dus oriëntatie in het veld.

Figuur 28 Massa en ruimtebeleving in het plangebied (bron: Arcadis, maart 2017: Handboek beeldkwaliteit Vinkeveense Plassen, stedenbouwkundig onderzoek)

Legakkers

De legakkers zijn ingericht volgens diverse principes. In zijn algemeenheid geldt dat zone A het meest intensief is bebouwd en het meest met cultuurbeplanting is ingericht. Zone B is meer natuurlijk en zone C is het meest natuurlijk. Enkele referentiebeelden staan in Figuur 29.

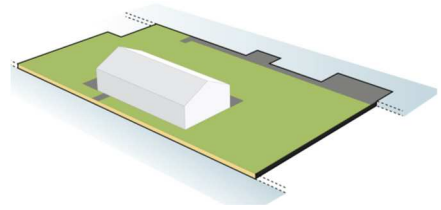
Figuur 29 Vormen van inrichting van de legakkers (bron: Arcadis, maart 2017: Handboek beeldkwaliteit Vinkeveense Plassen, stedenbouwkundig onderzoek)

Uit veldbezoek is gebleken dat het gebruik en de aankleding van de kavel grotendeels gedictieerd wordt door de afmetingen van de legakkers. Uit een uitgebreide kavelstudie is een hoofdindeling naar voren gekomen waarbinnen veel overeenkomsten zijn te vinden in de inrichting. Opvallend is dat het percentage groen op de kavel procentueel stijgt bij grotere kavels. Het gemiddeld verhard oppervlak en bebouwing neemt procentueel af. Kortom: de grotere kavels hebben een hoger percentage groen, waardoor er een groenere uitstraling ontstaat.

Formaat	Beschrijving inrichting	Beeld inrichting
Small < 80 m ²	Door de kleine afmeting van deze categorie is de bebouwing op de kavel zeer dominant. De bouwwerken hebben veelal een tijdelijk karakter. De bebouwing staat vaak op een van de uiteinden aan de rand van de kavel, om zoveel mogelijk open ruimte te creëren. De ruimte die over blijft, bestaat vaak voor een helft uit verharding en een helft uit groen. Het groen heeft een zeer cultureel karakter in de vorm van coniferenhagen, gras en (eenjarige) plantenborders. De kavel is te bereiken over een middenpad op het legakker. Het overgrote deel van de kavels heeft een aanlegsteiger van hout.	
Medium 80-300 m ²	De medium kavels hebben een groener karakter ten opzichte van small. Deze categorie vindt vaak plaats in dezelfde setting, aan beide zijden van een middenpad op de legakker. Deze kavels hebben een cultureel karakter door de haagvormige erfafscheiding. Deze categorie is ook geschakeerd aan elkaar te vinden op een legakker die los ligt van het vaste land. De uitstraling van deze kavels zijn vaak nog natuurlijker door de aanwezigheid van bomen en struiken op de kavel. De bebouwing heeft over het algemeen een tijdelijk karakter.	

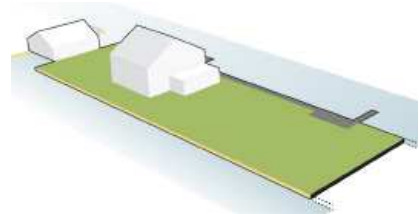
Large
300-900 m²

Grote kavels met een natuurlijke uitstraling. De bebouwing staat over het algemeen gecentreerd op de plot, midden in een groene zoom. Aan de voor en achterzijde van de woning is vaak een open ruimte aanwezig, waardoor er een sterke relatie is met het water. De huizen zijn over het algemeen van hoogwaardige kwaliteit. In veel gevallen zijn het woningen met twee verdiepingen, in hout opgetrokken en met een traditionele kapconstructie. Aan de rand van de kavel of voor het huis is vaak een aanlegsteiger gesitueerd. De beplanting bestaat uit grasvlakken, onderbeplanting, diverse boomsoorten en struiken.

Extra large
> 900 m²

De grootste kavels hebben veel gemeen met de vorige categorie. De woningen zijn van hoogwaardige kwaliteit, vaak bestaande uit twee verdiepingen en met een traditionele kapconstructie. De kavels hebben een natuurlijk karakter, met veel opgaande beplanting, verschillende boomsoorten, struiken en onderbeplanting. Aan de rand van de kavel of voor het huis is vaak een aanlegsteiger gesitueerd.

Referentiesituatie vigerende bestemmingsplan

Volgens het vigerende bestemmingsplan mag er geen bebouwing plaatsvinden in de zones B en C. Dit betekent dat het beeld van de in deze deelgebieden gelegen legakkers anders zou zijn dan nu het geval is. Er zou in een dergelijke situatie geen bebouwing aanwezig zijn, met uitzondering van eventuele 'kisten', die via een ontheffingsbevoegdheid van B&W geplaatst mogen worden op de legakkers in de zones dagrecreatie en verblijfsrecreatie. Omdat deze legakkers dan minder aantrekkelijk zijn voor de recreant, zullen deze naar verwachting minder onderhouden worden. Dit impliceert dat er hogere begroeiing aanwezig zou zijn en dat de legakkers in slechtere staat zouden zijn, in de zin van minder beschoeiing (of beschoeiing van minder kwaliteit). Dit op zijn beurt betekent dat de oevers deels ook een ander beeld zouden hebben, namelijk door afkalving een geleidelijker overgang tussen land en water, met een minder harde scheiding.

Zandeilanden en open deel Zuidplas

In de Noordplas ligt een ring van zandeilanden ter bescherming van de oorspronkelijke oevers. Tussen de zandeilanden ligt een open waterplas, alsook ten zuidwesten van de zandeilanden waar de legakkers zijn weggeslagen. De zandeilanden worden recreatief gebruikt voor zowel dag- als verblijfsrecreatie en op de plas vindt waterrecreatie plaats.

In de Zuidplas is het oostelijke gedeelte ook een open plas, waar waterrecreatie plaatsvindt.

De beleving in deze beide deelgebieden is 'ruimte', maar met dien verstande dat het land altijd dichtbij ligt (maximaal circa 500 meter afstand). Op de zandeilanden is het in het zomerseizoen op sommige zandeilanden druk.

Referentiesituatie vigerende bestemmingsplan

De ontwikkelingen op de zandeilanden zijn conform het vigerende bestemmingsplan. Er is dus geen verschil tussen huidige situatie en referentiesituatie.

De onderstaande foto's geven illustraties van beide deelgebieden.

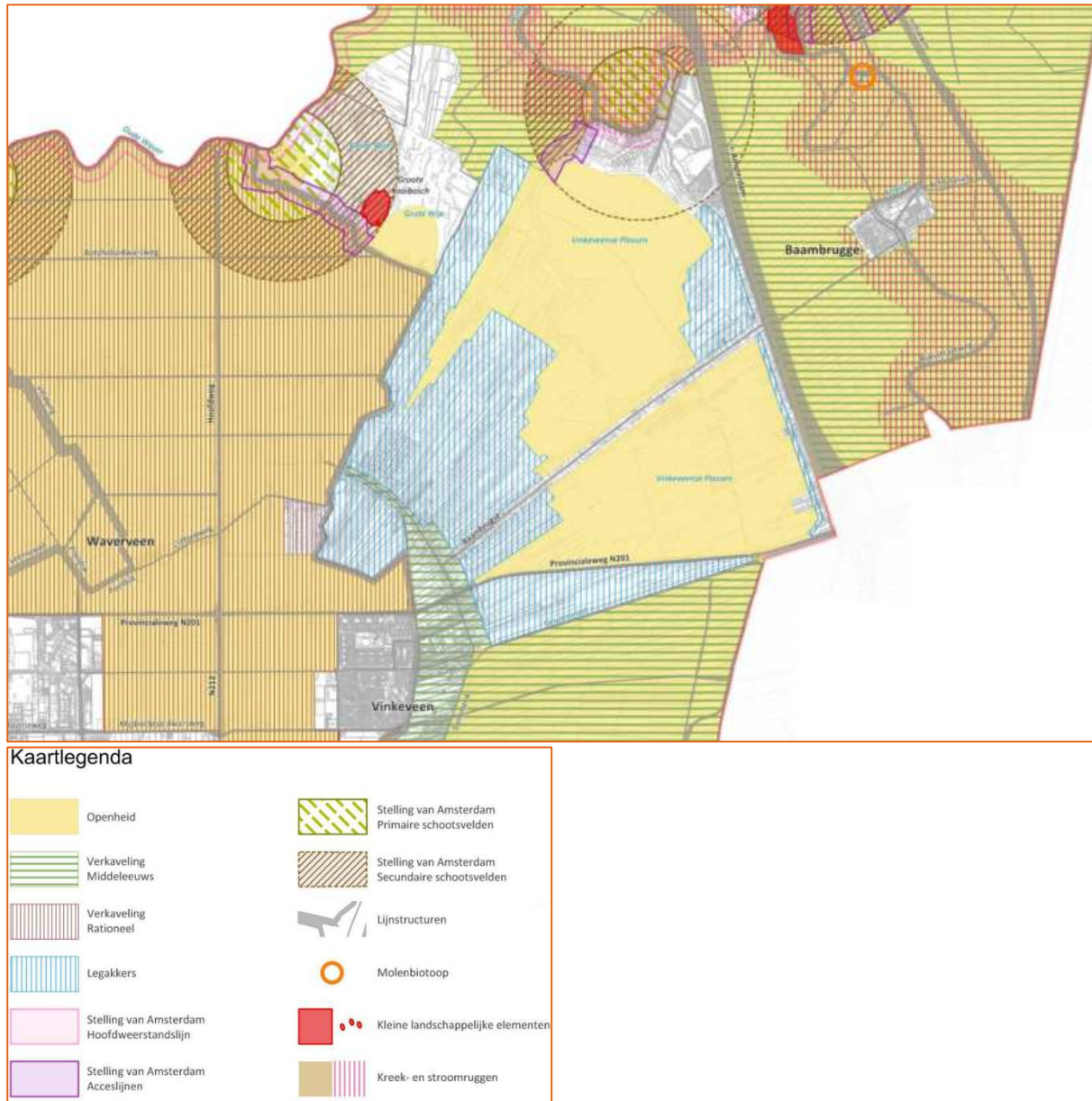

Figuur 30 Foto-impressie zandeilanden en omgeving en open water Zuidplas

Landschap, cultuurhistorische elementen en beleefbaarheid

Het plangebied ligt in een groter gebied, met sterk verschillende landschapskarakteristieken. Dit komt duidelijk naar voren op de landschapsbeleidskaart van de gemeente De Ronde Venen (zie Figuur 31). Rond de Vinkeveense Plassen liggen gebieden voor natuur of landbouwdoeleinden, met ook een open karakter, en daarnaast lintbebouwing, bebouwde kom (Vinkeveen) en bungalowpark (Buitenborgh e.d.).

De Vinkeveense Plassen vormen zelf een watergebied, met legakkers en zandeilanden. De ontstaansgeschiedenis is beschreven in paragraaf 2.3.1.

Figuur 31 Uitsnede uit de landschapsbeleidskaart van de gemeente De Ronde Venen

Legakkers

Zoals in paragraaf 2.3 beschreven zijn de plassen met legakkers ontstaan ten gevolge van de veenontginning. Het proces van natte vervening resulteerde uiteindelijk in een landschap dat bestaat uit uitgebaggerde 'trekgaten' of 'petgaten' met daartussen de resterende landstroken, 'legakkers' of 'zetwallen' genoemd.

De primaire waarde van het Plassengebied ligt in het gegeven dat het landschap als geheel alle hoofdstadia (veenvorming-ontginning-vervening-plasvorming-droogmaking) laat zien en dat de plassen daarbinnen het proces van vervening en plasvorming tonen met de daarop gebaseerde vormen van verdere ontwikkeling. In landelijk opzicht vertegenwoordigt het Plassengebied een zeer hoge en zeer specifieke cultuurhistorische waarde die elders in Nederland alleen bij de kleinere Nieuwkoopse Plassen voorkomt.

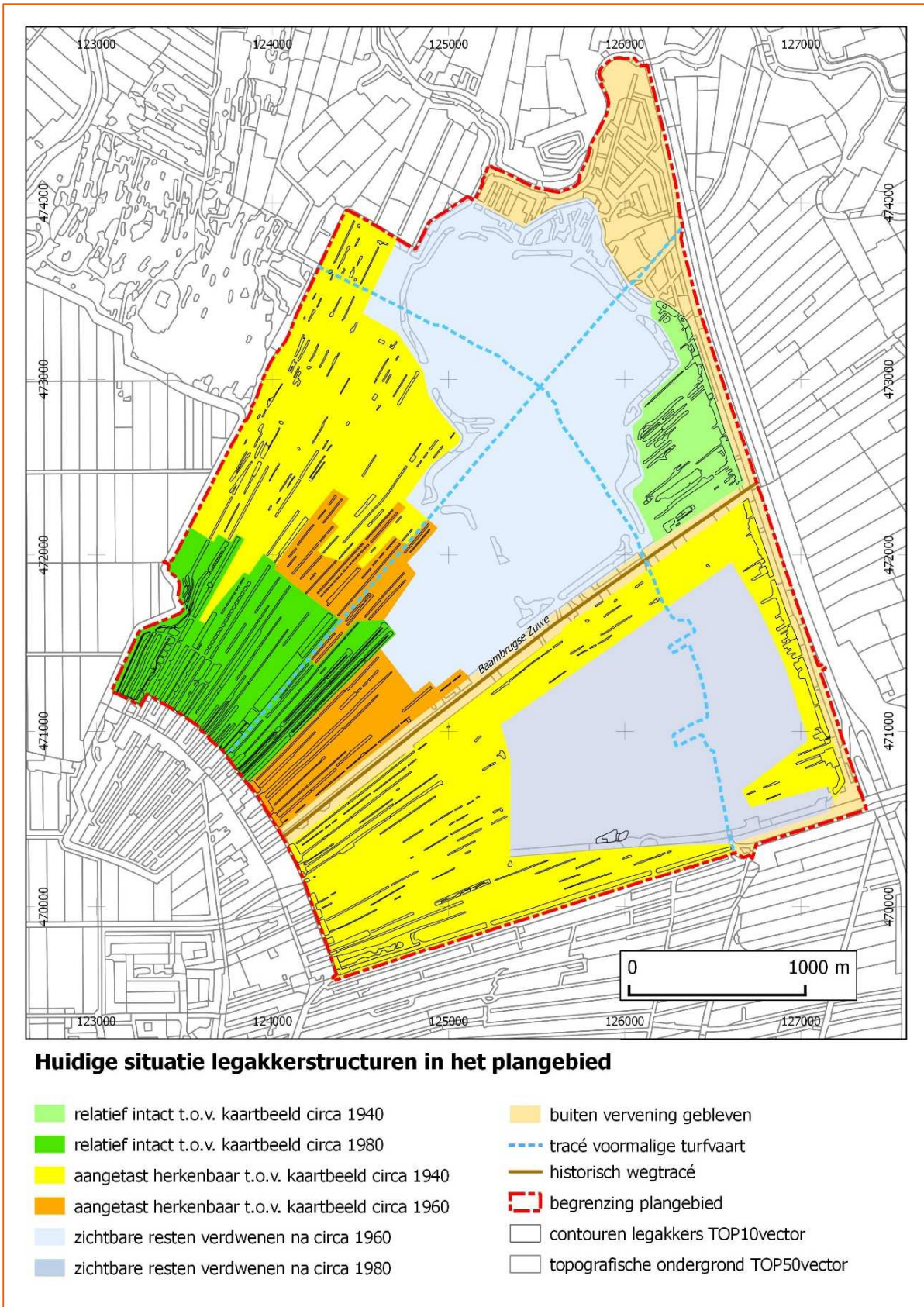
De waaivormige structuur die de legakkers vormen is uniek voor Nederland en van cultuurhistorische waarde. Het waaierpatroon van legakkers en petgaten dat de waaierverkaveling laat zien van de middeleeuwse ontginning van de Vinkeveense polder Veldzijde en de Proosdijpolder

is met name herkenbaar tussen Botsholsedijk in het noorden en de N201 in het zuiden. Figuur 32 geeft het beeld van de huidige legakkers.

Figuur 32 Stervormige structuur van de legakkers (bron: Beek&Kooiman, 10 juli 2012: Inventarisatie en waardering legakkers Provincie Utrecht: Vinkeveense Plassen)

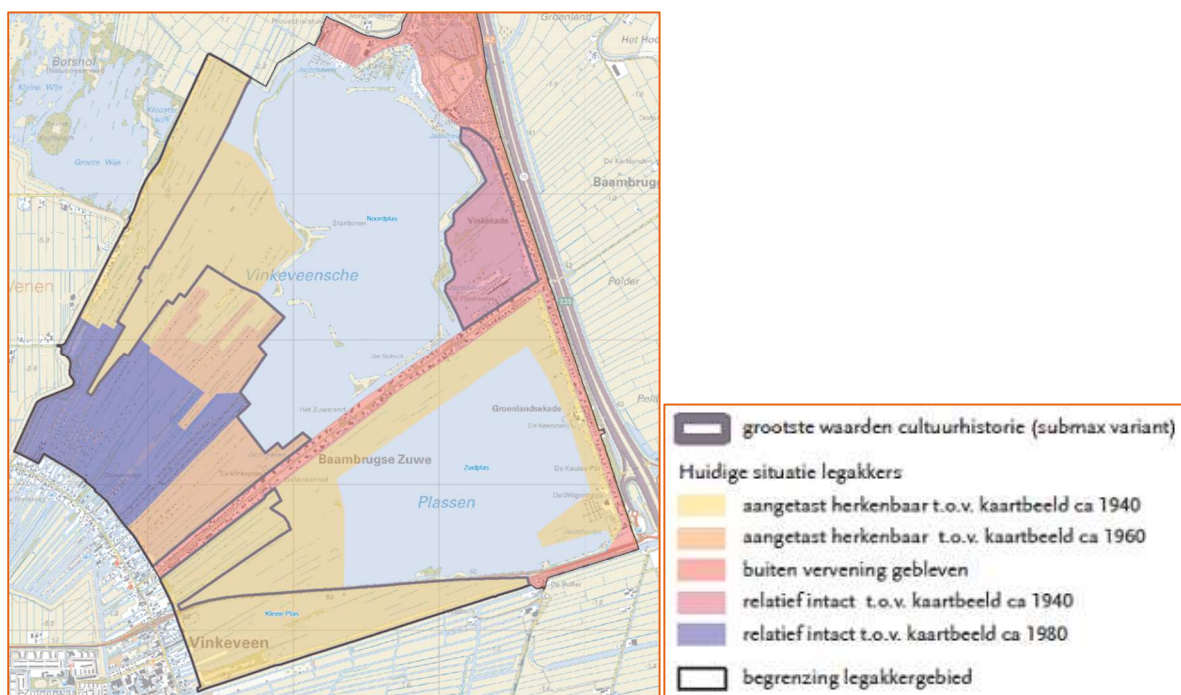
Als gevolg van erosie zijn in grote delen van het onderzoeksgebied de resterende legakkerstructuren in de loop der tijd aangetast of zelfs geheel verdwenen. Op ongeveer de helft van het oppervlak van de plassen (Noordplas, Zuidplas en Kleine Plas) liggen meer of minder intacte legakkers. Slechts een beperkt deel van de legakkers is nog intact ten opzichte van de historische situatie (zie Figuur 33).

Figuur 33 Huidige situatie legakkerstructuren (bron: Beek&Kooiman, 10 juli 2012: Inventarisatie en waardering legakkers Provincie Utrecht: Vinkeveense Plassen)

Ten behoeve de van cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Utrecht is op grond van een inventarisatie door Beek&Kooiman een indeling gemaakt van de legakkers. Er is gekeken naar de gaafheid van de legakkers, naar samenhang en het oppervlak aan legakkers, naar de aanhechting aan het omringende landschap en naar de aanwezigheid van bijzondere historische elementen. Daarnaast speelt de belevingswaarde een belangrijk nader selectiecriteria. Dit leidt tot de volgende indeling:

- Voor de Noordplas is een drietal legakkercomplexen onderscheiden: de door recreatie tot strakke strips getransformeerde legakkers, de door zandeilanden omgeven cluster van legakkers aan de Vinkekade en de zone legakkers gehecht langs de Botsholse Dijk/Ruigkade en als contrast met de droogmakerij.
- Voor de Zuidplas gaat het om een cluster gave legakkers bij de Baambrugse Zuwe.
- Voor de Kleine Plas zijn alle legakkers opgenomen vanwege de sterkte beleving van dit unieke landschap vanaf de N201 en vanwege de afleesbaarheid van de landschapsfase verving in de richting van het middeleeuwse landschap van Demmerik; verder zijn de technische mogelijkheden groter door de beschutte ligging van de kleine Kleine Plas.

Figuur 34 Waardering legakkers volgens Cultuurhistorische Waardenkaart provincie Utrecht

Kantelpunt, belangrijkste legakkers

Belangrijke vragen over de legakkerstructuur zijn: waar ligt het kantelpunt?, wanneer is de aantasting zo groot dat behoud zinloos is geworden?, wat zijn de belangrijkste legakkers?

Hier is geen eenduidig antwoord op te geven, maar in Beek&Kooiman staat hier wel een beschouwing. Hieruit zijn de belangrijkste passages geciteerd:

Het cultuurlandschap is te zien als het product van de interactie tussen de economisch handelende mens en zijn natuurlijke omgeving en in die zin als een 'kunstwerk'. [...] In geval van cultuurhistorisch waardevolle landschappen is dan de vraag of de hedendaagse verandering ten koste gaat van de herkenbaarheid van de historische ontwikkeling met de daaraan verbonden kwaliteit, identiteit enz. [...]. Tegen deze achtergrond is de centrale vraag [...]: hoeveel en/of welke legakkers in de Vinkeveense Plassen nodig zijn om het ontstaan en de ontwikkeling van de legakkers, en daarmee van de plassen, in het landschap 'leesbaar' te houden. [...] Gegeven de noodzakelijke 'leesbaarheid' en de aanwezigheid van specifieke cultuurhistorische elementen kunnen enkele voorwaarden geformuleerd worden:

- de oppervlakte legakkers/petgaten moet substantieel zo groot blijven dat de de omvang van de vervening ter plaatse aanwijsbaar is;
- de oppervlakte met de grootste gaafheid dient gerespecteerd te worden;
- de aanhechting aan omliggende deelgebieden, die andere stadia in de landschappelijke successie vertegenwoordigen, moet in stand blijven. Uiteraard moeten dan ook die deelgebieden hun historisch karakter behouden, zodat de historische successie in zijn geheel leesbaar blijft. Dit gegeven onttrekt zich aan de scope van dit rapport en blijft dus verder buiten beschouwing;
- bijzondere cultuurhistorische elementen, al dan niet samenhangend met de vervening, worden in stand gehouden;
- de hoofdstructuur van het recreatielandschap dient in stand te blijven: de afwisseling tussen enerzijds de 'strips' legakkers, voor een aanzienlijk deel voorzien van 'recreatie-erven', en anderzijds de petgaten. daarbij vormen de petgaten lange zichtlijnen tussen de legakkers.

Met deze beschrijving als basis heeft de gemeente De Ronde Venen in haar Landschapsbeleidsplan de keuze gemaakt om de legakkers weer te geven die zij het belangrijkste acht, deze staan op de kaart zoals overgenomen in Figuur 31.

Referentiesituatie vigerende bestemmingsplan

Volgens het vigerende bestemmingsplan zijn er minder mogelijkheden voor bebouwing dan er nu daadwerkelijk benut worden. Er mag verondersteld worden dat de kwaliteit van de stervormige legakkerstructuur minder zou zijn als conform het vigerende bestemmingsplan gehandeld zou zijn. De legakkers in deelgebied A, de zone vanaf de Achterbos, zouden ongeveer even intact zijn als in Figuur 34. De legakkers in de deelgebieden B en C zouden naar verwachting minder intact zijn. Hoe snel het erosieproces verloopt is zeer moeilijk in te schatten, want dit hangt van vele factoren af, zoals mate van gebruik, ligging ten opzichte van open water, ligging ten opzichte van vaarroutes, mate van golfslag, enzovoort.

Zandeilanden

In Figuur 34 zijn de zandeilanden en directe omgeving in de Noordplas en het oostelijke gedeelte van de Zuidplas niet gemarkeerd. Blijkens de interactieve kaart van de provincie Utrecht (<https://webkaart.provincie-utrecht.nl>, dd. 10 mei 2017) zijn er geen specifieke cultuurhistorische waarden in deze delen van het plangebied, met uitzondering van een 'terrein'-aanduiding. Deze geeft aan dat het gehele plangebied deel uitmaakt van het militaire inundatiewerk in de Stelling van Amsterdam en van het agrarische cultuurlandschap. Ook maken de Vinkeveense Plassen deel uit van de Hollandse Waterlinie.

Het patroon van de zandeilanden is vanuit cultuurhistorisch perspectief nog niet gewaardeerd, maar zou beschouwd kunnen worden als exemplarische situatie van de naoorlogse nieuwbouw in Nederland, waarbij door het gehele land diepe zandwinplassen zijn gemaakt ten behoeve van de ophoging van te realiseren woonwijken.

Referentiesituatie vigerende bestemmingsplan

De ontwikkelingen op de zandeilanden zijn conform het vigerende bestemmingsplan. Er is dus geen verschil tussen huidige situatie en referentiesituatie.

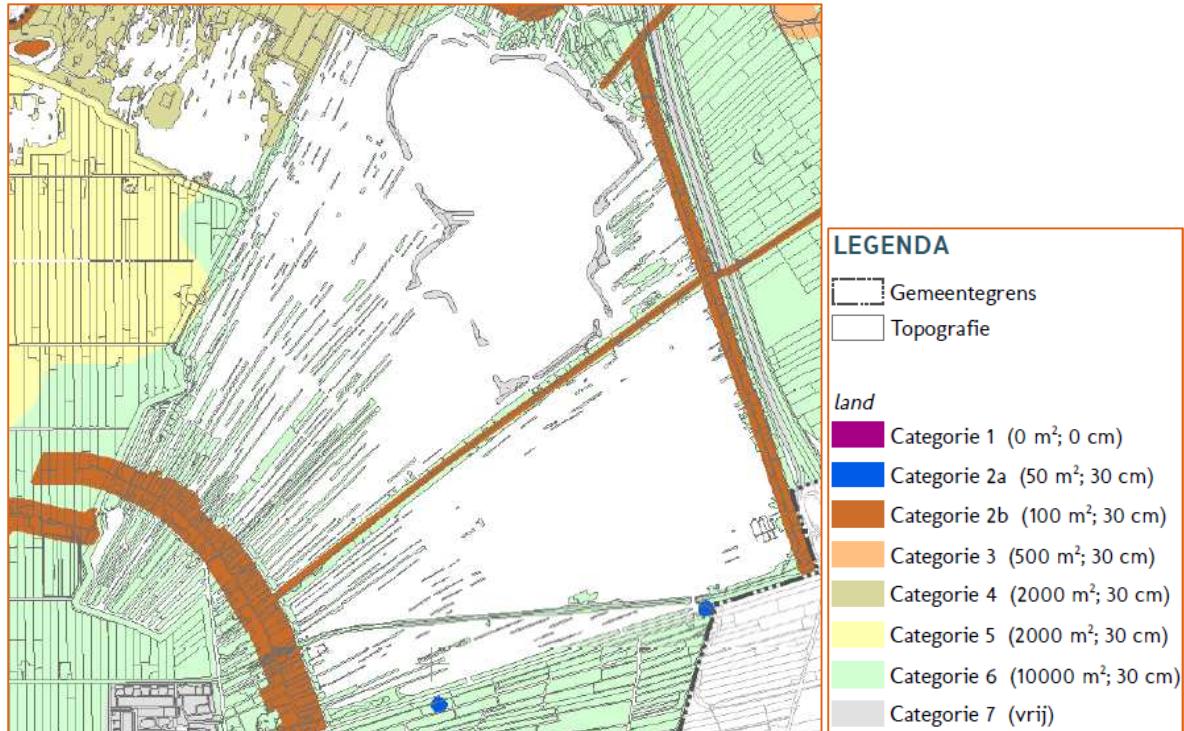
Overige cultuurhistorische kwaliteiten rond het plangebied

Als bijzondere elementen in het studiegebied (maar buiten het plangebied) gelden verder:

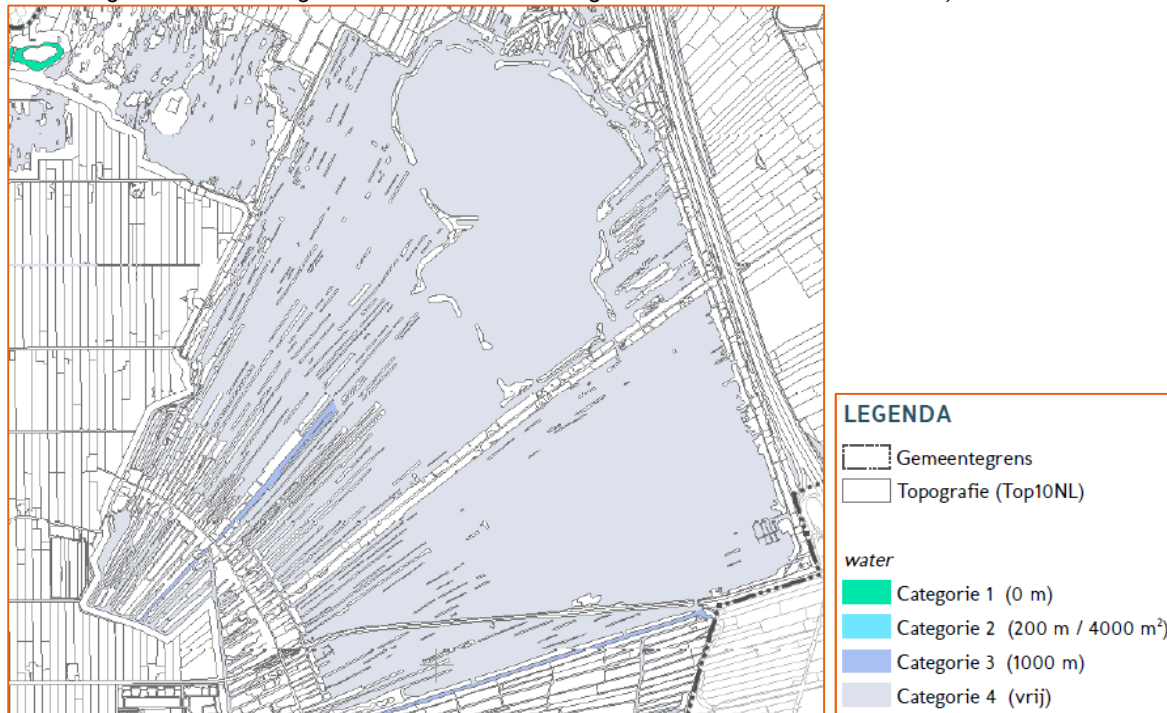
- De Baambrugse Zuwe, als historische zijkade en wegtracé;
- De Gemeenlandsvaart, de scheiding tussen de ontginningen van Abcoude en Vinkeveen, later turfvaart. Het tracé van de turfvaart die min of meer noord – zuid liep (Middenwetering) is nauwelijks herkenbaar.

Archeologische waarden

Sinds de Wet op de Archeologische Monumentenzorg moet er bij ruimtelijke plannen rekening worden gehouden met archeologie. Van de gemeente De Ronde Venen is een archeologische beleidskaart gemaakt. Hierop is te zien waar archeologische waarden in de bodem zitten (landbodems, resp. waterbodems) of verwacht kunnen worden.

Figuur 35 Geactualiseerde archeologische beleidskaart (2016) – landbodems (bron: Vestigia, 23 februari 2017: Herziening van de archeologische beleidskaart van de gemeente De Ronde Venen 2016)

Figuur 36 Geactualiseerde archeologische beleidskaart (2016) – waterbodems (bron: Vestigia, 23 februari 2017: Herziening van de archeologische beleidskaart van de gemeente De Ronde Venen 2016)

Binnen het plangebied is voor landbodem categorie 6 van toepassing. Dit houdt in dat er een lage archeologische verwachting geldt, waarvoor geldt dat er tot maximaal 10.000 m² (is 1 hectare) en bij een diepte tot 30 cm geen archeologisch onderzoek hoeft uit te voeren.

Binnen het plangebied is voor waterbodem categorie 4 van toepassing. Dit houdt in dat er sprake is van waterbodem zonder archeologische verwachting.

8.3 Beoordeling

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit	0	-	++	+	0	+	0	-
Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid	0	0	+	+	0	+	0	0
Archeologische waarden	0	0	--	--	0	--	0	0

Tabel 19: Totale effectscores landschap, cultuurhistorie en archeologie.

Ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit

Deelgebied A

In deelgebied A (onderdeel van de te behouden legakkerstructuur) zullen ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit ongewijzigd blijven bij de minimale variant (0). Bij de maximale variant zullen de bebouwingen relatief groter kunnen worden dan in de referentie en dit gaat ten koste van de ruimtelijke en beeldkwaliteit. Anderzijds blijkt ook dat dit doorgaans de grotere kavels zijn, waar meer (ruimte voor) groen aanwezig is. Derhalve is dit effect licht negatief (-) ingeschat ten opzichte van de referentiesituatie.

Deelgebied B

In deelgebied B (deels onderdeel van de te behouden legakkerstructuur) worden bij de minimale variant meer mogelijkheden geboden dan bij het vigerende bestemmingsplan. Er is een maximum gesteld in de vorm van een bepaald bebouwingspercentage. Het deelgebied kent relatief kleine kavels op de legakkers. Uit de kavelstudie blijkt dat er op dergelijke kavels relatief weinig groen en veel bebouwing en verharding wordt aangelegd. Dit betekent dat ook bij de minimale variant een aanzienlijke aantasting van ruimtelijke en beeldkwaliteit plaats kan vinden. Tegenover bebouwing en aantasting van het beeld staat echter een belangrijk ander ruimtelijk effect, namelijk dat met het bieden van bebouwingsopties ook het in stand houden van de legakkers als zodanig naar verwachting beter geborgd is. De structuur van de legakkers is dus ook gebaat bij het mogelijk maken van bebouwing. Dit gecombineerde en tegengestelde effect is al met al positief gewaardeerd (++) ten opzichte van de referentiesituatie. Bij de maximale variant is de aantasting van het beeld iets groter dan bij de minimale variant, vanwege de grotere omvang van de bouwwerken. De verwachting is dat de inspanning om de legakker in stand te houden vergelijkbaar is. Dus is de maximumvariant al met al licht positief beoordeeld voor ruimtelijke en beeldkwaliteit (+) ten opzichte van de referentiesituatie.

Deelgebied C

In deelgebied C (alle drie de delen onderdeel van de te behouden legakkerstructuur) is bij de minimale variant geen bebouwing toegestaan, conform vigerende bestemmingsplan. Het effect van de minimale variant is neutraal op ruimtelijke en beeldkwaliteit (0) ten opzichte van de

referentiesituatie. Bij de maximale variant mogen de relatief kleine legakkerkavels bebouwd worden. Deze bebouwing gaat gepaard met verharding en mogelijke culturele beplanting (negatief). Maar net als in deelgebied B staat daar tegenover dat de eigenaren zich naar verwachting inspannen om de legakkers te behouden (positief). Al met al is de maximumvariant licht positief beoordeeld (+).

Deelgebied D

Bij de minimale variant worden enkele activiteiten extra toegestaan/mogelijk gemaakt die geen effect hebben op de ruimtelijke en beeldkwaliteit op en rond de zandeilanden. De minimale variant is neutraal beoordeeld (0).

Bij de maximale variant is sprake van toevoeging van grootschalige verblijfsrecreatie en recreatieve functies. Gezien de ruime opzet en context van de zandeilanden en waterrijke omgeving past dit heel goed en doet het nauwelijks af aan de ruimtelijke beleving en beeldkwaliteit. De toevoeging van dergelijke elementen bij de maximale variant is dan ook licht negatief beoordeeld (-).

Landschap, cultuurhistorische elementen en beleefbaarheid

Deelgebied A

Het cultuurhistorische patroon van de legakkers is in dit deelgebied grotendeels intact en blijft dat bij beide varianten. De beleefbaarheid van de ontstaansgeschiedenis is beperkt, omdat de legakkers nauwelijks meer op een legakker lijken zoals die er uit zagen tijdens de veenontginning. De varianten doen hier geen afbreuk aan en dragen hier niet aan bij. Beide varianten zijn neutraal beoordeeld (0).

Deelgebied B

Bij de minimale variant mogen legakkers bebouwd worden, die onder het vigerende bestemmingsplan niet bebouwd mogen worden. Het effect van het toelaten van deze bebouwing is tweeledig:

- De legakker zal naar verwachting beter onderhouden worden door de eigenaar, omdat deze een hogere economische waarde vertegenwoordigt. Dit is gunstig voor de duurzame instandhouding van de legakker en de cultuurhistorische structuur waar deze legakker onderdeel van uitmaakt.
- De legakker zal van karakter veranderen. Zoals onder het criterium ruimtelijke en beeldkwaliteit ook is opgemerkt zal er bebouwing worden toegevoegd, maar zeer waarschijnlijk ook verharding en ook een ander, meer culturele, beplanting. Dit is negatief voor de beleefbaarheid van de oorspronkelijke legakkers, als het gaat om het ervaren van de veenontginningshistorie.

Al met al is de minimale variant licht positief beoordeeld (+).

Bij de maximale variant worden ruimere bouw mogelijkheden geboden. De impact van bebouwing is nog iets groter. Al met al is ook de maximale variant licht positief beoordeeld (+).

Deelgebied C

Net als bij deelgebied B, geldt ook in deelgebied C hetzelfde dilemma. Enerzijds draagt het bieden van bebouwing mogelijkheden bij aan behoud van de structuur van de legakkers, anderzijds verandert het karakter van de legakkers. De minimale variant is als neutraal beoordeeld (0). De maximale variant maakt bebouwing mogelijk, die er nu niet is. De aantasting van de beleefbaarheid van de cultuurhistorische waarde van de legakkers is negatief, maar het voorkomen van afkalving en verloren gaan van legakkers weegt daar tegenop. Al met al is de maximale variant licht positief beoordeeld (+).

Deelgebied D

Zoals in paragraaf 8.2 is aangegeven zijn er geen cultuurhistorische waarden toegekend aan de zandeilanden en directe omgeving. Desondanks zou het patroon van de ring van zandeilanden ook kunnen gelden als de exponent van de naoorlogse ontwikkeling van Nederland. Beide varianten veranderen niets aan de structuur van de zandeilanden en ook niet aan de structuur van het tussenliggende water, dus zijn beide neutraal beoordeeld (0).

Archeologische waarden

Deelgebied A

De minimale variant is neutraal beoordeeld (0), omdat er naar verwachting geen grondroerende activiteiten uit zullen voortvloeien.

De legakkers zijn niet aangeduid als archeologische waardevolle gebieden met een hoge verwachtingswaarde. Met name in deelgebied A mag worden aangenomen dat de grond beroerd is, vanwege de aanleg van riolering, bekabeling e.d. De kans dat bij de maximale variant archeologische waarden aangetast worden is naar verwachting verwaarloosbaar. Daarom is deze variant neutraal beoordeeld (0).

Deelgebied B

Bij de beide varianten is bebouwing mogelijk, en dus kunnen bodemroerende activiteiten plaatsvinden. Deze legakkers zijn grotendeels naar verwachting nog niet geroerd. Anderzijds is de verwachtingswaarde van archeologische vondsten laag. Om die reden zijn beide varianten negatief beoordeeld (- -).

Deelgebied C

De minimale variant is neutraal beoordeeld (0), omdat er naar verwachting geen grondroerende activiteiten uit zullen voortvloeien. Bij de maximale variant is bebouwing mogelijk, en dus kunnen bodemroerende activiteiten plaatsvinden. Deze legakkers zijn grotendeels naar verwachting nog niet geroerd. Anderzijds is de verwachtingswaarde van archeologische vondsten laag. Om die reden is de maximale variant negatief beoordeeld (- -).

Deelgebied D

De zandeilanden zijn ontstaan na het ontgraven van het oostelijke gedeelte van de Noorderplas, dus kunstmatig aangebracht. De verwachting is dat hier nihil archeologische waarde in de bodem aanwezig is. Om die reden zijn beide varianten neutraal beoordeeld (0).

8.4 Mitigatie en compensatie

Een belangrijke factor bij de beleving van de legakkers bestaat uit de beeldkwaliteit van de bebouwing en beplanting en het tegengaan van verrommeling en daarmee ook beleefbaarheid van het landschap verbeteren. Daarom is de aanbeveling om bij het beeldkwaliteitsplan dat bij het bestemmingsplan komt de stakeholders te betrekken. Doel is een breed gedragen beeldkwaliteitsplan, waarvoor ook een breed gevoel van verantwoordelijkheid ontstaat.

8.5 Leemten in kennis

Er zijn geen grote leemten in kennis inzake landschap, cultuurhistorie en archeologie. Wel dienen de volgende kanttekeningen te worden gemaakt:

- Bebouwing en inrichting in relatie tot landschap en cultuurhistorie zijn aspecten die bij uitstek sterk subjectief zijn. Met andere woorden, dat wat de een heel mooi vindt, kan een ander spuglelijk vinden. In dit hoofdstuk is een zo geobjectiveerd en zo goed mogelijk onderbouwde beoordeling gegeven.
- Landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit zijn niet statisch, maar dynamisch, veranderend in de tijd. In hoofdstuk 2 is dit dynamische proces beschreven. Door de landschapsstructuur van de legakkers te waarderen, is automatisch gekozen voor het voorkómen van een volgende stap in de dynamische ontwikkeling, namelijk het afkalven van de legakkers en ontstaan van een grote plas.
- Ten aanzien van bodemarchief (archeologie) kan het altijd gebeuren dat er toch iets wordt aangetroffen in de bodem. Ook al heeft een gebied de laagste archeologische waarde toegekend gekregen.

Deze kanttekeningen staan niettemin er niet aan in de weg om het bestemmingsplan vast te stellen.

9 VERKEER

9.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- Verkeersafwikkeling;
- Parkeren;
- Verkeersveiligheid.

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 20.

Verkeer	Wijze beoordelen
Verkeersafwikkeling	Voor de verschillende varianten zal, op grond van beschikbare verkeerstellingen en ervaringsgegevens, worden bepaald hoeveel extra gemotoriseerd verkeer deze gaan genereren. Voor de maatgevende situatie (tiende drukste dag van het jaar) beoordelen we op basis van de wegategorisering en vormgeving hoe de wegen het verkeer kunnen verwerken en of hier knelpunten in de verkeersafwikkeling zijn te verwachten.
Parkeren	Voor de verschillende varianten wordt, op grond van beschikbare verkeerstellingen en ervaringsgegevens, bepaald op welke locaties het parkeren met name zal gaan plaatsvinden. Voor de maatgevende situatie (tiende drukste dag van het jaar) bepalen we in hoeverre deze parkeervoorzieningen toereikend zijn of niet.
Verkeersveiligheid	Voor de verschillende varianten zal op grond van de verwachte toename van verkeer worden bepaald of dit verkeer in relatie tot de autonome situatie leidt tot verkeersonveilige situaties in relatie tot vooral de kwetsbare verkeersdeelnemers.

Tabel 20: Beoordelingscriteria voor het aspect verkeer.

Het toetsen aan richtlijnen ten aanzien van verkeersafwikkeling en veiligheid is voor dit vraagstuk niet goed mogelijk, aangezien de intensiteiten relatief laag zijn en de belastingen op het wegennet zich beperken tot een beperkt aantal momenten in het jaar. Richtlijnen als i/c-waardes, wachtrijen bij kruispunten en risicocijfers in het kader van veiligheid zijn daardoor niet toepasbaar. Om die reden is bij de uitwerking dan ook gekozen voor de bovenstaande beoordelingscriteria.

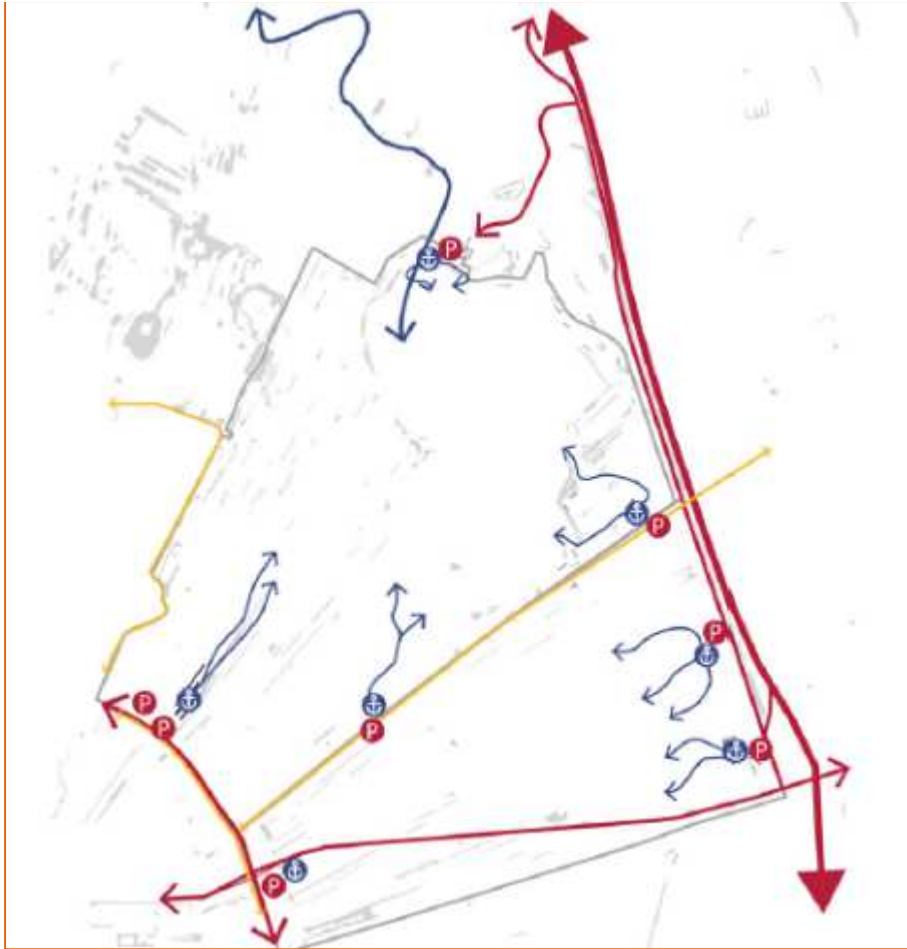
9.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Verkeersafwikkeling

In het plangebied voor het bestemmingsplan Plassengebied lopen geen verkeerswegen, maar direct eromheen en erdoorheen wel (studiegebied). De wegen die rond de plassen liggen zijn vanaf noord en met de klok mee: Winkeldijk, Vinkenkade, Groenlandse kade, Provinciale weg N201, Herenweg, Achterbos, Botsholsedijk. Van oost naar west ligt in het Plassengebied de Baambrugse Zuwe. Aan de oostzijde van de plassen loopt van noord naar zuid de snelweg A2, die Amsterdam en Utrecht verbindt (zie Figuur 37).

De wegategorisering varieert (zie Tabel 21). In het Beleidsplan Verkeer van de gemeente De Ronde Venen staat welke maximumsnelheden op de wegen gelden (zie Figuur 38).

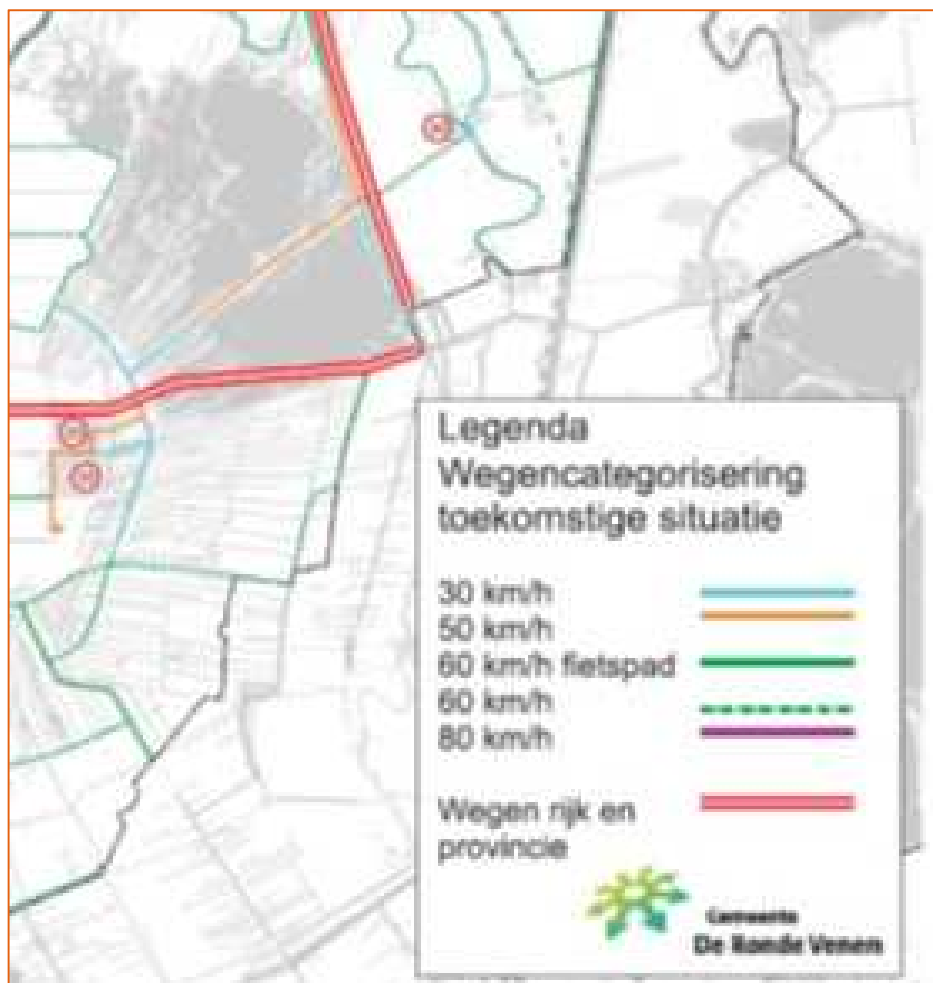
Op basis van verkeerstellingen die beschikbaar waren eind 2015, is een overzicht gegeven van de verkeersafwikkeling op een aantal wegen in het studiegebied (Tabel 22).

Figuur 37 Kaart met wegen rond en vaarwegen op de Vinkeveens Plassen (bron: google maps)

Naam weg	Wegcategorisering
Snelweg A2	<p>Stroomweg: Auto(snel)wegen welke zijn bedoeld voor een continue ongestoorde verkeersafwikkeling [voor alleen gemotoriseerd verkeer] met een relatief hoge snelheid. Voor de weginrichting betekent dit onder meer een gescheiden rijrichting en het ontbreken van overstekend en kruisend verkeer [en langzaam verkeer].</p>
Provinciale weg N201	<p>Gebiedsontsluitingsweg: Wegen om de kernen en buurten met elkaar te verbinden. De gebiedsontsluitingswegen zijn vooral bedoeld om de woon- en werkgebieden op een vlotte manier te ontsluiten. Ook vormen ze de verbindingen tussen gebieden en stroomwegen.</p>
Winkeldijk, Vinkenkade, Groenlandse kade, Herenweg, Achterbos, Botsholsedijk.	<p>Erftoegangswegen: Deze zijn bedoeld voor het toegankelijk maken van de erven en verblijfsgebieden. In deze gebieden is de verkeersfunctie minder belangrijk. Dit betekent dat alle groepen verkeersdeelnemers van deze wegen gebruik (mogen) maken en dat manoeuvres zoals keren, in- en uitstappen en oversteken veilig kunnen worden uitgevoerd. De snelheid van het gemotoriseerde verkeer moet hiervoor laag zijn.</p>

Tabel 21 Wegcategorisering rond het Plassengebied (bron: Beleidsplan Verkeer gemeente De Ronde Venen, tussen [...] aanvullingen door Arcadis)

Figuur 38 Wegencategorisering conform Beleidsplan Verkeer 2017-2021 gemeente De Ronde Venen

Naam weg	Huidige intensiteit (mvt/etmaal)
Braambrugse Zuwe	3000 ³⁴
Groenlandsekade	1500 ³⁵
Vinkenkade	5300 ³⁶
Achterbos	2000 ³⁷
Provinciale weg N201	20.000 ³⁸
Snelweg A2	187.600 ³⁹

Tabel 22: Verkeersintensiteiten in motorvoertuigen per dag (verwacht wordt dat in een referentiesituatie zonder de illegale bebouwing de cijfers met enkele tientallen per dag omlaag moeten worden bijgesteld, met name in de zomerperiode)

De verkeersintensiteiten geven deels een vertekend beeld, aangezien bekend is dat een deel van de legakkers die in de plannen zijn opgenomen al reeds bebouwd zijn en in gebruik zijn (zie hiervoor

³⁴ O.b.v. Verkeersmodelcijfers en verkeersstellingen van de gemeente in periode 2000-2015

³⁵ O.b.v. verkeersmodelcijfers huidige situatie

³⁶ O.b.v. verkeersmodelcijfers en tellingsgegevens van de gemeente in periode 2000-2015

³⁷ O.b.v. tellingsgegevens van de gemeente in periode 2000-2015

³⁸ Jaargemiddelde wekdagintensiteit (bron: [https://www.wegenwiki.nl/N201_\(Nederland\)#Utrecht](https://www.wegenwiki.nl/N201_(Nederland)#Utrecht), dd. 13 maart 2017)

³⁹ Jaargemiddelde werkdagintensiteit in 2014 (bron: [https://www.wegenwiki.nl/A2_\(Nederland\)](https://www.wegenwiki.nl/A2_(Nederland)), dd. 13 maart 2017)

paragraaf 3.1) Dit betekent dat eigenlijk de huidige situatie omlaag moet worden bijgesteld alvorens een referentiesituatie voor 2027 te ontwikkelen.

Er is sprake van autonome groei van het verkeer en de autonome groei van een aantal al in het gebied aanwezige voorzieningen. Deze groei moet los worden gezien van het planinitiatief. Wel is het zo dat doordat er meer mensen naar het gebied komen (door een impuls in de aantrekkelijkheid van het gebied) ook andere voorzieningen profiteren van deze bezoekers. Bezoekers zullen meerdere plaatsen in het gebied bezoeken, wat ook leidt tot meer verplaatsingen. Hiervoor is ingeschat dat dit leidt tot 10% extra ritten.

Parkeren

In het plangebied wordt geparkeerd op een aantal locaties. De belangrijkste zijn:

- Op de legakkers die bereikbaar zijn vanaf Achterbos en Botsholstedijk wordt geparkeerd bij de woningen.
- In Winkelpolder is een georganiseerde parkeergelegenheid voor 600 auto's.
- Op zandeiland 4 is een georganiseerde parkeergelegenheid voor 225 auto's.
- Bij verschillende jachthavens zijn (beperkte) parkeervoorzieningen.

Verder vindt parkeren plaats nabij het plangebied, op parkeerplaatsen, op en langs de wegen of op (eigen) erven.

Op de (recreatief) drukere dagen van het jaar is het vinden van een parkeerplaats een probleem en wordt ook in de bermen van de wegen geparkeerd.

Verkeersveiligheid

De meeste wegen die hierboven genoemd zijn, met uitzondering van de N201 en A2, zijn erfdoegangswegen. Het wegprofiel is dusdanig dat het niet uitnodigt om hard te rijden. De maximumsnelheid is 30, 50 of 60 km/uur. De wegen worden gedeeld door verschillende typen weggebruikers, met uitzondering van de N201 en de A2 waar alleen gemotoriseerd verkeer is toegestaan. Langs de N201 en ook parallel aan de A2 liggen vrijliggende fietspaden. In de streetviews hieronder zijn de situaties op enkele punten weergegeven.

Achterbos 117 (west>oost)

Herenweg 157 (oost>west)

Baambrugse Zuwe 121 (zuid>noord)

Vinkenkade 6 (noord>zuid)

Kruising Groenlandse Zuwe-Baambrugse Zuwe

Provinciale weg N201 (oost>west)

Figuur 39 Enkele kenmerkende situaties op de wegen in het studiegebied

De gemeente richt alle wegen conform het Beleidsplan Verkeer 2017-2021 in conform de principes van Duurzaam Veilig. Dit houdt in dat de functie van een bepaalde weg, de inrichting van die weg en het gedrag van de weggebruiker met elkaar in overeenstemming zijn. Dit zorgt voor een verkeersveilig wegennet.

Referentie vigerend bestemmingsplan

In de referentiesituatie is minder sprake van bebouwing en minder intensief sprake van recreatief gebruik dan in de huidige feitelijke situatie. In de referentiesituatie is er dus (iets) minder verkeer en een lagere parkeerbehoefte. De parkeerruimte is echter wel aanwezig, waardoor het reëel is aan te nemen dat er in de referentiesituatie sprake is van een overcapaciteit van parkeerruimte. Dit werkt door in de effectbeoordeling.

9.3 Beoordeling

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D		Totaal	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Verkeersafwikkeling	0	0	-	-	0	-	-	-	-	-
Parkeren	0	0	-	-	0	-	-	-	-	-
Verkeersveiligheid	0	0	-	-	0	-	0	-	0	-

Tabel 23: Totale effectscores verkeer.

Verkeersafwikkeling

Deelgebieden A, B en C

De mate waarin de gemeente ruimte gaat bieden aan extra bebouwing op de legakkers zal beperkt invloed hebben op de verkeersafwikkeling.

Alle minimale varianten in deelgebieden A en C zijn beoordeeld als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie, en daarnaast ook de maximale variant in deelgebied A (geen toevoeging van aantal bebouwingen).

Er is in de maximale varianten bij B en C en bij de minimale variant bij B sprake van een groei van bebouwing op de private eilandjes. Hierdoor nemen de gebruiksmogelijkheden op de legakkers toe (verblijf en overnachtingen). Gevolg hiervan is een verwacht intensiever gebruik van de eilandjes en dat betekent meer vaarbewegingen en daardoor ook een toename van het aantal verkeersverplaatsingen. Een deel van de gebruikers van de legakkers zal echter direct vanaf huis met een boot naar de eigen legakker varen, dus geven niet extra verkeer. Langer verblijf betekent ook niet direct meer verkeersverplaatsingen. Recreanten die nu zowel op zaterdag als zondag komen, kunnen straks overnachten, waardoor ze zaterdag komen en pas op zondag weer teruggaan. Het totale effect van de toename van het gebruik van de eilandjes is voor het verkeer dus beperkt. Ingeschat is dat bij de maximale variant de groei van het wegverkeer beperkt is tot maximaal 100 motorvoertuigen per etmaal. Bij een verdeling over het gebied, waarbij de helft via Achterbos komt, betekent dit rond 5% toevoeging op Achterbos. De maximale varianten zijn licht negatief (-) beoordeeld voor het criterium verkeersafwikkeling ten opzichte van de referentiesituatie.

Deelgebied D

Voor de verkeersafwikkeling is met name van belang welke ontwikkelingen het nieuwe bestemmingsplan gaat toestaan op en rond de zandeilanden, dus in deelgebied D.

Bij de minimale variant houdt de gemeente grotendeels vast aan de ruimte die het huidige bestemmingsplan al biedt. De enige toevoeging bij de minimale variant is dat de gemeente seizoenverlenging mogelijk wil maken en beperkte bebouwing wil toevoegen op de via het vaste land bereikbare eilanden. Dit kan leiden tot enige toename van verkeer, mogelijk van enkele tientallen motorvoertuigen per etmaal. Dit is gewaardeerd als licht negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Bij de maximale variant gaat het om toegesneden toevoeging van diverse gebruiksmogelijkheden op de zandeilanden. Vanuit verkeerskundig oogpunt gezien zullen vrijwel al deze gebruiksmogelijkheden gebruikers kennen die op eigen gelegenheid naar de locatie komen. Een inschatting van de toename van verkeer bij dit type ontwikkelingen ligt rond de 100 – 200 motorvoertuigen (mvt) per etmaal. Bij het houden van evenementen, zoals op zandeiland 8 is voorgesteld, is een apart verkeersplan vereist om het verkeer goed af te kunnen wikkelen. Het is logisch om vormen van collectief vervoer aan te

bieden vanaf een OV-locatie dan wel een parkeervoorziening. De toevoeging van verkeer bij de maximale variant is als negatief beoordeeld (- -) ten opzichte van de referentiesituatie.

Totaal

Ten aanzien van verkeersafwikkeling is het logisch om ook te beschouwen wat de totale ontwikkelingen betekenen ten opzichte van de referentiesituatie. Verkeer is bij uitstek een effect dat niet aan één deelgebied gebonden is of ontstaat per deelgebied, maar in samenhang tot effecten leidt.

Als de gemeente kiest voor de minimale varianten, dan zal de verkeersafwikkeling in het studiegebied licht negatief worden beïnvloed, en dan met name door de extra vervoersbewegingen die kunnen plaatsvinden naar en van de zandeilanden ten gevolge van seizoensverlenging en beperkte bebouwing op de zandeilanden.

Bij een maximale uitwerking is maximaal een toename mogelijk van 300 motorvoertuigbewegingen per etmaal in het studiegebied. Dit verkeer verdeelt zich over het gebied. Vanuit de eerdere studie *Expert opinion bereikbaarheid Vinkeveense Zandeilanden & Winkelpolder* (Goudappel Coffeng, 21 november 2014) blijkt dat 50% van het verkeer van de A2 zijde komt en 50% van het verkeer vanuit de richting van Mijdrecht. Het verkeer komend vanaf de A2 verdeelt zich over de aansluiting Abcoude en de aansluiting Vinkeveen (ook weer 50/50). Van het totale verkeer dat is gericht op het gebied is de aanname gedaan dat hier 50% gericht is op de parkeerplaatsen aan de Braambrugse Zuwe. De rest van het verkeer zal een parkeerplaats zoeken op het Achterbos, de Vinkenkade of de Groenlandsekade. Specifiek is even naar het Achterbos gekeken, aangezien vooral vanuit deze weg er een entree is richting de eilandjes. We gaan ervan uit dat de helft van de autobewegingen vanuit het westen via deze weg komen. Kijkend naar de intensiteiten op de wegen betekent dit, dat het verkeer bij een maximale variant in alle deelgebieden gaat leiden tot een verkeerstoename van 1,5 tot 5% op de kritische wegen Achterbos, Baambrugse Zuwe, Groenlandsekade en Vinkenkade. Dit is negatief gewaardeerd (- -).

Parkeren

Voor het parkeren geldt min of meer dezelfde beoordeling als voor de verkeersafwikkeling. De parkeervoorzieningen in het studiegebied voldoen in een beperkt deel van het jaar niet, maar het overgrote deel wel.

Deelgebieden A, B en C

Bij de minimale varianten in deelgebieden A en C is het effect op parkeren neutraal (0) omdat er geen of hooguit beperkte toevoeging van parkeerbehoefte ontstaat. Met het toevoegen van planologische ruimte wordt de in de referentiesituatie bestaande overcapaciteit benut. Bij de maximale varianten in deelgebieden B en C en de minimale variant bij B neemt de parkeerbehoefte licht toe, dus licht negatief beoordeeld (-).

Deelgebied D

Bij de minimale variant voor deelgebied D is nauwelijks toename van verkeer en bovendien is dit bij seizoenverlenging op momenten waar naar verwachting geen parkeerprobleem bestaat. De minimale variant scoort dus neutraal (0) op het criterium parkeren. Bij de maximale variant zal de parkeerbehoefte toe gaan nemen, met name op piekmomenten door evenementen (ca. 3-5 weekenden per jaar), en dit valt deels samen op momenten dat de parkeervoorzieningen al overbelast zijn. Dit is negatief beoordeeld (- -).

Totaal

Het totaalbeeld is hiermee in lijn:

- Bij de minimale varianten is er geen stijging in parkeerbehoefte, en bij seizoenverlenging op de zandeilanden valt deze in de niet-kritische periode voor parkeren. Dus het effect van de minimale varianten is neutraal (0).
- Bij de maximale varianten neemt de parkeerdruk op het gehele studiegebied toe en zal vaker tot parkeerproblemen gaan leiden. Dit is negatief gewaardeerd (- -).

Verkeersveiligheid

Met uitzondering van de Provinciale weg zijn op de wegen motorverkeer en langzaam verkeer gemengd op de routes aanwezig (zie ook Figuur 39). Dit leidt per definitie tot mogelijke verkeersonveilige situaties.

Deelgebieden A, B en C

De verkeersveiligheid zal bij de minimale varianten in A en C gelijk zijn als in de referentiesituatie, dus neutraal beoordeeld (0). Bij toename van verkeer ten gevolge van intensiever gebruik van de legakkers, zal ook verkeer licht toenemen, en daardoor ook de verkeersveiligheid licht verslechteren. Dit is licht negatief beoordeeld (-).

Deelgebied D

Bij de minimale variant is toename van enig verkeer. Aangezien dit verkeer wordt toegevoegd in een niet drukke situatie (seizoenverlenging) en van zeer beperkte omvang, is de verwachting dat dit licht bijdraagt aan een onveiligere verkeerssituatie, dus licht negatief beoordeeld (-). Bij de verkeerstoename die is verwacht bij de maximale variant wordt meer verkeer toegevoegd. Op drukke dagen bevinden zich bovendien ook veel langzaam verkeer-deelnemers in het studiegebied. Aan de andere kant zal, vanwege de drukte op de weg, het verkeer niet hoge snelheden kunnen halen. Al met al is de maximale variant negatief (- -) beoordeeld voor het criterium verkeersveiligheid.

Totaal

Het totaalbeeld is hiermee in lijn:

- Bij de minimale varianten in A en C is er geen stijging in verkeersonveiligheid, hooguit enige toename bij seizoenverlenging op de zandeilanden. Dus het effect van de minimale varianten is licht negatief (-).
- Bij de maximale varianten en bij de minimale variant in B neemt de parkeerdruk op het gehele studiegebied toe en zal vaker tot verkeersonveilige situaties gaan leiden. Dit is negatief gewaardeerd (- -).

9.4 Mitigatie en compensatie

Door de gemeente is mondeling aangegeven dat parkeren een groot probleem is in het studiegebied. Dit is niet echt te verifiëren, onder andere door het ontbreken van parkeertellingen en een parkeernorm waaraan getoetst kan worden.

In het kader van compenserende maatregelen kan worden gedacht aan het realiseren van extra parkeervoorzieningen én het effectief gebruiken van de beschikbare parkeervoorzieningen.

Bij de inzet van extra parkeerruimte kan worden gedacht aan het realiseren van parkeerruimte aan de rand van het gebied, maar wellicht ook direct naast de A2 (waardoor het autoverkeer zo min mogelijk het gebied in hoeft te rijden). Ook particuliere initiatieven kunnen worden gestimuleerd om op de piekmomenten extra parkeerruimte ter beschikking te stellen op verschillende plaatsen in het gebied. Een koppeling met de carpoolplaats bij de A2 kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd, bedrijven die in het weekend zijn gesloten maar wel parkeerruimte beschikbaar hebben, of het creëren van een parkeerboot (ponton met parkeerdek).

Een andere mogelijkheid is om parkeren op afstand te realiseren, in combinatie met een bussensysteem dat mensen op locaties langs het water kan afzetten en ophalen. Zo'n systeem zal alleen gaan werken als er ook sprake is van een parkeerregulering waarbij het parkeren langs de wegen via regulering wordt beperkt of belast.

Daarnaast is het ook mogelijk om middels een parkeerverwijssysteem in het gebied. Dit voorkomt zoekverkeer. Heldere verwijzing zorgt dat bezoekers ook sneller een keuze maken

Een andere maatregel is om de wegen in het gebied van een uniforme markering te voorzien, waarbij ook een duidelijke plaats op de weg voor het fietsverkeer is. Hierdoor ontstaat meer eenduidigheid in het wegbeeld waardoor de veiligheid verbetert.

Op de piekdagen kan ook de inzet van verkeersregelaars en handhavingsmedewerkers zorgen voor het beperken van de negatieve effecten op afwikkeling, veiligheid en parkeren. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

9.5 Leemten in kennis

Voor huisjes op legakkers bestaat geen crow kencijfer. Het is zelfs de vraag waar deze bezoekers hun auto parkeren, dat zal deels gerelateerd zijn aan de locatie van de legakker, maar mogelijk nog meer aan de locaties van de aanlegplaats van de boot (waarmee ze naar de legakker varen). Dat kan ook in Vinkeveen zijn of elders.

Monitoring door middel van verkeers- en parkeeronderzoek is een belangrijk aspect in de verdere uitwerking. Het regelmatig tellen van verkeersbewegingen en parkeerdruk kan zorgen voor een goed beeld van de ontwikkeling van het verkeer en ook die locaties waar sprake is van potentiële knelpunten.

In het kader van de onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan kan hier invulling aan worden gegeven.

10 GEBRUIKSFUNCTIES

10.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- Recreant: recreatiemogelijkheden;
- Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring;
- Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden;
- Instandhouding legakkers;
- Watervederkeer/vaarbewegingen.

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 24.

Gebruiksfuncties	Wijze beoordelen
Recreant: recreatiemogelijkheden	Het Plassengebied biedt mogelijkheden aan een range van recreatievormen. Mede met het onderzoek van BRVT als basis is goed te bepalen in hoeverre de varianten voor het bestemmingsplan deze range aan mogelijkheden faciliteren. Indien bepaalde vormen van recreatie in het gedrang komen of niet voldoen aan enige ingeschatte behoefte, dan waarderen we dit negatief. Indien bepaalde nieuwe vormen van recreatiemogelijkheden kunnen ontstaan, dan waarderen we dat positief.
Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring	In en langs het Plassengebied staan diverse woningen, veelal met vrij uitzicht over de plas. Door visualisaties bepalen we in hoeverre de woonkwaliteiten beïnvloed worden door mogelijke varianten voor het bestemmingsplan. De mate van verstoring door met name geluid en licht is ook onderdeel van dit criterium. ⁴⁰
Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden	In het kader van de planvorming voor het bestemmingsplan heeft de gemeente De Ronde Venen een interactief participatietraject ingezet, met alle betrokken stakeholders. We maken een korte uiteenzetting van de stakeholders en hoe hun belangen naar verwachting meer/minder bediend worden door een variant.
Instandhouding legakkers	In dit criterium wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de gekozen variant voor de instandhouding van met name de legakkers en welke stimulans de varianten geven aan legakkereigenaren om de legakkers te onderhouden.
Watervederkeer/vaarbewegingen	De verschillende varianten kunnen effect hebben op de hoeveelheid en type watervederkeer en vaarbewegingen. In dit criterium wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de toename van het aantal vaarbewegingen op de waterkwaliteit in de varianten. In de beoordeling van de varianten wordt ook rekening gehouden met de ligplaatsenregeling.

Tabel 24: Beoordelingscriteria voor het aspect gebruiksfuncties.

10.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Recreant: recreatiemogelijkheden

De Vinkeveense Plassen hebben een belangrijke recreatieve functie. In paragraaf 2.3.4 is al ingegaan op de gebruiksfuncties, en dan met name op de recreatie. Voorliggende paragraaf geeft aanvullend daarop extra duiding.

⁴⁰ Dit in afwijking van de NRD, waar geluid een apart thema is genoemd. Door het te koppelen aan mogelijke overlast is een logischer beoordeling mogelijk.

De provincie Utrecht heeft panelonderzoek laten doen naar het bezoek van recreatiegebieden in de provincie *Bezoek terreinen Utrechtse recreatieschappen 2014-2015* (NBTC/NIPO Research, 17 maart 2016). De highlights staan in Tabel 25.

Gebied	Aantal bezoekers per jaar	Meest ondernomen activiteiten	Waardering	Besteding	Opmerkingen, suggesties of verbeterpunten
Winkelpolder en Zandeilanden	100.000-200.000	Wandelen, fietsen/wielrennen, recreëren, zwemmen, varen met boot, horeca bezocht	7,6	€8,70	Uitgezette wandeling is gevaarlijk en moeilijk te volgen door de weilanden
Vinkeveense Plassen overig	500.000-600.000	Wandelen, fietsen/wielrennen, recreëren, zwemmen, duiken, varen met boot, horeca bezocht, evenement bezocht	7,7	€14,30	Meer openbare toiletten, douches, kleedhokjes / Horeca beter en diverser / Meer en beter aangeduide wandelroutes / Goede en brede fietspaden / Meer aanlegvoorzieningen voor boten

Tabel 25 Highlights recreatie (bron: NBTC/NIPO Research, 17 maart 2016)

Een brede range aan recreanten maakt gebruik van de Vinkeveense Plassen en directe omgeving. Dit gebruik is sterk seizoensgebonden. Op zomerse mooie dagen gonst het van de activiteiten, in de winter is het zeer rustig op het water en in de directe omgeving.

De georganiseerde recreatie bevindt zich met name in het noordoostelijke gedeelte van de Noordplas, op en nabij de zandeilanden. Het betreft dagrecreatie, duiken (onderwaterwereld), verblijfsrecreatie en diverse vormen van watersport. Aan de noordzijde van de Noordplas bevindt zich bungalowpark Buitenborgh en er zijn jachthavenfaciliteiten geconcentreerd. Er is volop particulier initiatief, er zijn verenigingen actief en het recreatieschap vervult een actieve rol, onder andere in het onderhoud en beheer van de zandeilanden.

Eiland	Typering eilanden, faciliteiten, gebruik (zie Figuur 8 voor de nummers)
1 en 2	Is als TOP een startpunt voor diverse wandel- en fietsroutes. Op eiland 1 is een horecapaviljoen geopend. Kenmerken: ligweiden, zandstrand, parkeerterrein (600 auto's (bevindt zich op vaste land, naast eiland 1, in zogenaamde Winkelpoldergebied)), fietsenstalling, toiletgebouw, speelveld met volleybalveld en 2 klimtorens. Horeca, picknicktafels, aanlegsteiger. Activiteiten: zwemmen, varen/aanleggen, sportieve activiteiten.
3	Een rustig eiland, alleen via het water bereikbaar. Kenmerken: aanlegsteigers, ligweiden, zandstrand, toiletgebouw, speeltoestellen, picknicktafels. Activiteiten: zwemmen, varen/aanleggen.
4	Zandeiland 4 is via een dam bereikbaar vanaf de Baambrugse Zuwe. Op de oostkop is een groenstrand aanwezig. Watersportvereniging Vinkeveen Abcoude (WVA) heeft clubschip 'De Schuit' en zij beheert aan de zuidzijde haar verenigingshaven. Kenmerken: schiereiland, ligweiden, groenstrand, parkeerterrein (225 plaatsen), fietsenstalling, toiletgebouw, picknicktafels, horeca, haven, trailerhelling, duikzone. Activiteiten: zwemmen, duiken, varen/aanleggen.
5	Via een brug bereikbaar vanaf zandeiland 4. Het eiland heeft een afgeschermd zwemzone met strandje en speelattributen. Kenmerken: ligweiden, groenstrand, toiletgebouw, picknicktafels, diverse speelvelden met speeltoestellen. Activiteiten: zwemmen, varen/aanleggen, sportieve activiteiten.
6	Op dit eiland zijn bootligplaatsen aanwezig. Het eiland is via water bereikbaar. Kenmerken: ligweiden, speelveld, 12 afmeerplaatsen. Activiteiten: sportieve activiteiten, varen/aanleggen.

Eiland	Typing eilanden, faciliteiten, gebruik (zie Figuur 8 voor de nummers)
7	Rustig eiland, voor het grootste deel van de plas visueel afgeschermd door beplanting. Via water is het eiland bereikbaar. Kenmerken: ligweiden, speelveld, 12 afmeerplaatsen, toiletgebouw. Activiteiten: sportieve activiteiten, varen/aanleggen.
8	Het eiland is ook wel bekend als het 'starteiland' omdat hier de vanouds een starttoeren staat van de Watersportvereniging Vinkeveen-Abcoude. Het eiland is via water bereikbaar. Kenmerken: ligweiden, zwemstrand, speelvelden met speeltoestellen, 43 afmeerplaatsen, toiletgebouwen, picknicktafels. Activiteiten: zwemmen, sportieve activiteiten, varen/aanleggen.
9	In het zomerseizoen is het noordelijk deel van dit eiland gereserveerd voor groepskamperen. Dit gedeelte is dan afgesloten voor dagrecreanten. Via water is het eiland bereikbaar. Kenmerken: ligweiden, zwemstrand, 64 aanlegplaatsen, toiletgebouw. Activiteiten: sportieve activiteiten, varen/aanleggen.
10, 11, 12	Deze eilanden worden als landschapselement beheerd, bestaande uit beplanting en riet. Geen faciliteiten.

Tabel 26 Overzicht (recreatief) gebruik zandeilanden (bron: http://www.recreatiemiddennederland.nl/pagina/315/Vinkeveense_Plassen.html)

In het zuidwestelijke deel van Noordplas en in de Zuidplas bevinden zich legakkers. Op en rond de legakkers vindt doorgaans dagrecreatie plaats, op kavels die in particulier eigendom zijn. Het meest westelijke deel van de legakkers, vanaf Achterbos en de Herenweg, is grotendeels bebouwd met recreatiewoningen en andere recreatieverblijven. Deels worden deze permanent bewoond. Na de verkoop van 42 legakkers door het Recreatieschap is 95% van de legakkers particulier eigendom en is 5% nog in handen van het recreatieschap. In het vigerende bestemmingsplan is beperkt ruimte voor bebouwing op de legakkers. Er is echter buiten-planologisch bebouwing toegevoegd. Het uitgangspunt van de referentiesituatie in dit MER is dat deze in een periode van tien jaar zal worden verwijderd door middel van een handhavingsactie van de gemeente De Ronde Venen.

De bereikbaarheid van de Plassen wordt als een groot probleem ervaren, zeker ook met het openbaar vervoer. De parkeergelegenheid op de drukste dagen van het jaar is onvoldoende.

In de afgelopen jaren zijn er diverse inventarisaties geweest onder ondernemers naar ontwikkelkansen die zij zien, met name bij de zandeilanden. Figuur 40 geeft hier een voorbeeld van.

Figuur 40 Marktkansen, concrete interesse en suggesties (bron: Vinkeveense Zandeilanden en Winkelpolder, haalbaarheidsonderzoek naar toekomstbestendige recreatie, 17 december 2014)

Woongenot: uitzicht, privacy/mate van versterking

In en langs het plangebied staan diverse woonhuizen, langs Botsholsedijk, Achterbos, Herenweg, Baambrugse Zuwe, Vinkekade en Groenlandse kade. Dit zijn voor het overgrote deel vrijstaande woningen op relatief ruime percelen. Het uitzicht varieert sterk.

Langs Achterbos en de Herenweg ten noorden van de provinciale weg is het uitzicht beperkt. Er is ook sprake van een beperkte mate van privacy op de kavels. Dit komt doordat aan de voorzijde van het huis zich een openbare weg bevindt en aan de overkant van de straat staan ook huizen. Aan de achterzijde van de woningen zijn ook woningen en activiteiten op de eerste percelen op de legakkers en parkeren. Zie *Figuur 41*.

Figuur 41 Vogelvucht van westelijk gedeelte van Achterbos (bron: google maps)

Langs de Baambrugse Zuwe liggen villa's met beperkt uitzicht aan de voorkant van het huis vanwege de weg en de overliggende huizen, maar met vrij uitzicht aan de achterzijde van het huis. De huizen en tuinen kennen een hoge mate van privacy. De enige verstoring die hier optreedt komt vanaf het water door recreanten. Zie *Figuur 42*.

Figuur 42 Vogelvucht van Baambrugse Zuwe (bron: google maps)

Langs de Vinkekade en langs de Groenlandsekade liggen woningen met beperkt uitzicht aan de voorzijde en ruim uitzicht aan de achterzijde. De huizen en tuinen kennen een betrekkelijk hoge mate

van privacy. Een storende factor is de snelweg A2, die zorgt voor geluidsoverlast en visuele verstoring. Daarnaast kan enige verstoring optreden door recreanten vanaf het water. Zie Figuur 43.

Figuur 43 Vogelvlicht Groenlandsekade (bron: google maps)

De geluidbelasting binnen het plangebied wordt voor een belangrijk deel bepaald door het vliegverkeer van en naar Schiphol. Uit de informatie uit het MER voor Schiphol korte termijn blijkt dat de geluidbelasting (Lden) binnen het plangebied tussen de 48 en 53 dB(A) bedraagt. Het vliegverkeer boven De Ronde Venen en de hinder die daardoor wordt ervaren binnen de gemeente nemen toe.

Er zijn geen concrete plannen bekend die het woongenot, privacy en verstoring zullen aantasten ter plaatse van de behandelde woningen. Zoals gezegd bestaat de referentiesituatie voor dit MER uit de situatie dat de legakkers en zandeilanden gebruikt worden conform het vigerende bestemmingsplan, hetgeen in relatie tot het criterium 'woongenot' betekent dat er waarschijnlijk iets minder vaarbewegingen op de plassen zullen zijn, dus iets minder verstoring van het woongenot bij met name de Baambrugse Zuwe dan momenteel het geval is.

Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden

Zoals op verschillende plekken in dit MER aangegeven, zijn er veel belanghebbenden op en rond de Vinkeveense Plassen. Deze zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Permanente bewoners/omwonenden
- Legakkereigenaren
- Recreatieondernemers
- Overige ondernemers
- Bezitters van bungalows in Buitenborgh en Eilinzon
- Watersporters, onder te verdelen in zeilers, kanoërs/roeiers, duikers en fun-recreanten

- Sportvissers
- Strandgasten
- Natuurliefhebbers

In zijn algemeenheid geldt dat deze belanghebbenden vaak gemeenschappelijke belangen hebben, maar soms ook tegenstrijdige belangen. Denk bijvoorbeeld aan motorvaart versus natuurbeleving.

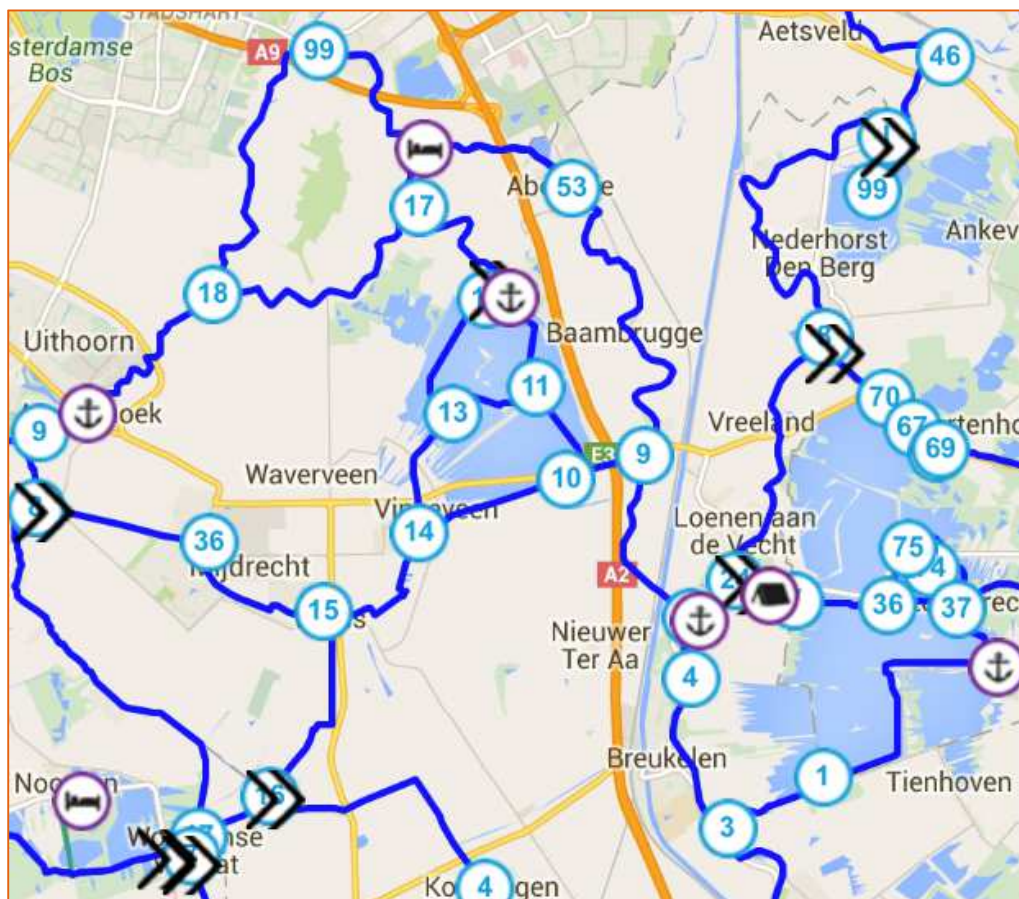
Instandhouding legakkers

De Vinkeveense Plassen kenmerken zich door de aanwezigheid van legakkers. De legakkers dreigen zonder onderhoud af te kalven en te verdwijnen. Dit is bij een aantal legakkers al gebeurd, waarbij soms de rudimenten (half) onder water nog aanwezig zijn. Om het risico op aanvaringen te beperken zijn deze legakkers deels gemarkeerd.

Waterverkeer/vaarbewegingen

Op de Vinkeveense Plassen is met name in de zomermaanden sprake van waterverkeer. De Vinkeveense Plassen staan via het water in verbinding met de weide omgeving. De Vinkeveense Plassen maken onder andere deel uit van een knooppuntennetwerk voor varen (zie Figuur 44).

Op de Vinkeveense Plassen mag overal recreatief gevaren worden, er gelden geen restricties voor omvang. In de Zuidplas is een snelvaarroute opgenomen. Over de Vinkeveense Plassen vindt geen beroepsvaart plaats.

Figuur 44 Uitsnede van knooppuntenroute varen (bron: <http://www.bollenstreek.nl/zien-doen/varen-in-de-bollenstreek/sloepennetwerk/>)

10.3 Beoordeling

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Recreant: recreatiemogelijkheden	0	+	+	+	0	+	+	+++
Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring	0	-	--	--	0	--	0	-
Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Instandhouding legakkers	0	0	+	+	0	+	0	+
Waterverkeer/vaarbewegingen	0	0	-	-	0	-	0	-

Tabel 27: Totale effectscores gebruiksfuncties.

Recreant: recreatiemogelijkheden

Deelgebieden A, B en C

Bij de minimale varianten in deelgebieden A en C is sprake van het vrijwel geheel continueren van het vigerende bestemmingsplan. Dit is ook de referentiesituatie. De minimale varianten dragen neutraal (0) bij aan de recreatiemogelijkheden in deze deelgebieden. In deelgebied B is bij de minimale variant al sprake van toevoeging van recreatiemogelijkheden en dit is licht positief gewaardeerd (+).

Bij de maximale varianten worden de bebouwingsmogelijkheden op de legakkers verruimd. Dit betekent dat er meer mogelijkheden komen voor dagrecreatie en verblijf op de legakkers. Dit is in principe positief voor de recreatiemogelijkheden. Een minpunt kan zijn dat door het intensiever gebruik van de legakkers, het genot van de recreanten kan afnemen. Er is meer reuring (misschien soms zelfs leidend tot overlast). Al met al zijn de maximale varianten beoordeeld als licht positief (+) voor het criterium recreatiemogelijkheden.

Deelgebied D

Bij de minimale varianten blijven de mogelijke functies vrijwel geheel gelijk aan wat nu in het bestemmingsplan mogelijk is. Er zijn beperkte wijzigingen die leiden tot seizoensverlenging en enige bebouwing, die meer faciliteiten met zich brengen. Dit is licht positief gewaardeerd (+).

Bij de maximale varianten is sprake van een aanzienlijke toevoeging van het recreatieve aanbod. Ook is de diversiteit aanzienlijk groter dan nu wordt aangeboden en past binnen het vigerende bestemmingsplan. De maximale varianten zijn zeer positief beoordeeld (+++).

Woongenot: uitzicht, privacy/mate van verstoring

Deelgebieden A, B en C

Bij de minimale varianten in deelgebieden A en C is sprake van naar verwachting gelijke recreatieve activiteiten op de legakkers als in de referentiesituatie. Dit betekent dat de verstoring van het woongenot bij de woningen rond deze deelgebieden ongeveer gelijk zal blijven, dus worden de minimale varianten neutraal (0) beoordeeld. In deelgebied B is bij de minimale variant sprake van toevoeging van bebouwing ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan en dit is negatief gewaardeerd (- -).

Bij de maximale varianten zal sprake zijn van een toename van recreatieve activiteiten op de legakkers. Dit leidt tot meer verstoring van het woongenot, in de vorm van verkeer- en parkeeroverlast en aantasting van de privacy. Met name afstand is bepalend. Als de legakkers, die het dichtst bij de huizen van het eerste gedeelte van de Baambrugse Zuwe liggen (zie ook Figuur 42), bebouwd en gebruikt worden, dan leidt dit tot een relatief grote aantasting van het woongenot. De maximale varianten zijn negatief beoordeeld (- -). Daarbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat woongenot een subjectief begrip is. Mogelijk zijn sommige bewoners juist blij met levendigheid op de plas en waarden zij meer gebruik juist als positief.

Deelgebied D

Bij de minimale variant blijft deelgebied D min of meer in gebruik als nu ook het geval is. Dit leidt tot een neutraal effect op woongenot (0).

Bij een toename van activiteiten, zoals bij de maximale variant mogelijk is, zal de grootste impact op woongenot zijn het zich in het plangebied begeven van recreanten. Dit kan leiden tot verstoring door verkeer en het uitoefenen van de activiteiten. Daarbij moet gezegd worden dat dit naar verwachting enkele maanden in het jaar zal plaatsvinden, met name in de zomer. Het uitzicht zal nauwelijks veranderen, mede vanwege de relatief verre ligging van de meeste zandeilanden van woningen. Nabij eiland 2, 4 en 5 is de afstand het kortst, waardoor hier sneller overlast kan ontstaan. Al met al is dit licht negatief beoordeeld (-).

Draagvlak: bepaling voor verschillende belanghebbenden

Zoals eerder aangegeven is er een diversiteit aan belanghebbenden op en rond de plassen. In Tabel 28 is per variant en per deelgebied beknopt aangegeven hoe deze uitpakken voor deze belanghebbenden, gevolgd door een deelscore.

Het overall beeld van deze effectbeoordeling is divers, hetgeen valt te verwachten voor deze diverse groepen van belanghebbenden. In grote lijnen is te stellen dat de rustzoekers vooral gebaat zijn bij handhaving van de huidige situatie (minimale varianten), en dat meer intensieve recreanten en ondernemers gebaat zijn bij het bieden van meer ruimte voor ontwikkelingen (maximale varianten).

Belanghebbende	Deelgebieden A en C	Deelgebied B	Deelgebied D
Permanente bewoners / omwonenden	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Meer recreatief gebruik betekent meer overlast, dus licht negatief (-).</p>	<p>Minimale en maximale variant: Meer recreatief gebruik betekent meer overlast, dus licht negatief (-).</p>	<p>Minimale variant: Geen relevante wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Bij maximale invulling zal de verkeers- en parkeerdruk op woongebied aanzienlijk toenemen, en ook zal er meer sprake zijn van geluidsoverlast en verminderde privacy, dus negatief (- -).</p>
Legakker-eigenaren	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Het bieden van ruimere bouwmogelijkheden is ten principale zeer positief voor de legakkereigenaren, maar kan ook leiden tot meer overlast, dus positief (++).</p>	<p>Minimale en maximale variant: Het bieden van ruimere bouwmogelijkheden is ten principale zeer positief voor de legakkereigenaren, maar kan ook leiden tot meer overlast, dus positief (++).</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: De toename van activiteiten op de zandeilanden heeft negatief effect op de beleving van een deel van de legakkereigenaren, dus licht negatief (-).</p>
Recreatie-onder-nemers	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p>	<p>Minimale en maximale variant: Toename van bebouwing van de legakkers voegt naar verwachting beperkt toe aan het recreatieve ondernemerschap en vermindert de</p>	<p>Minimale variant: Seizoensverlenging en meer kleinschalige horeca bieden perspectief voor een betere business case, dus positief (++).</p>

Belanghebbende	Deelgebieden A en C	Deelgebied B	Deelgebied D
	<p>Maximale variant: Toename van bebouwing van de legakkers voegt naar verwachting beperkt toe aan het recreatieve ondernemerschap en vermindert de beleving van de legakkerstructuur bij andere recreanten, dus neutraal (0).</p>	<p>beleving van de legakkerstructuur bij andere recreanten, dus neutraal (0).</p>	<p>Maximale variant: Er worden ruime mogelijkheden geboden voor ondernemerschap, dus zeer positief (+++).</p>
<p>Overige ondernemers</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Te verwachten is dat er meer uitgaven worden gedaan in winkels, supermarkten e.d., dus licht positief (+).</p>	<p>Minimale en maximale variant: Te verwachten is dat er meer uitgaven worden gedaan in winkels, supermarkten e.d., dus licht positief (+).</p>	<p>Minimale variant: Door seizoensverlenging worden er meer uitgaven gedaan in verlengde periode, dus licht positief (+).</p> <p>Maximale variant: De toename van recreatieve activiteiten valt grotendeels toe aan de recreatie-ondernemers, maar ook aan de overige ondernemers die diensten verlenen aan recreatieondernemers (schoonmaak, ict, etc.), dus licht positief (+).</p>
<p>Bezitters van bungalows in Winkeloord</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Geen relevante wijzigingen vanwege de afstand, dus neutraal (0).</p>	<p>Minimale en maximale variant: Geen relevante wijzigingen vanwege de afstand, dus neutraal (0).</p>	<p>Minimale variant: Seizoensverlenging betekent extra recreanten en enige extra overlast, daar staat toename aan horeca-aanbod tegenover. Al met al neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Het karakter en de druk op het deelgebied nemen toe, hetgeen negatief is voor deze groep (- -).</p>
<p>Watersporters (zeilers, kanoërs / roeiers, duikers en fun-recreanten)</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus voor alle watersporters neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: De beleving van de legakkers neemt met meer bebouwing af voor kanoërs/roeiers, dus negatief (- -). Voor de overige watersporters neutraal (0).</p>	<p>Minimale en maximale variant: De beleving van de legakkers neemt met meer bebouwing af voor kanoërs/roeiers, dus negatief (- -). Voor de overige watersporters neutraal (0).</p>	<p>Minimale variant: Voor fun-recreanten zijn seizoensverlenging en meer aanbod kleinschalige horeca positief (++) en voor de andere watersporters licht positief (+).</p> <p>Maximale variant: Toename van activiteiten is negatief voor zeilers, kanoërs/roeiers en duikers, maar zij profiteren van een ruimer aanbod van voorzieningen. Voor de fun-recreanten positieve effecten. Al met al positief (++).</p>
<p>Sportvissers</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Toename aan bebouwing op de legakkers heeft geen effect op de visstand, maar de rustieke beleving van sportvissers wordt licht aangetast, dus licht negatief (-).</p>	<p>Minimale en maximale variant: Toename aan bebouwing op de legakkers heeft geen effect op de visstand, maar de rustieke beleving van sportvissers wordt licht aangetast, dus licht negatief (-).</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Een sterke toename van activiteiten op de zandeilanden is zeer negatief voor de sportvisserij (- - -).</p>
<p>Strandgasten</p>	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: Verruiming van de recreatiemogelijkheden op de legakkers hebben geen effect op de strandgasten op zandeilanden 4 en</p>	<p>Minimale en maximale variant: Verruiming van de recreatiemogelijkheden op de legakkers hebben geen effect op de strandgasten op zandeilanden 4 en 5, dus neutraal (0).</p>	<p>Minimale variant: Seizoensverlenging heeft geen relatie met het strandseizoen. Er is beperkt meer aanbod aan horeca e.d. Al met al licht positief (+).</p> <p>Maximale variant: Er komen aanzienlijk meer recreanten naar het gebied, hetgeen de verkeers- rdruk mogelijk (lokaal) verhoogt, dus</p>

Belanghebbende	Deelgebieden A en C	Deelgebied B	Deelgebied D
	5, dus neutraal (0).		negatief (- -).
Natuur- liefhebbers	<p>Minimale variant: Geen wijzigingen t.o.v. referentie, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: De toename van bebouwing en gebruik leiden tot negatieve effecten op natuurwaarden en natuurbeleving, dus negatief (- -).</p>	<p>Minimale en maximale variant: De toename van bebouwing en gebruik leiden tot negatieve effecten op natuurwaarden en natuurbeleving, dus negatief (- -).</p>	<p>Minimale variant: Lichte toevoegingen in een voor natuur weinig interessant deelgebied, dus neutraal (0).</p> <p>Maximale variant: De toename van activiteiten heeft beperkt negatief effect op de natuurbeleving, met name als er geluidsoverlast optreedt, dus licht negatief (-).</p>

Tabel 28 Effectbeoordeling belanghebbenden

Instandhouding legakkers

Deelgebieden A, B en C

Te verwachten is dat die legakkers, waar mogelijkheden zijn voor bouwen, door de betreffende eigenaren beschoeid worden. Dit is de verwachting die in diverse sessies van de gemeente met stakeholders is uitgesproken. Dat ziet de gemeente ook in de plas gebeuren: de eilandjes waar gebouwtjes staan en voor recreatie worden benut liggen er 'beter' bij dan waar dat niet gebeurt.

Ten opzichte van de referentie zijn er bij de minimale varianten bij A en C gelijke bouw mogelijkheden, dus zijn de minimale varianten neutraal beoordeeld (0).

Bij de maximale varianten en bij de minimale variant in deelgebied B worden meer en ruimere mogelijkheden geboden om te bouwen op de legakkers. De betreffende eigenaren zullen naar verwachting beschoeiing aanbrengen dan wel onderhouden, hetgeen licht positief is voor de instandhouding van de legakkers (+).

Deelgebied D

De instandhouding van de legakkers is gebaat bij hogere inkomsten door recreatieve mogelijkheden, omdat dit ook middelen genereert voor instandhouding van niet private legakkers.

Bij de minimale variant worden nihil extra inkomsten gegenereerd, dus heeft de minimale variant een neutraal effect (0) op de instandhouding van de legakkers.

Bij de maximale variant worden extra inkomsten gegenereerd. In paragraaf 11.3 staat een onderbouwing dat deze extra inkomsten ook bijdragen aan legakkeronderhoud van publieke legakkers. Dit is op zich positief voor de instandhouding van de legakkers. Maar omdat nog slechts 5% van de legakkers in publieke handen zijn, is dit licht positief gewaardeerd (+).

Waterverkeer/vaarbewegingen

Deelgebieden A, B en C

Bij de minimale varianten bij A en C zal er naar verwachting geen toename zijn van verkeer op het water. Dit is neutraal beoordeeld (0).

Bij de maximale varianten en bij de minimale variant bij B zal er meer gebruik worden gemaakt van de legakkers. Voor een deel betreft dit echter verlenging van het verblijf (overnachten i.p.v. een dagbezoek), hetgeen niet per definitie hoeft te leiden tot extra vaarbewegingen. De verwachting is dat met het meer gebruiken van de legakkers er slechts beperkt extra vaarbewegingen zullen ontstaan, hetgeen licht negatief is gewaardeerd (-).

Deelgebied D

Bij de minimale variant is naar verwachting geen sprake van toename van vaarbewegingen. De minimale variant is neutraal beoordeeld (0).

Bij de maximale variant worden vele activiteiten ontplooid. Alhoewel de hoofdmoot van de activiteiten op land zal plaatsvinden, zal dit toch tot een aanzienlijke toename van vaarverkeer gaan leiden. Gezien de omvang van de Noorderplas zal dit naar verwachting geen problemen opleveren. Hooguit kan de wachttijd bij de brug toe gaan nemen. De maximale variant is al met al licht negatief beoordeeld (-).

10.4 Mitigatie en compensatie

Met name bij de maximale varianten is de aanbeveling dat de gemeente een zorgvuldig plan uitwerkt, hoe zij de intensievere benutting van de zandeilanden strikt aanstuurt. Er dient uit te blijken dat er geen onacceptabele uitstraling door ontstaat naar de omwonenden van de plas. Zo dient helder te zijn aan welke eisen eventuele evenementen dienen te voldoen.

Een belangrijk aspect, ook richting keuze van het voorkeursalternatief, is hoe de gemeente wil omgaan met gebiedsprofielen. De kwaliteit van de plassen is dat er, naast levendigheid, ook rustige gebieden zijn. Dit wordt vanuit stakeholders in diverse sessies aangedragen. In de invulling van de zandeilanden is hier al deels invulling aan gegeven en de keuze voor een deelgebied C geeft dit in wezen ook aan.

Het Recreatieschap heeft momenteel weinig middelen voor beheer en onderhoud. Door beter beheer en onderhoud, zoals snoeien en herinrichten, kan het zicht ruimer en aantrekkelijker worden als ondernemers verantwoordelijkheid krijgen.

Voor mitigerende maatregelen in relatie tot parkeren, zie paragraaf 9.4.

10.5 Leemten in kennis

De gebruiksfuncties en het patroon van gebruik op en rond de Vinkeveense Plassen zijn goed bekend. Er zijn geen leemten in kennis die aan vaststelling van het bestemmingsplan in de weg staan.

11 ECONOMIE

11.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat;
- Aansluiting op de behoefte;
- Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden.

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 29.

Economie	Wijze beoordelen
Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat	In hoeverre de varianten voor het bestemmingsplan ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor economische verdiensten, zal worden bepaald aan de hand van de omvang van procedurele obstakels; hoe kleiner, des te beter.
Aansluiting op de behoefte	Door bureau BRVT is een analyse gemaakt van het recreatieve aanbod en de mogelijke behoefte van de gebruiker. Hoe beter het aanbod aansluit op de verwachte behoefte, des te meer kans op een financieel gezonde bedrijfsvoering voor alle ondernemingen. Met expert judgement is beoordeeld in hoeverre de varianten aansluiten op de mogelijke behoefte en dus – in het verlengde daarvan – een gezonde exploitatie. Hierbij geldt niet alleen dat ontwikkeling zorgt voor meerwaarde in het gebied, ook een rustig gebied kan een meerwaarde hebben voor bepaalde doelgroepen.
Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden	Voor het behoud van de legakkerstructuren en andere kwaliteiten in het plangebied is het cruciaal dat er een financieel-economisch gezond verdienmodel ontstaat, om de kosten van beheer en onderhoud (deels) mee te kunnen dekken, of kosten te verminderen. Eén van de factoren daarin is dat het gebied aantrekkelijker wordt om te recreëren, waarop volgend de omvang van bestedingen in het gebied kan toenemen. Op grond van algemene kentallen van bestedingen van recreanten/toeristen en de ruimte die de varianten bieden voor facilitering van bepaalde vormen van recreatie/toerisme, wordt een inschatting gegeven van de toename aan bestedingen.

Tabel 29: Beoordelingscriteria voor het aspect economie.

11.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat

De ontwikkelingsmogelijkheden en het investeringsklimaat in de gemeente De Ronde Venen en specifiek in het plangebied zijn niet wezenlijk anders dan in veel andere gemeenten. Een ondernemer zal zorg moeten dragen voor de juiste financiering (business case) en zo nodig vergunningen moeten organiseren voor het ontplooiën van voorgenomen ontwikkelingen.

Aansluiting op de behoefte

Het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (BRVT) heeft in 2015 als voorbereiding op het nieuwe bestemmingsplan de potentiële vraag en aanbod geanalyseerd (BRVT, 12 oktober 2015: *Vraaggerichte ontwikkeling vrijetijdseconomie Vinkeveense Plassen*).

BRVT benadert de kansen vanuit de potentie van recreatievraag, middels een onderverdeling in leefstijlen. BRVT constateert dat de leefstijlen groen, paars en in minder mate ook rood voldoende aanwezig zijn. Daarnaast ziet zij vooral mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van aanbod in de

categorieën geel, aqua en in mindere mate ook blauw en lime. Of dit daadwerkelijk gebeurt is aan de markt.

Leefstijl	Verblijfsrecreatie	Horeca (plassen)	Horeca (zandeilanden)	Watersport (plassen)	Watersport (zandeiland)
Rood	Voldoende	In evenwicht	Onvoldoende	Voldoende	In evenwicht
Geel	Onvoldoende	Onvoldoende	Onvoldoende	Onvoldoende	In evenwicht
Lime	Onvoldoende	In evenwicht	Voldoende	Onvoldoende	Voldoende
Groen	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende
Aqua	In evenwicht	Onvoldoende	Onvoldoende	Onvoldoende	Onvoldoende
Blauw	Onvoldoende	Voldoende	Onvoldoende	Voldoende	In evenwicht
Paars	Voldoende	Voldoende	Voldoende	In evenwicht	In evenwicht

Uitbundig geel	Dit zijn echte levensgenieters. Ze houden van samen met anderen actief en sportief recreëren. Ze zoeken graag de gezellige drukte op, recreëren is lekker eten en drinken, genieten en leuke dingen doen.
Gezellig lime	Recreëren is lekker vrij zijn, tot rust komen en ontspannen. Ze zijn gericht op het eigen gezin en de directe leefomgeving. Het gemiddeld inkomen ligt wat lager en ze zijn prijsgevoelig. Een braderie of rommelmarkt is gezellig, je komt er altijd wel iemand tegen.
Rustig groen	Dit zijn rustige recreanten. Ze hebben geen grote wensen, houden van privacy en rust. Ze willen de drukte vermijden en gaan daarom dus niet graag naar evenementen en grote attracties. In de eigen omgeving is genoeg moois te zien en te ontdekken, je hoeft er niet ver voor te reizen. Doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg.
Ingetogen aqua	Dit zijn rustige, geïnteresseerde recreanten. Ze zijn op zoek naar het verhaal van de regio en streek. Duurzaamheid spreekt hen sterk aan. Ze zoeken inspirerende activiteiten, vooral gericht op natuur en cultuur(historie). Ze gaan vaak actief en samen met partner op stap.
Ondernemend paars	Deze leefstijl laten zich graag verrassen en inspireren. Nieuwe dingen zien, ontdekken en beleven. Het gewone is vaak niet goed genoeg, op zoek naar een bijzondere ervaring. Cultuur, activiteit en sportiviteit, maar ook ontspannen in de sauna.
Stijlvol en luxe blauw	Zelfverzekerde recreanten die vinden dat ze in hun vrijetijd wel wat luxe en stijlvolle ontspanning verdienen. Zakelijk en intelligent. Houden van stijl en klasse, meer gericht op exclusievere vormen van recreatie. Recreëren is ontspanning en afstand nemen van de dynamiek van alledag. Actief sporten en aandacht besteden aan het sociale netwerk (ons soort mensen).
Creatief en inspirerend rood	Deze leefstijl is creatief, op zoek naar uitdagingen en inspirerende ervaringen. Ze bewegen zich graag buiten de gebaande paden. Recreatie betekent naast sportiviteit en ontspanning ook het zoeken naar vernieuwende stromingen, moderne kunst en andere culturen.

Figuur 45 Uitkomsten BRVT-analyse aanbod versus vraag

Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud

Het Toekomstplan Vinkeveense Plassen (2015) ligt aan de basis van de afspraken over de liquidatie van het recreatieschap Vinkeveense plassen en de toetreding tot het recreatieschap Stichtse Groenlanden. Hierin is een overzicht voor de duurzame exploitatie, beheer en onderhoud van het gebied opgenomen. Dit overzicht gaat enerzijds uit van besparingen en optimalisaties en anderzijds van het verhogen van de verdien capaciteit op met name de zandeilanden. In deze langjarige raming is uitgegaan van een behoudende raming van € 150.0000 extra inkomsten. Bij de effectbeoordeling wordt het Toekomstplan als realistisch perspectief gebruikt.

11.3 Beoordeling

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat	0	0	0	0	0	0	0	+++
Aansluiting op de behoefte	0	++	+	++	0	++	+	+++
Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden	0	0	0	0	0	0	0	++

Tabel 30: Totale effectscores economie.

Ontwikkelingsmogelijkheden en investeringsklimaat

Deelgebieden A, B en C

De minimale en maximale varianten hebben geen invloed op de procedurele obstakels resp. mogelijkheden voor ontwikkeling en investering. Dus is het effect neutraal (0).

Deelgebied D

Bij de minimale variant zijn er nauwelijks wijzigingen ten opzichte van de situatie in het vigerende bestemmingsplan. Het effect is neutraal (0).

Bij de maximale variant biedt de gemeente aan ondernemers een range aan mogelijkheden om op de zandeilanden activiteiten te ontplooiën. Hiermee is planologisch een belangrijk obstakel weggenomen. Ten aanzien van de vergunningverlening (bouwen, evenementen e.d.) zal de gemeente ook beleid moeten ontwikkelen, om een succes te maken van deze variant. Dit is enigszins geregeld via het bestemmingsplan, in de zin dat een uitvoeringsparagraaf deel uitmaakt van het bestemmingsplan waarin de gemeente aangeeft hoe zij tot uitvoering van de mogelijk gemaakte ontwikkelingen wil komen. Al met al is de maximale variant als zeer positief beoordeeld voor dit criterium (+++).

Aansluiting op de behoefte

Deelgebieden A, B en C

De afgelopen jaren zijn er veel bebouwingen aangebracht op de legakkers, die niet passen binnen het vigerende bestemmingsplan, maar kennelijk wel voldoen aan de behoefte. In deelgebieden A en C trekt de minimale variant de lijn van het vigerende bestemmingsplan door en dit sluit in het geheel niet aan op de behoefte van de legakkergebruikers. Echter, aangezien de gemeente eerst

handhavend op zal treden (zie hoofdstuk 3), is de referentiesituatie anders dan nu het geval, namelijk zonder de buitenplannen gerealiseerde bebouwing. De minimale variant in de deelgebieden A en C komt overeen met de referentiesituatie, dus is deze neutraal voor dit criterium (0). In deelgebied B worden meer mogelijkheden geboden dan in de referentiesituatie, zij het met beperkte omvang, en dit is licht positief gewaardeerd (+).

De maximale varianten bieden voor diverse legakkergebruikers ruimere mogelijkheden dan het vigerende bestemmingsplan (en de referentiesituatie) en in deelgebied B mogen de bebouwingen groter zijn dan bij de minimale variant. De maximale varianten zijn positief gewaardeerd (++).

Deelgebied D

Bij de minimale variant wordt beperkt aanbod vergroot door seizoensverlenging en enkele kleinschalige voorzieningen. Dit beantwoordt beperkt aan de latente behoefte die BRVT signaleert. Dit is licht positief gewaardeerd (+).

De maximale variant biedt ruime mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen. Verwacht mag worden dat de recreatieondernemers die hier gebruik van maken optimaal gaan ontwikkelen, goed inspeland op de vraag. Mogelijk kan gebieds-branding bijdragen aan een passend aanbod. Dit hoeft niet per definitie te betekenen dat alle geboden planologische ruimte benut zal worden. Al met al is deze variant zeer positief gewaardeerd (+++).

Verdienmodel: minder uitgaven voor de overheid t.b.v. beheer en onderhoud legakkers en zandeilanden

Deelgebieden A, B en C

Het verdienmodel ziet met name op de beheersing van onderhoud en beheer van de zandeilanden. Slechts een beperkt deel van de legakkers is nog publiek eigendom. De varianten worden dus neutraal beoordeeld (0).

Deelgebied D

De minimale variant levert de gemeente zeer beperkte extra financiële middelen op ten behoeve van het onderhoud en beheer. Dit is neutraal beoordeeld (0).

Bij de maximale variant bestaat er een grote kans op extra revenuen voor de overheid (of lagere kosten doordat ondernemers lasten overnemen). In het rapport *Vraaggerichte ontwikkeling vrijetijdseconomie Vinkeveense Plassen* (BRVT, 12 oktober 2015) staat een voorzichtige verkenning welke inkomsten bij een bepaalde invulling kunnen opleveren. De invulling bestaat uit 30 units op de zandeilanden, groepsaccommodatie, een restaurant en een aquapark. Bij deze invulling genereert de gemeente (of een recreatieschap, afhankelijk van hoe dit wordt geregeld) jaarlijks €92.500 aan extra revenuen, die afkomstig zijn van concessies, erfpacht e.d. en van extra toeristenbelasting. In de maximale variant zoals die is voorgesteld in paragraaf 4.2.4 zijn aanzienlijk meer voorzieningen opgenomen dan destijds in het BRVT-rapport. Er zijn ten opzichte van het BRVT-rapport substantiële extra activiteiten voorzien op de volgende eilanden:

- Eiland 1: evenementen, festival.
- Eiland 2: keuze uit ondernemend paars-activiteiten.
- Eilanden 6 en 7: private dining restaurant.
- Eiland 8: evenementen, (dag)camping.
- Eiland 9: kavels verkopen, vakantiebungalows + verblijfsrecreatie.
- Eilanden 10, 11, 12: diverse kleinschalige voorzieningen.

Indien al deze activiteiten invulling krijgen, conform de maximale variant, dan kunnen de revenuen voor de overheid jaarlijks wellicht 200-300 k€ aan extra inkomsten gaan opleveren. Het is niet reëel om te verwachten dat al deze activiteiten ingevuld kunnen worden, maar het is wel reëel te verwachten dat aan de raming in het Toekomstplan kan worden voldaan. Tegenover deze extra inkomsten staat dat de oeverbeschoeiing door de toename van activiteiten ook meer te lijden heeft, en dus mogelijk sneller herstelwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Al met al is de maximale variant positief gewaardeerd (++).

11.4 Mitigatie en compensatie

Gezien de neutrale tot positieve beoordelingen zijn er geen redenen om mitigerende of compenserende maatregelen toe te passen.

11.5 Leemten in kennis

De beoordeling is deels gebaseerd op kwantitatieve informatie en deels op kwalitatieve wijze. Er zijn geen leemten in kennis over economie die aan de besluitvorming over het bestemmingsplan in de weg staan.

Ten behoeve van de onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is het wenselijk de verdien capaciteit verder te onderzoeken en te kwantificeren. Dit wordt gekoppeld aan de verdere uitvoering van het Toekomstplan.

12 FLANKEREND BELEID

12.1 Werkwijze beoordeling voor de criteria

Voor dit thema worden de volgende criteria gehanteerd:

- Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm die samenhangt met de variant
- Handhaving

De wijze waarop deze criteria zijn beoordeeld is toegelicht in Tabel 31.

Flankerend beleid	Wijze beoordelen
Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm die samenhangt met de variant	Het bestemmingsplan geeft ruimtelijke kaders aan. Een bestemmingsplan kan samengaan met flankerend beleid, oftewel aanvulling met als doel negatieve effecten van dat beleid weg te nemen of te verminderen. Aangegeven zal worden welke vorm van samenwerking gewenst of zelfs nodig is om een bepaalde variant succesvol te laten zijn. Hierbij gaan we ook in op de menskracht/inspanning die geleverd zal moeten worden vanuit de gemeente. Te denken valt aan flankerend beleid op het gebied van riolering, afval en beeldkwaliteit.
Handhaving	Het is niet zinvol een uitwerking voor te staan, zonder dat dit uitvoerbaar en handhaafbaar is. Dan is het nieuwe bestemmingsplan een 'dode letter'. Een belangrijke ontwikkeling op de legakkers betreft de bebouwing. De randvoorwaarden die het nieuwe bestemmingsplan zal stellen hangen nauw samen met het beleid dat de gemeente De Ronde Venen in de toekomst wenst te voeren ten aanzien van handhaving. Dit onderwerp is uitgediept in de Position paper legakkers. Het onderwerp handhaving dient nadrukkelijk in de gemeenteraad besproken te worden bij verdere stappen richting nieuw bestemmingsplan Plassengebied. Op grond van de Position paper wordt per variant aangegeven wat het effect op handhaving is, op welke wijze dit al dan niet een plek kan krijgen in het bestemmingsplan en wat de impact is van benodigde handhaving voor de gemeente.

Tabel 31: Beoordelingscriteria voor het aspect flankerend beleid.

12.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm die samenhangt met de variant

De Vinkeveense Plassen zijn decennia beheerd door het Recreatieschap Vinkeveense Plassen. Dit schap is in 1988 onder het regiem van de Wet gemeenschappelijke regelingen opgericht door de gemeenten Abcoude en Vinkeveen (inmiddels opgegaan in de gemeente De Ronde Venen) en door de gemeente Amsterdam. Het recreatieschap had als taak de belangen van de recreatie en de natuur- en landschapsbescherming in het gebied te behartigen. De gemeente Amsterdam trekt zich terug uit het recreatieschap en dit zal worden geliquideerd.

Handhaving

De gemeente heeft een bestemmingsplan voor het Plassengebied. Dit plan geeft onder andere weer waar bebouwing aanwezig mag zijn. Uit een vergelijking van de actuele situatie (luchtfoto) met de situatie conform vigerend bestemmingsplan blijkt dat ruim 2 hectare (21.992 m²) extra bebouwing is gerealiseerd op de legakkers. Dit betekent dat ruim de helft van de bebouwing op de legakkers niet planologisch is verankerd in het huidige bestemmingsplan (zie ook paragraaf 3.1.2). Dit betreft totaal

1546 gebouwen (zie Tabel 32). Uitgangspunt van dit MER is dat de planologisch niet toegestane bebouwingen zullen verdwijnen (zie paragraaf 3.1.2).

	Oppervlakte (m ²)	Aantal gebouwen
Bestemmingsplan, bestaande bebouwing	9398	148
Kartering, toegestaan conform bestemmingsplan	11279	506
Kartering, niet toegestaan volgens bestemmingsplan	21992	1546
Totaal	42669	2200

Tabel 32 Overzicht bebouwing legakkers en status

De handhaving door de gemeente De Ronde Venen ligt vast in het *Integraal Handhavingsbeleid De Ronde Venen 2016-2018* (Gemeente De Ronde Venen, 4 november 2015). Dit geeft in grote lijnen de visie, prioriteiten en strategie van de gemeente. Uit het *Handhavingsuitvoeringsprogramma 2016* (Gemeente De Ronde Venen, 4 november 2015) blijkt hoe de gemeente de problematiek van illegale bouw op de legakkers wil aanpakken. Op basis van de regels uit het oude bestemmingsplan Buitengebied geldt dat op de legakkers in principe niets mag worden gebouwd. Uit de handhavingsverzoeken blijkt dat er in de aanloop naar de herziening van het bestemmingsplan al intensiever wordt gebouwd (en dit blijkt ook uit de uitgevoerde exercitie op grond van luchtfoto's, zie Tabel 32).

Om te voorkomen dat er verdere bouwwerkzaamheden plaatsvinden op de legakkers zal geïnvesteerd worden in toezicht hierop:

- Bouwstop in die gevallen waar het bouwwerk nog niet gereed is
- Wraken in die gevallen waar het bouwwerk wel gereed is.

De ervaring heeft de afgelopen periode geleerd dat de meeste activiteiten in het weekend worden uitgevoerd. Daarom zal toezicht het zwaartepunt van de handhaving in het weekend moeten krijgen. Op 31 augustus 2015 heeft de gemeente De Ronde Venen alle eigenaren van legakkers aangeschreven om hen te wijzen op het feit dat de gemeente handhavend zal optreden op de bovenbeschreven wijze.

12.3 Beoordeling

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C		Deelgebied D	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm die samenhangt met de variant	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Handhaving	0	-	-	-	-	-	0	0

Tabel 33: Totale effectscores flankerend beleid.

Beschouwing over flankerend beleid en voorkeur-samenwerkingsvorm die samenhangt met de variant

In juli 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de (voorbereiding van de) toetreding tot het Recreatieschap Stichtse Groenlanden. De uitvoering van het Toekomstplan Vinkeveense plassen is de basis voor de afspraken rond deze toetreding. Hiermee is onderhoud en beheer voor de langere termijn geborgd.

Handhaving

Deelgebied A

Dankzij de handhavingsactie van de gemeente (zie paragraaf 3.1.2) is een beperkt gedeelte van deelgebied A op orde gebracht met het vigerende bestemmingsplan, omdat het overgrote deel conform het vigerende bestemmingsplan is opgericht. Uitgangspunt is dat de gemeente de eigenaren met succes de illegale bebouwing heeft laten verwijderen.

In de minimale variant is sprake van bebouwing conform het huidige bestemmingsplan. De verwachting is dat deze situatie met nihil inspanning gehandhaafd kan blijven. De minimale variant is neutraal beoordeeld (0). Bij de maximale variant is een belangrijke wijziging dat er opschaling mogelijk is van caravans naar bungalows en tot maximaal 25% van de legakker. Dit controleren vergt een beperkte inspanning van de gemeente, hetgeen licht negatief is beoordeeld (-).

Deelgebied B

Zoals de kaart in bijlage C aangeeft, zijn vrijwel alle bouwwerken in deelgebied B buiten het vigerende bestemmingsplan gebouwd (alleen enkele bouwwerken langs de Botholse dijk zijn conform bestemmingsplan). Dit betekent dat de gemeente middels handhaving vrijwel alle bouwwerken in deelgebied B laat verwijderen door de eigenaren. Dit is de referentiesituatie.

Vanuit deze startsituatie gaat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan nieuwe bebouwing toelaten in deelgebied B, conform eisen zoals in de minimale resp. maximale variant. Het zorgdragen voor bouw conform dit nieuwe bestemmingsplan zal in beide varianten een beperkte inspanning vergen van de gemeentelijke handhavers. Dit is licht negatief beoordeeld (-) voor beide varianten.

Deelgebied C

In deelgebied staat nu vrijwel alle illegale bebouwing op de legakkers nabij Botshol. De gemeente laat deze verwijderen. Dit is de referentiesituatie.

Vervolgens bevriest de gemeente de bebouwing op basis van de nulmeting op de ijkdatum (minimale variant) en maakt zij bebouwing mogelijk met een bepaalde maatvoering op iedere legakker (maximale variant). Bij de minimale variant is een beperkt handhavingsinspanning nodig om te controleren dat de bebouwing daadwerkelijk conform de nulmeting wordt gerealiseerd, hetgeen licht negatief is beoordeeld (-). Voor de maximale variant moet de gemeente zorgdragen voor bouw conform dit nieuwe bestemmingsplan en dit zal ook een beperkte inspanning vergen van de gemeentelijke handhavers. De maximale variant is licht negatief beoordeeld (-).

Zandeilanden

Bij de zandeilanden komen er beperkte activiteiten bij in de minimale variant ten opzichte van de referentiesituatie. Eventuele handhavingsinspanningen door de gemeente zullen op hetzelfde peil blijven als nu al het geval is, dus scoort de minimale variant neutraal (0).

Bij de maximale variant biedt de gemeente een ruime toename van benuttingsmogelijkheden. Hiervoor zijn ook vergunningen vereist, zoals omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen e.d. Hiervoor kan de gemeente leges heffen en de handhavingskosten die zij gaat maken afdekken. Verondersteld wordt dat dit afdoende is om handhaving van de vergunningen te dekken. Dus ook de maximale variant scoort neutraal (0).

12.4 Mitigatie en compensatie

Naast het MER-traject werkt de gemeente ook aan een “aanpak bestaande situatie Vinkeveense plassen”. Deze aanpak richt zich op de situatie ná vaststelling van het bestemmingsplan. Uitgangspunt is dat de feitelijke situatie en de planologische situatie weer met elkaar overeen moeten gaan komen.

Om dit te bereiken wordt een plan gemaakt, dat zich niet alleen richt op juridische instrumenten. De bewustwording bij gebruikers dat we gezamenlijk moeten gaan zorgen voor de plassen is stap één. Vervolgens bekijken we wie wat bij kan dragen om er voor te zorgen dat we aan het bestemmingsplan gaan voldoen. Handhaving is het sluitstuk van deze aanpak.

12.5 Leemten in kennis

In dit hoofdstuk zijn verschillende vormen van flankerend beleid aan bod gekomen. Handhaving dient beschouwd te worden als sluitstuk, maar is wel belangrijk voor het daadwerkelijk realiseren van het bestemmingsplan. Een leemte in kennis is in hoeverre de gemeente De Ronde Venen hier duurzaam invulling aan geeft. In het bestemmingsplan kan hier in het kader van uitvoerbaarheid aandacht aan worden besteed.

Al met al is uitgangspunt in dit MER dat de varianten zo worden uitgevoerd als aangegeven, en is er dus geen leemte in kennis die aan besluitvorming over het bestemmingsplan in de weg staat.

13 GEVOELIGHEIDSANALYSE

13.1 Inleiding

Zoals eerder in dit MER is aangegeven, is op een groot deel van de legakkers bebouwing gerealiseerd die niet in overeenstemming is met het vigerende bestemmingsplan. Het vigerende bestemmingsplan is in dit MER gehanteerd als referentiesituatie. Het is interessant om te beschouwen hoe effecten van varianten anders zouden uitpakken, als de huidige situatie zou zijn genomen als referentie. Een dergelijke beschouwing is in dit hoofdstuk beknopt en kwalitatief (expert judgement) opgenomen, wel voor de thema's water, natuur en landschap. Aangezien dit alleen relevant is voor de legakkers, is alleen daar naar gekeken.

Het hoofdstuk eindigt met een oordeel of deze beoordeling ten opzichte van een andere referentie tot andere effecten leidt tot een andere conclusie of niet.

13.2 Water

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Oppervlaktewatersysteem	0 = 0	- > 0	- > 0	- > 0	0 = 0	- > 0
Oppervlaktewaterkwaliteit: ecologische toestand	0 = 0	- > 0	- > 0	- - > -	0 = 0	- - > -
Oppervlaktewaterkwaliteit: chemische toestand	0 = 0	- > 0	- > 0	- > 0	0 = 0	- > 0

Tabel 34 Beoordeling varianten bij referentie vigerend bestemmingsplan (links) en bij referentie huidige situatie (rechts)

Oppervlaktewatersysteem

Toenemende bebouwing en bijbehorende hei-/funderingsactiviteiten in de venige ondergrond kunnen de waterdoorlatendheid van de ondergrond aantasten. Dit kan leiden tot een toename in wegzijging en dus aantasting van het oppervlaktewatersysteem. Bij een 'referentie huidige situatie' is een groot deel van de bebouwingmogelijkheden, die de minimale variant bij B en de maximale varianten bij A, B en C gaan bieden, al benut. Het nieuwe bestemmingsplan kan nieuwe bebouwing reguleren en eisen dat er niet geheid wordt. De licht negatieve scores zullen dan alle neutraal worden.

Oppervlaktewaterkwaliteit: ecologische toestand

Net als bij het criterium oppervlaktewatersysteem, is het vertrekpunt dat er al de nodige lozingen naar oppervlaktewater plaatsvinden. Daarnaast is het vertrekpunt ten aanzien van natuurvriendelijke oevers bij een 'referentie huidige situatie' ongunstiger, want er liggen meer oevers 'in de beschoeiing'. De minimale variant bij B en de maximale varianten bij A, B en C voegen nauwelijks extra lozingen toe en maar beperkt extra beschoeiingen, bovenop wat nu beschoeid is. De scores worden minder negatief.

Oppervlaktewaterkwaliteit: chemische toestand

Hetzelfde als hierboven over lozingen, kan ook gesteld worden voor het criterium chemische toestand. Dus ook hier is het vertrekpunt van de 'referentie huidige situatie' ongunstiger dan de 'referentie vigerend bestemmingsplan'. De scores worden minder negatief.

13.3 Natuur

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Wezenlijke kenmerken NNN	- = 0	- = -	- > 0	- > -	0 = 0	- > -
Soorten die zijn beschermd d.m.v. Wet natuurbescherming	- = -	- > -	- > 0	- > -	0 = 0	- > -

Tabel 35 Beoordeling varianten bij referentie vigerend bestemmingsplan (links) en bij referentie huidige situatie (rechts)

Natura 2000

Voor de Passende Beoordeling geldt dat de huidige situatie als basis wordt genomen, conform de systematiek van de Wet natuurbescherming. Een beschouwing tussen vigerend bestemmingsplan en huidige situatie is voor dit criterium niet relevant.

NNN

In de huidige situatie is met name in de deelgebieden B en C sprake van meer bebouwing dan het vigerende bestemmingsplan toestaat. Zoals eerder in dit MER aangegeven gaat dit ten koste van natuurkwaliteiten, deels doordat er meer harde begrenzing is tussen land en water (beschoeiing) en deels door de extra verstoring die het gebruik van de legakkers met zich brengt. De negatieve effecten van de verschillende varianten zouden bij 'referentie huidige situatie' minder negatief zijn.

Beschermde soorten

Hetzelfde als hierboven over NNN, kan ook gesteld worden voor het criterium beschermde soorten. Dus ook hier is het vertrekpunt van de 'referentie huidige situatie' ongunstiger dan de 'referentie vigerend bestemmingsplan'. De scores worden minder negatief.

13.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Criterium	Deelgebied A		Deelgebied B		Deelgebied C	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit	0 = 0	- = 0	++ > +	+ = 0	0 = 0	+ > 0
Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid	0 = 0	0 = 0	+ > 0	+ > 0	0 = 0	+ > 0
Archeologische waarden	0 = 0	0 = 0	- > -	- > -	0 = 0	- > -

Tabel 36 Beoordeling varianten bij referentie vigerend bestemmingsplan (links) en bij referentie huidige situatie (rechts)

Ruimtelijke kwaliteit, beeldkwaliteit

In deelgebieden B en C is meer bebouwing aanwezig dan vigerend is toegestaan. Het ruimtelijk beeld is aangetast en daarnaast is er meer onderhoud gepleegd aan de legakkers, hetgeen gunstig is voor ruimtelijke kwaliteit. Al met worden de beoordelingen van de varianten minder positief dan bij de referentie vigerend bestemmingsplan, omdat de omstandigheden voor ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit grosso modo beter zijn bij referentie huidige situatie.

Landschap, cultuurhistorische elementen, beleefbaarheid

Hetzelfde als hierboven over ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit, kan ook gesteld worden voor het criterium landschap, cultuurhistorie en beleefbaarheid. Dus ook hier is het vertrekpunt van de 'referentie huidige situatie' gunstiger dan de 'referentie vigerend bestemmingsplan'. De scores worden minder positief.

Archeologische waarden

Aangezien er in deelgebieden B en C al gebouwd is, in de huidige situatie, verandert de negatieve score voor mogelijke effecten op archeologische waarden van negatief in licht negatief. Neutrale scores blijven neutraal.

BIJLAGE A ADVIEZEN EN ZIENSWIJZEN

Advies Commissie voor m.e.r.	Wijze van verwerking	Locatie
De beschrijving van de kernkwaliteiten van het plasseengebied ten aanzien van cultuurhistorie en landschap, waarbij ook de uniciteit van dit gebied ten opzichte van andere plasseengebieden wordt betrokken.	Verwerkt.	Hfst 2
Duiding van de doelen en de huidige toestand van het KRW-waterlichaam, met de mogelijkheden om deze te beïnvloeden door de ontwikkeling van legakkers en waterrecreatie.	Verwerkt.	Hst 6
De potenties van het gebied voor de ontwikkeling van het NNN in het algemeen en het Natura 2000-gebied Botschol in het bijzonder. Duiding van de rol die de legakkers, verschillende mogelijkheden van beschoeiing en, bijvoorbeeld, zonering van de plassen kunnen vervullen in het verzilveren van deze potenties.	Verwerkt, met de nuancering dat voor de NNN overeenkomstig de PRV is uitgegaan van actuele waarden.	Hst 7
De beschrijving van de kwetsbaarheid van het bestaande gebied en de identificatie van (met het oog op luwtes, bijzondere oevermilieus (KRW) en voorkomen van afslag) strategisch te behouden legakkers en zandeilanden.	Verwerkt	2.5.1
De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.	Verwerkt	Samenvatting
De uitwerking van het plan tot nu toe (Notitie R&D) is om duurzaam te investeren in het behoud van de karakteristieke legakkers en zandeilanden door planologische ruimte te bieden aan recreatieve ontwikkelingen in het plangebied. Dit roept de vraag op wat het achterliggende doel is. Om dit doel en de bijbehorende kernkwaliteiten meer expliciet te maken, adviseert de Commissie om een integrale visie op de ontwikkeling van het plasseengebied voor verblijfsrecreatie, natuur, landschap en water op te stellen. Geef hierin aan in hoeverre de kwaliteiten van de Vinkeveense Plassen zich onderscheiden van andere plasseengebieden. Ga bovendien in op de rol die het plasseengebied in groter verband (zoals het NNN) speelt: in hoeverre is sprake van een op zichzelf staand systeem dan wel van interactie met de omgeving? De Commissie adviseert om vanuit deze visie de doelen en ambities op te stellen die voor de komende tien jaar voor dit bestemmingsplan gelden. Deze kunnen vervolgens uitgewerkt worden in zo kwantitatief mogelijke criteria die als toetsingskader voor de beoordeling van de effecten van het voornemen en de alternatieven kunnen dienen. In de Toekomstvisie Legakkers wordt al een aanzet gegeven tot een integrale visie, zij het dat deze de legakkers als uitgangspunt kiest en niet het plasseengebied als geheel.	Verwerkt, met de nuancering dat dit is gedaan door bestaande visies in hun samenhang te beschrijven	Hst 2, 7
[...] Voor natuur zijn bestaande kwaliteiten zoals het voorkomen van krooneend en kwabaal benoemd, maar komen de potenties en natuuropgaven in groter verband (NNN, Natura 2000) nog weinig aan de orde. Dit wordt mogelijk mede in de hand gewerkt doordat er in het gebied geen natuurbeheerder actief is. Het projectgebied valt bijna helemaal binnen het NNN en vormt bovendien een belangrijke schakel tussen omringende natuurgebieden en het grote moeraseduct Geuzensloot. Analyseer deze potenties en opgaven daarom alsnog en vertaal deze in ontwikkelingsmogelijkheden.	Verwerkt.	Hst 2, 7
Breng daarnaast in beeld of de gevolgen van de Europese KRW-doelen, alsmede de mogelijkheden deze dichterbij te brengen, kunnen worden aangevuld ten opzichte van de Toekomstvisie. Geef aan op welke wijze verdere bewoning en waterrecreatie de waterkwaliteit hier beïnvloedt en hoeveel het waterlichaam aan kan.	Verwerkt.	Hst 6
De beleidsmogelijkheden in het bestemmingsplan worden deels bepaald door de bovenlokale context, zoals provinciaal en landelijk beleid en regelgeving en de ontwikkelingen daarin. De Notitie R&D geeft een overzicht van de relevante kaders. Benoem de eisen en randvoorwaarden	Uitgebreide omschrijving opgenomen in notitie R&D. Daarnaast zijn concrete criteria en kansen benoemd.	Hfst 2

voor het voornemen die daaruit voortkomen.

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het bestemmingsplan Vinkeveense Plassen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij, naast de beleidskaders genoemd in bijlage 4 van de Notitie R&D, in ieder geval in op:

- de aanwijzing en het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Botshol;
- de doelen en toestandsbeoordeling van het KRW-waterlichaam Vinkeveense Plassen;
- de doelen voor het NNN in en rondom de plassen, zoals het Gebiedsplan de Venen, het convenant Groot-Wilnis Vinkeveen, het MJPO- en het EVVV-project, het Natuurbeheerplan Utrecht en Natuurbeleid 2.0;
- de Omgevingswet; deze wet treedt weliswaar naar verwachting pas in 2019 in werking, maar het bestemmingsplan zal dan van rechtswege worden omgezet in het gemeentelijke omgevingsplan. Daarom is het niet onlogisch om daarop tot op zekere hoogte (vooral qua gedachtegoed van de wet) met het bestemmingsplan te anticiperen.

De aangegeven documenten zijn betrokken bij dit MER. Hst 2

Vooruitlopend op het gedachtegoed van de Omgevingswet heeft de gemeente uitgebreid met stakeholders overleg gevoerd en zijn diverse werksessies gehouden. Hieruit is ook de indeling in deelgebieden en zijn de varianten voortgekomen. Gehele MER Hst 4

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het bestemmingsplan. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

Verwerkt. Hst 1.2

Het bestemmingsplan Vinkeveense Plassen gaat het kader vormen voor een aantal nieuwe ontwikkelingen en de legalisering van sommige reeds opgetreden ontwikkelingen. Ga in op deze (veelal) niet m.e.r.-plichtige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover deze onderdelen, al dan niet in cumulatie, aanzienlijke milieugevolgen hebben.

Geef aan welke vormen van dagrecreatie en verblijfsrecreatie wordt gedacht. Maak inzichtelijk wat de omvang en de aard is van het woon- en leefmilieu dat wordt gecreëerd.

Ga ook in op het type pleziervaart waaraan wordt gedacht.

Verwerkt. Hst 4.

Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven hebben bepaald.

Beschrijf in het MER welke uitgangspunten voor de ontwikkeling van het plassenengebied (landschap, natuur, waterlichaam) worden gehanteerd en hoe deze worden vertaald in randvoorwaarden en criteria waarop (recreatieve) ontwikkelingen in het plassenengebied kunnen worden beoordeeld. Geef daarbij aandacht aan de gebiedsspecifieke diversiteit, de ontstaansgeschiedenis van landschappen en cultuurhistorische waarden die in het plassenengebied voorkomen.

De Commissie geeft [...]in overweging om in het MER te onderzoeken wat de kernkwaliteiten van het gebied zijn en op basis daarvan de ontwikkelingsruimte (ook wel milieugebruiksruimte) in de verschillende deelgebieden te bepalen. Deze ontwikkelingsruimte kan vervolgens worden vertaald in randvoorwaarden en criteria voor het toestaan van ontwikkelingen in de deelgebieden. Daarbij kan ook worden gedacht aan het bevorderen van initiatieven die kansen benutten en een meerwaarde voor het gebied hebben. Het verdient bovendien de voorkeur om voor de randvoorwaarden een prioritering aan te brengen.

Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bestemmingsplan binnen de wettelijke en beleidskaders raadt de Commissie aan de ontwikkelingsruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

1. Geef aan wat de kernkwaliteiten van het gebied zijn. Het onderscheid in deelgebieden uit de Notitie R&D kan daardoor wellicht verschuiven. Het is daarentegen vooral van belang om bij de beschrijving van de waarde van de legakkers onderscheid tussen de verschillende legakkers te maken. Breng in beeld welke legakkers van belang zijn om bijvoorbeeld luwte te creëren, voor bijzondere oevermilieus (KRW) en om afslag van andere legakkers te helpen voorkomen. Geef ook aan welke legakkers en legakkereigenschappen (bijvoorbeeld rust, beklimbare

De adviezen van de Commissie m.e.r. zijn (verkort) verwerkt in dit MER. In dit MER is niet gewerkt met milieugebruiksruimte, conform het besluit over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau door de gemeenteraad van de gemeente De Ronde Venen.

oever, luwte) van belang zijn om natuurdoelen te kunnen halen.

2. Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting.
3. Deze ruimte wordt bepaald door de wet- en regelgeving en beleid voor natuur, landschap en geluid en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
4. Breng de feitelijke situatie in beeld én geef aan welke al bestaande activiteiten nog niet planologisch zijn vastgelegd.
5. Geef aan wat de behoefte is aan gewenste ontwikkelingen op het vlak van recreatie en wonen.
6. Geef aan welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting.
7. Wanneer blijkt dat de ontwikkelingsruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen kunnen worden genomen. Als dat niet of onvoldoende mogelijk blijkt, geef dan aan welke prioriteiten of voorwaarden worden gesteld.

De ontwikkelingsruimte is ook van belang voor toekomstige bestemmingsplanuitwerkingen:

nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de voor dit bestemmingsplan reeds in beeld gebrachte ontwikkelingsruimte. Besteed bij het bepalen van de ontwikkelingsruimte in ieder geval aandacht aan:

- ontwikkelingsmogelijkheden en de gevoeligheid van kwetsbare natuur;
- de gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de ontwikkeling in en verspreiding van de recreatiedruk in het gebied.

Werk de ontwikkelingsruimte zoals die volgens voorgaande methodiek is bepaald voor het plangebied, uit in alternatieven die inzichtelijk maken waar de belangrijkste keuzemogelijkheden voor de gemeente liggen. Ga daarbij ook in op varianten van inrichting van legakkers met natuurvriendelijkere oevers zodat ecologische kansen kunnen worden benut.

Beschrijf in het MER in ieder geval een alternatief waarbij aantasting van natuurlijke kenmerken op het nabijgelegen Natura 2000-gebied Botshol wordt voorkomen.

Alle alternatieven mogen geen significant Gehele effect hebben op het Natura 2000-gebied. MER.

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van de ontwikkeling van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Verwerkt.

Hst 3, 6.2, 7.2, 8.2, 9.2, 10.2, 11.2, 12.2, 13.2

In het gebied is ook sprake van activiteiten die onder het vigerende bestemmingsplan niet zijn toegestaan. Deze ontwikkelingen maken geen deel uit van de referentiesituatie. Als ervoor wordt gekozen om deze ontwikkelingen te legaliseren in het op te stellen bestemmingsplan, dan zijn deze ontwikkelingen onderdeel van het voornemen.

Verwerkt. Om inzicht te geven in de effecten van illegale ontwikkelingen, is een gevoeligheidsanalyse opgenomen in dit MER.

Gehele MER, Hst. 14

De effectbeschrijving moet inzichtelijk maken in hoeverre al voorgenomen en andere denkbare ontwikkelingen passen binnen de randvoorwaarden die volgen uit de onderzochte ontwikkelingsruimte. Ga hierbij uit van de minimale en maximale variant zoals omschreven in de Notitie R&D. Op deze wijze kan worden getoetst (door middel van 'botsproeven') of de randvoorwaarden voldoende gedetailleerd zijn beschreven om negatieve milieueffecten te voorkomen.

Zoals hierboven is aangegeven is in dit MER niet gewerkt met milieugebruiksruimte. De effecten zijn zoveel mogelijk gekwantificeerd, en anders kwantitatief behandeld.

Hst 6-15

Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven, is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving

volgende. Beschrijf bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij de depositie van verzurende en vermestende stoffen en recreatiedruk op kwetsbare natuur) de effecten kwantitatief. Geef, indien relevant, bandbreedtes, leemten in kennis en onzekerheden in de effectbeschrijving weer.

De Notitie R&D geeft aan dat naast de milieuaspecten ook het draagvlak en het verdienmodel als factoren worden meegewogen. Geef daarbij aan dat deze factoren een andere positie hebben dan de milieuaspecten.

Beschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Maak de ligging van waarden inzichtelijk met behulp van kaartmateriaal. Inzicht in de kernkwaliteiten (en identiteit die daardoor gevormd wordt) van het gebied is essentieel om scherp te krijgen waarin het gebied uniek is (ook ten opzichte van andere plasseengebieden), welke kwaliteiten gehandhaafd dienen te worden en hoe deze ook als randvoorwaarde kunnen dienen.

Geef een waardering van de karakteristieke elementen en geef aan welke gevolgen het plan voor deze waarden heeft of kan hebben. Ga in op mogelijkheden voor mitigerende maatregelen.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, in het bijzonder van de legakkers, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de situering en inpassing van bouwmogelijkheden op te nemen die de beleving van het landschap verbeteren en de kwaliteit ervan verhogen. Ga daarbij in op:

- de negatieve effecten op bestaande landschappen (en hoe deze effecten te mitigeren);
- de mogelijkheden om geboden ontwikkelingen aan te laten sluiten bij de landschappelijke opbouw van het gebied;
- de kansen per landschapstype om landschapskwaliteiten te verhogen of nieuwe toe te voegen.
- Behoud van de legakkerstructuur wordt in de Notitie R&D van groot belang geacht. Een kleine aantasting van de ruimtelijke kwaliteit wordt niettemin geaccepteerd, als hiermee het behoud kan worden gegarandeerd. Breng in het MER in beeld waar het kantelpunt ligt: wanneer is de aantasting zo groot dat behoud zinloos is geworden?

Verwerkt.

Hst 2, 8

Geef een kenschets van de in het studiegebied aanwezige natuur en van de natuurpotenties en –opgaven (habitats, soorten, ecologische relaties). Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen het plan kan hebben voor de natuurgebieden en de beschermde natuurwaarden, niet alleen zoals ze zich nu voordoen maar ook zoals ze zich volgens beleid zouden moeten ontwikkelen. Ga daarbij in op de landschapsecologische relaties tussen de plassen en de omliggende natuurgebieden Botshol, Groot-Wilnis Vinkeveen, Marickenland/Polder Groot-Mijdrecht en de verbindingzone Geuzensloot en veder naar het oosten.

Verwerkt.

Hfst 7

De in het MER te beschrijven gevolgen voor Natura 2000-gebieden kunnen worden gecombineerd met de Passende beoordeling, die volgens de Notitie R&D al wordt opgesteld. Een Passende beoordeling moet worden gemaakt als significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (in cumulatie met andere plannen of projecten) niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Om te beoordelen of sprake is van significante gevolgen op Natura 2000-gebieden, moet het voornemen worden vergeleken met de huidige, feitelijke situatie.

Verwerkt.

Hfst 7

De Passende beoordeling moet herkenbaar worden opgenomen in het plan-MER.

Passende beoordeling is opgesteld.

Bijlage D

In het MER moet aangegeven worden of door het voornemen extra stikstof wordt uitgestoten, in de aanlegfase of beheerfase. Als die extra uitstoot niet uitgesloten kan worden, is een duidelijke kaart gewenst van voor vermeting en verzuring gevoelige gebieden ten opzichte van het plangebied. Geef per relevant gebied aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van voor depositie gevoelige habitattypen en relevante leefgebieden van soorten;
- de heersende achtergrondconcentratie van verzurende en vermestende stoffen;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden (en indien relevant de locaties van gevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten) als de maximale mogelijkheden benut zouden worden;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden.

Geef aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden door de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Ga in op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties een afname plaatsvindt in vergelijking met de huidige situatie.

Tot slot wijst de Commissie op de Handreiking Passende beoordeling stikstofaspecten bestemmingsplannen die aangeeft hoe bij de effectbeoordeling van de PAS-informatie en instrumenten (AERIUS) gebruik kan worden gemaakt. Toon aan dat eventueel benodigde ontwikkelruime beschikbaar is. Ga ook in op de eventuele gevolgen van het plan voor de effectiviteit van PAS-herstelmaatregelen.

Beschrijf de mogelijke gevolgen van uitbreiding van de overige ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt voor de Natura 2000-gebieden. Daarbij kan worden gedacht aan verstoring door licht, geluid, beweging en betreding van hiervoor gevoelige vegetaties.

Geef in het MER de begrenzing, doelen en toestandsbeoordeling van het KRW-waterlichaam aan. Indien van toepassing, geef aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied of grondwaterbeschermingsgebied, en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen. Beschrijf in het MER de mogelijke effecten van het plan op de (ecologische) waterkwaliteit (KRW-doelen en eventueel maatlaten) en op de bruikbaarheid voor recreatie (met name zwemwater). Geef aan in hoeverre afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden en wanneer en welke procedures in het geding zijn bij ontwikkelingen waarbij gevolgen voor bodem en water te verwachten zijn.

Verwerkt.

Hst 6

Advies vanuit de zienswijzen	Wijze van verwerking	Locatie
Over deelgebied C: Het MER moet een uitspraak doen over de impact van bouw- en gebruiksmogelijkheden op natuur, landschap en waterkwaliteit. Argumenten die daarbij genoemd worden dat juist ook hier zorgvuldig onderhoud nodig is om ze in stand te houden; en dus bouwsmogelijkheden. Anderen noemen het feit dat de deelgebieden C van nature rustig zijn. Andere regels dan elders niet nodig. Weer anderen maken zich juist zorgen over de intensivering van het gebruik van deze zones. Enz.	In het MER zijn de effecten op natuur, landschap en waterkwaliteit opgenomen voor ieder deelgebied apart beoordeeld. Zo is ook een beoordeling voor deelgebied C opgenomen. Daarnaast is in het MER een algemene beschrijving van deelgebied C opgenomen waarom ook verschillende varianten van bebouwing onderscheiden zijn.	4.2.3 6.3 7.3 8.3
Onderdeel van de (recreatieve) gebruikswaarde die in het MER wordt onderzocht is de waarde van de hengelsport.	In het MER is het aspect gebruiksfuncties opgenomen. Hierin wordt de hengelsport (vissen) ook als gebruiksfunctie onderscheiden.	2.3.4 10.2 10.3
Voorzieningen die zich richten op het inperken van lozingen en het faciliteren en stimuleren daarvan worden meegenomen in de afwegingen rond het MER.	Er is opgenomen in het MER dat lozingen zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Lozingen zijn meegenomen bij het aspect waterkwaliteit.	Hst 6
Bij de uitwerking van de voorkeursvariant, wordt in samenwerking met de klankbordgroep specifiek gekeken naar de zandeilanden.	Het uitwerken van het VKA is onderdeel van de vervolgfase.	N.v.t.
Aanpassing deelgebieden (al doorgevoerd) en ook voor deelgebied C de maximale variant onderzoeken.	Voor ieder deelgebied is een maximale en een minimale variant uitgewerkt.	Hst 4

Advies vanuit de besluitvorming over de notitie R&D	Wijze van verwerking	Locatie
Er wordt geen volledig nieuw visietraject doorlopen, maar bestaande visies worden beter in hun samenhang beschouwd.	Synthese in het MER.	Hst 2
Kernkwaliteiten, randvoorwaarden uit wet- en regelgeving, de feitelijke situatie en de behoefte aan nieuwe voorzieningen wordt in beeld gebracht in het MER.	Verwerkt.	2.3 2.4 3.1 3.2.
De toets aan de planologische 0-situatie vindt plaats overeenkomstig het advies van de commissie MER. Als tussenstap worden wel de effecten van de bestaande situatie in beeld worden gebracht. De effectbeoordeling van de varianten moet echter gedaan worden ten opzichte van de planologische 0 situatie.	Voor de relevante thema's water, natuur en landschap is een gevoeligheids-analyse uitgevoerd.	Hst 13
In de effectbeoordeling van deelgebied C wordt gedifferentieerd naar dit gebied gekeken: Tegen de Botshol aan zit de kwetsbaarheid vooral in natuurwaarden, bij de Vinkenkade wellicht meer in cultuurhistorie. In de toelichting bij de effectbeoordeling van deelgebied C wordt dit tot uitdrukking gebracht.	Verwerkt. Zie de effectbeoordelingen van Hst 6-12 de verschillende aspecten van deelgebied C.	

BIJLAGE B BEGRIPPENLIJST & AFKORTINGEN

Autonome ontwikkeling	De (ruimtelijke) situatie zoals die in de toekomst aanwezig zal zijn, als er van wordt uitgegaan dat het nu vastgestelde overheidsbeleid wordt uitgevoerd. Dit houdt onder andere in dat ruimtelijke plannen (zoals over de aanleg van wegen, woonwijken of bedrijventerreinen), waarover nu besluiten zijn genomen, zijn gerealiseerd.
Barrièrewerking	De mate waarin een weg of andere infrastructuur voor dieren een obstakel vormt om zich te verplaatsen. Door barrièrewerking kunnen leefgebieden van dieren van elkaar geïsoleerd raken.
Bemaling	Het kunstmatig (tijdelijk) verlagen van de grondwaterstand met behulp van een pomp. Dit is bijvoorbeeld nodig voor het uitvoeren van bouwconstructies onder het grondwaterniveau. Door het wegpompen van water (bemalen) wordt de grondwaterstand plaatselijk verlaagd tot onder het niveau van de bouwput.
Beoordelingscriteria	Beoordelingscriteria zijn de criteria aan de hand waarvan de milieueffecten worden beschreven en beoordeeld.
Broedseizoen	De periode waarin vogels broeden. De meeste broedvogelsoorten broeden in Nederland ergens binnen de periode circa 15 maart tot circa 15 augustus, daarbuiten kunnen incidenteel ook vogels broeden.
Compenserende maatregel	Maatregel die de nadelige invloed van een ingreep/ activiteit compenseert door elders een positief effect te genereren. Zoals het verleggen van een watergang of het aanplanten van nieuwe bomen.
Cultuurhistorie	'De zichtbare sporen van menselijk handelen in het landschap'. Hierbij gaat het om de kenmerken in het landschap die de historische relatie tussen mens en landschap laten zien. Onder cultuurhistorie worden de vakgebieden historische geografie en bouwhistorie verstaan.
Foerageergebied	Gebied waar dieren naar voedsel zoeken.
Hoge verwachtingswaarde	De aanwezigheid van archeologische waarden moet nog worden vastgesteld door middel van archeologisch onderzoek, de verwachting dat waarden worden aangetroffen is hoog op basis van archeologische verwachtingskaart.
KRW	Kaderrichtlijn Water
Lage verwachtingswaarde	De aanwezigheid van archeologische waarden moet nog worden vastgesteld door middel van archeologisch onderzoek, de verwachting dat waarden worden aangetroffen is laag op basis van archeologische verwachtingskaart.
MER	Het Milieueffectrapport, het eindproduct van de m.e.r.-procedure
m.e.r.-procedure	De procedure voor de milieueffectrapportage.
Mitigerende maatregel	Maatregel die de nadelige gevolgen voor het milieu voorkomt of beperkt. Zoals het ophangen van markeringen in de bliksemraden, zodat vogels de hoogspanningsverbinding beter kunnen zien.
Natura 2000	Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie. Het doel van dit netwerk is om de achteruitgang van de biodiversiteit met alle lidstaten tegen te gaan. Deze gebieden zijn aangewezen omdat ze van internationaal belang zijn, bijvoorbeeld als overwinteringsplaats voor vogels. In Nederland zijn 166 gebieden aangemeld. Natura 2000 komt voort uit de Europese Vogel- en

	Habitatrichtlijnen. In Nederland is deze vertaald in de Wet Natuurbescherming.
NNN	Natuur Netwerk Nederland
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
Plan-m.e.r.	Procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten, zoals het bestemmingsplan Plassengebied. Ook geldt de Plan-m.e.r.-plicht voor wettelijke of bestuursrechtelijke plannen waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming, een Passende beoordeling moet worden gemaakt.
Richtlijnen m.e.r.	Het bevoegd gezag geeft door middel van de richtlijnen aan welke milieu-informatie het MER dient te bevatten om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen.
VKA	Voorkeursalternatief

BIJLAGE C BEBOUWING OORSPRONKELIJKE EN DAADWERKELIJKE SITUATIE

Kaarten (luchtfoto najaar 2015)

BIJLAGE D PASSENDE BEOORDELING

BIJLAGE E LITERATUURLIJST

- Arcadis, 23 december 2015: Kadernota Bestemmingsplan Plassengebied
- Arcadis, 5 november 2015: M.e.r.-advies bestemmingsplan Plassengebied
- Arcadis, 3 mei 2016: Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plassengebied
- Arcadis, maart 2017: Handboek beeldkwaliteit Vinkeveense Plassen, stedenbouwkundig onderzoek
- Beek & Kooiman, 2012: Inventarisatie en waardering legakkers in de provincie Utrecht
- Boddeke, P.H.N., G.F.J. Smit, 2015. Natuurtoets Centrumplan Vinkeveen. Oriënterend onderzoek in het kader van natuurwetgeving. Bureau Waardenburg Rapportnr. 15-243. Bureau Waardenburg, Culemborg
- Bui-te gewoon groenprojecten, 3 oktober 2013: Visie op en aanbevelingen voor weidevogeldoelstelling en ecologische verbindingen Demmerik e.o.
- Bureau Viridis, 2014. Resultaten flora- en faunakartering 2013 omgeving Mijdrecht. In opdracht van Provincie Utrecht.
- Deltares, 29 november 2010: Toetsing dijktraject PO3-1006c, Botsholsedijk-Zuid
- Dijk, S. van, M. Meijrink & Th. de Jong, 2014. Resultaten flora- en faunakartering 2013 omgeving Mijdrecht. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg
- Dirksen, S. en P. Heemskerk, 2013. Opmerkingen op conceptnotitie “Legakkers Vinkeveense Plassen Toekomstvisie” dec. 2012. Punten voor de gemeenteraad dd 25 april 2013: “Visie legakkers”.
- Dirksen, S., J. van der Winden, M. Poot & P. Heemskerk, 2009. Breeding biological research in the core population of Red-crested Pochard *Netta rufina* in The Netherlands in a period of population growth
- Dirksen, S. & J. van der Winden, 2003. De puzzel van de krooneend is nog niet compleet. Vogelnieuws 03/3 p 20-21.
- Driessen, V., 2015. Inventarisatie cultuurhistorische waarden Vinkeveense plassen.
- Gemeente Amsterdam en Recreatie Noord-Holland NV, 2015: Recreatie in de regio Amsterdam, Een gecombineerde analyse van de gegevens van het O+S onderzoek en de provinciale recreatiemonitor
- Gemeente De Ronde Venen, april 2016: Coalitieakkoord 2016: Maatschappelijk betrokken – Met visie naar vooruitgang
- Gemeente De Ronde Venen, 2015. Informatienota raad: Integraal handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma, 26 mei 2015
- Gemeente De Ronde Venen, 2015. Verkeersmodelcijfers en tellingsgegevens van de gemeente in periode 2000-2015
- Gemeente De Ronde Venen, 4 november 2015: Handhavingsuitvoeringsprogramma 2016
- Gemeente De Ronde Venen, 4 november 2015: Integraal Handhavingsbeleid De Ronde Venen 2016-2018
- Gemeente De Ronde Venen: Beleidsplan Verkeer 2017-2021
- Gemeente De Ronde Venen, 2014. Landschapsnota De Ronde Venen 2030: Sturing op kwaliteit en behoud van waarden, 5 juni 2014
- Gemeente De Ronde Venen, 9 januari 2014: Visie Recreatie en Toerisme De Ronde Venen 2020
- Gemeente De Ronde Venen, 2014. Raadsvoorstel: Liquidatie Recreatieschap Vinkeveense Plassen
- Gemeente De Ronde Venen, 2013. Blijvend vernieuwen: beleidsnota met uitgangspunten voor cultuurhistorisch beleid in De Ronde Venen
- Gemeente De Ronde Venen, oktober 2013: Structuurvisie De Ronde Venen 2030
- Gemeente De Ronde Venen, 2013. Welstand De Ronde Venen
- Gemeente De Ronde Venen, 30 september 2005: Bestemmingsplan ‘Buitengebied’
- Ginkel-Meester, Saskia van en Hans Lagers, Utrecht, 2001: De Ronde Venen, geschiedenis en architectuur
- Goudappel Coffeng, 2014. Expert opinion bereikbaarheid Vinkeveense Zandeilanden & Winkelpoder, Capneuf 2.0
- Heemskerk, P. en S. Dirksen, 2013. Natuurwaarden Vinkeveense Plassen en het belang van legakkers voor kenmerkende soorten

- Heemskerk, P. & S. Dirksen, 2014. Legakkers Vinkeveense Plassen – ook voor de natuur belangrijk!
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 2015: Waterbeheerplan 2016 – 2021
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 2015: Startnotitie watergebiedsplan Groot Wilnis-Vinkeveen
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 2017. Artikel 5.1 Steigers en afmeerpalen: <https://www.agv.nl/aanvragen/watervergunning/omgevingsloket/steigers/>, 13 september 2017
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, 2015. Factsheet KRW: Factsheet NL11_1_1 Amstellandboezem. Factsheets behorende bij de plannen 2016-2021
- Hoogheemraadschap Vechtstromen, 2016. GEOWALL: Beschoeiing van bagger is een feit
- Metropoolregio Amsterdam, 2007: Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040
- NBTC/NIPO Research, 17 maart 2016: Bezoek terreinen Utrechtse recreatieschappen 2014-2015
- Planbureau voor de Leefomgeving, 2016. Huidige KRW-doelen vragen om meer inzet van Rijk, waterbeheerders en agrariërs. Nieuwsbericht, 12 januari 2016
- Provincie Utrecht cs, december 2012: Legakkers Vinkeveense Plassen, toekomstvisie
- Provincie Utrecht. Factsheet recreatieschappen
- Provincie Utrecht. De Venen: een geschiedenis van de landinrichting
- Provincie Utrecht, november 2016: Beheerplan 2016-2022, N2000-Gebied Botshol
- Provincie Utrecht, 2016. Verkorte uitgave Terreinen Recreatieschappen, onderdeel van het Onderzoeksrapport Bezoek aan utrechtse recreatiegebieden 2014-2015
- Provincie Utrecht, 2016. Vinkeveense Plassen: natuur. Opgesteld door Chris Klemann
- Provincie Utrecht, 2015: Natuurbeheerplan 2016
- Provinciale Staten Utrecht, 4 februari 2013: Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2028
- Provinciale Staten Utrecht, 4 februari 2013: Provinciale Ruimtelijke Verordening, Ex artikel 4.1 eerste lid, Wro
- Provinciale Staten, 2016. Utrecht Besluit van Provinciale Staten van Utrecht van 12 december 2016, nummer PS2016RGW12 tot vaststelling van de Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017. (Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017) <https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/prb-2016-7054.html>
- Vestigia, 2017. Herziening van de archeologische beleidskaart van de gemeente Ronde Venen 2016
- Recreatieschap Vinkeveense Plassen, 2016. Toekomstplan Vinkeveense Plassen.
- Rijkswaterstaat, 2005. Trajectnota MER/A2 Holendrecht – Oudenrijn
- Rip, W.J., 2007. Cyclic state shifts in a restored shallow lake. Proefschrift Wageningen Universiteit & Research (WUR). <http://library.wur.nl/WebQuery/hydrotheek/1857915>
- Roose, L., 2014. Vinkeveense Zandeilanden en Winkelpolder: Haalbaarheidsonderzoek naar toekomstbestendige recreatie
- Stichting Ontwikkeling de Venen, 2010: Gebiedsconvenant Groot Wilnis Vinkeveen 2010-2020
- Teeuw, J., 2010. Toetsing dijktraect PO3-1006c: Botshol sedijk-Zuid. In opdracht van Waternet
- Terlouw, R.J.S., 2013. Visie op aanbevelingen voor weidevogelstelling en ecologische verbindingen Demmerik e.o. In opdracht van Programmabureau Utrecht-West
- Tinbergen J.M. & Heemskerk L.M. 2016. Local Black Tern Chlidonias niger population trends in relation to nest platform provisioning. Ardea 104: ###-###. doi:10.5253/arde.v104i3.a5
- Waternet, 2016. Evaluatie maatregelen tussenboezem Vinkeveen
- Waternet, 2015: Startnotitie watergebiedsplan Groot Wilnis-Vinkeveen, Oukoop, Groot en Klein Oud-Aa en Wilnis Veldzijde (GWV e.o.)
- Waternet, 16 mei 2011: Handboek Compartimentering voor Veendijken in De Ronde Venen en Uithoorn